

ΤΙΜΗ ΕΚΑΣΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ 10 ΛΕΠΤΑ

ΤΙΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΜΩΝ

Διὰ τὰς «Ἀθίνας» καὶ τὸ Μηνιαῖον Παράρτημά

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

Ἐτησία..... Δρ. 30 * Ἐτησία.... Φρ. χρ. 40
Ἐξάμηρος..... » 16 * Ἐξάμηρος » » 20

ΜΗΝΟΛΟΓΙΟΝ

ΙΟΥΛΙΟΣ

Ἡμέραι 31-Ὁ ἥλιος εἰς τὸν Ἀέριτα

Ν.	Π.	Ἡμ. ἐβδ.	Ἡ ἡμέρα ἔχει ὥρας 14, ἡ νύξ 10.
14	1	Τετάρτη	Κοσμά καὶ Δαμιανῶν τῶν Ἀναργύρων
15	2	Πέμπτη	Ἡ ἐν Βλαχέραις κατάθ. ἐσθ. Θεοτόκ.
16	3	Παρασκ.	Υακίνθου μ., Ἀνατολίου ἀρχ. Κων)π.
17	4	Σάββατ.	Ἀνδρέου Κρήτης τοῦ Ἱεροσολυμίτου
18	5	Κυριακή	Ἀθανασίου τοῦ ἐν Ἄθῳ καὶ Λιμπάρου
19	6	Δευτέρα	Σισώη ὁσίου Λευσίας μ.
20	7	Τρίτη	Κυριακῆς μ., Θωμᾶ ὁ τοῦ ἐν Μαλετῷ
21	8	Τετάρτη	Προκοπίου μεγαλομάρτυρος
22	9	Πέμπτη	Παγκρατίου ἐπ. Ταυρομενίας ἐν Σικελίᾳ
23	10	Παρασκ.	Τῶν ἐν Νικητόλει 45 μαρτύρων
24	11	Σάββατ.	Εὐφημίας μεγαλομάρτυρος
25	12	Κυριακή	Πρόκλου καὶ Ἰλαροῦ μαρτύρων
26	13	Δευτέρα	Γαβριὴλ καὶ Στεφάνου τοῦ Σιββαίου
27	14	Τρίτη	Ἀκύλα ἀπ. καὶ Ἰωσήφ Θεσσαλονίκης
28	15	Τετάρτη	Κηρύκου καὶ Ἰουλίτης τῶν μαρτύρων
29	16	Πέμπτη	Ἀθηνογένους ἱερομάρτυρος.
30	17	Παρασκ.	Μαρίνης μεγαλομάρτυρος
31	18	Σάββατ.	Λιμνιανοῦ μάρτυρος
1	19	Κυριακή	Τῶν ἁγ. Πατέρων. Δίου, Μακρίνης ὁ.
2	20	Δευτέρα	Ἰλίου τοῦ Προφήτου, ἀργία
3	21	Τρίτη	Συμεὼν καὶ Ἰωάννου, ἀσκητῶν
4	22	Τετάρτη	Μαρίας τῆς Μάγδαληνῆς
5	23	Πέμπτη	Φωκᾶ ἱερομ. Ἰεζεκιὴλ τοῦ προφ.
6	24	Παρασκ.	Χρηστίνης μεγαλομάρτυρος
7	25	Σάββατ.	Ἡ Κοίμησις τῆς ἁγίας Ἄννης
8	26	Κυριακή	Παρασκευῆς ὁσίου, Ἐρμούλου ἱερομ.
9	27	Δευτέρα	Παντελεήμονος μεγαλομ. τοῦ ἱματικῶ
10	28	Τρίτη	Προχόρου, Νικάνου, Τίμωνος ἀπ.
11	29	Τετάρτη	Καλλινίκου καὶ Θεοδότης μαρτύρων
12	30	Πέμπτη	Σύλα, Σιλουανοῦ, Κρήσεντος ἀπ.
13	31	Παρασκ.	Εὐδοκίμου διακ. καὶ Ἰωσήφ Ἀρμαθ.

ΦΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΕΛΗΝΗΣ

4	Ἰουλίου	Νέα Σελήνη ὥρα 0 λεπ. 19 μ. μ.
12	»	Σελήνης πρῶτον τέταρτον, ὥρα 1, λεπ. 19 μ. μ.
19	»	Πανσέληνος, ὥρα 10 λεπ. 48 μ. μ.
26	»	Σελήνης τελευταῖον τέταρτον ὥρα 1 λ. 48 μ. μ.

ΤΑ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ

A'	Κυριακή 5	Ἰουλ. Ματθ. θ' 27-35
B'	Κυριακή 12	» » ιδ' 14-22
Γ'	Κυριακή 19	» » ι' 14-19
Δ'	Κυριακή 26	» » ιζ' 14-23

ΜΕΓΑΛΑΙ ΕΟΡΤΑΙ

24	Ἰουλίου	Τῶν ἁγ. Πατέρων τῶν 6 Οἰκονμ. Συνόλων.
20	»	Ἡλ. οὐ τοῦ Προφήτου
27	»	Παντελεήμονος τοῦ μεγαλομάρτυρος

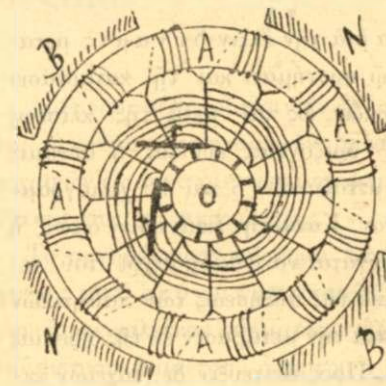
ΓΕΩΡΓΙΟΥ Β. ΓΡΑΒΑΡΗ

Ἐπιμετολογοῦ τοῦ Μηχανικοῦ καὶ Καθηγητοῦ τῆς Ἐπιχειρηστικῆς Μηχανικῆς παρὰ τῆ Σχολῆ τῶν Ἑλλήνων

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΤΡΑΜ

Τὸ σύστημα τῆς διὰ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ ἔλξεως βασίζεται ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς ἠλεκτρομαγνητικῆς ἐπαγωγῆς ἀνακαλυφθείσης μὲν κατὰ τὸ 1831 ὑπὸ τοῦ Faraday, ποικίλας δὲ βιομηχανικῶς ἐφαρμογὰς ἔκτοτε σχοῦσης.

Κατὰ τὴν ἀρχὴν ταύτην τοῦ Faraday ἔαν περὶ δακτύλιόν τινα Α ἐκ μαλακοῦ σιδήρου (σχ. 1) ἢ περὶ τύμπανον κυλινδρικὸν τυλίξωμεν μεταλλικὸν σύρμα, περιστρέψωμεν δὲ διὰ μηχανικοῦ τινοῦ μέσου τὸν δακτύλιον τοῦτον (δακτύλιον λεγόμενον τοῦ Gramme) ἢ τὸ τύμπανον τοῦτο (λεγόμενον τύμπανον τοῦ Siemens) περὶ τὸν ἄξονά του Ο ἐν διαστήματι συμπε-

(Σχ. 1)

ριλαμβανομένων μεταξὺ τῶν πόλων Β καὶ Ν ἠλεκτρομαγνητῶν τινων συμμετρικῶς ὡς πρὸς τὸν ἄξονα τοῦτον διατεθειμένων, ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἐκ τῶν πόλων τῶν ἠλεκτρομαγνητῶν κυκλοφοροῦντος μαγνητικοῦ ρευστοῦ θὰ γεννηθῆ ἐν τῷ σύρματι τοῦ δακτύλιου ρεῦμα, τὸ ὁποῖον δυνάμεθα διὰ τῶν ψηκτρῶν Γ νὰ συλλέξωμεν ἐν ἐξωτερικῷ τινι κυκλώματι ἢ ν' ἀποταμιεύσωμεν ἐντὸς εἰδικῶν δοχείων καλουμένων ταμιείων τοῦ ἠλεκτρισμοῦ.

Οὕτω δυνάμεθα νὰ μετατρέψωμεν εἰς ἠλεκτρικὸν ρεῦμα τὴν μηχανικὴν ἰσχὺν, ἣν παράγει πτώσις τις ὕδατος ἢ τὴν θερμοκρατικὴν ἰσχὺν, ἣν παράγει ἢ καῦσις γαιάνθρακος, καὶ ν' ἀποστείλωμεν ταύτην διὰ τοῦ ἠλεκτρικοῦ σύρματος εἰς μεγάλην ἀπόστασιν. Τὸ ἀνωτέρω σύστημα τῶν ἠλεκτρομαγνητῶν καὶ τοῦ δακτύλιου ἢ τοῦ τυμ-

πάνου ἀποτελεῖ μίαν δυναμοηλεκτρικὴν μηχανήν.

Ἀντιστρόφως ἔαν εἰς ὁμοίαν τῇ ὑπὸ τοῦ σχ. 1 παρισταμένη μηχανῆν διοχετεύσωμεν ἠλεκτρικὸν ρεῦμα διὰ τοῦ σύρματος, τὸ ὁποῖον περιβάλλει τὸν δακτύλιον ἢ τὸ τύμπανον, ὁ δακτύλιος οὗτος ἢ τὸ τύμπανον ὑπὸ τὴν ἐπίρρειαν τῶν δυνάμεων, αἵτινες ἀναπτύσσονται μεταξὺ τοῦ διαθέοντος τὸ σύρμα αὐτοῦ ἠλεκτρικοῦ ρεύματος καὶ τοῦ ἐκ τῶν μαγνητικῶν πόλων κυκλοφοροῦντος μαγνητικοῦ ρευστοῦ θὰ λάβῃ περιστροφικὴν κίνησιν περὶ τὸν ἄξονά του. Τὸ σύστημα τότε τῶν μαγνητῶν καὶ τοῦ δακτύλιου ἢ τοῦ τυμπάνου ἀποτελεῖ ἓνα ἠλεκτρικὸν κινητήρα.

Ἐὰν δὲ τὴν περιστροφικὴν κίνησιν τοῦ ἄξονος τοῦ κινητήρος τούτου χρησιμοποιήσωμεν πρὸς κίνησιν τοῦ τροχοῦ μιᾶς ἀμάξης, ἔχομεν τὸ μέσον δι' οὗ ἐπιτυγχάνομεν τὴν ἠλεκτρικὴν ἔλξιν.

Κατὰ ταῦτα ἢ διὰ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ κίνησις ὀχημάτων, ἵνα παραχθῆ, ἀπαιτεῖ συνήθως τὴν ὑπαρξιν ἐνὸς ἐργοστασίου, ἐν τῷ ὁποίῳ διὰ δυναμοηλεκτρικῶν μηχανῶν μετατρέπεται εἰς ἠλεκτρικὸν ρεῦμα ἡ ἰσχὺς, ἣτις παράγεται ἐκ φυσικῆς πτώσεως ὕδατος ἢ ἐκ τῆς καύσεως γαιάνθρακος. Τὸ ρεῦμα τοῦτο ἀποστέλλεται εἰς τὸ ἐξωτερικὸν κύκλωμα, ἢτοι μεταλλικοὺς ἀγωγοὺς μεμονωμένους ἀπὸ τοῦ ἐδάφους, διαθέοντας τὴν ἔκτασιν, ἐν ἣ τὸ παραχθὲν ἠλεκτρικὸν ρεῦμα πρόκειται νὰ χρησιμοποιηθῆ καὶ συγκοινωνοῦντας τοὺς θετικοὺς πόλους τῶν ἀνωτέρω δυναμοηλεκτρικῶν μηχανῶν μετὰ τῶν ἀρνητικῶν τοιούτων.

Ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ τούτου κυκλώματος τὸ ἠλεκτρικὸν ρεῦμα παραλαμβάνεται ὑπὸ δευτερευόντων μεταλλικῶν ἀγωγῶν χρησιμοποιούμενον συνήθως εἴτε διὰ τὸν ἠλεκτρικὸν φωτισμὸν εἴτε πρὸς κίνησιν ἠλεκτρικῶν κινητήρων.

Ἐπομένως, ἂν ἔχωμεν ἐπ' ὀχημάτων τινῶν τοιούτους ἠλεκτρικούς κινητήρας εἶνε δυνατόν νὰ παραγάγωμεν διὰ τοῦ ἀνωτέρου συστήματος τὴν κίνησιν τῶν ὀχημάτων τούτων.

Ἐν Ἀθήναις τὸ ἐργοστάσιον παραγωγῆς τοῦ ἠλεκτρισμοῦ εὑρίσκεται ἐν Φαλήρῳ. Ἐκεῖθεν τὸ παραχθὲν ρεῖμα διακλαδοῦται καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν τῶν πόλεων Πειραιῶς καὶ Ἀθηνῶν ὡς καὶ κατὰ μῆκος τῶν συνδεουσῶν τὰς πόλεις ταύτας ἠλεκτροκινήτων σιδηροδρόμων.

**

Πρὸ καιροῦ παρατηρήθη ὅτι ἡ ἐπὶ τῶν συνήθων ὁδῶν ἔλξις δύναται πλεονεκτικώτατα ν' ἀντικαταστάθῃ διὰ τῆς ἐπὶ σιδηροτροχιῶν τοιαύτης, διότι ἀπαιτεῖται πολὺ ὀλιγωτέρα δύναμις, ἵνα κινήθῃ ἡ αὐτὴ ἄμαξα ἐπὶ σιδηροτροχιᾶς ἢ ἐπὶ κοινῆς ὁδοῦ, ὅσον τελείως ἐπιστροφωμένη καὶ ἂν εἶνε ἡ ὁδὸς αὕτη.

Καὶ κατὰ πρῶτον μὲν ἡ ἐπὶ τοιούτων σιδηροτροχιῶν ἔλξις τῶν τραμῖ ἐτελεῖτο δι' ἵππων, ὕστερον δ' ἀντικατεστάθη ἐν μέρει ἢ ἐν ὅλῳ ἡ δύναμις τῶν ἵππων διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ ἀτμοῦ. Σήμερον ὅμως καὶ ἡ δύναμις τῶν ἵππων καὶ ἡ δύναμις τοῦ ἀτμοῦ τείνει ν' ἀντικατασταθῇ ἐν τῇ κινήσει τῶν τραμῖ διὰ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ.

Οἱ κυριώτεροι λόγοι τῆς ἀντικαταστάσεως ταύτης εἶνε οἱ ἑξῆς :

α') Ἐνεκα τῆς ἰσχύος καὶ τῆς εὐκολίας τῆς στάσεως τῶν ἠλεκτρικῶν κινητήρων ἐγένετο δυνατὴ ἡ ὑψωσις ἀπὸ 8 εἰς 12 καὶ 16 χιλιομέτρα καθ' ὥραν τῆς κανονικῆς ταχύτητος τῶν ἐντὸς τῶν πόλεων κυκλοφορούντων ὀχημάτων.

β') Ἐγένετο δυνατὴ ἡ κυκλοφορία ὀχημάτων καὶ ἐφ' ὁδῶν, ὧν ἡ κλίσις ἐξικνεῖται καὶ ὑπερβαίνει τὰ 10 ο), τὸ ὁποῖον ἦτο ἀκατόρθωτον ἐν τοῖς προηγουμένοις συστήμασι τῆς ἔλξεως.

γ') Ἐνεκα τοῦ εἰς χρόνον κέρδους, τὸ ὁποῖον παρέχει εἰς τοὺς ἐπιβάτας, ἡ ἠλεκτρικὴ ἔλξις αὐξάνει τὸν ἀριθμὸν τῶν ποιουμένων χρήσιν τῶν τραμῖ μέχρι τοῦ διπλασίου ἐνίοτε τοῦ προγενεστέρου ἀριθμοῦ.

καὶ δ') Ἐν τῇ περιπτώσει μεγάλης κυκλοφορίας, ἡ ἠλεκτρικὴ ἔλξις ἐπιτρέπει μεγάλην οἰκονομίαν ἐν τῇ ἐκμεταλλεύσει.

Ἡ ἠλεκτρικὴ ἔλξις τῶν τραμῖ δυνατόν νὰ τελεσθῇ κατὰ δύο διάφορα συστήματα.

Ἐν τῷ πρώτῳ τῶν συστημάτων τούτων, τὸ ὁποῖον καλεῖται διὰ λήψεως ρεύματος, τὸ ἠλεκτρικὸν ρεῖμα τὸ ὁποῖον τροφοδοτεῖ τοὺς ὑπὸ τῶν ὀχημάτων φερομένους ἠλεκτρικούς κινητήρας, προσάγεται εἰς τὰς ἀμάξας δι' ἀγωγῶν εἴτε ὑπογείων εἴτε ἐναερίων εἴτε ἰσοῦψων τῇ ὁδῷ, ὁπόθεν παραλαμβάνεται δι' ὀλισθητήρων ἐφαπτομένων μὲν τῶν ἀγωγῶν, κινουμένων δὲ μετὰ τῶν ἀμαξῶν.

Τούναντίον ἐν τῷ δευτέρῳ συστήματι, τὸ ὁποῖον καλεῖται δι' αὐτοκινήτων ἀμαξῶν, τὰ ὀχήματα φέρονσιν ἐφ' ἑαυτῶν συστοιχίαν ταμειῶν ἠλεκτρισμοῦ (accumulateurs).

Ἐν τῷ πρώτῳ συστήματι ἡ ἐπάνοδος τοῦ ρεύματος εἰς τὸ κεντρικὸν ἐργοστάσιον τελεῖται συνήθως διὰ τῶν σιδηροτροχιῶν, αἵτινες κατασκευάζονται πρὸς τοῦτο οὕτως ὥστε νὰ παρέχωσι μικρὰν ἠλεκτρικὴν ἀντίστασιν.

**

Ἡ ἀναγκαία διὰ τὴν ἔλξιν δύναμις μεταβάλλεται σὺν τῷ συστήματι καὶ τῇ καταστάσει τῶν σιδηροτροχιῶν, ὡς καὶ μετὰ τῆς κλίσεως τῆς ὁδοῦ. Ἐφ' ὀριζοντίας εὐθείας ἡ δύναμις αὕτη ποικίλλει μεταξὺ τῶν 6 καὶ 12 χιλιογράμμων κατὰ τόννον. Κατὰ τὴν ἐκκίνησιν ὅμως ἡ δύναμις αὕτη δύναται νὰ φθάσῃ μέχρι τοῦ τετραπλασίου ἔνεκα τῆς αὐξήσεως τῶν παθητικῶν ἀντιστάσεων κατὰ τὴν μετάβασιν ἐκ τῆς ἠρεμίας εἰς τὴν κίνησιν. Πρὸς ἐπίτευξιν δὲ ταχειῶν ἐκκινήσεων τοποθετοῦνται εἰς τὰ τραμῖ ἠλεκτρικοὶ κινητήρες δυνάμενοι ν' ἀναπτύξωσιν ἐντὸς ὀλίγου χρόνου μεγάλην ἰσχὴν, ἀνερχομένην εἰς τὸ πενταπλάσιον τῆς συνήθους ἀναγκαίας, ἥτοι κινήτες δυνάμεως 20 ἕως 25 ἵππων.

Ἡ πείρα ἔδειξεν ὅτι τὸ μέγιστον μέρος τῆς ἠλεκτρικῆς ἐνεργείας, ἥτις δαπανᾶται ὑπ' ὀχηματός τινος, ἀπορροφᾶται ὑπὸ τῶν ἐκκινήσεων καὶ τῶν ἀνωφερειῶν. Οὕτω ἐν γραμμῇ τινι μελετηθείσῃ ὑπὸ τοῦ μηχανικοῦ Hering ἡ ἀναλογία τοῦ ἀπορροφωμένου τοῦτου μέρους ἀνήρχετο εἰς 80 ο)ο.

Ἡ π ρ ο σ κ ὀ λ λ η σ ι ε ὀχηματός τινος ἐπὶ τῆς ὁδοῦ προκύπτει ἐκ τῆς ἐμπλοκῆς τῶν μικρῶν ἀ-

νωμαλιῶν τῶν σώτρων τῶν τροχῶν μετὰ τῶν ἀναλόγων ἀνωμαλιῶν τῶν τροχῶν, ποικίλλει δὲ μεταξὺ τοῦ ἐνὸς πέμπτου καὶ τοῦ ἐνὸς δεκάτου τοῦ ὑπὸ τῶν κινητηρίων τροχῶν φερομένου βάρους. Προκύπτει ἐκ τούτου ὅτι, ἐὰν ἡ κατὰ τὴν ἐκκίνησιν δύναμις εἶνε ὑπερβολικὴ ἢ ἐὰν αἱ τροχιαὶ ἔχωσι καταστῆ ὀλισθηραὶ ἐξ ὑγρασίας ἢ χιόνος, οἱ τροχοὶ δὲν προχωροῦσιν ἀλλὰ σημειοῦσιν ἐπιτοπίως τὸ βῆμα. Ἀποφεύγεται τὸ ἄτοπον τοῦτο ριπτομένης ἄμμου ὑπὸ τοὺς τροχοῦς.

Αἱ ἄμαξαι τῶν τραμῖ εἶνε δύο διαφόρων τύπων. Αἱ μεγάλαι ἄμαξαι, ὧν ἡ χρῆσις γίνεται εἰς τὰς σπουδαίας γραμμὰς, περιλαμβάνουσι 50 ἐπιβάτας καὶ ζυγίζουσι περὶ τοὺς 10 τόννους μετὰ τοῦ ἠλεκτρικοῦ ὕλικου, ὅταν εἶνε πεπληρωμένα ἐπιβατῶν. Αἱ μικραὶ ζυγίζουσι 6—7 τόν. καὶ περιλαμβάνουσι 32 θέσεις. Τὰ βάρη ταῦτα ἀρκοῦσι συνήθως, ὅπως δώσωσι τὴν ἀναγκαίαν προσκόλλησιν εἰς τοὺς τροχοὺς αὐτοκινήτου τινὸς ἀμάξης.

**

Διάφοροι μέθοδοι εἰσιν ἐν χρήσει, ἵνα ἀγῆται τὸ ρεῖμα τῶν σταθερῶν δυναμοηλεκτρικῶν μηχανῶν εἰς τοὺς ἠλεκτροκινήτες τοὺς τοποθετημένους ἐπὶ τινος ἀμάξης.

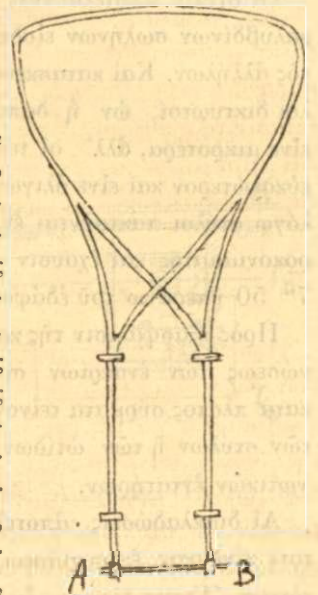
Τὸ συνηθέστερον σύστημα ἐναερίου λήψεως τοῦ ρεύματος ἀποτελεῖται ἐκ χαλκίνου ἢ ὀρειχαλκίνου σύρματος 8 ἕως 9 χιλιοστῶν τοῦ μέτρου διαμέτρου ἀνηρημένου δι' ἀπομονωτήρων κατὰ τὸν ἄξονα τῆς γραμμῆς τῶν τραμῖ εἰς 7 ἕως 8 μ. ὑπεράνω τοῦ ἐδάφους. Τροχίσκος κινητὸς (trolley) φερόμενος ὑπὸ μακροῦ στελέχους ἠρθρωμένου εἰς τὴν κορυφὴν τῆς ἀμάξης κυλίσεται κατὰ τὸ κατώτερον μέρος τοῦ σύρματος τούτου καὶ λαμβάνει τὸ ρεῖμα τὸ ὁποῖον μεταδίδει εἰς τὴν ἄμαξαν. Τὸ σύστημα τοῦτο ἐφημερίσθη ἐν Ἀθήναις.

Ἡ εταιρεία Siemens ποιεῖται χρῆσιν ἐναερίου συστήματος λήψεως τοῦ ρεύματος διὰ τὸ ἔξου. Τὸ σύστημα τοῦτο παρίσταται ὑπὸ τοῦ σχ. 2. Ἐλαφρὸς τις μεταλλικὸς σκελετὸς ἠρθρωμένος ἐπὶ τῆς στέγης τῆς ἀμάξης καὶ δυνάμενος νὰ στρέφεται περὶ ὀριζόντιον ἄξονα ΑΒ τείνει ν' ἀνυψωθῇ ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν ἐλατηρίων, φέρει

δὲ κατὰ τὸ ἀνώτερον αὐτοῦ μέρος τόξον ὀλισθαίνον ὑπὸ τὸ σύρμα τῆς λήψεως τοῦ ρεύματος. Τὸ σύστημα τοῦτο παρουσιάζει πλεονεκτήματα

ιδίως εἰς τὰ καμπύλα μέρη, ἐν οἷς ὁ τροχίσκος (trolley) συχνάκις ἐκτροχιάζεται. Ἴνα δὲ μὴ τὸ τόξον φθειρῆται εἰς τὸ αὐτὸ πάντοτε μέρος, τὸ ἐναερίον σύρμα τείνεται οὐχὶ κατ' εὐθείας ἀλλὰ κατ' ἐλαφρῶς τεθλασμένας γραμμὰς.

Τὰ σύρματα τῆς λήψεως τοῦ ρεύματος παρέχονται ὑπὸ τμημάτων ὀλομερῶν, μήκους ἐξικνουμένου μέχρι 1600 μέτρων, ἵνα ἐλαττωταὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν συνδέσεων, αἵτινές εἰσιν ἐπιβλα-

(Σχ. 2)

βεῖς εἰς τὴν διάβασιν τοῦ ρεύματος. Τὰ σύρματα ταῦτα τείνονται εἰς 7 μέτρων περίπου ὕψος ὑπὲρ τὸ ἔδαφος, μεταξὺ ὑποστηριγμάτων ἀφισταμένων ἀλλήλων 35 ἕως 40 μέτρα. Τὰ ἐναερία σύρματα βαστάζονται ὑπ' ἀπομονωτήρων, οἵτινες κρατοῦνται ἄνωθεν, ὅπως ἐπιτρέπωσι τὴν διάβασιν τοῦ τροχίσκου (trolley).

Οἱ ἀπομονωτήρες δυνατόν νὰ ὑποστηρίξωται κατὰ διαφόρους τρόπους. Ἐν ταῖς ὁδοῖς συνδέονται κατὰ προτίμησιν μετὰ χαλυβδίνων κατὰ πλάτος συρμάτων, διαμέτρου 5 ἕως 6 χιλιομέτρων, ἅτινα ἐξαρτῶνται ἐξ ὀπίδων ἐστρεωμένων ἐπὶ τῶν τοίχων τῶν παρακειμένων τῇ ὁδῷ οἰκιῶν. Ἐὰν ὅμως αἱ ὁδοὶ εἶναι πολὺ πλατεῖαι ἢ ἐὰν ἀπαγορευθῇ ἡ τοιαύτη τοποθέτησις ὀπίδων, τὰ κατὰ πλάτος σύρματα ἀναρτῶνται μεταξὺ δύο στύλων τιθεμένων ἐπὶ τῶν πεζοδρομίων.

Κατὰ μῆκος τῶν λεωφόρων χρησιμοποιοῦνται κατακόρυφοι στύλοι ὧν ἕκαστος φέρει ὀριζοντίαν δοκίδα, ὑφ' ἣν τείνεται σύρμα ὑποστηρίζον τὸν ἀπομονωτήρα τοῦ σύρματος τοῦ τροχίσκου (trolley). Οὕτω παρέχεται εἰς τὴν γραμμὴν ἐπαρκὴς ἐλαστικότης πρὸς παρακώλυσιν τῆς κρούσεως, ἣν ὁ τροχίσκος θὰ ὑφίστατο ἐπὶ ἀκάμπτου ὑποστηρίγματος. Οἱ στύλοι οὗτοι φέ-

ροσιν ενίοτε τούς λαμπτήρας του δημοσίου φωτισμού.

Οι στύλοι αποτελούνται ως επί το πολύ εκ χαλυβδίνων σωλήνων εισδυόντων εν μέρει εντός άλλήλων. Καί κατασκευάζονται μὲν καὶ στύλοι δικτυωτοί, ὧν ἡ δαπάνη τῆς κατασκευῆς εἶνε μικροτέρα, ἀλλ' οἱ τελευταῖοι ὀξειδοῦνται εὐκολώτερον καὶ εἶνε ὀλιγώτερον κομποί. Οἱ ἐν λόγῳ στύλοι πακτοῦνται ἐν θεμελιώσει ἐκ σκυροκονιάματος καὶ ἔχουσιν ὕψος 7^μ ἕως 7^μ 50 ὑπεράνω τοῦ ἐδάφους.

Πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς καλῆς ἀπομώσεως τῶν ἐναερίων συρμάτων τὰ κατὰ πλάτος σύρματα τείνονται μεταξὺ τῶν στύλων ἢ τῶν ὀπίθων δι' ἀπομονωτικῶν ἐντατήρων.

Αἱ διακλαδώσεις ἀποτελοῦσι πάντοτε κίνδυνον ἐκτροχιάσεως τῶν τροχίσκων. Ἐνεκα τούτου ἐν πολλαῖς ἀπλαῖς γραμμαῖς γίνεται σήμερον χρῆσις ἐφ' ὅλου τοῦ μήκους τῶν γραμμῶν τούτων δύο διὰ τούς τροχίσκους συρμάτων, τὰ ὅποια ἀφίστανται 20 μόνον ἑκατοστόμετρα ἀλλήλων ὑπεράνω τῆς ἀπλῆς τροχιάς καὶ ἀποχωρίζονται κατὰ τούς ἄξονας τῶν γραμμῶν εἰς τὰ μέρη ἐνθα ἡ γραμμὴ γίνεται διπλῆ διὰ τὰς διασταυρώσεις.

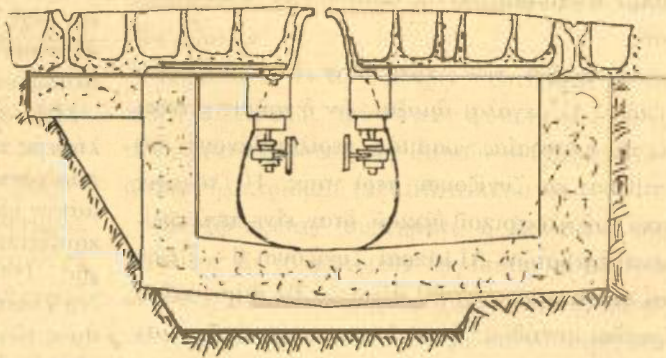
Ἐν ταῖς καμπύλαις παρίσταται ἀνάγκη νὰ συγκρατῆται τὸ σύρμα τοῦ τροχίσκου διὰ προτόνων ἐκ χαλυβδίνου σύρματος στερεομένων εἰς στύλους ἢ ὀπίδας, οὕτως ὥστε τὸ σύρμα τοῦ τροχίσκου σχηματίζει πολὺγωνον παρακολουθοῦν ὡς οἶόν τε ἐγγύτερον τὰς καμπὰς τῆς γραμμῆς.

**

Ἡ χρῆσις τῶν ἐναερίων ἀγωγῶν συνήντησεν ἐν τισὶ μεγάλας πόλεσιν ἀντίστασιν προερχομένην ἐκ τῆς μερίμνης περὶ τῆς αἰσθητικῆς τῶν ὁδῶν καὶ τῆς ἐπιθυμίας ἀποφυγῆς τῶν δυστυχημάτων, τὰ ὅποια δυνατόν νὰ παραχθῶσιν ἔνεκα τῆς πτώσεως ἀγωγῶν, δι' ὧν διέρχεται ἰσχυρὸν ἠλεκτρικὸν ρεῦμα. Ἐν τούτοις ἔνεκα τῆς οἰκονομίας, ἥτις πραγματοποιεῖται διὰ τοῦ ἐναερίου συστήματος, καὶ ἔνεκα τῶν σπουδαίων βελτιώσεων τῆς ὑπηρεσίας τῶν ὑπ' αὐτοῦ παρεχομένων αἰ πλεῖσταὶ πόλεις παρεδέχθησαν τὸ ἐν λόγῳ σύστημα. Τὰ δυστυχήματα ἄλλως τε

καθίστανται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀπίθανα διὰ τῆς χρήσεως αὐτομάτως λειτουργούντων μηχανημάτων, δι' ὧν ἅμα τῇ πτώσει ἀγωγῶν τινος διακόπτεται τὸ δι' αὐτοῦ διερχόμενον ρεῦμα.

Πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ἐναερίων συρμάτων ἐπενοήθησαν συνδυασμοὶ ἐπιτρέποντες τὴν χρῆσιν ἀγωγῶν τιθεμένων ἐπ' ἀπομονωτικῶν ἐντὸς στοῶν κατασκευαζομένων ὑπὸ τὴν ὁδὸν (σχ. 3). Πρὸς σύνδεσιν δὲ τῶν ὑπὸ τῶν τραίμ φερομένων ἠλεκτρικῶν κινητῶν μετὰ τοῦ

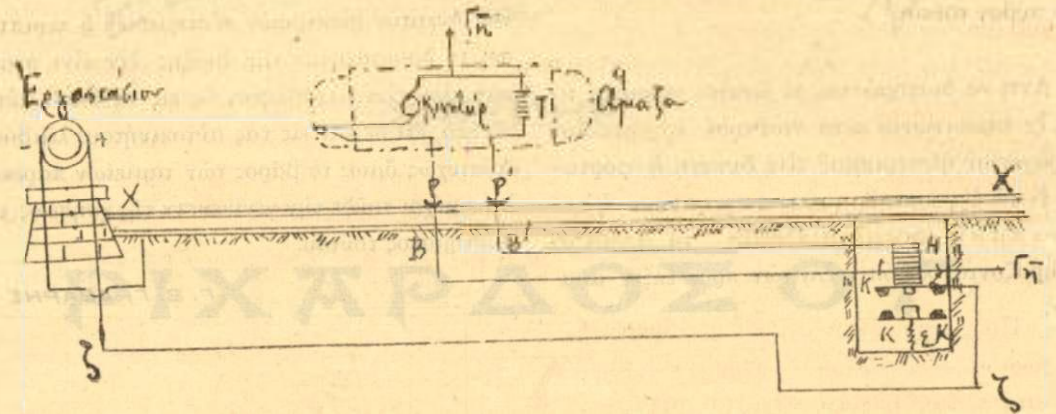
(Sch. 3)

σταθεροῦ κυκλώματος γίνεται χρῆσις τριπτῶν εἰσχωρούντων ἐν τῇ στοᾷ διὰ στενῆς σχισμῆς παρασκευαζομένης ἐν τῷ ἀνωτέρῳ αὐτῆς τμήματι. Δυστυχῶς ὅμως τὸ ὕδωρ καὶ ἡ ἕλυσ, αἵτινες εἰσβάλλουσι διὰ τοῦ ἀνοίγματος τούτου δυνατόν νὰ θέσωσιν ἐν κινδύνῳ τὴν ἀπομόνωσιν τῆς γραμμῆς, ἰδίως ἐν αἰς χώραις αἰ βροχαὶ καὶ αἰ χιόνες εἰσὶ συχναί. Κατορθοῦται ἡ ἐλάττωσις τοῦ ἀτόπου τούτου ἐν ταῖς πόλεσιν, ἐν αἰς ὑπάρχει καλὸν δίκτυον ὑπονόμων, ἀπομακρυνόμενων τῶν ἀγωγῶν ἐκ τοῦ ἄξονος τῆς σχισμῆς καὶ παρασκευαζομένης ἐν τῇ στοᾷ κλίσεως πρὸς σωλήνας ἐκβάλλοντας εἰς τὰς ὑπονόμους. Εἰδικὸν προσωπικὸν ἐπιφορτίζεται τὸν καθαρισμὸν τῆς στοᾶς.

Καὶ ἐγκαταστάσεις μὲν τοῦ εἴδους τούτου λειτουργοῦσι καλῶς. Ἡ τοποθέτησις ὅμως καὶ συντήρησις ὑπογείου τινὸς διοχετεύσεως εἶνε πολὺ δυσκολώτεραι καὶ δαπανηρότεραι ἢ ἐν τῇ περιπτώσει ἐναερίου γραμμῆς, διότι ἡ στοὰ δέον νὰ προφυλάσσηται κατὰ τῆς ἐκ τῶν ἐπιφορτώσεων συνθλίψεως διὰ θεμελιώσεων ἐξαιρετικῆς στερεότητος. Ἐφ' ὅσον δ' εἶνε δυνατόν, δέον νὰ προβλέπωνται διαθέσεις ἐπιτρέπουσαι τὴν ἀφίεσιν τῶν ὑπογείων ἀγωγῶν, χωρὶς νὰ ἐκκαυρῆ ἡ ὁδός.

Ἐν τοῖς ὑπογείοις συστήμασι διοχετεύσεως ὑπάρχει εἰς ἀγωγὸς προσελεύσεως καὶ ἕτερος ἐπανόδου τοῦ ρεύματος πρὸς ἀποφυγὴν τῆς

Μεταξὺ τῶν κάλλιον λειτουργούντων συστημάτων τῆς κατηγορίας ταύτης θ' ἀναφέρωμεν τὸ τοῦ Westinghouse, τὸ ὁποῖον λειτουργεῖ

(Sch. 4)

ἐπανόδου αὐτοῦ διὰ τῶν σιδηροτροχιῶν, διότι τότε ἐπέρχονται φθοραὶ δι' ἠλεκτρολύσεως ἐν τοῖς ὑπογείοις ὄχετοῖς.

Ἐσχάτως προὔταθη ἐν Παρισίοις ἡ χρῆσις ὑπονόμων τομῆς ἐπαρκοῦς ὥστε νὰ εἶνε δυνατὴ ἐπίσκεψις αὐτῶν ὑπ' ἀνδρὸς κατακεκλιμένου ἐφ' ἄρματος κυλιόμενου ἐν τῇ μακρᾷ ταύτῃ σήραγγι. Οὕτω θ' ἀπεφεύγοντο αἱ δυσκολαὶ τῆς συντηρήσεως καὶ καθάρσεως, αἵτινες προκύπτουσιν ἐκ τῶν μικρῶν στοῶν. Ἀλλὰ τὸ προταθὲν σύστημα θὰ ἦτο τὰ μέγιστα δαπανηρὸν, ἰδίως ἐν αἰς πόλεσι τὸ ὑπὸ τὰς ὁδοὺς ἔδαφος καταλαμβάνεται ὑπὸ διαφόρων διοχετεύσεων, ὧν δέον νὰ μεταβληθῆ ἡ θέσις διὰ τὴν διύβασιν τῆς νέας ταύτης ὑπονόμου.

**

Πρὸς ἐξάλειψιν τῶν μειονεκτημάτων τῶν ἐναερίων ἢ ὑπογείων ἀγωγῶν, δι' ὧν διοχετεύεται τὸ ρεῦμα, διάφοροι ἐφευρέται ἐσκέφθησαν νὰ τοποθετήσωσιν εἰς τὸ ἐπίπεδον τῶν τροχιῶν καὶ μεταξὺ αὐτῶν διακεκομμένους ἀγωγούς, οἷον κύβους ἐκ χάλυβος, ἀφισταμένους κατὰ 2^μ 50 ἕως 3^μ, συγκοινωνοῦντας δὲ μετὰ τοῦ ἠλεκτρικοῦ ἐργοστασίου, καθ' ἣν στιγμὴν ἡ ἀμαξα τοῦ τραίμ διέρχεται ὑπὲρ αὐτούς. Τὸ σύστημα ὅμως τοῦτο ἀπαιτεῖ πολυάριθμα αὐτομάτως ἐνεργοῦντα ἠλεκτρικὰ μηχανήματα καὶ ἔνεκα τούτου ἡ λειτουργία του εἶνε λεπτοτέρα τῶν προηγουμένων συστημάτων.

ἐν Οὐασιγκτῶνι τῆς Ἀμερικῆς. Ἐν τῷ συστήματι τούτῳ ἡ ἀμαξα φέρει κατὰ τὸ κατώτερόν της μέρος δύο παραλλήλους ταινίας ἐκ σιδήρου, αἵτινες χρησιμεύουσιν ὡς τρίπαι καὶ ἔρχονται εἰς ἐπαφὴν μετὰ δύο γραμμῶν μεταλλικῶν κύβων τοποθετημένων ἀνά δύο ἐν τῷ μεταξὺ τῶν τροχιῶν διαστήματι. Ἐν τῷ σχήματι 4 οἱ δύο κύβοι B καὶ B' μιᾶς ομάδος παρίστανται πρὸς σαφεστέραν κατάδειξιν τῶν συνδέσεων ὁ μὲν πρὸ τοῦ δὲ, ἀντὶ γὰρ εἶνε παραπλευρῶς ἀλλήλων ὡς πράγματι εἶνε. Ὅταν ὁ τρίπαις P' ἐγγίξει κύβον τινὰ B', μικρὰ τις συστοιχία ταμείων ἠλεκτρισμοῦ φερομένων ὑπὸ τῆς ἀμάξης καὶ ἔχουσα τὸν ἕνα τῶν πόλων τῆς ἐν τῇ γῆ ἀποστέλλει ρεῦμα ἐν τῷ κυκλώματι H ἐνὸς ἠλεκτρομαγνήτου. Ὁ πυρὴν τούτου ἔλκει τότε ἕνα ὀπλισμὸν, ὅστις στηρίζεται εἰς δύο ἐπιφάνεις K καὶ K' ἄνθρακος. Τὸ τελευταῖον τῶν κωλυμάτων συνδέεται σταθερῶς μετὰ τοῦ διανομέως κάλω ζζ τοῦ ἐρχομένου ἐκ τοῦ ἐργοστασίου, οὕτω δ' ὁ κύβος B, ὅστις συγκοινωνεῖ μετὰ τοῦ κινητῆρος τῆς ἀμάξης λαμβάνει τὸ ρεῦμα διὰ μέσου τοῦ ὀπλισμοῦ KK καὶ ἐνὸς δευτέρου πηνίου περιτετυλιγμένου περὶ τὸν ἠλεκτρομαγνήτην ἐπὶ σκοπῷ αὐξήσεως τῆς ἐλκτικῆς δυνάμεως τούτου. Καὶ τὸ μὲν ρεῦμα ἐπιστρέφει διὰ τῶν τροχιῶν, ὡς εἰς τὰ τραίμ τὰ λειτουργοῦντα δι' ἐναερίων συρμάτων. Ὁ δὲ τρίπαις P καταλείπει κύβον τινὰ μόνον ἀφοῦ ἔλθῃ εἰς ἐπαφὴν μετὰ τοῦ ἐπομέ-

νου κύβου, τοῦ ἐγκαταλειφθέντος κύβου ἀπομονομένου διὰ τῆς πτώσεως τοῦ ὀπλισμοῦ ΚΚ ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τοῦ ἀνταγωνιζομένου ἐλατηρίου Ε, ὑπὸτε δύναται τις ἀκινδύνως νὰ ἐγγίσῃ τὸν κύβον τοῦτον.

**

Ἐντὶ νὰ διατηρῶνται αἱ ἀμαξαι γραμμῆς τινος ἐν ἐπικοινωνίᾳ μετὰ σταθεροῦ ἐργοστασίου παραγωγῆς ἠλεκτρισμοῦ εἶνε δυνατὴ ἡ φόρτωσις ἐν τῷ ἐργοστασίῳ τούτῳ ταμειῶν ἠλεκτρισμοῦ (accumulateurs), τὰ ὁποῖα ἀναβιβάζονται κατόπιν ἐπὶ τῶν πρὸς ἔξω ἀμαξῶν.

Τὸ σύστημα τοῦτο δὲν συνεπάγεται τὰ ἀπολα, τὰ ὁποῖα ἀποδίδονται εἰς τοὺς ἠλεκτρικοὺς ἀγωγοὺς τῶν πόλεων καὶ ἐξασφαλίζει πλήρη ἀνεξαρτησίαν τῶν διαφόρων ὀχημάτων, εἶνε δὲ τὸ μόνον δυνατὸν ἠλεκτρικὸν σύστημα, ἐν ᾗ περιπτώσει τὸ δρομολόγιον τῆς ἀμάξης δὲν εἶνε σταθερὸν, ἀλλ' εἶνε μεταβλητόν, ὡς εἰς τὰ κοινὰ αὐτοκίνητα, ἔτι δὲ καὶ εἰς τὰς αὐτοκινήτους λέμβους. Δυστυχῶς ὅμως τὸ βάρος τῶν ταμειῶν παρεκώλυσε μέχρι τοῦδε τὴν γενίκευσιν τῆς χρήσεως τοῦ συστήματος τούτου.

Γ. Β. ΓΡΑΒΑΡΗΣ

ΕΕΝΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ

ΣΑΙΞΠΗΡ

ΡΙΧΑΡΔΟΣ Ο Γ

ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ 5

ΜΕΤΑΦΡΑΣΘΕΙΣΑ ΕΚ ΤΗΣ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΥΠΟ ΜΙΧΑΗΛ Ν. ΔΑΜΙΡΑΛΗ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἡ τραγωδία Ῥιχάρδος ὁ τρίτος περιλαμβάνεται μεταξὺ τῶν ἱστορικῶν δραμάτων ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν προτασομένων ἐν τῇ ἐκδόσει τῶν ἔργων τοῦ Σαίξπηρ τῇ δημοσιευθείσῃ τῷ 1623 ὑπὸ τῶν ἠθοποιῶν Heminge καὶ Condell. Ἄλλ' ὁ ἐπὶ τῆς τραγωδίας τίτλος εἶνε: «Ἡ τραγωδία Ῥιχάρδου τοῦ τρίτου, περιέχουσα τὴν ἀποβίβασιν τοῦ κόμητος Ῥιχεμόνδου καὶ τὴν μάχην τῆς Bosworth Field». Ἡ πρώτη γνωστὴ ἐκδοσις τοῦ δράματος σχήματος τετάρτου, ἐδημοσιεύθη τῷ 1597 ὑπὸ τὸν ἐπόμενον τίτλον, ἐκ τοῦ ὁποίου λείπει τὸ ὄνομα τοῦ συγγραφέως: «Ἡ τραγωδία Ῥιχάρδου τοῦ τρίτου, περιλαμβάνουσα τὰ προδοτικὰ του σχέδια κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ του δουκὸς Κλαρεντίας, τὴν οἰκτρὰν δολοφονίαν τῶν ἀδφῶν ἀνεπιῶν του, τὴν ἀρπαγὴν τοῦ θρόνου μεθ' ἄλλων τῶν λεπτομερειῶν τῆς βδελυρῆς του ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου, οὐτινος ὑπῆρξεν ἄξιος, ὡς παρεστάθῃ ἐσχάτως ὑπὸ τῶν ἠθοποιῶν τοῦ ἀξιοτίμου Lord Chaberbain ἐν Λονδίῳ, τυπωθεῖσα ὑπὸ τοῦ Valentine Sims διὰ λογαριασμὸν τοῦ Andrew Wise, κατοικοῦντος ἐν Paul's Churchyard 1597». Ἡ τραγωδία ἐδημοσιεύθη ἐν τοῖς καταλόγοις τῶν βιβλιοπωλῶν ὑπὸ τὸν τίτλον «Τραγωδία Ῥιχάρδου τοῦ τρίτου, μετὰ τοῦ θανάτου τοῦ δουκὸς τῆς Κλαρεντίας». Ἀπὸ τοῦ 1598 μέχρι τοῦ 1634 ἐδημοσιεύθησαν ἑπτὰ ἐκδόσεις κατὰ διαφόρους ἐποχάς. Ἐπὶ πασῶν δὲ τούτων φέρεται τὸ ὄνομα τοῦ Σαίξπηρ. Ἄν εἶνε ἀκόμη βέβαιον πόσο χρόνον πρὸ τοῦ 1597 συντάχθη τὸ δράμα. Ὁ Malone φρονεῖ ὅτι ἐγράφη τῷ 1593 ἢ 1594. Ἄλλη τραγωδία ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως Ῥιχάρδου τοῦ τρίτου, ἐπιγραφομένη «Ἡ ἀληθὴς τραγωδία Ῥιχάρδου τοῦ τρίτου», ἐδημοσιεύθη τῷ 1594. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα ὁ βιβλιοπώλης παρεκινήθη νὰ δημοσιεύσῃ αὐτὴν ἕνεκα τοῦ ἐνδιαφέροντος, ὅπερ ἐνεῖχεν ὁ βίος Ῥιχάρδου τοῦ τρίτου ἀναπτυχθέντος πλεονέτερον διὰ τοῦ Σαίξπηρ εἰς δράματος. Ἄλλ' ἴσως ὅμως εἶχεν ἰδεῖ ὁ Σαίξπηρ τὸ δράμα τοῦτο καὶ ἐποίησατο χρῆσιν αὐτοῦ ἐν τῇ συγγραφῇ τῆς τραγωδίας του. Ὑπῆρξεν ἐπίσης καὶ Λατινικὴ τραγωδία τοῦ αὐτοῦ θέματος, γραφεῖσα ὑπὸ τοῦ Λόκτορος Θωμᾶ Λέγκ. καὶ παρασταθεῖσα ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Κανταβρυγίας τῷ 1579. Τὸν χαρακτήρα τοῦ Ῥιχάρδου διέγραψεν ὁ Σαίξπηρ βασισθεὶς ἐπὶ τῆς βιογραφίας τῆς ὑπὸ τοῦ Θωμᾶ Μὼρ γραφείσης, τὴν ὁποίαν περιέλαβον ἐν τῇ ἱστορίᾳ αὐτῶν ὁ

Holinshed καὶ ὁ Hall. Λέγεται δὲ ὅτι ὁ Σιρ Θωμᾶς Μὼρ ἐσχημάτισε τὴν περὶ τοῦ Ῥιχάρδου ἰδέαν του ἐκ τοῦ Καρδινάλιου Μόρτον, καγκελλαρίου Ἐρρίκου τοῦ ἐβδόμου καὶ ἐχθροῦ Ῥιχάρδου τοῦ τρίτου. Ἡ ἐκ τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας ἀπομάκρυνσις τοῦ Σαίξπηρ εἶνε ἐπονοϊώδης, ἀναγκαία δὲ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ δράματος. Ἡ τραγωδία Ῥιχάρδος ὁ τρίτος, ὡς τὰ πλεῖστα δράματα τοῦ μεγάλου συγχρόνου του ποιητοῦ Μάρλω, εἶνε εἰκὼν τῆς ἐν τῇ δράσει ἀναπτύξεως τοῦ χαρακτήρος. Τόσον ἐπιβλητικὴ καὶ ἐξαιρετικὴ εἶνε ἡ φησισογνωμία Ῥιχάρδου τοῦ τρίτου, ὥστε ἐπισκιάζει σχεδὸν ἅπαντα τὰ ἄλλα πρόσωπα τοῦ δράματος. Παρ' ὅλα τὰ ἐλαττώματά του ὁ χαρακτήρ τοῦ Ῥιχάρδου ὑπῆρξε πάντοτε δημοτικὸς ἀποδεικνύεται δὲ τοῦτο ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ἦτο πάντοτε ὁ ἀγαπητὸς χαρακτήρ τῶν ἐπιφανεστάτων ἠθοποιῶν τῆς Ἀγγλίας ἀπὸ τοῦ Burbage ὅστις πρῶτος ἐδημιούργησεν αὐτὸν ἐπὶ τῆς σκηνῆς, μέχρι τοῦ Garrick, Keen καὶ Kemble. Ἡ ὑπὸ τοῦ Σαίξπηρ τολμηρὰ παραβίασις τῶν κανόνων τῆς αἰσθητικῆς, ὅτι ὁ ἦρωδς τραγωδίας τινὸς πρέπει νὰ εἶνε μικτοῦ χαρακτήρος, ἐδικαιολογήθη ὑπὸ τῆς ἐπιτυχίας. Τὸ πρόβλημα τὸ εἰς τοὺς κριτικοὺς τοῦ Σαίξπηρ τιθέμενον εἶνε «πῶς ἐξηγεῖται ἡ ἐπιτυχία αὐτῆ;». Ἐν ἄλλοις λόγοις, πῶς κατώρθωσεν ὁ Σαίξπηρ νὰ καταστήσῃ λίαν συμπαθῆ, χαρακτήρα κακοήθη στεροῦμενον παντὸς εὐγενοῦς αἰσθήματος, καὶ παραβάντα πάντα ἀνθρώπινον καὶ θεῖον νόμον; Δὲν αἰσθανόμεθα ὅμως τοιαύτην συμπάθειαν, ὅταν ἀναγινώσκωμεν τὸν κατάλογον τῶν ἐγκλημάτων τοῦ Ῥιχάρδου, ὡς διηγούνται ταῦτα οἱ ἀρχαῖοι χρονογράφοι ἢ οἱ νεώτεροι ἱστορικοί. Καὶ ὅμως οὐδ' ἀποπειροῦται κἄν ὁ ποιητὴς νὰ συγκαλύψῃ ἢ νὰ μειώσει τὰς τερατωδίας του. Ἐν πρώτοις δυνάμεθα νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι ἐὰν σχετίσωμεν τὸ δράμα τοῦτο πρὸς τὰ πρότερον γραφέντα, βλέπομεν καταφανῶς ὅτι ὁ Ῥιχάρδος δὲν εἶνε μόνον ἀπλοῦς χαρακτήρ, ἀλλὰ καὶ ἀντιπρόσωπος ἐποχῆς νοσησῆς ἠθικῶς. Τοῦτο καταδεικνύει σαφῶς ὁ ποιητὴς διὰ τοῦ προλόγου, διὰ τοῦ ὁποίου ἀρχεῖται τὸ δράμα. Οἱ ἐμφύλιοι πόλεμοι εἶχον γεννήσει πνεῦμα ἀγριότητος καὶ δυσπιστίας. Ἀλλὰ δλίγιστοι ἐκ τῶν ἀρχηγῶν τοῦ οἴκου τῆς Ὑόρκης ἦσαν ἀπηλλαγμένοι τοῦ στίγματος τῆς δολοφονίας καὶ τῆς ἐσχάτης προδοσίας. Πλὴν τούτων οἱ μεγάλοι κίνδυνοι καὶ αἱ ταλαιπωρίαι, ἃς εἶχον ὑποστῆ, παρήγαγον εἰς αὐτοὺς τὸ αἰ-

Γ Ω Ι Φ Ι Λ Ω Ι
Ο Θ Ω Ν Ι Τ Ε Τ Ε Ν Ε

σθημα τῆς τέρατος· «ὁ κόπος» λέγει ὁ Βάκων, «πρέπει νὰ ἀμείβηται διὰ τῆς τέρατος», ὁ δὲ Σαίξπηρ μᾶς δεικνύει σαφῶς ὅτι ὁ βασιλεὺς δὲν διῆγε μόνον αὐτὸς βίον ἡδυπαθῆ. Ὅταν ἀπὸ τῆς ἀπόψεως ἐξετάζωμεν τὸν Ῥιχάρδον, ἦτοι ὡς ἐνοόρκωσιν τοῦ πνεύματος διεφθαρμένης ἐποχῆς, δυνάμεθα νὰ εἰπωμεν ὅτι μέρος τῆς ἐνοχῆς του ὡς ἀτόμου αἰσθητικῶς καὶ ὄχι ἠθικῶς ἐξαφανίζεται. Ἡ ὑπὸ τοῦ Σίλλερ περιγραφή τῆς δράσεως τῆς τραγικῆς Μούσης ἐφαρμόζεται ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ. «Βλέπει τοὺς ἀνθρώπους ἐν τῇ τύρβῃ τοῦ βίου καὶ ἀποδίδει εἰς τὴν ἐπιρροὴν κακῶν ἀστέρων τὸ μέγιστον μέρος τῆς ἐνοχῆς των». Ἐκτὸς τούτου, ἐπειδὴ ὁ Ῥιχάρδος ἐπιδιώκει νὰ ἐκτελέσῃ τὰ ἐγκληματικά του σχέδια, πρέπει νὰ θεωρηθῆ ὡς σύμμαχος τοῦ Σατανᾶ ἐν τούτοις ἀπὸ ἄλλης ἀπόψεως εἶναι ἢ ὑπὸ τῆς Προνοίας ὀρισθεῖσα μάλιστα ἀμαρτωλῆς γενεᾶς. Ἡ ἐντολὴ αὐτοῦ δύναται σχεδὸν νὰ παραβληθῆ πρὸς τὴν τοῦ Χάμλετ, ὅστις ἀναφωνεῖ ἐν ἀγανακτήσει.

«Ἐδοξε τῷ Θεῷ νὰ τιμωρηθῶ ἐγὼ μὲν δι' αὐτοῦ, οὗτος δὲ δι' ἐμοῦ».

Ἐκτὸς τῶν δύο ἀνθρώπων προκίπων, οὐδὲν ἐκ τῶν ἄλλων αὐτοῦ θυμάτων προκαλεῖ τὴν συμπάθειαν ἡμῶν. Ὁ ἄπιστος, ὁ ἄστατος, ὁ ἐπίορκος δυνεῖ Κλαρεντίας εἶχε καταδικασθῆ ὑπὸ τῆς ἰδίας αὐτοῦ συνειδήσεως πρὶν διαπεράσωσιν αὐτὸν τὰ ἐργερίδια τῶν δολοφόνων, οἱ δὲ δύο δολοφόνοι ἐκφράζουσι διὰ γλώσσης σαφοῦς τὴν περὶ τῆς διαγωγῆς του κρίσιν τοῦ κοινοῦ. Οἱ συγγενεῖς τῆς βασιλίσσης κατέστησαν ἀντιδημοτικοὶ ὡς ἐκ τῶν σφαλμάτων τῶν ἀνυπαθέτων χυδαίων, οὐδὲ ἔχον τὰς χεῖρας καθαρὰς ἐκ τοῦ αἵματος τῶν ἀνθρώπων. Καὶ ὅταν βλέπωσι κατὰ πρόσωπον τὸν θάνατον ἀναγκάζονται νὰ ἀναφωνήσωσιν «Τώρα ἢ ἀρὰ τῆς Μαργαρίτας πλῖται ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἡμῶν, διότι παριστάμεθα ἀπαθεῖς θεαταί, ὅταν ὁ Ῥιχάρδος ἐδολοφόνησε τοὺς υἱοὺς της». Ἡ τύχη τοῦ ἀμβλυποῦντος, ἀλλ' ἀσυνειδήτου Ἀσιγκος, ὅστις ἀγόμενος πρὸς τὸν θάνατον, ὄν οὐδόλως προέβλεπε, χαίρει ἐπὶ τῷ θανάτῳ τῶν ἐχθρῶν του ἐν Πόμφρετ καὶ προτείνει τὸν φόνον ἄλλων ὅλων ἐν Πόμφρετ, δὲν δύναται νὰ προκαλέσῃ τὸν οἶκτον ἡμῶν. Ὁ Βούκιγγαμ εἶνε ἄλλος Ῥιχάρδος ἄνευ τῆς τόλμης, τῆς σταθερότητος καὶ τῆς διαροητικῆς δυνάμεως ἐκείνου. Νομίζει ὅτι δύναται νὰ σταθῆ ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὀλισθηρᾶς κατωφερείας τοῦ ἐγκλήματος εὐθὺς ὡς ἐπέτυχε τὸν σκοπὸν τῆς φιλοδοξίας του. Ὅντως θὰ ἀντέκειτο πρὸς πᾶσαν ποιητικὴν δικαιοσύνην, ἐὰν τὸ ἀπερίσκεπτον, ἀλλ' ἰσχυρὸν τοῦτο ὄργανον συνειργάζετο ὅπως δήποτε πρὸς βελτίωσιν τῶν πραγμάτων. Κατὰ συνέπειαν πᾶσα ἡμῶν συμ

πάθεια συγκεντροῦται ἐπὶ τῆς τύχης τῶν δύο ἀνθρώπων προκίπων. Καὶ ὅμως αἰσθανόμεθα ὅτι ὁ θάνατος αὐτῶν συντελεῖ εἰς τὴν πραγμάτωσιν τῆς βουλήσεως τῆς θείας Προνοίας, διότι κατέστησε δυνατὴν τὴν ἐνωσιν τῶν δύο Ῥόδων διὰ τοῦ γάμου τοῦ Ῥιχεμόνδου μετὰ τῆς Ἐλισάβετ, ὅπερ ἐλήνευγε τὴν κατάπαυσιν τῶν ἐμφυλίων πολέμων. Ἐνταῦθα δέον νὰ ἐξετάσωμεν τὸν τρόπον, καθ' ὃν ὁ Σαίξπηρ ἐχειρίσθη τὸ μέρος τοῦτο τοῦ θέματός του. Ἐνόησεν ὅτι ἦτο ἀδύνατον νὰ παρουσιάσῃ ἐπὶ τῆς σκηνῆς τὸν θάνατον τῶν δύο προκίπων ὡς παρουσιάζει τὸν τοῦ Κλαρεντίας. Τοῦτο θὰ διῆγειε φρικτὴν ἀντὶ οἴκτου. Κατ' ἀκολουθίαν ἢ καταστροφῆ ἐπέρχεται μακρὰν τῶν θεατῶν γενομένη γνωστὴ δι' ἀφηγήσεως ὡς ἐν τῇ ἑλληνικῇ τραγωδίᾳ. Ἄλλ' ἢ θεωρία αὕτη δὲν θὰ ἤρκει πρὸς ἐξήγησιν τῆς δραματικῆς ἐντυπώσεως, ἢν προξενεῖ ὁ ἔκτακτος οὗτος χαρακτήρ, ἂν ὁ Σαίξπηρ δὲν ἐφρόντιζε ν' ἀντικαταστήσῃ τὴν ἐν αὐτῷ ἑλλειψιν ἠθικῶν στοιχείου διὰ τοῦ μόνου δυνατοῦ ἀντικαταστάτου αὐτοῦ, ἦτοι διὰ μεγάλης καὶ ἐπιβλητικῆς διανοητικῆς δυνάμεως. Βεβαίως ὁ Ῥιχάρδος θὰ ἦτο ἀφόρητος ὑπὸ αἰσθητικῆν ἔποψιν, ἂν δὲν ὑπερέβαινε πάντα τοὺς περὶ αὐτὸν κατὰ τὴν φρόνησιν, τὴν δραστηριότητα καὶ κατὰ τὴν καρτερικὴν καὶ ἀσυνειδήτην γενναιότητα, ὡς ἐπίσης ὑπερβαίνει αὐτοὺς κατὰ τὴν ἀνηλεῆ σκληρότητα καὶ τὸν ἐγωϊσμόν. Διὰ τοῦ ὑπερόχου ἐφ' ἑαυτοῦ κράτους του (self-control) ἀναδεικνύεται ἢ πρώτη καὶ ἐπιβλητικωτάτη διάνοια τῶν συγχρόνων του. Καίπερ φύσει διεστραμμένος καὶ σαρκαστικός, ἱκανὸς δὲ καὶ ὄρων πρὸς τὰς ἀγροικότερας βιαιοπραγίας, οὐχ ἦτο ἔξακολουθεῖ νὰ φαίνεται πανούργος καὶ δεξιὸς κόλαξ, εὐθὺς ὡς ἔλαβε τὴν ἀπόφασιν καὶ ἐμέτρησε τὴν ἀπὸ τοῦ θρόνου χωρίζουσαν αὐτὸν ἀπόστασιν. Καὶ ἐνταῦθα ἢ ἀντίθεσις μετὰ τὸ ἀληθοῦς αὐτοῦ χαρακτήρος καὶ ἐκείνου, ὃν ἀναλόγως τοῦ συμφέροντός του ἠποδύεται, ἐξυπηρετεῖ θανμασίως τὸν σκοπὸν του.

«Ἐπειδὴ δὲν δύναμαι νὰ κολακεύω, νὰ φάτωμαι περιποιητικὸς, νὰ μειδιῶ ἐπιχαριτικῶς εἰς ὄλους, νὰ ἀπαιτῶ, νὰ ὑποκλίνωμαι κατὰ τὸν γαλικὸν τρόπον, καὶ νὰ ἔχω τρόπους λιθηρακοῦς, μὲ κατηγοροῦν ὡς ἐχθρὸν μνησίκακον. Δὲν εἶνε δυνατὸν εὐθὺς ἀνθρώπος νὰ ζῆ καὶ νὰ μὴ σκώπεται, παρερρηγεμένης τῆς εὐλακρινείας του ὑπὸ χαμερπῶν ἐπιτηδεῶν καὶ θηλυπρεπῶν ἀνθρωπαρίων;»

Γίνεται πόλιν Ἰάγος, ὁ τίμιος φαῦλος, τοῦ ὀλοίου τὸ μειδίωμα ἀπατῆ ἔνεκα τῆς συνήθους ἀγροικοτροπίας του, οὕτως ὥστε νὰ θεωρηθῆται εὐλακρινῆς. Οὕτω κατακτᾷ τὴν καρδίαν τῆς Ἀν-

νης, καὶ συλλαμβάνει διὰ τοῦ δικτύου τὸν ἡδυπαθῆ Ἐδουάρδον, ὡς καὶ τὸν ἄστατον Κλαρεντίας, καὶ τὸν ἐννοούμενον κουφαλαζῶνα Ἀσιγκά. Αἱ ὁραδιονομίαι του πρὸς κατὰλήψιν τοῦ θρόνου εἶνε πράγματι θανμασίον μάθημα διὰ τὴν τέχνην τῆς δημοιοργίας ψευδοῦς ζωῆς γνώμης.

Ἀγαμνησκόμεθα σκηνῆς τῆς τῆς τοῦ Ρείνεκ Fuchs, ὅταν βλέπωμεν τὸν ἀδελφοτρόπον εἰσερχόμενον μὲ εὐχαλόγητον ἀνὰ χεῖρας, ἔποστηριζόμενον ὑπὸ δύο ἐπισκόπων, ἀποκρινόμενον εἰς τὸν κομπαστικὸν λόγον τοῦ Βούκιγγαμ δι' ἔποικτικῶν καὶ διαφορομένων ἀνοήσεων, καὶ ἀναγκασόμενον ἐπὶ τέλος νὰ ὁμολογήσῃ: «Ἄν εἶμι λίθινος, συγκινοῦμαι ἐκ τῶν παρακλήσεών σας, καίτοι ἐναντίον τῆς συνειδήσεώς μου καὶ τῆς ψυχῆς μου». Τίς δὲν θανμάζει τὴν λεπτὴν εἰρωνείαν, μετ' ἧς μεταχειρίζεται τὸν Βούκιγγαμ, τὸ πρόθυμον ὄργανον τῆς φιλοδοξίας του, μικρόν τιμα καὶ ἀσυνειδήτην; «Σὺ εἶσαι ἄλλο; ἐγὼ, ὁ σύμβουλός μου, τὸ μαντιῶν μου, ὁ προφήτης μου! Ἀγαπητέ μοι ἐξάδελφε, θὰ ἀκολουθήσω τὰς ὁδηγίας σου ὡς παιδίον». Οὕτω κολακεύει τὸν συνεργὸν τῶν ἐγκλημάτων του, καίπερ κάλλιστα γινώσκων τοὺς σκοπούς του, μεταχειρίζεται δὲ αὐτὸν μέχρι τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν οὗτος ἀρχίζει νὰ σκεπτικῆται καὶ νὰ διστάζῃ, αἰσθάνεται τὴν βασιλικὴν δυσανεξίαν. Ἀλλὰ ὁ ποικριανὸς πολιτικὸς ἐνεργεῖ δεξιότατον πραγματικὸν, ὅταν προσπαθῆ ν' ἀποκτήσῃ τὴν θυγατέρα, σαγηνεύων τὴν μητέρα, ἢν εἶχεν ἤδη στερεῖσει τοῦ υἱοῦ αὐτῆς. Ἀντὶ νὰ μεταχειρισθῆ βίαν ἀγροϊκὴν καὶ ἐπιτελῆ κολακείαν, δι' ἧς ἐσαγήνευσε τὴν νέαν καὶ ἀσθενῆ Ἄνναν, πλησιάζει τὴν πεπειραμένην δέσποιναν μὲ τὸ ψυχρὸν καὶ σοβαρὸν ὄφρος ἀνδρός ἐμπείρου καὶ σκεπτικῶ.

«Ἐξ αὐτῆς ἐξαγιάται ἢ εὐτηρία σας καὶ ἢ ἰδική μου. Ἄνευ αὐτῆς θὰ πέσωσιν ἐπ' ἐμοῦ, ἐπὶ σοῦ, ἐπ' αὐτῆς τῆς ἰδίας, ἐπὶ τῆς χώρας καὶ ἐπὶ πολλῶν χριστιανικῶν ψυχῶν ὁ θάνατος, ἢ ἐρήμωσις καὶ ὁ θάνατος. Μόνον διὰ τοῦ δεσμοῦ τούτου θὰ ἀποσοβηθῶσι τὰ δεινὰ ταῦτα. Δοιοῦν, ἀγαπητῆ μου μητέρα, (οὕτω πρέπει νὰ σᾶς ὀνομάζω) συνηγορήσατε παρ' αὐτῆ ὑπὲρ τοῦ ἔρωτός μου. Ἐξηγήσατε εἰς αὐτὴν τί θὰ εἶμαι καὶ ὄχι τί ἦμην. Ὁμιλήσατε εἰς αὐτὴν ὄχι περὶ τῆς σημερινῆς, ἀλλὰ περὶ τῆς μελλούσης ἀξίας μου. Ἐπιμείνατε ἐπὶ τῆς ἀνάγκης τῶν περιστάσεων, χωρὶς νὰ δυστροπήτε εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν μεγάλων μου σχεδίων».

Οὕτω ἢ γυναικεῖα ματαιότης, ἢ ἀγάπη τῆς μητρῆς, ἐν τέλει δὲ ἢ φιλοπατρία καὶ ὁ εὐφρηγῆς ὑπολογισμὸς περὶ τοῦ πιθανοῦ ἀποτελέσματος ὑποβοηθοῦσι τὴν πρότασιν τοῦ Ῥιχάρδου. Ἡ

ἐπιβλητικὴ διάνοια τοῦ Ῥιχάρδου συνδέεται μετ' ἐκτακτοῦ φυσικῆς καὶ ἠθικῆς γενναιότητος. Πλήρ τούτου ἐν τῇ σκηνῇ ταύτῃ ὀμιλεῖ εὐλακρινῶς. Ἀπληλλῆ τῆς ἀθλίας ἐκείνης παρφοδίας τῆς συνειδήσεως, ἔνεκα τῆς ὀλοίας οἱ ταπεινότεροι ἐγκληματῆται νομίζουσι ὅτι θὰ εἴρωσι παρηγορίαν ἐν τῇ αὐταπάτῃ. Ὅταν ἢ τύχη ἐγκαταλείπη αὐτόν, ὅταν αἱ ζοφεραὶ σκέψεις σκαίωσι τὴν διάνοιαν του, καὶ αἱ κατάροι τῆς μητρῆς του καθιστῶσι εἰς αὐτὸν βαρεὰ τὸ δόρον καὶ τὴν ἀσπίδα, τότε ἐπέρχεται ἢ ὀλεθρία ὄρα, καθ' ἣν ἀναμνησκαται τῶν ἐγκλημάτων του, ὄχι, ὡς μέχρι τοῦδε, μετὰ ψυχρῆς καὶ προλελογισμένης δυσπιστίας πρὸς τοὺς ἠθικοὺς κανόνας τοῦ κόσμου, ἀλλὰ μετὰ φρίκης καὶ ἀγωνίας. Ἐπὶ τέλος ἢ συνειδήσις του ὀμιλεῖ μὲ χιλίας γλώσσας.

«Καὶ ἐκάστη γλῶσσα διηγείται μίαν ἱστορίαν, καὶ ἐκάστη ἱστορία μὲ κακαδικάζει ὡς κακοῦργον. Ἐπιουχία, ἐπιουχία εἰς τὸν ἔσχατον βαθμόν ὁ φόρος, ὁ ἄγριος φόρος, ὁ τρομερώτατος ὄλων. Ὅλα ὁμοῦ τὰ ἐγκλήματα τὰ ὑπὸ διαφόρους μορφὰς διαπραχθέντα, συρρέουσιν εἰς τὸ δικαστήριον τῆς συνειδήσεως καὶ κραυγάζουσιν ὁμοῦ: ἔνοχος! ἔνοχος! Θὰ περπέσω εἰς ἀπελπίσιν. Οὐδὲν ἀνθρώπινον πλάσμα μὲ ἀγαπᾷ, καὶ ἂν ἀποθάνω δὲν θὰ εὐρεθῆ ψυχὴ νὰ μὲ λυπηθῆ».

Καὶ ὅμως δὲν ἀπελπίζεται Ἡ τρομερὰ σατανικὴ αὐτοῦ δύναμις ἀναδεικνύεται κατὰ τὴν κρίσιμον στιγμήν ἱκανὴ νὰ ἀντιπαλαίῃ πρὸς τὸν ἔλεγχον τῆς συνειδήσεως καὶ τὸν τρόμον τοῦ θανάτου «Συνείδησις; ἢ, ὡν ἔστωσαν οἱ ἰσχυροὶ ἡμῶν βραχίονες καὶ νόμος τὰ ξίφη μας». Κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὀμιλεῖ πρὸς τοὺς συμπολεμιστὰς αὐτοῦ ἄνευ ὑπεκφυγῶν πρὸ τῆς τελικῆς μάχης: «Διὰ δὲ φθῶσῃ ἢ κρείσιμος στιγμή, πόσον τιάνειον δύναμιν ἀναπτύσσει κατὰ τὴν λύσασιν τῆς μάχης αὐτὸς ὁ ὑπὸ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων ἐγκαταλειφθεῖς!»

«Χιλία καρδία ἀναπτύσσονται ἐπὶ τοῦ σιγήθους μου. Ἐμπρός αἱ σημαῖαι, καὶ αἱ ἐπιπέσωμεν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ. Ἡ ἀρχαία ἡμῶν πολεμικὴ κραυγὴ, «ὦρατε Ἄγιο Γεώργιε» αἶς ἐμπνεύσει εἰς ἡμᾶς μένος ἀγρίων δρακόντων. Ἐπάνω τους! Ἡ ἰσχυρὴ πλαιῖται ὑπὲρ τὰ κράνη ἡμῶν».

Εἶνε ἀληθὲς διὰ ἐκ τοῦ χαρακτήρος τοῦ Ῥιχάρδου δὲν δυνάμεθα νὰ προσδοκῶμεν τραγικὸν οἶκιον, ἀλλ' εἰς τόσον μέγας, ὥστε δὲν δύναται νὰ ἐκλιπαρήσῃ αὐτόν. Δὲν θὰ εἴκνε τὴν προσοχὴν ἡμῶν ὁ περισκεμμένος, ὁ ἐπιβλητικὸς πολιτικὸς, ὁ ἀτρόμητος ἦρωας, ἐὰν οὖν τῇ κακίᾳ εἶχε καὶ δειλίαν. Δὲν ἔχομεν ἐνώπιον ἡμῶν τραγικὴν δύναμιν ἐν τῇ περιορισμένῃ σημασίᾳ τῆς λέξεως, ἀλλὰ τὸν φοβερὸν σατανικὸν ἐκτελεστικὸν πεπρωμένον τραγικὸν εἰς τὸν ὑψιστον βαθμόν, τὴν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ὀρισθεῖσαν μάλιστα,

πρός τιμωρίαν φυλής καταδικασθείσης εἰς ἀπόλειαν ὑπὸ τοῦ ἐγκλήματός της. Κατὰ τὴν πῖωσιν δὲ ταύτης πρέπει νὰ καταστραφῶσιν ὄχι μόνον τὰ γηραιά καὶ ὑπὸ τοῦ χρόνου φθειρόμενα δένδρα, ἀλλὰ καὶ οἱ τρυφεροὶ βλαστοὶ, ἵνα προλειανθῇ ἡ ὁδὸς πρὸς καλλιέραν διευθέτησιν τῶν πραγμάτων. Ἡ καλλιτέρα αὕτη διευθέτησις συμβολίζεται μᾶλλον ἢ ἀντιπροσωπεύεται ὑπὸ τοῦ Ῥιχμόνδου, τοῦ συνδέσαντος τὸ ἐρυθρὸν μετὰ τοῦ λευκοῦ ὁδοῦ, οὗσις εἶχε λάβει τὴν εὐλογίαν τοῦ τελευταίου βασιλέως τοῦ οἴκου τοῦ Λαγκάστερ. Ὁ κύκλος τῆς τιμωρίας καὶ καθάρσεως ἐπετελέσθη, πᾶσαι αἱ διχόνοιαὶ τῶν συνταρασσομένων φατριασικῶν παθῶν διαλύονται ἐπὶ τέλος ἐν τῇ μεγαλοπρεπεῖ ἀρμονίᾳ ὑπερφάνου καὶ ὑ-

γιούθς ἐθνικοῦ συναισθήματος, ἡ ὀδυνηρὰ πείρα τῆς ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας καὶ παραφορᾶς ἀντικαθίσταται ὑπὸ ἰσχυρᾶς πεποιθήσεως πρὸς τὴν ἠθικὴν διεύθυνσιν τοῦ κόσμου. Ὁ σπουδαιότατος τοῦ δράματος χαρακτὴρ μετὰ τὸν Ῥιχμόνδον, εἶνε ὁ τῆς Μιργαρίτας, ἀλλ' αὕτη εἶνε μᾶλλον προσωποποιήσις τῆς ἐκδικητικῆς Νεμέσεως ἢ χαρακτῆρ. Ὁμοιάζει ὑπὸ τινος ἐπόψεως πρὸς τὸν χορὸν τοῦ ἀρχαίου δράματος, διότι οὐδαμῶς ἐπηρεάζει τὴν πορείαν τοῦ δράματος, ἀλλ' ἐνεργεῖ ὡς διεγερτικὸς μεταξὺ ποιητοῦ καὶ θεατῶν. Ἐν ταῖς σκηναῖς ταῖς μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῶν ἄλλων γυναικῶν ἀνακαλύπτωμεν ἐνίοτε λυρικὸν τινα χαρακτῆρα.

(Ἐκ τῶν τοῦ TAWNEY)

ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΗΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ

- Ἐδουάρδος ὁ Δ', Βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας
- Ἐδουάρδος, πρίγκιψ τῆς Οὐαλίας, εἴτα Ἐδουάρδος ὁ Ε'
- Ῥιχάρδος, Δοῦξ τῆς Ὑόρκης
- Γεώργιος, Δοῦξ τῆς Κλαρεντίας
- Ῥιχάρδος, Δοῦξ τοῦ Γλῶστερ, εἴτα Ῥιχάρδος ὁ Γ'
- Νεαρὸς υἱὸς τοῦ δουκὸς τῆς Κλαρεντίας
- Ἐρρίκος κόμης τοῦ Ριχμόνδου, εἴτα Ἐρρίκος ὁ ἔβδομος
- Ὁ Καρδινάλιος Βουρσὴ, Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Καντερβουρίας
- Θωμάς Ροδερχός, Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ὑόρκης
- Ἰωάννης Μύρτη, Ἐπίσκοπος τῆς Ἑλνῆς
- Ὁ Δοῦξ Βούκιγγαμ
- Ὁ Λοῦξ Μυρφότ
- Ὁ κόμης Σούρρεϋ, υἱὸς τοῦ ἀνωτέρου
- Ὁ κόμης Ρίβερς, ἀδελφὸς τῆς Βασιλίσσης Ἐλισάβετ
- Ὁ Μαρκήσιος Λόρσετ καὶ ὁ λόρδος Γρέϋ, υἱοὶ τῆς Βασιλίσσης Ἐλισάβετ
- Ὁ κόμης Ὁξφόρδης
- Λόρδος Ἀστιγῆ
- Λόρδος Στάνλεϋ, ὀνομαζόμενος ἐπίσης κόμης τοῦ Λέουβ
- Λόρδος Λόβελ
- Σίρ Θωμάς Βόγαν
- Σίρ Ριχάρδος Ράτκλιφ
- Σίρ Γουλιέλμος Κατεσβϋ
- Σίρ Ἰάκωβος Τύρρελ
- Σίρ Ἰάκωβος Βλουρντ
- Σίρ Οὐάλτερ Ἐρβερετ
- Σίρ Ροβέρτος Βρικεμβουρῆς, ὑποφουράρχος τοῦ πύργου τοῦ Λονδίνου.
- Σίρ Χριστοφόρος Οὐρσικ, ἱερεὺς.
- Ἐπιτοὺς ἱερεῖς.
- Τρέσσελ καὶ Μπέρκλεϋ, εὐγενεῖς ἀκόλουθοι τῆς Λαίδης Ἀννης.
- Ὁ Λόρδος Δήμαρχος τοῦ Λονδίνου.
- Ὁ Ἐπαρχος τῆς Οὐίλτσχίρης.
- Ἡ βασίλισσα Ἐλισάβετ σύζυγος τοῦ βασιλέως Ἐδουάρδου τοῦ Δ'
- Μαργαρίτα χήρα τοῦ βασιλέως Ἐρρίκου Γ'
- Ἡ Δούκισσα τῆς Ὑόρκης, μήτηρ τοῦ βασιλέως Ἐδουάρδου Δ', τῶν δουκῶν Κλαρεντίας καὶ τοῦ Γλῶστερ.
- Λαίδη Ἀννα, χήρα τοῦ Ἐδουάρδου πρίγκιπος τῆς Οὐαλίας, υἱοῦ τοῦ βασιλέως Ἐρρίκου τοῦ VI. νυμφευθεῖσα ὕστερον τὸν Ριχμόνδον
- Κοράσιον τοῦ Δουκὸς Κλαρεντίας.

Πολλοὶ λόρδοι καὶ ἀκόλουθοι, εἰς ἀνάγκην, εἰς δικαστικὸς γραφεῖς, πολιτῆς, ὁλοφάνοι, διαγγελεῖς, φάρμακα τῶν φονευθέντων ὑπὸ τοῦ Ριχάρδου, στρατιῶται κτλ.

Ἡ ΣΚΗΝΗ ΕΝ ΑΓΓΛΙΑ

ΣΑΙΞΠΗΡ

ΡΙΧΑΡΔΟΣ Ο Γ'

ΠΡΑΞΙΣ Ι

ΣΚΗΝΗ I.—Λονδίνου ὁδός.

(Εἰσέρχεται ὁ Ριχάρδος, Δοῦξ τοῦ Γλῶστερ, μόνος).

ΓΛΩΣΤΕΡ.— Ὁ ἥλιος τῆς Ὑόρκης μετέβλε τέλος εἰς ἀκτινοβόλον θέρος τὸν χειμῶνα τῶν θλίψεων ἡμῶν, καὶ τὰ νέφη ἔπαντα τὰ ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου οἴκου συσσωρευθέντα κατέδυσαν εἰς τὰ βᾶθη τοῦ ὠκεανοῦ τῆς νίκης ὁ στέφανος περιβάλλει νῦν τὸ μέτωπον ἡμῶν καὶ τὰ ἐκ τῶν πολέμων ἐφθαρμένα ὄπλα μας κρέμονται ὡς τρόπαια. Αἱ φαιδραὶ ὀμηγύρεις διεδέξαντο τὰ πολεμικὰ προσκλητήρια καὶ οἱ δικασκεδαστικοὶ χοροὶ τὰς στρατιωτικὰς πορείας. Ὁ ἀγριωπὸς πόλεμος ἐλείπανε τὰς ρυτίδας τοῦ μετώπου του καὶ τώρα ἀντὶ νὰ ἱππεύῃ σιδηροφράκτους παλεμικοὺς ἵππους, ὅπως ἐκφοβίξῃ ἰσχυροὺς ἀντιπάλους, χορεύει ἐλαφρῶς ἐντὸς γυναικείου κοιτῶνος πρὸς τοὺς ἤχους ἡδυπαθοῦς βαρβίτου. Ἐγὼ ὅμως, ὅστις δὲν ἐπλάσθην διὰ τὰ τρολλὰ ταῦτα παιγνίδια, οὔτε εἶμαι κατεσκευασμένος διὰ νὰ κατοπιζώμαι φιλαρέσκως, ἐγὼ ὁ δύσμορφος, ὁ μὴ δυνάμενος νὰ ἐμπνεύσω ἔρωτα καὶ νὰ χαριεντιζώμαι ἐνώπιον ἐλαφρῶς καὶ προκλητικῆς νύμφης, ἐγὼ ὁ στερούμενος σωματικῆς συμμετρίας, ὁ τοσοῦτον στρεβλωθεὶς ὑπὸ τῆς δολίας φύσεως, ἐγὼ ὁ πρόωρος στζλεῖς εἰς τὸν κόσμον, ὁ ἡμιτελής, ὁ τόσον παραμεμρῶμενος καὶ ἀχαρις, ὥστε οἱ κύνες ὑλακτοῦσιν ὀπισθὲν μου, ὅταν χωλαίνων βραδίξω πλησίον αὐτῶν, ἐγὼ ὅστις κατὰ τὰς θηλυπρεπεῖς ταύτας ἡμέρας τῆς εἰρήνης οὐδεμίαν ἄλλην τέρψιν ἔχω, ὅπως διέρχωμαι τὸν χρόνον ἢ νὰ παρατηρῶ τὴν σιάν μου εἰς τὸν ἥλιον καὶ νὰ χλευάζω τὴν ἰδίαν μου δυσμορφίαν! Τετέλεσται! ἀφοῦ δὲν δύναμαι νὰ γίνω ἐραστής καὶ νὰ συμμετάσχω τῆς χαρᾶς τῶν ὠραίων τούτων ἡμερῶν, ἔχω ἀπόφασιν νὰ γίνω κακοῦργος καὶ νὰ μισήσω τὰς φρούδας ταύτας ἡδονάς. Ἐξύφανα συνωμοσίας καὶ δι' ἐπικινδύνων σχεδίων, μωρῶν προφητειῶν, λιθέλων καὶ ὀνειρῶν προεκάλεσα μίσος θανάσιμον μεταξὺ τοῦ ἀδελφοῦ μου Κλαρεντίας καὶ τοῦ βασιλέως καὶ ἦν ὁ βασιλεὺς Ἐδουάρδος εἶνε τόσον εἰλικρινῆς καὶ δίκαιος, ὅσον ἐγὼ πανουργος, δόλιος καὶ ἀπιστος, ὁ Κλαρεντίας θὰ φυλα-

κισθῇ σήμερον, ἵνα πληρωθῇ ἡ προφητεία, ὅτι ὁ Γ'. θὰ γίνῃ ὁ φονεὺς τῶν κληρονόμων τοῦ Ἐδουάρδου. Κρυφθῆτε διαλογισμοὶ μου εἰς τὰ βᾶθη τῆς ψυχῆς μου. Ἴδου ὁ Κλαρεντίας.

(Εἰσέρχεται ὁ Κλαρεντίας ὑπὸ φρουρᾶν καὶ ὁ Βρακιμβουρῆς).—Καλιμέρα, ἀδελφέ, τί σημαίνει ἡ ἐνοπλος αὕτη φρουρὰ ἢ συνοδεύουσα τὴν γαληνότητά σου;

ΚΛΑΡΕΝΤΙΑΣ.— Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης μεριμνῶσα περὶ τῆς προσωπικῆς μου ἀσφαλείας μοὶ ἔδωκεν αὐτήν, ἵνα με συνοδεύσῃ εἰς τὸν Πύργον.

ΓΛΩΣΤΕΡ.— Διὰ ποίαν αἰτίαν;

ΚΛΑΡΕΝΤΙΑΣ.— Διότι ὀνομάζομαι Γεώργιος.

ΓΛΩΣΤΕΡ.— Ἀλλοίμονον, μυλόρδε! τὸ σφάλμα τοῦτο δὲν εἶνε ἰδικόν σου! τοὺς ἀναδόχους σου μᾶλλον ἔπρεπε νὰ φυλακίσῃ διὰ τοῦτο. Ἡ Α. Μεγαλειότης σκοπεύει ἴσως νὰ σε βαπτίσῃ ἐκ νέου εἰς τὸν Πύργον. Ἀλλὰ τί συμβαίνει Κλαρεντίας; δύναμι νὰ μάθω;

ΚΛΑΡΕΝΤΙΑΣ.— Ναι, Ριχάρδε! ὅταν καὶ ἐγὼ τὸ μάθω, διότι σὲ βεβαιῶ ὅτι οὔτε ἐγὼ τὸ ἤξεύρω. Ἀλλὰ καθὼς μανθάνω δίδει προσοχὴν εἰς προφητείας καὶ ὄνειρα, ἀποσπᾷ ἐκ τοῦ ἀλφαβήτου τὸ ψηφίον Γ'. καὶ λέγει ὅτι μάγος τις τοῦ προεῖπεν ὅτι ὁ Γ'. θὰ στερήσῃ αὐτὸν τῶν κληρονόμων του. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ὄνομά μου ἀρχίζει ἀπὸ Γ', ἔπειτα, κατ' αὐτόν, ὅτι ἐγὼ εἶμαι ἐκεῖνος. Αὐτὰ, καθὼς μανθάνω, καὶ ἄλλα παρόμοια παιδαριώδη ὄθησεν τὴν Μεγαλειότητά του νὰ μὲ φυλακίσῃ.

ΓΛΩΣΤΕΡ.— Αὐτὰ συμβαίνουν, ὅταν αἱ ἄνδρες κυβερνῶνται ὑπὸ τῶν γυναικῶν. Δὲν σε στέλλει εἰς τὸν Πύργον ὁ βασιλεὺς, ἀλλ' ἡ σύζυγός του, Κλαρεντίας, ἡ Λαίδη Γρέϋ! ναι! αὕτη τὸν προτρέπει εἰς τὰ ἔσχατα ταῦτα μέτρα. Μήπως αὕτη συνεννοήθεσθε μετὰ τοῦ εὐγενεστάτου ἀδελφοῦ τῆς Ἀντωνίου Γουόδηλ, δὲν ἔπεισεν αὐτόν νὰ στείλῃ εἰς τὸν Πύργον τὸν λόρδον Ἀστιγῆ. ὁπόθεν ἐξῆλθε σήμερον; Δὲν εἴμεθα ἀσφαλεῖς, Κλαρεντίας, δὲν εἴμεθα ἀσφαλεῖς.

ΚΛΑΡΕΝΤΙΑΣ.— Μὰ τὸν Θεόν, νομίζω ὅτι κανεὶς δὲν εἶναι ἀσφαλῆς ἐκτὸς τῶν συγγενῶν

τῆς βασιλείσσης καὶ τῶν νυκτερινῶν διαγγελῶν, οἱ ὅποιοι πηγαινοέρχονται μεταξὺ τοῦ βασιλέως καὶ τῆς κυρίας Σχώρα. Δὲν ἤκουσε ποίας ταπεινὰς ἐκείνης ἀπέτεινε πρὸς αὐτὴν ὁ λόρδος "Αστιγὲς πρὸς ἀπελευθέρωσίν του :

ΓΛΩΣΤΕΡ.— Διὰ τῶν ταπεινῶν ἐκεῖνῶν, ἃς ἀπέτεινε πρὸς τὴν θεότητά της, ἀνέκτησε τὴν ἐλευθερίαν του ὁ λόρδος θαλαμηπόλος. Ἄκουσατέ με. νομίζω ὅτι ὁ καλλίτερος τρόπος πρὸς διατήρησιν τῆς εὐνοίας τοῦ βασιλέως εἶναι νὰ συγκαταλεχθῶμεν καὶ ἡμεῖς μετὰ τῶν ἀνωθῶπων αὐτῆς καὶ νὰ φέρωμεν τὰς ἰδίαις στολάς. Αὐτὴ καὶ ἡ ζηλότυπος γραῖξ χήρα, ἀφ' ὅτου ὁ ἀδελφὸς ἡμῶν τὰς ἀνύψωσεν εἰς τὴν τάξιν τῶν εὐγενῶν δεσποινῶν. ἔγινε ἰσχυρὰ κυράτσα εἰς αὐτὸ τὸ βασίλειον.

ΒΡΑΚΕΜΒΟΥΡΗΣ.— Παρκαλῶ τὰς ὑμετέραις γαληνότητάς νὰ μὲ συγχωρήσουν. Καὶ αὐστηρὰν δικταχὴν τῆς Α. Μεγαλειότητος εἰς οὐδένα οἰουδήποτε βαλμοῦ ἐπιτρέπεται νὰ συνδικαλέγεται ἰδιαιτέρως μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του.

ΓΛΩΣΤΕΡ.— Ναι! ἐὰν ἡ ἐξοχότης σου. Βρακεμβουρή, εὐχεστέηται δύναται νὰ συμμετάσχη τῆς συνδικαλέξεώς μας. Δὲν συνωμοτοῦμεν, φίλτατε, λέγομεν ὅτι ὁ βασιλεὺς εἶναι συνετός καὶ ἐνάρετος, ὅτι ἡ εὐγενὴς βασιλίσσα εἶναι ἡλικιωμένη, ὠραία καὶ ὄχι ζηλότυπος, λέγομεν ὅτι ἡ σύζυγος τοῦ Σχώρα ἔχει μικρότερον τὸν πόδα, χεῖλη κερκασχόρα, ὠραίους ὀφθαλμούς καὶ γλῶσσαν πλέον ἢ αἰγυτικὴν. καὶ ὅτι οἱ συγγενεῖς τῆς βασιλείσσης ἔγιναν εὐγενεῖς. Τί λέγεις, κύριε, δὲν εἶναι ἀληθὴ ἅλα ταῦτα ;

ΒΡΑΚΕΜΒΟΥΡΗΣ.— Οὐδὲν ἐξ ὧν αὐτῶν μὲ ἐνδιαφέρει, ἐγὼ δὲν ἔχω νὰ κάμω τίποτε μὲ αὐτά.

ΓΛΩΣΤΕΡ.— Δὲν ἔχεις νὰ κάμῃς μετὰ τὴν κυρίαν Σχώρα; Ἄκουσε, φίλε, ὅσοι ἔχουν δοσοληψίας μετὰ αὐτὴν ὀφείλουσαν πάντες ἐκτὸς ἐνὸς νὰ τὰς ἐνεργοῦν κρυφίως.

ΒΡΑΚΙΜΒΟΥΡΗΣ.— Πῶς εἶναι αὐτὸς ὁ εἶς, λόρδε μου ;

ΓΛΩΣΤΕΡ.— Ὁ σύζυγός της. Μήπως θέλεις νὰ μὲ διαψεύσῃς ;

ΒΡΑΚΙΜΒΟΥΡΗΣ. Καθηκετεύω τὴν γαληνότητά σου νὰ μὲ συγχωρήσῃ καὶ νὰ δικαιοσύνη τὴν μετὰ τοῦ εὐγενοῦς δουκὸς συνδικαλέξιν.

ΚΛΑΡΕΝΤΙΑΣ.— Γνωρίζομεν τὰ καθήκοντά σου, Βρακεμβουρή, καὶ θὰ ὑπακούσωμεν.

ΓΛΩΣΤΕΡ. Εἰμῆχ (1) ταπεινοὶ θεράποντες

(1) We are the queens' abjects. Ὁ Γλωσστερ μεταχειρίζεται διαφορευμένως τὸ abjects ἢτοι ταπεινοί, δουλοπρεπεῖς, ὅπερ προφέρεται, ὅπως τὸ subjects ὑπήκοοι.

τῆς βασιλείσσης καὶ ὀφείλομεν νὰ ὑπακούσωμεν. Ὑγιαίνε, ἀδελφὲ, ὑπάγω πρὸς τὸν βασιλέα καὶ οἰουδήποτε ἐντολήν μου ἀναθήσῃ, καὶ ἂν ἀκόμη ἐπρόκειτο νὰ ὀνομάσω ἀδελφὴν τὴν χήραν τοῦ βασιλέως Ἐδουάρδου, θὰ τὸ ἐκτελέσω πρὸς ἀπελευθέρωσίν σου. Ἐν τούτοις ἡ σκληρὰ αὕτη ὕβρις πρὸς τὸν ἀδελφικὸν δεσμόν, μὲ θλίβει πλεῖστον ἢ ὅσον δύνασαι νὰ φαντασθῇς.

ΚΛΑΡΕΝΤΙΑΣ.— Γνωρίζω ὅτι οὐδὲν ἐξ ἡμῶν εὐχαριστέϊ.

ΓΛΩΣΤΕΡ.— Καλὰ ἡ φυλακίσις σου δὲν θὰ δικραῖση πολὺ. Ἡ θὰ σὲ ἀποφυλακίσω ἢ θὰ φυλακισθῶ ἀντὶ σοῦ. Ἐν τούτοις ἔχε ὑπομονὴν.

ΚΛΑΡΕΝΤΙΑΣ. Θὰ ἔχω κατ' ἀνάγκην ὑγιαίνε.

(Ἐξέρχονται ὁ Κλαρεντίας καὶ ὁ Βρακεμβουρή μετὰ τῆς φρουράς.)

ΓΛΩΣΤΕΡ.— Ὑπαγε, βάδισε ἐπὶ τῆς οδοῦ, ἀπὸ τὴν οὐρανὸν οὐδέποτε θὰ ἐπανέλθῃς, ἀπλὲ καὶ εὐπίστε ἀδελφέ. Σὲ ἀγαπῶ τόσον, ὥστε θὰ ἀποστείλω μετ' ὀλίγον τὴν ψυχὴν σου εἰς τὸν οὐρανόν, ἂν ὁ οὐρανὸς στέρξῃ νὰ δεχθῇ τὸ δῶρον ἐκ τῶν χειρῶν μου. Ἀλλὰ πῶς ἔρχεται ; μήπως εἶναι ὁ ἐσχάτως ἀποφυλακισθεὶς "Αστιγὲς ;

(Εἰσέρχεται ὁ λόρδος "Αστιγὲς)

ΑΣΤΙΓΞ. Εὐχόμεναι τὴν καλὴν ἡμέραν εἰς τὸν εὐγενῆ μου λόρδον.

ΓΛΩΣΤΕΡ. Εὐχόμεναι καὶ ἐγὼ αὐτὴν εἰς τὸν καλὸν μου λόρδον. Καλῶς ἦλθετε διὰ νὰ ἀναπνεύσητε καθαρὸν ἀέρα. Πῶς ὑπέμεινε τὴν φυλακίσις της ἡ ὑμετέρα ἐντιμότης ;

ΑΣΤΙΓΞ. Μετὰ τὴν ὑπομονήν, τὴν οὐρανὸν ὀφείλουσαν νὰ ἔχουν οἱ φυλακισμένοι· ἀλλὰ ἐλπίζω νὰ ζήσω, λόρδε μου, διὰ νὰ εὐχαριστήσω ἐκεῖνους, οἵτινες ὑπῆρξαν ἀφορητὴ τῆς φυλακισέως σου.

ΓΛΩΣΤΕΡ.— Ἀναμφιβόλως, ἀμφισβόλως τὸ αὐτὸ θὰ πράξῃ καὶ ὁ Κλαρεντίας, διότι οἱ ἔχθροί σου εἶναι καὶ ἰδιοί· του καὶ κατίσχυσαν αὐτοῦ ὅπως καὶ ἡμῶν.

ΑΣΤΙΓΞ.— Κρεῖμα νὰ φυλακίζηται ὁ ἀετός, ἐνῶ γύπες καὶ ἰέρκες λεηλατοῦσιν ἐλευθέρως.

ΓΛΩΣΤΕΡ.— Τί νὰ ἀπ' εἴω ;

ΑΣΤΙΓΞ.— Αἱ ἐξωτερικαὶ εἰδήσεις δὲν εἶναι τόσον δυσάρεστοι, ὅσον αἱ τοῦ οἴκου· ὁ βασιλεὺς εἶναι φιλάσθενος, ἀδύνατος καὶ μελαγχολικός· οἱ ἰατροὶ εἶναι πολὺ ἀνήσχυτοι.

ΓΛΩΣΤΕΡ.— Μὰ τὸν ἅγιον Παῦλον αἱ εἰδήσεις αὐταὶ εἶναι πολὺ δυσάρεστοι. Ἐπὶ πολὺν χρόνον ἠκολούθησε κακὴν διαίτην καὶ ἐξήντησεν ὑπερμέτρως τὸ βασίλειόν του σώμα· λυπηρὸν νὰ σκέπτεται τις ὅτι εἶναι κληνίτης.

ΑΣΤΙΓΞ.— Ναι.

ΓΛΩΣΤΕΡ.— Ὑπαγε εὐπρός, θὰ σὲ ἀκο-

λουθήσω (Ἐξέρχεται ὁ "Αστιγὲς)· ἐλπίζω ὅτι δὲν θὰ ζήσῃ, ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ ἀποθάνῃ, ἕως ὅτου ὁ Γεώργιος σταλῇ εἰς τοὺς οὐρανοὺς διὰ τοῦ ταχυτέρου μέσου. Πηγαινὼν διὰ νὰ ἐξάλω πλεῖστον τὸ κατὰ τοῦ Κλαρεντίας μῖσός του μὲ ψεῖδη (ποστηριζόμενα δι' ἰσχυρῶν ἐπιχειρημάτων. Ἐὰν δὲ τὸ πανούργον σχέδιόν μου ἐπιτύχῃ, ὁ Κλαρεντίας θὰ ἔχη μόνον μιᾶς ἡμέρας ζωὴν. Μετὰ τοῦτο ἅς καλέσῃ παρ' αὐτῶν ὁ Θεὸς τὸν βασιλέα Ἐδουάρδον καὶ ἅς ἀφήσῃ εἰς ἐμὲ τὸν κόσμον διὰ νὰ ἐργασθῶ κατ' ἀρέσκειαν. Τότε θὰ νυμφευθῶ τὴν νεωτέρην θυγατέρα τοῦ Οὐόρικ. Τί σημαίνει ἐν ἐφόνεισκα τὸν σύζυγον καὶ τὸν πατέρα της ; ὁ κάλλιστος τρόπος πρὸς ἱκανοποίησιν τῆς κόρης εἶναι νὰ γίνω ἐγὼ σύζυγος καὶ πατὴρ αὐτῆς· θὰ πράξω τοῦτο ὄχι τόσον ἐξ ἔρωτος, ὅσον χάριν ἄλλου μυστικοῦ σκοποῦ, τὸν ὅποιον θὰ ἐκτελέσω νυμφεύμενος αὐτὴν. Ἀλλὰ βλέπω ὅτι τρέχω παρὰ πολὺ. Ὁ Κλαρεντίας ἀναπνεύει ἀκόμη, ὁ Ἐδουάρδος ζῆ καὶ βασιλεύει. Ὅταν αὐτοὶ ἐκλείψουν θὰ ὑπολογίσω τὰ κέρδη μου. (Ἐξέρχεται).

ΣΚΗΝΗ II.

Τὰ αὐτὰ πρόσωπα ἄλλη ὁδός.

Εἰσέρχονται οἱ φρόνιες τὸ φέρετρον τοῦ βασιλέως Ἐρρίκου τοῦ ἔκτου, εὐγενεῖς, δορυφόροι, καὶ ἡ λαῖδη Ἄννα θρηνοῦσα.

ANNA.— Καταθέσατε, καταθέσατε τὸ ἐντιμον φορτίον σας, ἂν εἶναι δυνατὸν νὰ κλεισθῇ ἡ τιμὴ ἐντὸς φερέτρου. Ἄφετέ με νὰ ἐπιτελέσω πένθιμον καθήκον θρηνοῦσκα τὸν πρόωρον θάνατον τοῦ ἐνκρέτου Λαγκάστερ. Ἄτυχῆς καὶ παγετώδης μορφή ἀγίου βασιλέως, ὡχρὰ τέφρα τοῦ οἴκου τοῦ Λαγκάστερ, λείψανον ἀνικμοῦ τοῦ βασιλικοῦ ἐκείνου αἵματος, συγχώρησόν μοι νὰ ἐπικλεσθῶ τὴν σκιάν σου, ὅπως ἀκούσῃ τοὺς θρήνους τῆς δυστυχούς Ἄννης, συζύγου τοῦ υἱοῦ σου Ἐδουάρδου σφραγέντος ὑπὲρ τῆς ἰδίας χειρὸς, ἧτις κατήνεγκε τὰ τραύματα ταῦτα. Ἴδε ἐπὶ τῶν τραυμάτων τούτων, ἐκ τῶν ὁποίων ἀπέπητη ἡ ζωὴ σου, γίνω τὸ ἀνωφελὲς βάλσασμον τῶν δακρυῶν μου. Κατηραμένη ἡ χεὶρ ἡ ἀνοίξασκα τὰς ὀλεθρίας ταύτας πληγὰς. Κατηραμένη ἡ καρδίκα ἡ τολμήσασκα τοιαύτην πρᾶξιν. Κατηραμένη τὸ αἷμα τὸ προκλάσκα τὴν ῥοὴν τοῦ αἵματος τούτου. Εἴθε νὰ ἐπιπέσωσιν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ μουσκαροῦ ἐκείνου κκαούργου, ὅστις κατέστησεν ἡμᾶς τόσον δυστυχεῖς διὰ τοῦ θανάτου σου, δυστυχίματα φοβερώτερα ἐκείνων, ὅσα δύναμι νὰ εὐχηθῶ εἰς ἐχίδνας, δράκοντας καὶ ἅλα τὰ ἰοβόλα ἔρπετα τῆς γῆς· ἂν ἀποκτήσῃ τέκνον, εἴθε τὸ τέκνον τοῦτο τερατῶδες ἐκτρομακ πρώως γεννηθὲν νὰ προξενῇ πρόμον διὰ τῆς εἰδεχθοῦς καὶ παρὰ φύσιν μορφῆς του καὶ

εἰς αὐτὴν τὴν εὐέλπιδα μητέρα του, καὶ νὰ κληρονομήσῃ τὴν μοχθηρίαν τοῦ πατρός του. Ἄν ἔχη σύζυγον νὰ καταστήσῃ αὐτὴν τόσον δυστυχῆς διὰ τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ὅσον ἐγὼ διὰ τοῦ θανάτου τοῦ συζύγου μου καὶ τοῦ ἰδιοῦ σου θανάτου. Ἐλθετε, ὑπάγωμεν πρὸς τὸ Τσέρσευ μετὰ τοῦ ἱεροῦ φορτίου, τὸ ὅποιον προελάβομεν ἐκ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Παύλου, ἵνα τὸ ἐνταφιάσωμεν ἐκεῖ. Ὅταν δὲ κατβάλλεσθε ὑπὸ τοῦ βάρους, δύνασθε νὰ ἀναπαύεσθε, ἐνῶ ἐγὼ θὰ θρηνώ ἐπὶ τοῦ νεκροῦ τοῦ βασιλέως Ἐρρίκου.

(Εἰσέρχεται ὁ Γλωσστερ)

ΓΛΩΣΤΕΡ.— Σταθῆτε, ἄφετε κάτω τὸν νεκρὸν, σεῖς οἱ κομίζοντες αὐτόν.

ANNA.— Τὶς ζοφερὸς μάγος ἐξορκίζει τὸν δαίμονα τοῦτον διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἐκτέλεσιν καθήκοντος ἱεροῦ ;

ΓΛΩΣΤΕΡ.— Ἄχρητοι, ἄφετε κάτω τὸ πτώμα, διότι μὰ τὸν Ἅγιον Παῦλον, θὰ μεταβάλω εἰς πτώμα, ἐκεῖνον, ὅστις ἀπειθήσῃ.

ΕΥΓΕΝΗΣ.— Παρκαμῆρισε, ἄρχον, καὶ ἄφετε τὸ φέρετρον νὰ περάσῃ.

ΓΛΩΣΤΕΡ.— Βάνασσε δοῦλε, στάσου, ἀφοῦ ἐγὼ σὲ διατάσσω· ὕψωσε τὸ δόρυ σου ὑψηλότερον τοῦ στήθους μου, διότι, μὰ τὸν Ἅγιον Παῦλον θὰ σὲ ρίψω κατὰ γῆς καὶ θὰ σὲ ποδοπατήσω διὰ τὴν αὐθάδειάν σου.

ANNA.— Πῶς! τρέμετε ; ἐφοβήθητε ὅλοι ; Φεῦ! δὲν σὰς μέφορμι, διότι εἴσθε θνητοὶ καὶ ὀφθαλμοὶ θνητῶν δὲν δύνανται νὰ ὑποφέρουν τὴν θέαν τοῦ δαίμονος. Ὅπισαν, φοβερὸ τοῦ Ἄδου λειτουργέ. Μόνον ἐπὶ τοῦ φθαρτοῦ σώματός του εἶχες ἐξουσίαν, ὄχι ἐπὶ τῆς ψυχῆς του. Φύγε διὰ τοῦ οἰκτιρμούς τοῦ Θεοῦ.

ΓΛΩΣΤΕΡ.— Μὴ ἐξοργίζεσαι τόσον, γλυκεῖα ἀγία.

ANNA.— Βδελυρὲ δαίμων, φύγε ἀπ' ἐδῶ ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ καὶ ἄφετε ἡμᾶς ἡσύχους, διότι μετέβηες εἰς κόλκισιν τὴν εὐδαίμονα γῆν πληρώσας αὐτὴν διὰ κρυγῶν ἀράς καὶ στύνων ὀδύνης. Ἐὰν ἡ θέα τῶν κκαουργημάτων σου σὲ τέρπῃ παρκατήρησον τὸ δαίγμα τῶν δολοφονιῶν σου. Ἴδετε, κύριοι, ἰδετε, τὰ τραύματα τοῦ νεκροῦ Ἐρρίκου ἀνοίγουν πάλιν τὰ παγωμένα αὐτῶν στόματα καὶ αἰμορροοῦν ἐκ μου. Ἐρυθρίασον, ἐρυθρίασον, σωρεία φύλων ἀσχημιῶν. Ἡ παρουσία σου προξενεῖ τὴν αἰμορραγίαν ταύτην ἐκ τῶν κενῶν καὶ ψυχρῶν τούτων φλεβῶν. (1) Ἡ ἀπάνθρωπος καὶ θηριώδης πρᾶξις σου προκαλεῖ τὴν παρὰ φύσιν ταύτην αἰμορ-

(1) Ἡ ἀρθρογόνος ῥοὴ τοῦ αἵματος ἐθεωρεῖτο ὡς θαῦμα, καθότι τὸ αἶμα εἶχεν ἤδη κατὰ φυσικὸν λόγον ἐκρεῖσται ἐκ τῶν φλεβῶν.

ραγίαν. Ὡ θεέ, σὺ ὁ δημιουργήσας τὸ αἷμα τοῦτο, ἐκδίκησον τὸ θάνατόν του. Ὡ γὰρ, σὺ ἡ κατὰ πινούσα τὸ αἷμα τοῦτο, ἐκδίκησον τὸν θάνατόν του, πλῆζον οὐρανὸν διὰ τῶν κερυνῶν σου τὸν δολοφόνον ἢ κάλλιον σχίσου γῆ, καὶ κατὰ πινε αὐτὸν ζῶντα, ὅπως κατὰ πινεὶς τὸ αἷμα τοῦ ἀγαθοῦ τούτου βρασιλέως, τὸν ὅποιον ἐσφαζεν ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Ἄδου διευθυνομένη.

ΓΛΩΣΣΤΕΡ. — Δὲν γνωρίζεις, δέσποινά, τοὺς νόμους τοῦ ἐλέους, οἵτινες προκαγγέλλουν νὰ ἀποδιδωμεν καλὸν ἀντὶ κακοῦ καὶ νὰ εὐλογώμεν τὸν καταρώμενον ἡμᾶς ;

ANNA. Οὔτε θεῶν οὔτε ἀνθρώπινον νόμον γνωρίζεις. κακοῦργε. Καὶ τὰ ἀγριώτατα τῶν θηρίων ἔχουσιν ἀσθημα εὐσπλαχνίας.

ΓΛΩΣΣΤΕΡ. Ἐγὼ δὲν ἔχω κατέν ἀσθημα καὶ κατὰ συνέπειαν δὲν εἶμαι θηρίον.

ANNA. Ὡ τοῦ θούματος ! νὰ ἀκούῃ τις δίκιμονα λέγοντα τὴν ἀλήθειαν.

ΓΛΩΣΣΤΕΡ. Ὡ τοῦ ἔτι μεγαλυτέρου θούματος ! νὰ βλέπη τις ἄγγελον τόσον ἐξωρισμένον. Ἀνέχθητι, θεῖα, γυναικεῖα τελειότης, οὐράνιε ἄγγελε, νὰ ἀπολογηθῶ διὰ τὰ ὑποθετικά μου ἐγκλήματα ἐν πάσῃ λεπτομερείᾳ.

ANNA. Ἀνέχθητι, δίκιμων καταχθόνιε, νὰ καταρασθῶ σὲ τὸν ἐπάρατον διὰ τὰ γνωστά σου ταῦτα κακοῦργήματα.

ΓΛΩΣΣΤΕΡ. Θέλησον σὺ ἡ ὠραιότερα πάσης περιγραφῆς νὰ ἀκούσης με ὑπομονὴν τὴν δικαιοσύνην μου.

ANNA. — Σὺ ὁ ὑπὲρ πάσων φαντασίαν φυλότερος ἐν μόνον μέσῳ πρὸς δικαιοσύνην σου ἔχεις, τὴν ἀγχόνην.

ΓΛΩΣΣΤΕΡ. Δεικνύων τοιαύτην ἀπελπισίαν θὰ ἐγίνωμην κατῆγορος ἐμαυτοῦ.

ANNA. Μόνη ἡ ἀπελπισία δύναται νὰ σὲ δικαιολογήσῃ, ἐάν ἐκδικηθῆς σὺ ἐκυτὴν διὰ τὰς δολοφονίας σου.

ΓΛΩΣΣΤΕΡ. Καὶ ἐν δὲν τοὺς ἐφόνευσα ;

ANNA. — Τότε δὲν θὰ ἦσαν νεκροί, ἀλλ' εἶνε νεκροὶ καὶ ἐφονεύθησαν ὑπὸ σου, βδελυρὲ δίκιμων.

ΓΛΩΣΣΤΕΡ. — Δὲν ἐφόνευσα ἐγὼ τὸν σύζυγόν σου.

ANNA. — Τότε λοιπὸν ζῆ.

ΓΛΩΣΣΤΕΡ. — Ὅχι ! ἀπέθικνε φονευθεὶς ὑπὸ τῆς χειρὸς τοῦ Ἐδουάρδου.

ANNA. — Ψεύδεσαι ἀνιδίως. Ἡ βρασίλισσα Μαργαρίτα εἶδε τὸ φονικόν σου ξίφος ἀχνίζον ἐκ τοῦ αἵματός σου, τὸ ξίφος ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον διηύθυνες καὶ κατὰ τοῦ στήθους της, ἀλλ' οἱ ἀδελφοί σου ἀπεσάβησαν τὸ πλῆγμα.

ΓΛΩΣΣΤΕΡ. — Προεκλήθη ἐκ τῶν συκοφαντιῶν αὐτῆς, δι' ὧν ἐπέριπτεν ἐπ' ἐμοῦ τὰ ἐγκλήματά ἐκείνων.

ANNA. — Προεκλήθη ἐπὶ τῆς αἰμοχαροῦς ψυχῆς σου, ἥτις μόνον φόνους ὄνειροπολεῖ. Δὲν ἐφόνευσας σὺ τὸν βρασιλέα τοῦτον ;

ΓΛΩΣΣΤΕΡ. — Τὸ παραδέχομαι.

ANNA. — Νεῖ, τὸ παραδέχεσαι, ἀκαθάρτοι. Εἴθε νὰ παραδεχθῆς καὶ ὁ Θεὸς τὴν δέησίν μου καὶ νὰ σὲ τιμωρήσῃ διὰ τὰ ἐγκλήματά σου. Ὡ πόσον εὐγενὴς γλυκὺς καὶ ἐνάρετος ἦτο!

ΓΛΩΣΣΤΕΡ. — Ἦτο τοσοῦτω μᾶλλον ἄξιος τῆς βρασιλείας τῶν οὐρανῶν, ὅπου νῦν εὐρίσκεται.

ANNA. — Εἶνε εἰς τὸν οὐρανόν, ὅπου σὺ βεβχίως δὲν θὰ ὑπάγῃς.

ΓΛΩΣΣΤΕΡ. — Τότε πρέπει νὰ με εὐχαριστῆς, διότι τὸν ἐβοήθησα νὰ μεταβῆ ἐκεῖ. Ἡ θέσις του ἦτο μᾶλλον ἐν τῷ οὐρανῷ ἢ ἐν τῇ γῇ.

ANNA. — Σοὺ ὅμως ἡ μόνη κατὰλληλος θέσις εἶνε ἡ κόλασις.

ΓΛΩΣΣΤΕΡ. — Ὑπάρχει καὶ μία ἄλλη θέσις, ἢν μοῦ ἐπιτρέπετε νὰ τὴν ὀνομάσω.

ANNA. — Καμία εἰρατὴ ἴσως.

ΓΛΩΣΣΤΕΡ. — Τὸ δωματίον τοῦ ὕπνου σου.

ANNA. — Ὁ ἐπιτάλτης νὰ κατοικήσῃ ἐκεῖ, ὅπου ἀναπαύεσαι.

ΓΛΩΣΣΤΕΡ. Ἔστὼ, κυρία, ἔως ἔτου ἀναπαυθῶ εἰς τοὺς κόλπους σου.

ANNA. — Τὸ ἐλπίζω.

ΓΛΩΣΣΤΕΡ. — Ἐγὼ εἶμαι βέβχιος. Ἀλλὰ, ἀγκυπητὴ λαίδη Ἄννα, ὅς ἀφώσωμεν τὴν δριμεῖαν τκύτην συζήτησιν καὶ ὅς ὁμιλήσωμεν σοβαρώτερον. Μήπως ὁ προκλέσας τὸν θάνατον τῶν Πλανταγενετῶν τούτων Ἐρρίκου καὶ Ἐδουάρδου δὲν εἶναι τόσον ἀξιόμιστος, ὅσον καὶ ὁ ἐκτελέσας αὐτόν ;

ANNA. — Σὺ προεκάλεσας καὶ σὺ ἐξετέλεσας αὐτόν.

ΓΛΩΣΣΤΕΡ. Ἡ καλλονὴ σου ὑπῆρξεν ἡ ἀφορμὴ τοῦ ἀποτελέσματος τούτου. Ἡ καλλονὴ σου, ἥτις, ἐμφανιζομένη ἐνώπιόν μου καὶ κατὰ τὴν ὄρκιν ἀκόμῃ τοῦ ὕπνου, με πρῶτον νὰ φονεύσω ὅλον τὸ ἀνθρώπινον γένος διὰ νὰ δυναθῶ καὶ μίξιν μόνον ὄρκιν νὰ ἀναπαυθῶ ἐπὶ τοῦ ὠρχίου σου στήθους.

ANNA. — Ἄν ποτὲ ἠδυνάμην νὰ τὸ φαντασθῶ, σοῦ λέγω, δολοφόνε, ὅτι θὰ κατέστρεφον διὰ τῶν ὀνύχων μου τὴν καλλονὴν τοῦ προσώπου μου.

ΓΛΩΣΣΤΕΡ. Οὐδέποτε οἱ ὀφθαλμοί μου θὰ ἠνεύχοντο τὴν καταστροφὴν τοιαύτης καλλονῆς. Δὲν θὰ τὸ ἔπραττες, ἐάν ἦμην πλυσίον σου. Αὕτη με ζωογονεῖ, ὅπως ὁ ἥλιος τὸ σῦμπαν. Εἶναι καὶ φῶς καὶ ζωὴ μου.

ANNA. — Ἡ ζωφερὰ νύξ νὰ καλύψῃ τὸ φῶς σου καὶ ὁ θάνατος τὴν ζωὴν σου.

ΓΛΩΣΣΤΕΡ. — Μὴ καταρᾶσαι τὸν ἐκυτόν

σου, ὠρχίον πλάσμα. Εἶσαι ἀμφοτέρω καὶ φῶς καὶ ζωὴ μου.

ANNA. — Εἴθε νὰ ἦμην διὰ νὰ σὲ ἐκδικηθῶ.

ΓΛΩΣΣΤΕΡ. — Εἶναι ἔρις παρὰ φύσιν τὸ νὰ ζητῆς νὰ ἐκδικηθῆς τὸν ἀγαπῶντά σε.

ANNA. Εἶνε δικίον καὶ εὐλογον νὰ ἐκδικηθῶ τὸν φινέα τοῦ συζύγου μου.

ΓΛΩΣΣΤΕΡ. Ἐκεῖνος, ὅστις σὲ ἐστρέψα τοῦ συζύγου σου, ἔπραξε τοῦτο διὰ νὰ σὲ βοηθήσῃ πρὸς εὔρεσιν ἄλλου καλλιτέρου.

ANNA. — Δὲν ὑπάρχει ἐπὶ τῆς γῆς καλλιτερος ἐκείνου.

ΓΛΩΣΣΤΕΡ. — Ὑπάρχει ὁ ἀγαπῶν σε πλειότερον.

ANNA. — Εἶπε τὸ ὄνομά του.

ΓΛΩΣΣΤΕΡ. — Πλανταγενέτης.

ANNA. — Ἀλλ' ἦτο ἐκεῖνος.

ΓΛΩΣΣΤΕΡ. — Νεῖ, ἔχει τὸ αὐτὸ ὄνομα, ἀλλ' εἶναι φύσεως ἀνωτέρως.

ANNA. — Πρὺ εἶναι ;

ΓΛΩΣΣΤΕΡ. — Ἐδῶ. (ἡ Ἄννα πτύει αὐτόν). διατὶ με πτύεις ;

ANNA. — Εἴθε νὰ ἦτο δηλητήριον.

ΓΛΩΣΣΤΕΡ. — Δὲν ἐξῆλθε ποτὲ δηλητήριον ἀπὸ τόσον γλυκὺ μέρος.

ANNA. — Οὐδέποτε ἔπесе δηλητήριον ἐπὶ μουσχωτέρου φόνου. Φύγε ἀπ' ἐμπρὸς μου. Ἡ θέα σου πλῆγώνει τοὺς ὀφθαλμούς μου.

ΓΛΩΣΣΤΕΡ. — Οἱ ὀφθαλμοί σου, γλυκεῖα δέσποινά, ἐπλήρωσαν τοὺς ἰδικούς μου.

ANNA. — Εἴθε νὰ ἦσαν βρασιλίσκοι διὰ νὰ σὲ φονεύσουν.

ΓΛΩΣΣΤΕΡ. — Εἴθε νὰ ἦσαν διὰ νὰ ἀποθάνω ἀμέσως, διότι τῶρα, ἐνῶ με φονεύουν, με ἀφήνουν ζῶντα. Οἱ ὀφθαλμοί σου ἀπέσπασαν δάκρυα πικρὰ ἐκ τῶν ἰδικῶν μου καὶ κατῆσχυναν αὐτούς διὰ παιδαριωδῶν κλαυθμῶν. Κατῆσχυναν τοὺς ὀφθαλμούς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι οὐδέποτε ἔχυσαν δάκρυα οἴκτου, οὔτε ὅταν ὁ πατήρ μου Ὑόρκης καὶ ὁ Ἐδουάρδος ἐκλαίον ἀκούοντες τοὺς ὀδυνηροὺς θρήνους, οὓς ἐξέβλαλλεν ὁ Ρουτλάνδος βλέπων (1) τὸ ξίφος τοῦ ἀγρίου Κλίφορντ κρᾶδιόμενον ἐπ' αὐτοῦ ὄχι οὔτε ὅταν ὁ ἀρτίφιλος πατήρ σου διηγεῖτο ὡς παιδίον τὸ θλιβερόν γεγονός τοῦ θανάτου τοῦ πατρός μου καὶ διέκοπτε πολλάκις τὴν διήγησιν στεναζῶν καὶ κλαίον κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε οἱ παριστάμενοι πάντες ἔβρεχον τὰς παρειάς των διὰ τῶν δακρύων ὡς δένδρα λουόμενα ὑπὸ βροχῆς. Κατὰ τὴν

(1) When black faced Clifford shook sword at him. Ὁ γὰρ ὁ ἀγίος Κλίφορντ ἐκράδινεν ἐπ' αὐτοῦ τὸ ξίφος του. Ἐσφαλμένως μεταφράζει ὁ Guizot: le perça de son épée.

θλιβεράν ἐκείνην στιγμὴν οἱ ἀρρενωποὶ μου ὀφθαλμοὶ δὲν ἔχυσαν ἀδυναμίας δάκρυα, ἀλλ' ἔτι δὲν ἔχυσαν αἱ θλίψεις αὐταί, κατῶρθωσεν ἡ καλλονὴ σου, ἀποτυφλώσασα αὐτούς διὰ τῆς ῥοῆς τῶν δακρύων. Οὐδέποτε ἰκέτευσα, οὔτε φίλον οὔτε ἐχθρόν. Οὐδέποτε ἡ γλῶσσά μου ἠδυνήθη νὰ μάθῃ γλυκεῖς καὶ θεωπευτικὰς λέξεις. Ἀλλὰ τῶρα, ὅτε ἡ καλλονὴ σου εἶνε τὸ ποθητὸν μου γέρας, ἡ ὑπερήφανη καρδία μου ἰκετεύει καὶ προτρέπει τὴν γλῶσσάν μου νὰ ὁμιλήσῃ. (Ἡ Ἄννα βλέπει αὐτὸν μετὰ περιφρονησεως). Μὴ διδάσῃς τὰ χεῖλη σου τοιαύτην περοφρόνησιν, διότι ἐγιναν διὰ τὸ φίλημα καὶ ὄχι διὰ νὰ περιφρονοῦν. Ἐάν ἡ φιλέδικος καρδία σου δὲν δύναται νὰ συγχωρήσῃ, ἰδοὺ λάβε τὸ κοπτερόν τοῦτο ἐγχειρίδιον καὶ βύθισον αὐτὸ εἰς τὸ ἄδολον στήθος μου, ἵνα ἐξέλθῃ ἐκείθεν ἡ λατρευοίσα σε ψυχὴ. Ἴδού τὸ παρουσιάζω γυμνὸν εἰς τὸ θανατηφόρον πλῆγμα σου καὶ γονυπετῆς σὲ ἰκετεύω νὰ με φονεύσης. (Ὁ Γλῶστερ ἀνοίγει τὸ στήθος του, ἡ δὲ Ἄννα ἀποπειρᾶται νὰ πλήξῃ αὐτόν). Ὅχι μὴ διστάζης, ἐγὼ ἐφόνευσα τὸν βρασιλέα Ἐρρίκον, νεῖ, ἀλλὰ ἡ καλλονὴ σου με ὤθησεν εἰς τοῦτο. Νεῖ, φόνευσόν με, ἐγὼ ἐδολοφόνησα τὸν νεόν Ἐδουάρδον, ἀλλὰ τὸ οὐρανίον σου πρόσωπον με παρεκίνησεν εἰς τοῦτο. (Ἡ Ἄννα ὀρῖται κατὰ γῆς τὸ ἐγχειρίδιον). Ἡ ἀνάλαβε τὸ ἐγχειρίδιον, ἡ λάβε με σύζυγον.

ANNA. — Σήκω, πανοῦργε, ἐπιθυμῶ τὸν θάνατόν σου, ἀλλὰ δὲν θέλω νὰ γίνω δῆμιός σου.

ΓΛΩΣΣΤΕΡ. — Τότε διάτξόν με νὰ φονευθῶ, θὰ τὸ πράξω.

ANNA. — Τὸ εἶπα ἤδη.

ΓΛΩΣΣΤΕΡ. Νεῖ, ἀλλ' ἐν τῇ ὀργῇ σου. Ἐπανάλαβέ το, καὶ τότε διὰ μίξιν καὶ μόνης λέξεως ἡ χεὶρ ἐκείνη, ἥτις ἐξ ἔρωτος πρὸς σὲ ἐφόνευσεν ἐκεῖνον, ὃν ἠγάπας, θὰ φονεύσῃ πάλιν ἐξ ἔρωτος πρὸς σὲ, ἐκεῖνον, ὅστις σὲ ἀγαπᾷ εὐκρινέστερον. Οὕτω θὰ εἶσαι συνένοχος διὰ τὸν θάνατον ἀμφοτέρων.

ANNA. — Ἐπεθύμουν νὰ ἐγνώριζον τὴν καρδίαν σου.

ΓΛΩΣΣΤΕΡ. — Οἱ λόγοι μου δεῖκνουν αὐτὴν.

ANNA. — Φοβοῦμαι μὴ καὶ τὰ δύο ψεύδονται.

ΓΛΩΣΣΤΕΡ. — Τότε δὲν ὑπῆρξε ποτὲ ἀνθρωπος εὐκρινέτης.

ANNA. — Καλά, καλά· ἀνάλαβε τὸ ξίφος σου.

ΓΛΩΣΣΤΕΡ. — Εἶπε λοιπὸν ὅτι ἐγένετο ἡ συμφιλιώσις μας.

ANNA. — Αὐτὸ θὰ τὸ μάθης βραδύτερον.

ΓΛΩΣΣΤΕΡ. — Δύναμαι νὰ τὸ ἐλπίζω ;

ANNA. — "Ολοι οι άνθρωποι φρονώ, διά τής ελπίδος ζούν."

ΓΛΩΣΤΕΡ. — Καταδέχθητι να φορέσης τὸ δακτυλίδιον τοῦτο.

ANNA. — Τὸ λαμβάνω, ἀλλὰ χωρὶς ἀντάλλαγμα.

ΓΛΩΣΤΕΡ. — Ημερήσιον πόνον κληῶς προσκαρμύζεται ἐπὶ τοῦ δακτύλου σου. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον περιβάλλει τὸ στῆθος σου τὴν δυστυχὴ μου καρδίαν. Φύλαξε ἀμφοτέρω, διότι καὶ τὰ δύο εἶνε ἰδικὰ σου. Καὶ ἂν εἰς τὸν ταπεινὸν καὶ ἀφωσιωμένον ἰκέτην σου ἐπιτρέψη ἡ Ὑ. Ὑ. νὰ ζητήσῃ χάριν τινά, θὰ καταστήσῃ αὐτὸν διὰ βίου εὐδαίμονα.

ANNA. — Τί ἐπιθυμεῖς ;

ΓΛΩΣΤΕΡ. — Νὰ εὐκρεστηθῆς νὰ ἀφίσης τὴν ἐκτέλεσιν τῶν θλιβερῶν τούτων καθηκόντων εἰς ἐκεῖνον, ὅστις ἔχει ἰσχυρότερον λόγον νὰ θρηγῆ, καὶ νὰ μεταβῆς ἀνευ βραδύτητος εἰς Κρόσβιλ, ὅπου θὰ ἔλθω νὰ σοῦ προσφέρω τὰ σέβη μου, ἀφοῦ ἐνταφιάσω ἐπισήμως εἰς τὸ ἐν Τσέρσεϋ μοναστήριον τὸν εὐγενῆ τοῦτον βασιλέα, καὶ ποτίσω τὸν τάφον του διὰ τῶν δακρύων τῆς μετανόιας. Διὰ δικηφόρους ἀγνώστους εἰς σέ λόγους σὲ ἰκετεύω νὰ μοῦ κάμῃς αὐτὴν τὴν χάριν.

ANNA. — Ἐξ ὅλης τῆς καρδίας καὶ χαίρω πολὺ βλέπουσά σε μετνοοῦντα τόσον. Ἐλθετε μαζί μου, Τρέσελ καὶ Μπάρκελϋ.

ΓΛΩΣΤΕΡ. — Εἰπέ μοι «Χαίρε».

ANNA. — Ζητεῖς πλείοτερον παρ' ὅ,τι σοῦ ἀξίζει ; ἀλλ' ἐπειδὴ με διδάσκεις τίνι τρόπῳ νὰ σὲ κολακεύσω, φηντάσον ὅτι εἶπον ἤδη «χαίρε».

(Ἐξέρχονται ἡ λαίδη Anna, ὁ Τρέσελ ὁ Μπάρκελϋ).

ΓΛΩΣΤΕΡ. — Κύριοι, σηκώσατε τὸν νεκρὸν. ΕΥΓΕΝΕΙΣ. Πρὸς τὸ Τσέρσεϋ θὰ ὑπάγωμεν, Μυλόρδε ;

ΓΛΩΣΤΕΡ. — "Ὁχι, πρὸς τὸ Whitefriars, περιμένετε με ἐκεῖ. (Ἐξέρχονται ὅλοι ἐκτός τοῦ Γλωστοερ.) Ἐκκαμὲ ποτὲ κἀνεὶς τοιαύτην ἐρωτικὴν ἐξομολόγησιν, κατέκτησε ποτὲ κἀνεὶς γυναικείαν καρδίαν κατὰ τοιοῦτον τρόπον ; Ἢ τὴν λάβω, ἀλλὰ δὲν θὰ τὴν φυλάξω πολὺ. Πῶς ! ἐγὼ ὁ φονεύσας τὸν σύζυγόν τῆς καὶ τὸν πατέρα του νὰ τὴν κατακτήσω, καθ' ἣν στιγμὴν ἡ καρδία τῆς με ἐμίσει σφοδρότατα καὶ εἶχεν ἀρκάς εἰς τὸ στόμα καὶ δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς καὶ πλησίον αὐτῆς τὸ αἱμόφυρτον μικρὺν τοῦ μίσους τῆς ; ὅτε ὁ Θεὸς, ἡ συνείδησίς τῆς, καὶ τὸ φέρετρον τοῦτο, ἠρέθιζον αὐτὴν ἐναντίον μου ! Ἐν ᾧ ἐγὼ ὡς μόνον βοήθ. νὰ πρὸς ὑποστήριξιν τῶν προκαλήσεων μου εἶχον τὸν διάβολον καὶ τὰ ἀπιστὰ βλέμματά μου ! Καὶ ὅμως τὴν κατέκτησα ! Εἶναι τὸ ἴδιον ὡς νὰ

ἐπαίξῃ τὸν κόσμον ὅλον ἀντὶ μηδενός. Α ! ἐλησμένησεν ἤδη τὸν ἀγχιὸν ἐκεῖνον πρίγκιπα Ἐδουάρδον τὸν σύζυγόν τῆς, τὸν ὁποῖον ἐν στιγμῇ ἀργῆς ἐφόνευσεν εἰς Τούξβερν πρὸ τριῶν μηνῶν τὸν χαριέστατον καὶ ἐρκασιμώτατον τῶν ἀνθρώπων, εἰς ὃν ἡ φύσις ἐπεδαψίλευσε τὰ δῶρά τῆς, νέον, ἀνδρεῖον, φρόνιμον, καὶ καθ' ὅλα ἡγεμονικοῦ χαρακτηῖρος, τοιοῦτον τέλος, ὅμοιον τοῦ ὁποῖου δὲν δύναται νὰ παρουσιάσῃ ὁ κόσμος ὅλος. Καὶ ὅμως καταβιάζεται ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε νὰ στρέφῃ πρὸς ἐμὲ τὰ βλέμματά, πρὸς ἐμὲ τὸν ἀποκώψαντα τὴν λαμπρὴν νεότητά τοῦ ἐρκασιμῶ ἐκεῖνου ἡγεμόνος, πρὸς ἐμὲ τὸν καταδικάσκοντα αὐτὴν εἰς τὴν θλιβεράν τῆς χηρείας κλίνην, πρὸς ἐμὲ τὸν μὴ δυνάμενον ὀλίκληρον νὰ ἐξισωθῆ πρὸς τὸ ἥμισυ τοῦ Ἐδουάρδου, πρὸς ἐμὲ τὸν χωλὸν καὶ τοσοῦτον δύσμορφον. Στοιχηματίζω τὸ δουκατόν μου πρὸς ἓνα ἄθλιον δημῶνον, ὅτι κακῶς ἔκρινα ἐμαυτὸν μέχρι τοῦδε. Μὰ τὴν ζωὴν μου με θεωρεῖ ἄνθρωπον θυμασιῆς δικπλάσεως, μολονότι ἐγὼ δὲν δύναμαι νὰ θεωρήσω ἐμαυτὸν ὡς τοιοῦτον. Θ' ἀποκαίω τὰ ἐξῶδα ἐνὸς κληρέπτου, καὶ θὰ μισθώσω μίαν ἢ δύο εἰκοσάδης ραπτῶν, διὰ νὰ σπουδάσω τοὺς κάλλιον ἀρμυζοντάς μοι συρμούς. Ἀφ' οὗ ἡ ἰδία μου φύσις με εὐνοεῖ, θὰ ὑποστῶ ὀλίγας δαπάνας διὰ νὰ διατηρήσω τὴν εὐνοϊάν τῆς. Ἀλλὰ πρῶτον ἂς κλείσωμεν αὐτὸν τὸν σύντροφον εἰς τὸν τάφον του καὶ ἔπειτα θρηγῶν καὶ ὄδυρῶμενος ἐπανέρχομαι πρὸς τὴν ἀγαπητὴν μου φίλην (1). Ἐν τούτοις ἕως ὅτου ἀγοράσω κληρέπτην, λάμπε, ἤλιε λαμπρέ, διὰ νὰ δύναμαι περιπατῶν νὰ βλέπω τὴν σκιάν μου. (Ἐξέρχεται.)

ΣΚΗΝΗ ΙΙΙ.
Τὸ ἀνάκτορον

Εἰσέρχονται ἡ Βασίλισσα Ἐλισάβετ καὶ οἱ λόρδοι Ρίβερς καὶ Γρεῦ.

ΡΙΒΕΡΣ. — Ἐχετε ὑπομονήν, Μεγαλειοτάτη, οὐδεμίαν ἀμφιβολία, ὅτι ἡ Α. Μ. θὰ ἀνυπερβύσῃ τυχέως τὴν συνήθη ὑγιείαν του.

ΓΡΕΥ. — Ἡ ἀνυπερβύσῃ σε χειροτερεῖ τὴν θέσιν του. Πρὸς Θεοῦ παρεγγυεῖτε τὸν βασιλέα, φαιδρύναντες αὐτὸν διὰ ζώων καὶ εὐθύμων ὀμιλιῶν.

Β. ΕΛΙΣΑΒΕΤ. — Τί θὰ ἐγινόμεν ἐγὼ ἂν ἀπέθνησκε ;

ΡΙΒΕΡΣ. — Οὐδὲν ἄλλο δυστύχημα, ἐκτός τῆς ἀπωλείας τοιοῦτου συζύγου ἢ ἐπήρκετο.

ΒΑΣ. ΕΛΙΣΑΒΕΤ. — Ἡ ἀπώλειαι τοιοῦτου συζύγου περιέχει ὅλα ὁμοῦ τὰ δυστυχήματα.

ΓΡΕΥ. — Ὁ Θεὸς ἠθάρτα νὰ σοῦ δώσῃ ἐ-

(1) Ἐπιπλάμενος με ἀρρεῖε ὁ Τριανταφύλλου «καὶ κχιόπιν ἐπανεργόμεθα εἰς τεύ: ἐρωτικούς μας στεναγμούς».

ξαίρετον υἷον πρὸς παρηγορίαν σου μετὰ τὸν θάνατον τοῦ βασιλέως.

Β. ΕΛΙΣΑΒΕΤ. — Ὡ . . εἶνε . . ἀκόμη νέος καὶ ἡ ἀνηλικιότης του ἀνετέθη εἰς τὴν κηδεμονίαν τοῦ δουκὸς τοῦ Γλωστοερ, ὅστις οὔτε ἐμε, οὔτε ὑμᾶς ἀγκαῖ.

ΡΙΒΕΡΣ. — Ἀπεφασίσθη νὰ γίνῃ κηδεμῶν ;
Β. ΕΛΙΣΑΒΕΤ. — Ἀπεφασίσθη, ἀλλὰ δὲν ἐπεκυρώθη ἀκόμη, πάντως ὅμως θὰ γίνῃ. ἐὰν συμβῆ τι εἰς τὸν βασιλέα.

(Εἰσέρχονται οἱ Βούκιγγαμ καὶ Δέρβυ).

ΓΡΕΥ. — Ἴδου ἔρχονται οἱ λόρδοι Βούκιγγαμ καὶ Δέρβυ.

ΒΟΥΚΙΓΧΑΜ. — Εὐχομαι τὴν καλὴν ἡμέραν εἰς τὴν Ὑμ. Μεγαλειότητα.

ΔΕΡΒΥ. — Ὁ Θεὸς νὰ διατηρῇ τὴν Ὑ. Μ. εὐθυμον ὡς πάντοτε.

Β. ΕΛΙΣΑΒΕΤ. — Ἀμφιβάλλω ἂν ἡ κόμισσα Ρίτσμονδ θὰ ἐλεγεν ἀμὴν εἰς τὴν καλὴν σου προσευχὴν, καλὲ μοι λόρδε. Καὶ ὅμως Δέρβυ, μολονότι εἶναι σύζυγός σου καὶ δὲν με ἀγκαῖ, οὐχ ἔττοι ἔσο βέβαιος, ὅτι ἐγὼ δὲν σέμισῶ διὰ τὴν ἀλαζονείαν τῆς.

ΔΕΡΒΥ. — Σὲ κλητικετεύω νὰ μὴ πιστεύῃς τὰς φηονεράς συκοφαντίας τῶν δολίων αὐτῆς κατηγορῶν ἢ ἐάν κατ' αὐτῆς κατηγοροῦν εἶναι βάσιμοι, συγχώρησον τὴν ἀδυναμίαν τῆς ταύτης προερχομένην ἐξ ἰδιοτροπιῆς προκαλήσεως ἐκ τῆς ἀσθενείας τῆς καὶ οὐχὶ ἀπὸ κακεντρέχειαν.

ΡΙΒΕΡΣ. — Εἶδετε σήμερον τὸν βασιλέα, λόρδε Δέρβυ ;

ΔΕΡΒΥ. — Ὁ Δούξ τοῦ Βούκιγγαμ καὶ ἐγὼ ἐπεσεκέφθημεν πρὸ μικροῦ τὴν Μεγαλειότητά του.

Β. ΕΛΙΣΑΒΕΤ. — Ὑπάρχει ἐλπίς βελτιώσεως τῆς ὑγιείας του, λόρδε μου ;

ΒΟΥΚΙΓΧΑΜ. — Χρησταὶ ἐλπίδες, κυρία. Ἡ Α. Μ. ὁμιλεῖ εὐθυμότερον.

Β. ΕΛΙΣΑΒΕΤ. — Ὁ Θεὸς νὰ τοῦ ἀποδώσῃ τὴν ὑγείαν ! Ὡμιλήσατε μαζί του !

ΒΟΥΚΙΓΧΑΜ. — Ναί, κυρία ! Ἐπιθυμεῖ νὰ συμπιλιώσῃ (1) τὸν δούκα τοῦ Γλωστοερ μετὰ τῶν ἀδελφῶν σας καὶ τούτους πάλιν μετὰ τοῦ λόρδου θλακωπόλου, καὶ πρὸς τοῦτο ἐκάλεσεν αὐτοὺς ἐνώπιόν του.

Β. ΕΛΙΣΑΒΕΤ. Εἶθε νὰ ἔληγον ὅλα αἰσῆς, ἀλλὰ ποτὲ δὲν θὰ γίνῃ τοῦτο. Φοβοῦμαι, ὅτι ἡ εὐτυχία μας ἔφθασεν εἰς τὸ κατακρύφον. (Ἐξέρχεται ὁ Γλωστοερ, ὁ Ἀσπιγὲς καὶ ὁ Δόρσεϋ).

ΓΛΩΣΤΕΡ. — Μὲ ὑβρίζουν, καὶ δὲν θὰ τὸ ἀνεχθῶ. Τίνας εἶνε οἱ παρκαποθέντες εἰς τὸν βασιλέα, ὅτι ἐγὼ εἶμαι ἀπότομος καὶ δὲν τοὺς

(1) Τὸ matre atonement ἤτοι reconciliation, ἤτοι νὰ συμφιλιώσῃ. (Tauneg).

ἀγαπῶ ; Μὰ τὸν ἄγιον Παῦλον πολὺ ὀλίγον ἀγκαποῦν τὴν Μεγαλειότητά του ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι πληροῦν τὰς ἀκοάς του δι' ἐρεθιστικῶν ἀγγελῶν. Ἐπειδὴ δὲν δύναμαι νὰ κολακεύω, νὰ φαίνωμαι περιποιητικὸς, νὰ μειδιῶ ἐπιχαριῶς εἰς ὅλους, νὰ ἀπατῶ, νὰ ὑποκλίνωμαι κατὰ τὸν Γαλλικὸν τρόπον, καὶ νὰ ἔχω τρόπους πιθηκικούς, μὲ κατατηγοροῦν ὡς ἐγθρόν μηησίκακον. Δὲν εἶναι δυνατόν εὐθὺς ἄνθρωπος νὰ ζῆ, καὶ νὰ μὴ σκώπτηται παρερμηνευομένης τῆς εἰλικρινείας του ὑπὸ χαμερπῶν, ἐπιτηδεῶν καὶ θηλυπρεπῶν ἀνωπαριῶν ;

ΡΙΒΕΡΣ. — Εἰς ποῖον ἐξ ἡμῶν ἀποτείνεται ἡ ὕψηλότης σου ;

ΓΛΩΣΤΕΡ. — Πρὸς σέ, ὅστις οὔτε τίμιος, οὔτε ὕψηλότης εἶσαι. Πότε σὲ ὑβρίσκω, πότε σὲ ἠδίκησα ; ἢ σὲ ἡ οἰονδήποτε ἄλλον ἐκ τῆς φατρίας σας ; Πανώλης νὰ σας θερίσῃ ὅλους. Ἡ Α. Μεγαλειότης, τὴν ὁποίαν εἶθε ὁ Θεὸς νὰ φυλάττῃ πλείοτερον, παρ' ὅσον εὐχεσθε, δὲν δύναται οὐδ' ἐπὶ στιγμῇ νὰ μὲνῃ ἡσυχος. Τὸν ἐνοχλεῖτε διαρκῶς διὰ κακοῦθων καταγγελῶν.

ΕΛΙΣΑΒΕΤ. — Παρεξηγεῖς τὸ πρᾶγμα, ἀδελφε Γλωστοερ. Ὁ βασιλεὺς ἐξ ἰδίας αὐτοβουλίας, καὶ ὅχι κατ' εἰσήγησιν ἄλλων, ἐλέπων πιθανῶς τὸ ἐν τῇ καρδίᾳ σου μῖσος, τὸ ὁποῖον ἐκδηλοῦται εἰς ὅλας σου τὰς πράξεις κατὰ τῶν συγγενῶν μου, τῶν ἀδελφῶν μου, καὶ ἐμοῦ, σὲ προσκαλεῖ παρ' αὐτῶν, ἵνα μάθῃ τὰ αἴτια τῆς δυσμενεῖας σου, καὶ κατατάξῃ ταῦτα.

ΓΛΩΣΤΕΡ. — Δὲν ἠξέειρω τί νὰ ὑποθέσω. Ὁ κόσμος ἔγινε τόσον κακός, ὥστε τὸ τρυποκάρυδον εἰσχωρεῖ ἐκεῖ, ὅπου ὁ ἀετὸς δὲν τολμᾷ νὰ καθίσῃ. Ἀφ' οὗτου χυδαῖοι ἔγιναν εὐγενεῖς, πολλοὶ εὐγενεῖς ἔγιναν πρόστυχοι.

ΕΛΙΣΑΒΕΤ. — Καλὰ, καλὰ, ἠξέειρω τί ἐννοεῖς, ἀδελφε Γλωστοερ, φηνεῖς τὴν ἀνυψώσιν μου καὶ τὴν προχωγῆν τῶν φίλων μου. Ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ νὰ μὴ λάβωμεν ποτὲ τὴν ἀνάγκην σου.

ΓΛΩΣΤΕΡ. — Καὶ ὅμως κατὰ θεῖον βούλησιν ὑποφέρομεν ἐξ αἰτίας σου. Σὺ ὑπῆρξες ἡ ἀφορμὴ τῆς φυλακίσεως τοῦ ἀδελφοῦ μου, τῆς δυσμενεῖας μου, τῆς πρὸς τοὺς εὐγενεῖς περιφρονησεως, ἐνῶ προάγονται καθ' ἑκάστην εἰς εὐγενεῖς πολλοὶ, οἵτινες πρὸ δύο ἀκόμη ἡμερῶν ἦσαν ἀσήμαντοι.

Β. ΕΛΙΣΑΒΕΤ. — Ὅμνῶν ἐν ὀνόματι ἐκεῖνου, ὅστις ἐκ τοῦ ἡσυχου καὶ εὐτυχοῦς βίου, τὸν ὁποῖον διῆγον, με ἀνυψώσεν εἰς τὸ πολὺφροντι τοῦτο μεγαλεῖον, ὅτι οὐδέποτε ἐξηρέθησεν τὸν βασιλέα κατὰ τοῦ Δουκὸς τῆς Κλαρεντίας τοῦτον ἄνευ τῆς συνηγόρησιν θερμοῦς ὑπὲρ αὐτοῦ. Ἀναιδῶς με ὑβρίζεις, Μυλόρδε, ἐπιρρίπτων ψευδοῦς ἐπ' ἐμοῦ τὰς ἀτιμαστικὰς ταύτας ὑπονοίας.

ΓΛΩΣΤΕΡ. — Δύνασθε νὰ ἀρνηθῆτε, ὅτι δὲν εἶσθε ἡ ἀφορμὴ τῆς ἐσχάτης γενομένης φυλακίσεως τοῦ μυλῶρδου Ἀστιγκος;

RIBEPΣ. — Δύναται, μυλῶρδε, διότι...

ΓΛΩΣΤΕΡ. — Δύναται, λῶρδε Ρίβερες, καὶ τίς δὲν τὸ ἠξέυρει; Δύναται νὰ πράξῃ πλειότερα τῆς ἀρνήσεως ταύτης. Δύναται νὰ σε ἀνυψώσῃ εἰς πολλὰ ἀξιώματα, καὶ κατοπίνα νὰ ἀρνηθῆ ὅτι ἡ χεὶρ ἐκείνης σε ἀνυψώσῃ καὶ νὰ ἀποδώσῃ τὰς τιμὰς ταύτας εἰς τὴν ἀξίαν σου. Καὶ τί δὲν δύναται αὕτη; Δύναται καὶ, μὰ τὸν θεόν.

RIBEPΣ. — Τί δύναται;

ΓΛΩΣΤΕΡ. — Τί; νὰ συζευχθῇ (1) βρασιλέα νέον, ὠραῖον καὶ ἀγαθὸν ἔτι; Ἠξέυρω, ὅτι ἡ μάμμη σου συνῆψε χειρότερον γάμον.

B. ELISABET. — Ἐπὶ πολὺ ὑπέμεινα τὰς χυδαίας σου ἐπιπλήξεις καὶ τὰ πικρὰ σκώματά σου, λῶρδε Γλῶστερ. Μὰ τὸν Θεὸν θὰ καταστήσω γνωστὸς εἰς τὴν Α. Μεγαλειότητα τῆς ὕβριος, τὰς ὁποίας συχνὰ ὑπέφερα. Θὰ προετίμων νὰ ἤμην χωρὶς ὑπὸ ἀρνήσειαν ἢ βρασιλίσσῃ ὑπὸ τοιοῦτους ὄρους ὑβριζομένη, γλευκίζομένη καὶ βρασιλιζομένη κατὰ τοιοῦτον τρόπον, (εἰσέρχεται ἡ βρασιλίσα Μαργαρίτα καὶ ἱσטיαται εἰς τὸ βῆθος) πολὺ ὀλίγην χαρὰν κισθάνομαι ὡς βρασιλίσσα.

B. MARGARITA. — Εἶθε ὁ Θεὸς νὰ ἐλαττώσῃ ἀκόμη τὴν ὀλίγην ταύτην χαρὰν. Αἰ τιμῆ, τὸ μεγαλεῖον καὶ ὁ θρόνος σου εἶνε ἰδικά μου!

ΓΛΩΣΤΕΡ. (Πρὸς τὴν Ἐλισαβετ). — Πῶς; μὲ ἀπειλεῖς ὅτι θὰ τὸ εἰπῆς εἰς τὸν βρασιλέα; Εἶπέ το χωρὶς νὰ μοῦ φεισθῆς. Μάθε ὅτι θὰ ὑπόστηρίξω ἐνώπιον τοῦ βρασιλέως ὅσα εἶπον, καὶ μὲ κινδύον νὰ σταλῶ εἰς τὸν Πύργον. Εἶνε καιρὸς νὰ ὁμιλήσω, αἰ ἐκδουλεύσεις μου ἐλισμαονήθησαν ἐντελῶς.

B. MARGARITA. — Μυσχερὲ δάκμων. Τὰ ἐνθυμοῦμαι πολὺ καλὰ. Ἐφόνευσας εἰς τὸν Πύργον τὸν σύζυγόν μου Ἐρρίκον καὶ τὸν δυστυχεῖν υἱόν μου Ἐδουάρδον εἰς Tewkesburie.

ΓΛΩΣΤΕΡ. — Πρὶν γίνης βρασιλίσσα καὶ ὁ σύζυγός σου βρασιλέας, ἐγὼ ἤμην ὁ φορτηγὸς ἵππος τῶν μεγάλων του ὑποθέσεων ὁ ἐκμηδονίζων τοὺς ἀλαζόντας ἀντιπάλους του καὶ ὁ γενναῖος ἀμείβων τοὺς φίλους του. Ἐγὼ ἔχυσαν τὸ αἷμά μου, διὰ νὰ καταστήσω βρασιλικὸν τὸ ἰδικόν του.

B. MARGARITA. — Ναί, ἔχυσας αἷμα πολυτιμότερον τοῦ ἰδικοῦ του, καὶ τοῦ ἰδικοῦ σου.

ΓΛΩΣΤΕΡ. — Καθ' ὄλον δὲ τὸ χρονικόν

τοῦτο διάστημα, σὺ καὶ ὁ σύζυγός σου Γαρεῦ ἠγωνίζεσθε ὑπὲρ τοῦ οἴκου τοῦ Λαγκάστερ (1), καὶ σὺ ἐπίσης, Ρίβερες. Δὲν ἐφρονεύθη ὁ σύζυγός σου κατὰ τὴν μάχην τοῦ Σκίντ Ὁλβανς μαχόμενος μετὰ τοῦ στρατεύματος τῆς Μαργαρίτας; ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σῆς ὑπενθυμίσω, ἀν τὸ ἐλισμαονήσατε, τί ὑπέρξατε μέχρι τούτου καὶ τί εἶσθε, ὡς ἐπίσης τί ἤμην ἄλλοτε καὶ τί εἶμαι τώρα.

B. MARG. — Μυσχερὸς δολοφόνος, καὶ τοιοῦτος εἶσαι ἀκόμη.

ΓΛΩΣΤΕΡ. — Ὁ δυστυχὴς Κλαρεντίνας ἀπρηνήθη τὸν πατέρα του, καὶ, καὶ ἔγινεν ἐπίορκος. Ὁ Θεὸς νὰ τὸν συγχωρήσῃ,

B. MARG. — Ὁ Θεὸς νὰ τὸν τιμωρήσῃ.

ΓΛΩΣΤΕΡ. — Ἀγωνισθεὶς ὑπὲρ τῶν ἐπὶ τοῦ θρόνου δικαιομάτων τοῦ Ἐδουάρδου ἠμείφθη διὰ τῆς φυλακίσεως ὁ ἀτυχὴς. Εἶθε νὰ εἶχον τὴν σκληρότητα τῆς καρδίας τοῦ Ἐδουάρδου ἢ ὁ Ἐδουάρδος νὰ ἦτο τόσο γλυκὺς καὶ οἰκτιρμων, ὅσον ἐγὼ. Εἶμαι παιδαριώδους ἀφελείας διὰ τὸν κόσμον τοῦτον.

B. MARG. — Κρύψου ἐξ αἰσχύνης εἰς τὸν Ἄδην, καὶ ἄφηνον τὸν κόσμον τοῦτον, δάκμων ἀποτρόπαιε, ἐκεῖ εἶναι τὸ βρασιλείον σου.

RIBEPΣ. — Κατὰ τὴν ταρχαδὴν ἐκείνην ἐποχὴν, λῶρδε μου, καὶ ἢ νὰ λέγεις, ὅτι εἴμεθα ἔχθροί σου, ἡμεῖς ἠκολουθήσαμεν τότε τὸν κύριόν μας. τὸν νόμιμον βρασιλέα μας. Κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον θὰ ἐφερομένη καὶ πρὸς σε ἀν ἡσο βρασιλεὺς ἡμῶν.

ΓΛΩΣΤΕΡ. — Ἄν ἤμην βρασιλέας! προτιμότερον νὰ ἤμην μικροπωλητῆς. (2) Μικρὸν ἀπ' ἐμοῦ τοιαύτη σκέψις.

B. ELIS. — Ἀφοῦ, ὡς λέγεις, μυλῶρδε μου, θὰ ἡσθάνεσο ὀλίγην χαρὰν ἀν ἡσο βρασιλέας τῆς χώρας ταύτης δύνασαι νὰ φαντασθῆς πόσον ὀλίγην κισθάνομαι καὶ ἐγὼ οὐκ βρασιλίσσα τῆς Ἀγγλίας.

B. MARG. — Ὀλίγην χαρὰν κισθάνεται ἡ βρασιλίσσα τῆς Ἀγγλίας, διότι ἐγὼ εἶμαι ἐκείνη ἢ τεθλιμμένη καὶ περίλυπος. Ἐξηγτηλήθη πλέον ἢ ὑπομονή μου (προχωροῦσα) ἀκούσατέ με, πειρακτικὴ φιλέριδες, οἵτινες φιλονικεῖτε διανέμοντες μεταξὺ σας ὅτι παρ' ἐμοῦ ἠρπάσατε. Ποῶς δύναται νὰ μὲ ἀτενίσῃ χωρὶς νὰ τρέμῃ; Ἐὰν δὲν ὑποκλίνασθε ὡς ὑπήκοοι ἐνώπιον τῆς βρασιλίσσης, δὲν τρέμετε τουλάχιστον ὡς ἀντάρτη, εὐρισκόμενοι ἐνώπιον ἐκείνης, ἢν καθηρέσατε; Μὴ ἀποστρέφετε τὸ πρόσωπον, κακοῦργοι εὐπατρίδα.

(1) Ὁ Κλεάινθς ἐρμηνεύει: συνωμοτεῖτε κατὰ τοῦ οἴκου τῆς Λαγκαστρίτας, ἐσφαλμένως.

(2) Pedlar μικροπωλητῆς καὶ οὐλί ἀλθοφόρος ὡς μεταφράζει ὁ Τριανταφύλλου.

ΓΛΩΣΤΕΡ. — Τί θέλεις ἐδῶ εἶδε γῆρας, γράκια Ἐρινός.

B. MARG. — Νὰ ἐκθέσω τὰ κακουργήματά σου. Ναί, θὰ τὸ πράξω, πρὶν σε ἀφήσω νὰ φύγῃς.

ΓΛΩΣΤΕΡ. — Δὲν ἐξωρίσθης ἐπὶ ποινηθανάτου;

B. MARG. — Δι' ἐμὲ ἡ τιμωρία τοῦ θανάτου εἶνε προτιμότερα, ἀπὸ τὴν λύτην τῆς ἐξορίας. Μοῦ χρεωστεῖς σύζυγον καὶ υἱόν· σὺ ἐν βρασιλείον, καὶ ὑμεῖς ὅλοι ὑποταγῆν. Σεῖς μὲν ἔπρατε νὰ ὑφίστασθε τὰ δεινὰ, τὰ ὁποῖα ὑποφέρω, ἐγὼ δὲ νὰ ἔχω τὰ ἀγχιθὰ σας, διότι παρ' ἐμοῦ ἀφηρέσατε αὐτά.

ΓΛΩΣΤΕΡ. — Ἡ κατάρρα, ἢν σοῦ ἔδωκεν ὁ εὐγενὴς πατήρ μου, ὅταν ἐστεφάνωσε τὸ ἀρρενωπὸν του μετώπον διὰ χαρτίνου στεφάνου καὶ ἔκαμει αὐτὸν διὰ τῶν περιφρονησῶν σου νὰ χύσῃ ποταμοὺς δακρύων, καὶ κατοπίνα διὰ νὰ ἀπομάξῃ ταῦτα ἔδωκες εἰς τὸν δουκὸν ῥάκος βεβρυμένον εἰς τὸ ἀθῶον αἶμα τοῦ ἐρασμίου Ρύτλανδ, αἰ κατάρρα, λέγω, ἐκεῖναι, τὰς ὁποίας ἐν τῇ πικρᾷ τῆς ψυχῆς του ἐπεκαθέσθη ἐπὶ σοῦ, ἔπεσαν ὅλοι ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου. Ὁ Θεὸς λοιπὸν ἐτιμώρησε τὴν αἱμοδοσίαν πρᾶξίν σου.

B. ELIS. — Ὁ Θεὸς ἀποδίδει πάντοτε δικαιοσύνην εἰς τὸν ἀθῶον.

ΛΣΤΗΓΞ. — Ὁ φόνος τοῦ νηπίου ἐκείνου ἦτο τὸ μυσχερώτατον τῶν κακουργημάτων καὶ τὸ μάλλον ἀπάνθρωπον ἐξ ὅσων ποτε ἠκούσθησαν.

RIBEPΣ. — Καὶ αὐτοὶ οἱ τύραννοι ἔκλαυσαν, ὅταν τὸ ἠκούσαν.

ΔΟΡΣΕΤ. — Ὁλος ὁ κόσμος προέλεγεν, ὅτι θὰ ἐπῆρθετο ἡ ἐκδίκησις.

ΒΟΥΚΙΓΧΑΜ. — Ὁ Νορθόμπερλανδ, ὅστις ἦτο παρὼν, ἔκλαυσε, βλέπων αὐτό.

B. MARG. — Πῶς! σεῖς οἱ πρό μικροῦ ὠρυμένοι καὶ ἔτοιμοι νὰ συμπλακθῆτε πρὶν ἔλθω ἐγὼ στρέφετε τώρα τὸ μῖσός σας ἐναντίον μου; Τόσον λοιπὸν αἰ τρομερὰ ἀραὶ τοῦ Ἰόρκ ἐπῆρσάν τὸν οὐρανόν, ὥστε ὁ θάνατος τοῦ Ἐρρίκου, ὁ θάνατος τοῦ ἀγαπητοῦ μου Ἐδουάρδου, ἢ ἀπώλειαν τοῦ βρασιλείου των καὶ ἡ ὄδυνά ἐξορία μου, ὅλα αὐτὰ ἐκοίθησαν ἀνεγκλιὰ πρὸς ἐξίλεωσιν τοῦ θανάτου ἐνὸς δυστροποῦ παιδίου; Εἶνε δυνατὸν αἰ ἀρκὰ νὰ διαπεράσῃ τὰ νέφη, καὶ νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὸν οὐρανόν; Τότε ὑποχωρήσατε, ὦ Ζοφερὰ νεφέλα, καὶ ἀφήσατε διέξυδον εἰς τὰς ἀγγίαις μου ἀράς. Ἄν δὲν ἀποθάνῃ διὰ τοῦ πολέμου, ὡς καταστραφῇ διὰ τῶν κατὰχρήσεων ὁ βρασιλέας ὑμῶν. Εἶθε ὁ Ἐδουάρδος ὁ υἱός σου ὁ νῦν πρίγκηψ τῆς Οὐαλλίας πρὸς ἐξίλασιν τοῦ υἱοῦ μου Ἐδουάρδου, ὅστις ἐπίσης ὑπέρξε πρίγκηψ τῆς Οὐαλλίας, νὰ

ἀποθάνῃ εἰς τὸ ἀθῶον τῆς ἡλικίας του ὑπὸ τῆς αὐτῆς βίας προῶς πατασσομένος. Εἶθε καὶ σὺ ἢ βρασιλίσσα τῆς Ἀγγλίας, πρὸς ἰκανοποίησιν ἐμοῦ, ἦτις ὑπέρξα βρασιλίσσα, νὰ ἐπιζήσῃ εἰς τὰ μεγαλεῖά σου ἀθλίη καὶ ἐλεινή ὡς ἐγὼ. Εἶθε νὰ ζήσῃ ἐπὶ μακρὸν διὰ νὰ θρηνηθῇ τὴν ἀπώλειαν τῶν τέκνων σου, καὶ νὰ ἰδῇς ἄλλην ὡς ἐγὼ σε βλέπω τώρα φέρουσαν τοὺς τίτλους σου, ὅπως σὺ φέρεις τοὺς ἰδικούς μου. Εἶθε αἰ ἡμέρας τῆς εὐτυχίας σου νὰ πύξουν πολὺ πρὸ τοῦ θανάτου σου καὶ μετὰ μακροχρονίους ὀδύνας νὰ ἀποθάνῃς μὴ οὐσα οὔτε μήτηρ, οὔτε σύζυγος, οὔτε βρασιλίσσα τῆς Ἀγγλίας. Σεῖς, Ρίβερες καὶ Δόρσετ, εἶθε παρόντες, ὅπως καὶ σὺ, λῶρδε Ἀστιγξ, ὅταν ὁ υἱός μου ἐδολοφονήθῃ ἀγρίως. Παρκαλιῶ τὸν Θεὸν οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν νὰ ζήσει μέχρι τοῦ φυσικοῦ τέρατος τοῦ βίου του. ἀλλὰ νὰ ἀποθάνῃ ἐξ ἀπροόπτου δυστυχήματος.

ΓΛΩΣΤΕΡ. — Παῦσον τοὺς ἐξορκισμούς σου, εἶδε γῆρας καὶ γράκια μάγισσα.

B. MARG. — Καὶ νὰ σε ἀφήσω; Στάσου, ἄθλια, θὰ με ἀκούσῃς. Ἐὰν ὁ οὐρανὸς διαφυλάττῃ τιμωρίαν τρομερώτερην ἐκείνης, τὴν ὑποπίνα δύναμαι νὰ ἐπικαλέσθω κατὰ σοῦ. Ἐκ κρατήσῃ αὐτὴν ἕως ὅτου πληρωθῇ τὸ μέτρον τῶν ἐγκλημάτων σου· καὶ τότε ἂς ἐπιχύσῃ ἐπὶ σοῦ τὴν ἐκδικητικὴν αὐτοῦ λύσαν, σοῦ τοῦ ταράττοντος τὴν εἰρήνην τοῦ θλιβεροῦ τούτου κόσμου. Εἶθε ὁ σκόληξ τῆς ἐνόχου συνειδήσεως, νὰ καταδιβρώσῃ διαρκῶς τὴν καρδίαν σου. Εἶθε νὰ διέλθῃς τὸν βίον ὑποπετεύων τοὺς φίλους σου, καὶ οἱ προσφιλέστατοι φίλοι σου νὰ εἶνε οἱ μυσχερώτατοι τῶν προδοτῶν. Ποτὲ ὁ ὕπνος νὰ μὴ κλείσῃ τοὺς θηριώδεις ὀφθαλμούς σου, ἐκτός ἀν τρομερὸν ὄνειρον πρᾶξηται νὰ σε καταπλήξῃ διὰ κατὰχρονίων δακρύων, σε, ὅστις ἐσημειώθης ὑπὸ τῶν κατὰχρονίων πνευμάτων ὡς δύσμορφος καὶ ὀλέθριος ἀγχιόχοιρος, σε, ὅστις ἐκ γενετῆς ἐσφραγίσθης διὰ νὰ εἰσῇ τὸ βδέλυγμα τῆς φύσεως καὶ ὁ υἱὸς τῆς κολάσεως, σε, τὸ αἷχος τῶν στέρνων τῆς ταλαιπώρου μητρὸς σου, σε τὸν μυσχερὸν καρπὸν τοῦ πατρὸς σου, σε, ῥάκος τιμῆς, σε τὸν βδελυρὸν.

ΓΛΩΣΤΕΡ. — Μαργαρίτα.

B. MARG. — Ρυγάρδε.

ΓΛΩΣΤΕΡ. — Ἄ!

B. MARG. — Δὲν σοῦ ὠμίλησα.

ΓΛΩΣΤΕΡ. — Μὲ συγχωρεῖς, διότι ἐνόμισα, ὅτι μοι εἶγες δώσει ὅλα αὐτὰ τὰ ὄνειδιστικὰ ὄνόματά.

B. MARG. — Ναί, σοὶ τὰ ἔδωκα, ἀλλὰ δὲν ἐπερίμενα ἀπάντησιν ὃ ἄφες με νὰ τελειώσω τὰς ἀράς μου.

ΓΛΩΣΤΕΡ. — Τὰς ἐτελείωσα ἐγὼ, τελειώων διὰ τοῦ ὀνόματός Μαργαρίτα.

(1) What, marry, may ὁ ποιητῆς πᾶζει μὲ τὴν λέξιν marry συνήθη ὄμοιον τῆς ἐπαγγελίας του, μὰ τὴν Παν γίαν, καὶ τὸ ῥῆμα marry, ἢ οἱ ὑπανδρεύομαι.

ἄνω χωρὶς νὰ τὴν ἀφήνῃ νὰ ἐξέλθῃ εἰς τὸ κενὸν καὶ εὐρὺ διάστημα τοῦ ἀέρος; ἀλλ' ἐπνιγεν αὐτὴν ἐντὸς τοῦ ἀισθηζίνοντος στήθους μου, ὅπερ συνεντρέβετο σχεδὸν διὰ νὰ ἀναπέμψῃ αὐτὴν εἰς τὰ ὕδατα.

ΒΡΑΚΕΜΒ. Καὶ δὲν ἀφυπνίσθης ἐκ τῆς τρομερῆς ταύτης ἀγωνίας;

ΚΛΑΡΕΝΤ. ὦ! ὄχι! τὸ ὄνειρόν μου παρετίνετο καὶ πῆρξεν τοῦ βίου. Τότε ἤρχισεν ἡ τρικυμία τῆς ψυχῆς μου, ἣτις ὄδηγομένη ὑπὸ τοῦ ἀγρίου ἐκείνου πορθηέως, περὶ οὗ γράφουσιν οἱ ποιηταί, μοὶ ἐφάνετο ὅτι διήρχετο τὰ ὕδατα τῆς Στυγῆς διὰ νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ βασιλεῖον τῆς ζωῆς νυκτός. Ὁ πρῶτος ἄνθρωπος, τὸν ὁποῖον ἐχαιρέτισαν ἐκεῖ ἡ ψυχὴ μου ἦτο ὁ μέγας πενθηρός μου, ὁ ἐνδοξὸς Βάρικ, ὅστις ἐκράγησε διὰ φωνῆς βροντώδους: «Ποῖαν τιμωρίαν ἐπιφυλάσσει εἰς τὸν ἐπίορκον καὶ ἀπιστον Κλαρεντίας, τὸ σκοτεινὸν τοῦτο κράτος» καὶ ἐξηφανίσθη. Τότε εἶδον πλησιάζουσαν σκιάν πλατωνεμένην ὁμοίαν πρὸς ἄγγελον, μετὰ κόμην ξανθὴν καὶ κίτρινατοβαφῆ καὶ ἀκρωφωσάν ἰσχυρῶς: «Ἴδου ὁ ἀπίστος, ὁ ἄστυχος, ὁ ἐπίορκος Κλαρεντίας, ὅστις με ἐφόνευσε εἰς τὸ πεδῖον τοῦ Τούζβερο, συλλάβετε αὐτόν, Ἑρινύες, καὶ ὑποβάλετέ τον εἰς ὅλα τὰ βασκνιστήριά σας». Μετὰ ταῦτα μοὶ ἐφάνη ἔτι ἐκυκλώθην ὑπὸ λεγεῶνος καταχθονίων δαιμόνων, οἵτινες ἐξέβλαλλον κρυγᾶς τῶσαν ἀγρίας, ὥστε ἀφυπνίσθην ἐκ τοῦ θορόβου, τρέμων ὀλος καὶ ἐπὶ τινι χρόνον ἐνόμισζον ἀκόμη ὅτι ἦμην εἰς τὸν Ἄδην. Τῶσαν τρομερὰν ἐντύπωσιν μοὶ ἐνεπαίρησε τὸ ὄνειρον.

ΒΡΑΚΕΜΒ. Δὲν εἶνε παραδοξὸν, μυλόρδε, ὅτι σὲ κατετρόμαξε. Σὲ βεβαίως, ὅτι καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἐπτοήθην ἐκ μόνης τῆς ἀφηγήσεώς σου.

ΚΛΑΡΕΝΤ. — ὦ! Βρακεμβουρῆ! ὅλας αὐτὰς τὰς πράξεις, αἱ ὁποῖαι τῶρα ἐπιβαρύνουσι τὴν ψυχὴν μου, τὰς ἐξετέλεσσ χάριν τοῦ Ἐδουάρδου, καὶ βλέπεις τίτι τρόπιον με ἀνταμείβει. ὦ, θεέ μου, ἐὰν αἱ εἰλικρινεῖς προσευχαί μου δὲν δύνανται νὰ σὲ ἐξιλειώσωσι, καὶ θέλεις νὰ ἐκδικήθῃς διὰ τὰς κακὰς μου πράξεις, ἐπ' ἐμοῦ μόνον ἐκδικήθητι καὶ φείσθητι τῆς ἀθῶας συζύγου μου καὶ τῶν δυστυχῶν μου τέκνων. Μείνε πλησίον μου, σὲ παρακαλῶ, καλέ μου φύλαξ, ἡ ψυχὴ μου κατεπονθήθη καὶ ἐπιθυμῶ πολὺ νὰ κοιμηθῶ.

ΒΡΑΚΕΜ. — Ἦλθὲ μείνω, μυλόρδε, ὁ θεὸς νὰ δώσῃ εἰς τὴν Ἰψηλότητά σου ὑπνον ἤσυχον (ὁ Κλαρεντίας ἀποκοιμᾶται). Ἡ λύπη μεταβάλλει τὸν χρόνον, καὶ τὰς ὥρας τῆς ἀναπαύσεως. Μετατρέπει τὴν νύκτα εἰς ἡμέραν καὶ τὴν ἡμέραν εἰς νύκτα. Ἡ μόνη δόξα τῶν ἡγεμόνων εἶνε οἱ τίτλοι αὐτῶν. Τὰς ἐξωτερικὰς τιμὰς ἐξαγορά-

ζοῦσι διὰ ψυχικῶν βλασάνων, τὰς δὲ φροντιστικὰς τέρψεις συγχὰ δι' ἀπειρῶν φροντιδῶν καὶ ἀνυσυχιῶν. Οὕτως ὥστε ἡ διαφορὰ μετὰ τῶν τίτλων αὐτῶν καὶ ἐνὸς ἀσημάντου ὀνόματος εἶνε ἡ ἐξωτερικὴ φήμη. (Εἰσέρχονται οἱ δύο δολοφόνοι)

ΠΡΩΤΟΣ ΔΟΛΟΦΟΝΟΣ. — ὦ! ποῖος εἶνε ἐδῶ;

ΒΡΑΚΕΜΒ. — Πρὸς Θεοῦ! ποῖος εἴσθε; πῶς ἤλθετε ἐδῶ;

ΠΡΩΤΟΣ ΔΟΛΟΦ. — Θέλω νὰ ὀμιλήσω εἰς τὸν Κλαρεντίας καὶ ἦλθα μετὰ τὰ πόδια μου.

ΒΡΑΚΕΜΒ. — Πῶς! Τῶσον συντόμως ἀπαντᾷ;

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΔΟΛΟΦ. — Καλλιτέρη, κύριε, νὰ εἶνε τις σύντομος, παρὰ ὀχληρὸς. Δεῖξέ μου τὴν δικταγὴν μας, ὀλίγη λόγια.

(Ὁ Βρακεμβουρῆς ἀναγινώσκει τὴν δικταγὴν).

ΒΡΑΚΕΜΒ. — Μὲ διατάσσου νὰ σὲς παραδώσω τὸν εὐγενῆ δούκα τῆς Κλαρεντίας. Δὲν θὰ συζητήσω περὶ τῆς δικταγῆς ταύτης, διότι δὲν θέλω νὰ λάβω γνῶσιν τοῦ μελετωμένου ἐγκλήματος. Λάβετε τὰς κλεῖδας. Ὁ δούξ κοιμᾶται ἐκεῖ, κηθήμενος. Ἦλθὲ μετὰ τὸν βασιλέα, νὰ τοῦ ἀναγγεῖλω, ὅτι ἀνέθηκα εἰς ὑμᾶς τὴν ὑπηρεσίαν μου.

1ος ΔΟΛΟΦ. — Πολὺ καλὰ! αὐτὸ δεῖκνύει, ὅτι εἴσαι ἄνθρωπος συνετός. Ἰγίγινε.

(Ἐξέρχεται ὁ Βρακεμβουρῆς).

2ος ΔΟΛΟΦ. — Πῶς! Νὰ τὸν κτυπήσωμεν τῶρα ποῦ κοιμᾶται;

1ος ΔΟΛΟΦ. — Ὅχι, διότι, ὅταν ἐξυπνήσῃ, θὰ εἴπῃ ὅτι εἴθεθ ἀνδρῶν.

2ος ΔΟΛΟΦ. — Ὅταν ἐξυπνήσῃ! κοιμῆται, μόνον τὴν ἡμέραν τῆς κρίσεως θὰ ἐξυπνήσῃ.

1ος ΔΟΛΟΦ. — Ναι τότε θὰ εἴπῃ, ὅτι τὸν ἐφρονεύσαμεν, ἐνῶ ἐκοιμᾶτο.

2ος ΔΟΛΟΦ. — Ἡ λέξις αὕτη τῆς κρίσεως μοῦ ἐγέννησεν ἓνα εἶδος ἐλέγχου τῆς συνειδήσεως.

1ος ΔΟΛΟΦ. — Πῶς! Ἐφοβήθη;

2ος ΔΟΛΟΦ. — Δὲν φοβοῦμαι νὰ τὸν φονεύσω, διότι ἔχω δικταγὴν, ἀλλὰ φοβοῦμαι μὴ κατασθῶ διὰ τὸν φόνον, πρᾶγμα, ἀπὸ τὸ ὁποῖον κἀμὶκ δικταγὴ δὲν ἔμπορεῖ νὰ μᾶς προφυλάξῃ.

1ος ΔΟΛΟΦ. — Ἐνόμιζα ὅτι θὰ εἶχες ἰσχυροτέρην ἀπόφασιν.

2ος ΔΟΛΟΦ. — Ναι, ἔχω ἀπόφασιν νὰ τὸν ἀφήσω νὰ ζήσῃ.

1ος ΔΟΛΟΦ. — Πήγινε νὰ τὸ εἴπῃς εἰς τὸν δούκα τοῦ Γλώστερ.

2ος ΔΟΛΟΦ. — Μείνε ὀλίγον, σὲ παρακαλῶ. Ἐλπίζω ὅτι θὰ μεταβληθῇ ἡ εὐσεβής μου διά-

θεσις: ὁσάκις μοῦ ἔρχεται, μοῦ περναῖ ἕως ὅτου μετρήσω εἴκοσι.

1ος ΔΟΛΟΦ. — Πῶς κίσθάνεσαι τῶρα;

2ος ΔΟΛΟΦ. — Μὰ τὸν Θεὸν μοῦ μένου ἀκόμη ὀλίγα λειψύκα συνειδήσεως.

1ος ΔΟΛΟΦ. — Ἐνθυμήσου τὴν ἀμοιβὴν μας μετὰ τὴν ἐκτέλεσιν.

2ος ΔΟΛΟΦ. — Διάβολε! εἶχα λησμονήσει τὴν ἀμοιβήν. Ἦλθὲ ἀπὸθάνῃ.

1ος ΔΟΛΟΦ. — Ποῦ εἶνε τῶρα ἡ συνειδήσις σου;

2ος ΔΟΛΟΦ. — Εἰς τὸ βαλλάντιον τοῦ δούκου τοῦ Γλώστερ.

1ος ΔΟΛΟΦ. — Ὅταν τὸ ἀνοίξῃ διὰ νὰ μᾶς πληρώσῃ τὴν ἀμοιβήν, ἡ συνειδήσις σου θὰ πάρῃ τὸ φύσημά της.

2ος ΔΟΛΟΦ. — Ἄφησέ την νὰ φύγῃ. Ὀλίγοι, ἢ μᾶλλον κἀνεῖς δὲν θὰ τὴν δεῖθῃ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του.

1ος ΔΟΛΟΦ. — Ναι! ἀλλὰ ἂν σοῦ ἐπανεῖληθὲν πάλιν;

2ος ΔΟΛΟΦ. — Δὲν θὰ ἔχω καμμίαν σχέσιν μαζί της. Εἶνε πρᾶγμα ἐπικίνδυνον. Κἀμνει τὸν ἄνθρωπον δειλόν. Δὲν δύναται νὰ κλέψῃ χωρὶς νὰ τὸν κατηγορήσῃ, δὲν δύναται νὰ ὀρκισθῇ χωρὶς νὰ τὸν ἐπιπλήξῃ, δὲν δύναται νὰ πειράξῃ τὴν σύζυγον τοῦ γείτονος, χωρὶς νὰ τὸν προδώσῃ. Εἶναι δάκιμων δειλὸς εὐκόλως ἐρυθρίων καὶ ἀδικλείπτως ἐπαναστατῶν ἐντὸς τοῦ στήθους τοῦ ἀνθρώπου. Σοῦ παρεμβάλλει χίλια προσκόμματα. Μία φορὰ με ἔκκαμε νὰ ἀποδώσω βαλλάντιον πλῆρες χρυσοῦ, τὸ ὁποῖον εὐρῆκα. Καθιστᾷ ἐπαίτην κάθε ἄνθρωπον, ποῦ τὴν ἔχει. Ἐκδιώκεται ἀπὸ ὅλας τὰς πόλεις καὶ τὰ ἄστα ὡς πρᾶγμα ἐπικίνδυνον, καὶ κάθε ἄνθρωπος ποῦ θέλει νὰ ζήσῃ καλὰ, πρέπει νὰ ἐμπιστευεῖται μόνον εἰς τὸν ἐκυτόν του, καὶ νὰ ζῇ χωρὶς αὐτὴν.

1ος ΔΟΛΟΦ. — Μὰ τὸν Θεὸν τὴν αἰσθάνομαι τῶρα ἐδῶ εἰς τὸ χέρι. Προσπαθεῖ νὰ με πείσῃ νὰ μὴ φονεύσω τὸν δούκα.

2ος ΔΟΛΟΦ. — Κλεῖσε τὸν διάβολον εἰς τὸ κεφάλι σου, καὶ μὴ πιστεύῃς εἰς τὴν συνειδήσιν. Θέλει νὰ εἰσχωρήσῃ μέσα σου, διὰ νὰ σὲ ἀκούῃ ἔπειτα νὰ στενάζῃς.

1ος ΔΟΛΟΦ. — Εἶμαι πολὺ δυνατός; δὲν θὰ μὲ νικήσῃ.

2ος ΔΟΛΟΦ. — Ὅμιλεῖς ὡς ἄνθρωπος γενναῖος, ποῦ σέβεται τὴν ὑπόληψιν του. Ἐλα. θὰ ἀρχίσωμεν τὴν ἐργασίαν.

1ος ΔΟΛΟΦ. — Κτυπήσέ τον εἰς τὴν κεφαλὴν μετὰ τὴν λαβὴν τοῦ ξίφους σου, καὶ ἔπειτα τὸν ρίπτου εἰς τὸ βαρέλι τοῦ Μαλβοαζικῶ

αἴνου ποῦ εἶνε εἰς τὸ παρακείμενον δωμάτιον.

2ος ΔΟΛΟΦ. — Ὁραὶ ἐὶδεῖς, νὰ τὸν κάμωμεν βούτημα γὰρ τὸ κρασί.

1ος ΔΟΛΟΦ. — Ἄκουσε! κινεῖται; νὰ τὸν κτυπήσω;

2ος ΔΟΛΟΦ. — Ὅχι, ἔ; ὀμιλήσωμεν πρῶτα μαζί του.

ΚΛΑΡΕΝΤ. — Ποῦ εἴσαι φύλαξ; δός μου ἓνα ποτήρι κρασί.

2ος ΔΟΛΟΦ. — Σὲ ὀλίγον θὰ ἔχης ἀρκετὸ κρασί, μυλόρδε.

ΚΛΑΡΕΝΤ. — Ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ, ποῦ εἴσαι;

2ος ΔΟΛΟΦ. — Ἄνθρωπος, ὅπως σὺ.

ΚΛΑΡΕΝΤ. — Ἄλλ' ὄχι ὡς ἐγὼ εἶς ἀίματος βασιλικῶ.

2ος ΔΟΛΟΦ. — Ἄλλ' οὔτε σὺ τόσον πιστός, ὥσον ἡμεῖς.

ΚΛΑΡΕΝΤ. — Ἡ φωνὴ σου ὁμιλάει με βροντήν, ἀλλὰ τὸ βλέμμα σου εἶνε ταπεινόν.

2ος ΔΟΛΟΦ. — Ἡ φωνὴ μου εἶνε φωνὴ τοῦ βασιλέως, τὸ δὲ βλέμμα μου εἶνε ἰδικόν μου.

ΚΛΑΡΕΝΤ. — Πόσον σκοτεινὸν, ἀλλὰ καὶ πόσον ἀπείσιαι εἶνε αἱ ἀπαντήσεις σου. Οἱ ὀφθαλμοὶ σου εἶνε ἀπειλητικοί. Διατί εἴσαι τόσον ὠχρός; Ποῦ εἶσαι σὲ ἔστειλεν ἐδῶ; Διὰ ποῖον λόγον ἤλθετε;

ΑΜΦΟΤΕΡΟΙ. — Διὰ...διὰ...διὰ...

ΚΛΑΡΕΝΤ. — Διὰ νὰ μὲ δολοφονήσετε;

ΑΜΦΟΤΕΡΟΙ. — Ναι, ναι.

ΚΛΑΡΕΝΤ. — Ἀφοῦ μόλις τολμάτε νὰ μοῦ τὸ εἴπητε, δὲν θὰ ἔχητε τὸ θάρρος νὰ τὸ ἐκτελέσητε. Τί κακὸ σὲς ἔκαμα, φίλοι μου;

1ος ΔΟΛΟΦ. — Δὲν ἐβλαψες ἡμᾶς, ἀλλὰ τὸν βασιλέα.

ΚΛΑΡΕΝΤ. — Θὰ συμφιλιωθῶ μετ' αὐτοῦ καὶ πάλιν.

2ος ΔΟΛΟΦ. — Ποτέ, μυλόρδε, κατὰ συνέπειαν, ἐτοιμάσου νὰ ἀποθάνῃς.

ΚΛΑΡΕΝΤ. — Σεῖς λοιπὸν ἐξελέγητε μετὰ τῶν ὄλων τῶν ἀνθρώπων διὰ νὰ φονεύσητε τὸν ἀθῶν; Ποῖον τὸ ἐγκλημα μου; Ποῖοι εἶνε αἱ κατ' ἐμοῦ κατηγορίαι; Ποῖον ὀκνητὸν δικαστήριον ἀνήγγειλε τὴν ἐτυμηγορίαν του; Ἡ τίς ἐζήνηγε τὴν φεβερὰν ἀπόφασιν τῆς εἰς θάνατον καταδίκης τοῦ δυστυχῆ Κλαρεντίας; Εἶνε πολὺ παράνομον νὰ ἀπειλοῦμαι διὰ θανάτου πρὶν καταδικασθῶ ὑπὸ τοῦ νόμου. Σὲς διατάσσω εἰς τὸ πολῦτιμον αἶμα τοῦ Χριστοῦ, τὸ χυθὲν ὑπὲρ τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν, καὶ διὰ τοῦ ὁποῖου ἐλπίζετε τὴν ψυχικὴν ὑμῶν σωτηρίαν, νὰ ἐξέλθῃτε ἐντεῦθεν, χωρὶς νὰ βάλητε χεῖρα ἐπ' ἐμοῦ. Ἡ πρᾶξις, τὴν ὁποῖαν μελετᾶτε, θὰ σὲς κυλάσῃ.

1ος ΔΟΛΟΦ.— "Οτι μέλλομεν νὰ πράξω-
μεν, θὰ τὸ πράξωμεν κατὰ δικταγὴν.

2ος ΔΟΛΟΦ.— Καὶ ὁ δικτάζων εἶνε ὁ βασι-
λεύς.

ΚΛΑΡΕΝΤ.— Ἀπατᾶσαι, ὦ ἄνθρωπε, ὁ μέ-
γας βασιλεὺς τῶν βασιλείων ἐντέλλεται εἰς τὰ
πλάκας τῶν ἐντολῶν τοῦ «οὐ φονεύσεις». Θὰ
τολμήσῃς λοιπὸν νὰ περιφρονῆσῃς τὴν ἐντολήν
τοῦ διὰ τὴν ὑπακούσῃς εἰς ἀνθρωπίνην δικταγὴν;
Πρόσεχε, διότι κρατεῖ εἰς τὰς χεῖράς τοῦ τὴν
ἐκδίκησιν καὶ ρίπτει αὐτὴν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῶν
ἄθετόντων τοὺς νόμους τοῦ.

2ος ΔΟΛΟΦ.— Καὶ τὴν ἐκδίκησιν ταύτην
ρίπτει κατὰ σοῦ ὡς ἐπιόρκου καὶ δολοφόνου.
σοῦ τοῦ ὀρκισθέντος νὰ πολεμήσῃς ὑπὲρ τοῦ ὄρ-
κου τοῦ Ἀγκυάστερ.

1ος ΔΟΛΟΦ.— Καὶ ὅστι; προδώσῃς τὸν
Θεὸν, παρέβης τὸν ὄρκον τοῦτον, καὶ διὰ τοῦ
προδοτικῆ σου ξίφους διεπέρσῃς τὴν πλευρὰν
τοῦ υἱοῦ τοῦ ἡγεμόνος σου.

2ος ΔΟΛΟΦ.— Τὸν ὁποῖον ὠρκίσθης νὰ ἀ-
γκυάσῃς καὶ νὰ προστατεύῃς.

1ος ΔΟΛΟΦ.— Πῶς τολμᾷς νὰ ἀντιτάσῃς
εἰς ἡμᾶς τὸν φονεὸν νόμον τοῦ Θεοῦ, σὺ, ὅστις
παρέβης αὐτὸν μέχρι τοιοῦτου βελήθου.

ΚΛΑΡΕΝΤ.— Φεῦ! Χάριν τίνος ἐπράξῃς τὴν
κακίαν ταύτην πράξιν; χάριν τοῦ Ἐδουάρδου
τοῦ ἀδελφοῦ μου, καὶ χάριν ἐκείνου! δὲν σὲς
ἔστειλε βέβαια νὰ μὲ δολοφονῆσετε διὰ τοῦτο,
διότι ἐνέχεται καὶ αὐτός, ὅπως καὶ ἐγώ, εἰς τὸ
ἔγκλημα τοῦτο. "Αν ὁ Θεὸς θέλῃ νὰ ἐκδικηθῇ
τὸν φόνον τοῦτον, μάθετε, ὅτι θὰ τὸ πράξῃ εἰς
τὸ φανερόν. Μὴ ἀφαιρεῖτε τὴν ἔριδν ἀπὸ τοῦ
κραταροῦ τοῦ βασιλέως. Δὲν ἔχει ἀνάγκην ἐμ-
μέσων οὔτε ἐκνόμων μέσων διὰ νὰ ἀποκλύβῃ τὸ
νῆμα τῆς ζωῆς τῶν δυσχερεστούντων αὐτόν.

1ος ΔΟΛΟΦ.— Πῶς λοιπὸν σε ἐπεφύρτισε
νὰ γίνῃς δῆμιος, ὅταν ὁ ὠρατὸς καὶ ἀνδρεῖος
Πλανκχενέτης, ὁ ἔφηθος ἐκεῖνος ἡγεμῶν, ἐφου-
νεύθῃ ὑπὸ σοῦ;

ΚΛΑΡΕΝΤ.— Ἢ πρὸς τὸν ἀδελφόν μου ἀ-
γάπη, ὁ διάβολος καὶ ἡ λύσσα μου.

1ος ΔΟΛΟΦ.— Δοιπὸν ἢ πρὸς τὸν ἀδελφόν
σου ἀγάπη, τὸ καθήκον μας καὶ τὸ σφάλμα σου
μᾶς ἔφεραν ἐδῶ διὰ νὰ σὲ φονεύσωμεν.

ΚΛΑΡΕΝΤ.— "Αν ἀγκυάσῃς τὸν ἀδελφόν
μου μὴ μὲ μισεῖτε. Εἶμαι ἀδελφός τοῦ καὶ τὸν
ἀγαπῶ πολύ. "Εὰν σὲς ἐπλήρωσῃς, γυρίσετε
ὀπίσω, θὰ σὲς στείλω εἰς τὸν ἀδελφόν μου
Γλωστέρ, ὅστις θὰ σὲς ἀμείψῃ πλειότερον, ὡς
διαφυλάσσωντας τὴν ζωὴν μου, ἢ ὁ Ἐδουάρδος,
εἰάν ἤκουε τὴν ἀγγελίαν τοῦ θανάτου μου.

2ος ΔΟΛΟΦ.— Ἀπατᾶσαι. Ὁ ἀδελφός σου
Γλωστέρ σὲ μισεῖ.

ΚΛΑΡΕΝΤ.— "Ω! ὅχι! μὲ ἀγκυάσῃ, τοῦ εἶ-
μι προσφιλῆς. Ὑπαγε νὰ τὸν εὔρης ἐκ μέρους
μου.

ΑΜΦΟΤΕΡΟΙ.— Ναὶ θὰ ὑπάγωμεν.

ΚΛΑΡΕΝΤ.— Εἶπατε εἰς αὐτὸν ὅτι, ὅταν ὁ
ἐπιφρηνὸς ἡμῶν πατήρ Ἰόρκ ἠυλόγει τοὺς τρεῖς
αὐτοῦ υἱούς διὰ τῆς νικηφόρου χειρὸς τοῦ καὶ
συνίστα εἰς ἡμᾶς ἐκ βᾶθους ψυχῆς νὰ ἀγαπῶ-
μεν ἀλλήλους, δὲν ἐφρντάζετο βεβχίως τὴν
διάσπασιν τῆς φιλίας ταύτης. Εἶπατε εἰς τὸν
Γλωστέρ νὰ ἐνθυμηθῇ τοῦτο καὶ θὰ κλαύσῃ
συγκινούμενος.

1ος ΔΟΛΟΦ.— Ναὶ, αὐτός θὰ κλαύσῃ, ὅπως
ἔμαθε καὶ ἡμᾶς νὰ κλαίωμεν.

ΚΛΑΡΕΝΤ.— Μὴ τὸν συκοφαντεῖτε, διότι
εἶνε ἀγκυάστος.

1ος ΔΟΛΟΦ.— Ναὶ, ὅπως ἡ χιὼν κατὰ τὴν
συγκομιδήν. Ἀπατᾶσαι, ἐκεῖνος μᾶς ἔστειλεν
ἐδῶ νὰ σε φονεύσωμεν.

ΚΛΑΡΕΝΤ.— Ἀδύνακτον, διότι ὅταν ἀπε-
χωρίσθην, μὲ ἐβλίψεν εἰς τὰς ἀγκυάλας τοῦ,
καὶ διὰ φωνῆς διχοποτουμένης ὑπὸ λυγμῶν,
ὠρκίσθη, ὅτι θὰ κατὰβάλλῃ πᾶσαν προσπάθειαν
πρὸς ἀπελευθέρωσίν μου.

2ος ΔΟΛΟΦ.— Ναὶ, αὐτὸ ἀκριβῶς πράττει,
διότι θέλει νὰ σὲ ἐλευθερώσῃ ἐκ τῆς δουλείας
τοῦ κόσμου τοῦτου, καὶ νὰ σὲ ἀποστείλῃ εἰς
τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ ὀρκνοῦ.

1ος ΔΟΛΟΦ.— Συμφιλίωσον μετὰ τὸν Θεόν,
διότι πρέπει νὰ ἀποθάνῃς, μυλόρδε.

ΚΛΑΡΕΝΤ.— Πῶς! ἐνῶ ἔχεις εἰς τὴν ψυ-
χὴν αἰσθημάτων τόσον εὐσεβῆ, ὥστε νὰ μὲ συμ-
βουλεύῃς νὰ συνδιαλλαγῶ μετὰ τοῦ Θεοῦ, ἀ-
δικοφρεῖς ἐπὶ τοσοῦτον περὶ τῆς σωτηρίας τῆς
ψυχῆς σου, καὶ κηρύττεις πόλεμον κατὰ τοῦ
Θεοῦ, ζητῶν νὰ μὲ δολοφονήσῃς; Ὁ κύριος ἐ-
κεῖνος, ὅστις σὲς ἐπεφύρτισε νὰ διαπραξῆτε τὸ
ἔγκλημα τοῦτο, θὰ σὲς μισήσῃ δι' αὐτό.

2ος ΔΟΛΟΦ.— Τί πρέπει νὰ κάμωμεν;

ΚΛΑΡΕΝΤ.— Ναὶ συγκινηθῆτε καὶ νὰ σω-
σητε τὴν ψυχὴν σας.

2ος ΔΟΛΟΦ.— Ναὶ συγκινηθῶμεν! Ἡὲ ἦτο
ἄνκνδρον καὶ γυναικῶδες.

ΚΛΑΡΕΝΤ.— Τὸ μὴ συγκινεῖσθαι εἶνε ἴδιον
κτιήνοος ἀγρίου, θηρίου, δαιμόνος. "Ω! τίς ἐξ
ὑμῶν ἄν ἦτο υἱὸς ἡγεμόνος, καὶ τῆς ἐλευθερίας
αὐτοῦ ἐστρωμένος, ὡς ἐγὼ τώρα, βλέπων ἐρ-
χόμενος πρὸς αὐτὸν δύο φονεῖς, καθῶς ὑμᾶς;
δὲν θὰ συνηγέρει ὑπὲρ τῆς ζωῆς τοῦ; Φίλε μου,
παρετήρησα υἱάτὸν τινα εἰς τὰ βλέμματά σου.
"Ω, ἂν ὁ ὄφθαλμός σου δὲν ἀπατᾷ, ἐλθε ἐδῶ
πλησίον μου, καὶ ζήτησον χάριν ὑπὲρ ἐμοῦ, ὡς
θὰ ἐπραττεῖς ὑπὲρ σοῦ, ἂν ἦσο εἰς αὐτὴν τὴν
ἀγωνίαν. Ποῖος ἐπαίτης δὲν θὰ συνεπάθει πρίγ-

κιπα, ἀναγκασζόμενον νὰ ἐπιειτήσῃ τὴν ζωὴν
τοῦ;

2ος ΔΟΛΟΦ.— Ἀπόστρεψον τὸ πρόσωπον,
μυλόρδε.

1ος ΔΟΛΟΦ.— Λάβε αὐτὴν καὶ αὐτὴν. (κιτυπᾷ
αὐτὸν διὰ τοῦ ἐργειοῖδου) ἂν αὐτὰ δὲν ἀκοῦν,
σὲ πνίγω εἰς τὸ θρᾶλι τοῦ Μελβορζικικοῦ ὀρκνοῦ
(ἔξερχεται μεταφέρων τὸ σῶμα).

2ος ΔΟΛΟΦ.— "Ω πρᾶξις κίμογχρης. Μὲ πό-
σιν ἀπάθειαν ἐξετελέσθη. Ἐπεθύμουν, ὡς ὁ
Πιλᾶτος, νὰ νίψω τὰς χεῖράς μου ἀπὸ τῆς μυ-
σκερᾶς ταύτης δολοφονίας. (Ἐλισάβηται πάλιν ὁ
πρῶτος δολοφόνος).

1ος ΔΟΛΟΦ.— "Ε! Τί συλλογιζέσαι; Διατί
δὲν με βοηθεῖς; Μὴ τὸν Θεόν, θὰ εἶπω εἰς τὸν

δοῦκα, πόσον ἀπρόθυμος ἦσο (1).

2ος ΔΟΛΟΦ.— Ἐπεθύμουν νὰ μάθῃ ὅτι ἐ-
σώσῃ τὸν ἀδελφόν τοῦ. Λάβε σὺ τὴν ἀμοιβήν,
καὶ ἐπανάλαβε τοὺς λόγους μου, διότι με-
τανοῶ διὰ τὸν φόνον τοῦ δουκὸς (ἔξερχεται).

1ος ΔΟΛΟΦ.— Ἐγὼ ὅχι. Πήγχινε, δειλὲ,
τώρα. Πρέπει νὰ κρῦψω τὸ σῶμα εἰς κάμριν
ὀπήν, ἕως ὅτου ὁ δούξ δικτάζῃ τὸν ἐνταφια-
σμόν αὐτοῦ. Καὶ ἀφοῦ λάβω τὴν ἀμοιβήν μου
θὰ ἀνχωρήσω, διότι τὸ πρᾶγμα θὰ κάμῃ κρύ-
τον, καὶ δὲν πρέπει νὰ μένω ἐδῶ.

(ἔξερχεται)

(1) Κακῶς μεταφράζει ὁ Guizot «πόσον ἀνανδρὸς
ἦσο» τὸ slorh σημαίνει ἀπρόθυμος.

ΠΡΑΞΙΣ II

ΣΚΗΝΗ Α'

Δωμάτιον ἐν τῷ ἀνακτόρῳ τοῦ Λονδίνου.

*Εἰσερχοῦνται: ὁ βασιλεὺς Ἐδουάρδος, ἀσθενῶν καὶ
ὑποβασταζόμενος. Ἡ βασίλισσα Ἐλισάβητ, ὁ Δόρ-
σετ, ὁ Ρίβερς, ὁ Ἀστιγξ, ὁ Βούκιγχαμ, ὁ Γρεῦ
καὶ ἄλλοι λόρδοι.*

ΡΙΒΕΡΣ.— Μάρτυς μου ὁ Θεός, ὅτι δὲν ἔχω
εἰς τὴν ψυχὴν μου κρύφια μίσση. Ἄς χρησιμεύσῃ
ἡ χεὶρ μου ὡς σφραγὶς τῆς εἰλικρινοῦς φιλίας
τῆς καρδίας μου.

ΑΣΤΙΓΞ.— Τόσον καλὸν νὰ ἔχω. ὅσον εἶνε
εἰλικρινῆς ὁ ὄρκος μου.

Β. ΕΔΟΥΑΡΔΟΣ.— Προσεξατε, μὴ ἀστεῖξε-
σθε ἐνώπιον τοῦ βασιλέως σας, ἵνα μὴ ὁ ὑπέρ-
τατος βασιλεὺς τῶν βασιλείων τιμωρῶν τὴν κε-
κρυμμένην δολιότητά σας, κατκτεθῆσῃ ὑμᾶς ὀρ-
γανὰ ἀμοιβῆσι δλῆθρου.

ΑΣΤΙΓΞ.— Εἴθε ἡ εὐτυχία μου νὰ εἶνε τοι-
αύτη, ὅσον εἶνε εἰλικρινῆς ὁ ὄρκος τῆς φιλίας
μου.

ΡΙΒΕΡΣ.— Εἴθε καὶ ἐγὼ νὰ εὐτυχίσω τό-
σον, ὅσον εἰλικρινῶς ἀγκυάσῃ τὸν Ἀστιγκα.

Β. ΕΔΟΥΑΡΔΟΣ.— Συμπεριλαμβάνεσθε καὶ
ὑμεῖς, κυρία, εἰς ταῦτα, καὶ ὁ υἱὸς σας Δόρσετ,
καὶ σὺ, Βούκιγγχαμ. Ὅλοι ὑμεῖς ἐξυφάνετε
συνωμοσίας ὅς εἰς κατὰ τοῦ ἄλλου. Σίζυγε, ἀ-
γάπα τὸν λόρδον Ἀστιγκα, δός αὐτῷ νὰ ἀσπα-
σθῇ τὴν χεῖρά σου, καὶ πρᾶττε εἰλικρινῶς ὅτι
πραττεῖς.

Β. ΕΛΙΣΑΒΕΤ.— Λάβε τὴν Ἀστιγξ. Θὰ
λησμονήσω ἐντελῶς τὸ παλαιὸν ἡμῶν μῖσος,
τὸ ὀρκίζομαι εἰς τὴν εὐτυχίαν μου καὶ εἰς τὴν
τῶν οἰκείων μου.

Β. ΕΔΟΥΑΡΔΟΣ.— Ἐγκαλλιέσθητι αὐτὸν
Δόρσετ. Ἀγάπα, Ἀστιγξ, τὸν Μερκῆσιον.

ΔΟΡΣΕΤ.— Ὅμνῶ ὅτι ἡ συμφωνία αὐτὴ
τῆς φιλίας θὰ εἶνε δι' ἐμὲ ἀπαρξίαστος.

ΑΣΤΙΓΞ.— Καὶ ἐγὼ τὸ ὁμνῶ (ἐναγκαλιζοῦ-
νται ἀλλήλους).

Β. ΕΔΟΥΑΡΔΟΣ.— Καὶ τώρα, εὐγενῆ Βού-
κιγγχαμ, ἐπισφράγισον τὴν συμφωνίαν ταύτην
ἐγκαλλιζόμενος τοὺς συγγενεῖς τῆς συζύγου μου
καὶ κατᾶστησόν με εὐτυχῆ διὰ τῆς συμφιλίω-
σεώς σας.

ΒΟΥΚΙΓΧΑΜ.— (Πρὸς τὴν βασίλισσαν). "Αν
ποτὲ ὁ Βούκιγγχαμ δείξῃ πρὸς τὴν Ἑμετέρην
Μεγαλειότητα αἰσθημάτων μίσους, ἂν ποτὲ δὲν
ἐκδηλώσῃ πρὸς Ἑμᾶς καὶ τοὺς ὑμετέρους ἀπαν-
τας τὴν ἀγάπην, τὸ καθήκον καὶ τὴν ἀφοσίωσιν
τοῦ, εἴθε ὁ Θεός νὰ τιμωρῆσῃ αὐτὸν διὰ τοῦ
μίσους ἐκείνων, παρὰ τῶν ὁποίων προσεδόκα θερ-
μὴν ἀγάπην. Εἴθε, καθ' ἣν στιγμὴν λάβω ἀνάγκη
φίλου, καὶ ἔχω πλήρη βεβχισότητα περὶ τῆς
φιλίας τοῦ, ὁ φίλος οὗτος νὰ φωνῇ πρὸς ἐμὲ δό-
λιος, ἀπιστος, προδοτὴς, καὶ ἀπατεῶν. Ταῦτα
ζητῶ παρὰ τοῦ Θεοῦ, ἂν ποτὲ ψυχρανηθῇ ὁ πρὸς
Ἑμᾶς καὶ τοὺς Ἑμετέρους ζήλος μου. (Ἀσπά-
ζεται τὸν Ρίβερς).

Β. ΕΔΟΥΑΡΔΟΣ.— Ὁ ὄρκος οὗτος, εὐγενῆ
Βούκιγγχαμ, ἀνκουφίζει τὴν πάσχουσαν καρ-
δίαν μου. Ὑπολείπεται μόνον ἡ παρουσία τοῦ
ἀδελφοῦ ἡμῶν Γλωστέρ διὰ νὰ συμπληρωθῇ τε-
λείως ἡ εἰρήνη αὕτη.

ΒΟΥΚΙΓΧ.— Ἴδου ὁ εὐγενῆς δούξ ἐρχεται
εἰς στιγμὴν κατάλληλον. (Ἐισερχεται ὁ Γλωστέρ
συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Ράτκλιφ).

ΓΛΩΣΤΕΡ. Χαιρετίζω τὸν κυρίαρχον βασι-
λέα μου καὶ τὴν βασίλισσάν μου. Χαίρετε, εὐ-
γενεῖς Πατρίκιαι.

Β. ΕΔΟΥΑΡ.— Χαίρομεν πρᾶγματι, διότι

ή ημέρα ἔληξεν αἰσίως. Ἔργον φιλανθρωπίας ἐξετελέσκαμεν, ἀδελφέ μου. Βίς τὴν καρδίαν τῶν Πατρικίων τούτων τῶν ὑπὸ ἀμοιβίου μίσους καὶ ἐχθρότητος ἐμπνεομένων, ἐνεσταλάξαμεν φιλικὴν ἀντὶ ἐχθρότητος καὶ ἀγάπην ἀντὶ μίσους.

ΓΛΩΣΤ.— Εἶνε ἔργον θεαράστον, ὑπέρταξεν Ἄναξ. Ἄν μετὰ τῶν ἐδῶ εὐγενῶν Πατρικίων ὑπάρχη τις, ὅστις ἐξ ἀνακριβοῦς πληροφορίας, ἢ ἀδίκου ὑπονοίας μὲ θεωρεῖ ἐχθρόν, ἐκ ἐν ἀγνοία ἢ ἐν ὀργῇ, ἐπράξα τι, δυσχερεστησεν τινὰ τῶν ἐδῶ παρόντων, ἐπιθυμῶ νὰ συμφιλωθῶ μετ' αὐτοῦ. Τὸ μισεῖν εἶνε θάνατος δι' ἐμέ· βδελύτομαι αὐτὸ καὶ ἐπιθυμῶ τὴν ἀγάπην ὅλων τῶν ἀγαθῶν ἀνθρώπων. Καὶ πρῶτον, κυρίως, ζητῶ παρ' ὑμῶν εὐκαιροῦν εἰρήνην, τῆς ὁποίας θὰ φρονῶ ἀξίως διὰ τῶν πιστῶν ὑπηρεσιῶν μου· καὶ παρ' ὑμῶν, εὐγενῆ ἐξ ἀδελφοῦ, Βούκιγχαμ, ἂν ποτέ ὑπῆρχε μετὰ ἡμῶν κρυφίως δυσχερέσκει· καὶ παρ' ὑμῶν, λόρδοι Ρίβερς καὶ Γρέυ, αἵτινες ἀδίκως ὑπὴρξατε πάντοτε δυσμενεῖς πρὸς ἐμέ. Καὶ παρ' ὑμῶν ὅλων δοῦκες, κόμητες, λόρδοι καὶ κύριοι. Δὲν ὑπάρχει Ἀγγλος ζῶν, πρὸς τὸν ὅποιον νὰ τρέφω ἐχθρόν πλειότερον ὅσης θὰ εἶχε κατ' αὐτοῦ ἀρτιγεννητον βρέφος. Εὐχριστῶ τὸν Θεὸν διὰ τὴν ταπεινοφροσύνην μου.

ΒΑΣ. ΕΛΙΣΑΒ.— Τὴν ἡμέραν ταύτην θὰ εὐοραζόμεν τοῦ λοιποῦ ὡς ἰσράν. Εἶθε ὁ Θεὸς νὰ καταπαύσῃ ὅλας τὰς ἐριδὰς. Πρακτικῶς τὴν ἑμετέραν Μεγαλειότητα νὰ ἔχη ὑπὸ τὴν εὐνοίαν τῆς τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν Κλαρεντίας.

ΓΛΩΣΤ.— Πῶς, κυρίως, ἐπρότεινα συμφιλώσιν διὰ νὰ ὑβρίζωμαι κατὰ τοιοῦτον τρόπον ἐνώπιον τοῦ βασιλέως; Τίς δὲν γνωρίζει ὅτι ὁ εὐγενῆς δούξ ἀπέθανε; (Ἦντες ἀνασκίτῃσαι). Τὸν ὑβρίζετε γλευάζουσα τὸν νεκρὸν του.

ΡΙΒΕΡΣ.— Τίς δὲν γνωρίζει τὸν θάνατόν του, λέγετε! Βίπετε μᾶλλον ποῖος τὸν γνωρίζει;

Β. ΕΛΙΣΑΒΕΤ.— Ὡς Πεντεπόπτι Οὐρνε! Τί κόσμος εἶν' αὐτός!

ΒΟΥΚΙΧ.— Εἶμαι καὶ ἐγὼ, λόρδε Δόρσετ, τόσον ὠχρὸς, ὅσον οἱ ἄλλοι.

ΔΟΡΣΕΤ.— Ναι, καλὲς μου λόρδε. Πάντες οἱ ἐν τῇ ὀμηγύρῃ ταύτῃ ἀπόλωσεν τὸ χρῶμα τῶν παρειῶν αὐτῶν.

Β. ΕΛΙΣΑΒΕΤ.— Πῶς! Ἀπέθανεν ὁ Κλαρεντίας; Ἡ διαταγή εἶγεν ἀνακλιθῆ.

ΓΛΩΣΤ.— Ἄλλ' ὁ δυστυχῆς ἐφρονεύθη συνεπιεῖς τῆς πρώτης διαταγῆς, κομισθείσης ἐκεῖ ὑπὸ πτερωτοῦ Ἑρμοῦ. Τὴν ἀνάκλησιν δὲ τῆς διαταγῆς ἔφερε χωλὸς βραδυπόρος, ὅστις ἐφθασε μετὰ τὴν κηδεῖαν. Ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ, ὥστε καὶ ἄλλος τις ὀλιγώτερον μὲν εὐγενῆς καὶ χρηστός καὶ χείρων ἐστὶ ἐκείνου κατὰ τὰ κριολογία αἰσθη-

μα κατὰ ὄχι καὶ κατὰ τὴν καταγωγὴν, νὰ μὴ πάθῃ χειρότερα ἀπὸ τὸν δυστυχῆ Κλαρεντίας, ἀλλὰ νὰ εἶνε ἀνώτερος πάσης ὑπονοίας (Ἐισέρχεται ὁ Δέσποβ).

ΔΕΡΒΥ.— Χάριν ζητῶ παρὰ τῆς Μεγαλειότητός σου διὰ τὰς ὑπηρεσίας μου.

Β. ΕΛΙΣΑΒΕΤ.— Σιώπα, σὲ παρακλῶ. Ἡ ψυχὴ μου εἶνε περίλυπος.

ΔΕΡΒΥ.— Δὲν θὰ ἐγαρθῶ πρὶν ἢ Μεγαλειότητός σου μοῦ χορηγήσῃ τὴν χάριν.

Β. ΕΛΙΣΑΒΕΤ.— Οὐκίλησον λοιπὸν ἀνεύχρον τριβῆς τί ζητεῖς;

ΔΕΡΒΥ.— Τὴν ζωὴν τοῦ ὑπηρετοῦ μου, ὅστις ἐφόνευσεν σήμερον στυφιστὴν εὐπαιδὴν ὑπηρετοῦντάς ἐσχάτως τὸν δυνάστη Νόρφοκ.

Β. ΕΛΙΣΑΒΕΤ.— Πῶς! Ἡ γλῶσσά ἐκείνη, ἢ ὁποῖα ἐπρόφερε τὴν θανατικὴν καταδίκασην τοῦ ἀδελφοῦ μου θὰ ἐκφράσῃ τῶρα χάριν ὑπὲρ ἐνός δούλου; Ὁ ἀδελφός μου δὲν ἐφόνευσεν κινέν· Ἐπληρώθη κατὰ δίκαιον, καὶ ὅμως ἐτιμωρήθη διὰ σκληροῦ θανάτου. Τίς μοῦ ἐζήτησε χάριν ὑπὲρ αὐτοῦ; Τίς κατὰ τὴν στιγμήν τῆς ὀργῆς μου ἐγονυπέτησεν ἐνώπιόν μου, καὶ μοῦ ὑπέμνησε νὰ σκεφθῶ ὠρμώτερον; Ποῖος ὠμίλησε περὶ ἀδελφικοῦ δεσμοῦ; Ποῖος ὠμίλησε περὶ ἀγάπης; Τίς ἐξ ὑμῶν μοῦ ὑπέμνησε πῶς ὁ ἀτυχῆς ἐκεῖνος ἐγκατέλιπε τὸν ἰσχυρὸν Βάρικ, διὰ νὰ πολεμήσῃ ὑπὲρ ἐμοῦ; Τίς, ὅταν εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης τοῦ Τούσβερου εἶχον ριφθῆ κατὰ γῆς ὑπὸ τοῦ Ὁξφόρντ, τίς μοῦ εἶπεν, ὅτι ἐκεῖνος μὲ ἠλευθέρωσε, καὶ εἶπεν ἄ Ἀγαπητέ ἀδελφὲ, ζῆθι καὶ ἔσο βασιλεὺς». Τίς μοῦ ὑπέμνησεν ὅτι τὴν στιγμήν, καθ' ἣν ἐκαίμεθα ἀμφοτέρωθεν εἰς τὸ πεδῖον τῆς μάχης ἡμιθνητὸς σχεδὸν ἐκ τοῦ ψύχους, μὲ περιέβαλε διὰ τῶν ἐνδυνάτων του, καὶ ὅτι ἐκεῖνος ἔμεινε γυμνὸς καὶ ἐκτεθειμένος εἰς τὸ διαπεραστον ψῦχος τῆς νυκτός; Πάσας τὰς ἀνυμνήσεις ταύτας ἀπῆλειψεν ἐγκληματικῶς ἐκ τῆς μνήμης μου ἢ κτηνώδους ὀργῆς, καὶ οὐδὲ ἐξ ὑμῶν εἶχε τὴν εὐσπλαγγίαν νὰ μοι τὰς ὑπενθυμίσει. Ἄλλ' ὅταν ὁ κερραγωγὸς ἢ ὁ ὑπηρετής σας ἐν καταστάσει μεθῆς δικτατῶν δικαιοῦ φόνον καὶ καταστρέψῃ τὴν πολύτιμον εἰκόνην καὶ τὸ ὁμοίωμα τοῦ λατρευτοῦ ἡμῶν Σωτῆρος, τότε κρυυάξετε γονυπετεῖς «συγχώρησον, συγχώρησον». Ἐγὼ δὲ καὶ ἀδίκως εἶμι ὀφείλω νὰ συγχωρῶ (1). Ἄλλὰ ὑπὲρ τοῦ ἀδελφοῦ μου οὐδὲς συνηγορεῖ, οὐδὲ ἐγὼ αὐτός ὁ ἀσπλαγγῆς ὠμίλησα ὑπὲρ τοῦ δυστυ-

(1) And I, unjustly too, must Grant it you. Ἐγὼ δὲ καὶ ἀδίκως εἶμι ὀφείλω νὰ συγχωρῶ. Ὁ Guizot παρενόων τὸ unjustly too μεταφράζει: «et il faut qu' injuste autant que vous l'accorde»: ἐπίσης καὶ ἐκ τοῦ γαλλικοῦ μεταφράζων ὁ Τριαν-αφύλλος: «Κ. i ἐγὼ ἀδίκως ὅσον ὑμεῖς πρέπει νὰ πνεύμω αὐτή».

χοῦς ἐκείνου. Καὶ οἱ μᾶλλον ὑπερήφανοι ἐξ ὑμῶν εἶχετε ὑποχρεώσεις πρὸς ἐκείνον, καὶ ὅμως τῶρα οὐδεὶς ἐξ ὑμῶν συνηγορεῖ ποτέ ὑπὲρ τῆς ζωῆς του. Ὡ Θεὸς! φοβοῦμαι, ὅτι ἡ δικαιοσύνη σου θὰ λάβῃ ἐκδικήσιν παρ' ἐμοῦ, παρ' ὑμῶν, παρὰ τῶν ἐμῶν, καὶ τῶν ἰδικῶν σας, διὰ τὴν ἀχαριστίαν ταύτην. Ἐλθε, Ἀστυγῆ, βοήθησόν με νὰ μεταβῶ εἰς τὸ δωμάτιόν μου. Ἄ! δυστυχῆ Κλαρεντίας!— (Ἐξέρχονται ὁ βασιλεὺς, ἡ βασίλισσα, ὁ Ἀστυγῆς, ὁ Ρίβερς, ὁ Λόρσετ, καὶ ὁ Γρέυ).

ΓΛΩΣΤΕΡ.— Ἴδου ὁ κερραγωγὸς τῆς ἀπερισκέπτου σπουδῆς! Πικρῆσθε πόσον ὠχρίασεν οἱ ἔνοχοι συγγενεῖς τῆς βασιλίσσης, ὅταν ἤκουσαν περὶ τοῦ θανάτου τοῦ Κλαρεντίας; Οὗτοι παρῶτρνον δικρικῶς τὸν βασιλέα εἰς τοῦτο. Ὁ Θεὸς θὰ ἐκδικήσῃ αὐτούς. Λοιπὸν, μυλόρδοι, θέλετε νὰ ἐλθετε μετ' ἐμοῦ, διὰ νὰ παραγορήσωμεν τὸν Ἑδουάρδον;

ΒΟΥΚΙΧΑΜ.— Ἢθ' συνοδεύσωμεν τὴν ὑψηλότητά σας.

(Ἐξέρχονται).

ΣΚΗΝΗ Β.

Ἔτερον δωμάτιον ἐν τῷ ἀνακτόρῳ.

Ἐισέρχεται ἡ δούκισσα τῆς Υόρκης, συνοδευομένη ἐκ τοῦ υἱοῦ καὶ τῆς θυγατρὸς τοῦ δονκῶ τῆς Κλαρεντίας.

ΥΙΟΣ.— Εἰπέ μας, καλὴ μάμμυ, ἀπέθνηεν ὁ πατέρας μας;

ΔΟΥΚΙΣΣΑ.— Ὅχι, παιδί μου.

ΘΥΓΑΤΗΡ.— Δικτὴ λοιπὸν κλαίεις τόσον κυνὰ, καὶ κτυπῆς τὸ στήθος σου, καὶ φωνάζεις. ὦ Κλαρεντίας, δυστυχισμένη μου υἱὲ;

ΥΙΟΣ.— Δικτὴ μὰς βλέπεις, κινεῖς τὴν κεφαλὴν, καὶ μὰς ὀνομάζεις ὀρφανὰ, δυστυχῆ, καὶ ἐγκαταλειμμένον, ἀφοῦ ὁ εὐγενῆς πατήρ μας ζῆ;

ΔΟΥΚΙΣΣΑ.— Ἀπαθῆθε, ἀγαπητὰ μου παιδιὰ. Ἐρηνῶ διὰ τὴν ἀσθένειαν τοῦ βασιλέως, τὸν ὅποιον φοβοῦμαι μὴ χάσω, καὶ ὅχι διὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός σας· εἶνε λύπη ἀνοφελῆς νὰ θρηνηθῆς τὸν ἀποθνήσκοντα.

ΥΙΟΣ.— Τότε, μάμμυ, ὁμολογεῖς, ὅτι ἀπέθνηεν! Ὁ Θεὸς μου ὁ βασιλεὺς εἶνε ἀξιόμυθος διὰ τὴν πράξιν ταύτην. Ὁ Θεὸς θὰ τὴν ἐκδικήσῃ καὶ καθ' ἐκάστην θὰ τοῦ τὴν ζητῶ εἰς τὰς προσευχὰς μου.

ΘΥΓΑΤΗΡ.— Καὶ ἐγὼ ἐπίσης.

ΔΟΥΚΙΣΣΑ.— Σιωπήσατε, παιδιὰ, σιωπήσατε· ὁ βασιλεὺς σὰς ἀγκυρὰ πολὺ. Ἄθωκ παιδιὰ εἶς καὶ χωρὶς πείραν δὲν ἠμπορεῖτε νὰ μυντεύσατε, ποῖος ὑπῆρξεν ὁ αἷτιος τοῦ θανάτου τοῦ πατρός σας.

ΥΙΟΣ.— ἠμποροῦμεν, μάμμυ, διότι ὁ κερραγωγὸς μου θεὸς Γλωσπερ μοῦ εἶπεν ὅτι ὁ βασι-

λεὺς παρακινούμενος ὑπὸ τῆς βασιλίσσης ἐπινόησε κατηγορίας διὰ νὰ τὸν φυλακίσῃ. Καὶ, ὅταν μοῦ ἔλεγε αὐτὰ ὁ θεὸς μου, ἔκλαιε, μὲ ἐλυπεῖτο καὶ μὲ πολὺν καλωσύνην ἐφιλοῦσε τὸ μάγουλό μου, καὶ μοῦ ἔλεγε νὰ τὸν θεωρῶ ὡς πατέρα μου, καὶ ὅτι θὰ μὲ ἡγάπα τρυφερῶς ὡς παιδί του.

ΔΟΥΚΙΣΣΑ.— Εἶνε δυνατὸν ἢ δολιότης νὰ ὑποδέττι μορφήν τόσῳ γλυκεῖαν καὶ ὑπὸ τὴν προσωπίδα τῆς ἀρετῆς νὰ κρύπτη ἐλαττώματα τόσον φανερά; Εἶνε υἱός μου, ναι, ἀλλὰ καὶ αἰσχρός μου, καὶ ὅμως δὲν ἐθῆλασε παρ' ἐμοῦ τὴν δολιότητα ταύτην.

ΥΙΟΣ.— Νομίζεις, μάμμυ, ὅτι ὁ θεὸς μου, δὲν ἤτο εὐκαιροῦν;

ΔΟΥΚΙΣΣΑ.— Ναι, παιδί μου.

ΥΙΟΣ.— Δὲν ἠμπορῶ νὰ τὸ πιστεύσω. Ἄκουσε! Τί θόρυβος εἶνε αὐτός; (Ἐισέρχεται τεταραγμένη ἡ βασίλισσα Ἐλισάβετ, συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ Ρίβερς καὶ Λόρσετ).

Β. ΕΛΙΣΑΒΕΤ.— Τίς θὰ μὲ ἐμποδίσει νὰ στενάξω καὶ νὰ κλαίω, νὰ καταρῶμαι τὴν τύχην μου, καὶ νὰ τυρανῶ τὸν ἐκυτόν μου; Ναι. θὰ ἐπιτείνω τὴν μαύρην ἀπελπισίαν, ἥτις κατέχει τὴν ψυχὴν μου, καὶ θὰ γίνω ἐχθρὰ ἐμυτῆς.

ΔΟΥΚΙΣΣΑ.— Τί σημαίνει ἡ ἀκράτεια αὗτη λύπη;

Β. ΕΛΙΣΑΒ.— Σημαίνει ἀπόφασιν τραγικῆς πράξεως. Ὁ Ἑδουάρδος, ὁ σύζυγός μου, ὁ υἱός σου, ὁ βασιλεὺς ἡμῶν, ἀπέθανε. Δικτὴ νὰ βλαστήσουσι οἱ κλάδοι, ἀφοῦ ἐκόπη ἡ ρίζα; Δικτὴ δὲν μακραινονται τὰ φύλλα, ἀφοῦ ἐξέλιπεν ὁ χυμός; Ἄν θέλῃς νὰ ζήσης; Ἐρηνῆ. Ἄν θέλῃς νὰ ἀποθάνῃς, μὴ βραδυθῆς, ἵνα αἱ πτερωταὶ ὑμῶν ψυχῆς δυναθῶσι νὰ συναντήσωσι τὴν ψυχὴν τοῦ βασιλέως, ἢ ὡς ὑπῆρξαι εὐπειθεῖς, νὰ ἀκολουθήσωσι αὐτόν εἰς τὸ τῆς αἰωνίας ἀναπαύσεως νέον βασιλείον του.

ΔΟΥΚΙΣ.— Ἄ! ἡ συμμετοχὴ μου εἰς τὴν λύπην σου εἶνε τασύτη, ὅση ἦσεν καὶ τὰ ἐπὶ τοῦ εὐγενοῦς συζύγου σου δικαίωματά μου. Ἐθρήνησεν τὸν θάνατον ἐπιφανοῦς συζύγου, καὶ ἐξῶν βλέπουσα πάντοτε τὰς εἰκόνας του· ἀλλὰ τῶρα τὰ δύο κάτοπτρα τὰ ἀντανάκωντα τὴν ἡγεμονικὴν του μορφήν συνετρίβησεν ὑπὸ τοῦ μογηροῦ θανάτου· εἰς ἐμὲ δὲ πρὸς παραγορίαν ἔμεινε μόνον ἕνα ψευδὲς κάτοπτρον, τὸ ὅποιον μὲ λυπεῖ κυρίως, ὅταν ἐντὸς αὐτοῦ βλέπω τὸ ὄνειδός μου. Εἶσαι χήρα, ἀλλ' εἶσαι καὶ μήτηρ καὶ ἔχεις τὰ τέκνα σου πρὸς παραγορίαν· ὁ θάνατος ὅμως ἀπέσπασεν ἐκ τῆς ἀγκάλης μου τὸν σύζυγόν μου, καὶ ἀφῆρσε δύο βλακέρια ἐκ τῶν ἀσθενῶν μου χειρῶν, τὸν Κλαρεντίας, καὶ

2ος ΠΟΛ. Μᾶς προσκλιθῶν εἰς τὸ δικαστήριον.

3ος ΠΟΛ. — Καὶ ἐμὲν ἐπίσης. Θὰ ἔλθω μὲν ἴσως.

(Ἐξέρχονται).

ΣΚΗΝΗ Δ΄

Ἡ αὐτὴ πόλις. Δωμάτιον ἐν τῷ ἀνακτόρῳ.

Εἰσέρχονται ὁ ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ὑόρκης, ὁ νέος δούξ τῆς Ὑόρκης, ἡ βασίλισσα Ἐλισάβετ, καὶ ἡ δούκισσα τῆς Ὑόρκης.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠ. Χθὲς τὴν νύκτα, ὡς μανθάνω, ἔμειναν εἰς Νόρθαμπτον. ἀπόψε θὰ κητεύσουν εἰς Στόνυ—Στράτφορντ, καὶ αὐρὸν ἢ μεθαύριον θὰ εἶνε ἐδῶ.

ΔΟΥΚΙΣ. — Ἐπιθυμῶ ἐξ ὅλης τῆς καρδίας νὰ ἴδω τὸν πρίγκιπα. Ἐλπίζω ὅτι θὰ ἀνεπτυχθῇ πολὺ ἀπὸ τοῦτον εἶδον κατὰ τὴν τελευταίαν φορὰν.

Β. ΕΛΙΣΑΒ. — Ὅχι, ὡς ἀκούω λέγουν ὅτι ὁ υἱός μου ὁ Ὑόρκης τὸν ἐφθασε σχεδὸν εἰς τὸ ἀνάστημα.

ΓΟΡΚΗΣ. — Ναί, μητέρες. Ἀλλὰ δὲν θὰ τὸ ἐπεθύμουν.

ΔΟΥΚΙΣ. — Δικαί, παιδί μου : κακὸν εἶνε νὰ μεγαλώνῃς :

ΓΟΡΚΗΣ. — Μιὰ ἡμέρα, μάμμη, εἰς τὸ δεῖπνον ὁ θεὸς μου Ρίβερς ἔλεγεν ὅτι ἐμεγάλωνον ἀπὸ τὸν ἀδελφόν μου. «Ναὶ, ἀπὸ τὸν ἀδελφόν σου ἔμεγαλύνῃς», εἶπεν ὁ θεός μου Γλῶστερ, «τὰ μικρὰ φυτὰ ἔχουν χάριν, τὰ δὲ ἀγριοχόρτα ἀναπτύσσονται ταχέως.» Ἐκτοτε μοῦ φαίνεται ὅτι δὲν ἐπιθυμῶ νὰ μεγαλώω γρήγορα, διότι τὰ εὖοσμα ἄνη ἀναπτύσσονται ἀργὰ ἀργά, τὰ δὲ ἀγριοχόρτα ταχέως.

ΔΟΥΚΙΣΣΑ. — Ἀληθῶς, ἀληθῶς. Ἐκεῖνος, ὅστις σοῦ ἔλεγεν αὐτά, ἀποτελεῖ ἐξαιρεσιν τῆς παροιμίας του. Κατὰ τὴν παιδικὴν του ἡλικίαν ἦτο πλάσμα κηκετικώτατον, ἀναπτυσσόμενον τὸσον βραδέως, ὥστε, ἐὰν ὁ κανὼν του ἠλήθευε, θὰ ἦτο ἀνὴρ ἐνάρετος.

ΑΡΧΙΕΠ. Καὶ ἀναμφιβόλως εἶνε τοιοῦτος χαρῖσός μου, κυρία.

ΔΟΥΚΙΣ. — Ἐλπίζω ὅτι εἶνε, ἀλλ' ὅμως ἄφετε τὰς μητέρας νὰ ἀμφιβάλλουν.

ΓΟΡΚΗΣ. — ὦ! Μὴ τὸν Θεόν, ἐὰν τὸ ἐσυλλαγιζόμεν, θὰ ἔσκωπτον τὸν θεὸν μου, διὰ τὴν ἀνάπτυξίν του δηκτικώτερον, παρ' ὅτι ἔσκωψε τὴν ἰδικήν μου.

ΔΟΥΚΙΣ. — Τίνι τρόπῳ, παιδί μου : πὲς μου το, σὲ παρκαλῶ.

ΓΟΡΚΗΣ. — Λέγουν ὅτι ὁ θεός μου ἀνεπτύχθη τὸσον ταχέως, ὥστε ἦτο μόλις δύο ὥρων καὶ ἠδύνατο νὰ ροκανίζῃ παξιμάδι, ἐνῶ ἐγὼ οὔτε εἰς ἡλικίαν δύο ἐτῶν εἶχον δόντι. Αὐτὸς θὰ ἦτο δηκτικὸς ἀστεῖσμος, μάμμη.

ΔΟΥΚΙΣΣΑ. — Σὲ παρκαλῶ, κλέ μου Ὑόρκ, ποῖός σου τὸ εἶπε :

ΓΟΡΚ. — Ἡ τροφός του, μάμμη.
ΔΟΥΚΙΣΣΑ. — Ἡ τροφός του ! Ἀλλ' αὐτὴ εἶχεν ἀποθάνει, πρὶν γεννηθῆς.

ΓΟΡΚ. — Ἄν δὲν ἦτο ἐκείνη, δὲν ἠμποροῦν νὰ εἶπω ποῖός μου τὸ εἶπεν.

Β. ΕΛΙΣΑΒΕΤ. — Εἶνε παιδί ἐπικίνδυνον. Ἔλα, ἔλα, εἶσαι πολὺ πονηρός.

ΔΟΥΚΙΣΣΑ. — Μὴ θυμῶνης μετὰ τὸ παιδί, καλὴ μου κυρία.

Β. ΕΛΙΣΑΒΕΤ. — Οἱ τοῖχοι ἔχουν αὐτιά.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ. — Ἴδου, ἔρχεται εἰς ἀγγελιαφόρος. (εἰσέρχεται ἀγγελιαφόρος). Τί νέα :

ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ. — Τὰ νέα εἶνε τοιαῦτα. μολόρδε, ὥστε λυποῦμαι νὰ τὰ ἀναγγεῖλω.

Β. ΕΛΙΣΑΒΕΤ. — Πῶς εἶνε ὁ πρίγκιψ ;
ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ. — Καλὰ, κυρία. ὑγιέστατος.

ΔΟΥΚΙΣΣΑ. — Εἶπέ μας τὰ νέα.
ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ. — Οἱ λόρδοι Ρίβερς καὶ Γρεῦ ἐφυλακίσθησαν εἰς Πομפרέτ, μετ' αὐτῶν δὲ καὶ ὁ Σίρ Θωμὰς Βόχαν.

ΔΟΥΚΙΣΣΑ. — Ποῖός τοὺς ἐφυλάκισεν ;
ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ. — Οἱ ἰσχυροὶ δούκες Γλῶστερ καὶ Βούκιγγαμ.

Β. ΕΛΙΣΑΒΕΤ. — Διὰ ποῖον ἐγκλημα ;
ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ. — Σᾶς εἶπα ὅσα ἤξεύρει. Πῶς καὶ διὰ ποῖαν αἰτίαν ἐφυλακίσθησαν οἱ εὐγενεῖς οὗτοι, τὸ ἀγνοῶ. εὐγενὴς μου κυρία.

Β. ΕΛΙΣΑΒΕΤ. — Ἀλλοίμονον ! Βλέπω τὴν καταστροφὴν τοῦ οἴκου μου. Ἡ τίγρις συνέλαβε τὴν ἀθῶν ἔλαφον. Ἡ θρασεῖα τυραννία ἀρχίζει νὰ ὑβρίζῃ τὸν θρόνον ἀθῶου καὶ ἀκινδύνου παιδίου. Καλῶς νὰ ἔλθῃ λοιπὸν ὁ ὀλεθρος, οἱ φόνοι καὶ αἱ σφαγαί. Βλέπω ὡς ἐξωγραφημένον ἐπὶ πίνακος τὸ τέλος πάντων τούτων.

ΔΟΥΚΙΣΣΑ. — Κατηραμέναι ἡμέρες διχωνοίαι καὶ ταραχῶν, πύσας τοιαύτας δὲν εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου ! Ὁ σύζυγός μου ἀπώλεσε τὴν ζῶν χάριν τοῦ στέμματος : οἱ δὲ υἱοί μου ἀνεβιβάζοντο καὶ κατεβιβάζοντο ἐναλλάξ, ἐγὼ δὲ ἄλλοτε μὲν ἔχειρον διὰ τὰς ἐπιτυχίας, ἄλλοτε δὲ ἔκλαιον διὰ τὰς ἀποτυχίας αὐτῶν. Ἀφοῦ δὲ ἐστερεώθησαν καὶ κατέπαυσαν αἱ ἐσωτερικαὶ ταραχαί, οἱ νικηταὶ πολεμοῦσιν ἐναντίον ἀλλήλων, ἀδελφὸς κατ' ἀδελφῷ, αἷμα κατὰ αἷματος, καὶ ἕκαστος ἐναντίον τοῦ ἑαυτοῦ του. Ἀφύσικος καὶ μανιώδης λύσσα, παῦσον τὴν κατηραμένην μοχθηρίαν σου, ἢ ἂς ἀποθάνω διὰ νὰ μὴ ἔχω πλέον πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τὸν θάνατον.

Β. ΕΛΙΣΑΒΕΤ. — Ἔλα, ἔλα, παιδί μου. Θὰ ὑπάγωμεν εἰς τὸ ἱερόν. Ὑγιαίνειτε, κυρία.

ΔΟΥΚΙΣΣΑ. — Περιμείνατε, θὰ ἔλθω μὲν ἴσως.

Β. ΕΛΙΣΑΒΕΤ. — Δὲν ἔχετε ἀφορμὴν.
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ. — (πρὸς τὴν βασίλισσαν). Ἐλθετε, χαριστάτη κυρία, καὶ φέρετε μεθ' ὑμῶν τοὺς θησαυροὺς καὶ ὁ εἶτι ἄλλο ἔχετε. Ὡς πρὸς ἐμὲ παραδίδω εἰς χεῖρας τῆς ὑμετέρας.

Γαληνότητος τὰς σφραγίδας, τὰς ὁποίας φυλάττω. Καὶ εἴθε ὁ Θεὸς νὰ μὲ ἀμείψῃ ἀναλόγως τῆς πρὸς ὑμᾶς καὶ τοὺς ὑμετέρους ἀφοσιώσεώς μου ! Ἐλθετε, θὰ σὰς ὀδηγήσω εἰς τὸ ἱερόν. (Ἐξέρχονται).

ΠΡΑΞΙΣ ΙΙΙ

ΣΚΗΝΗ Α΄

Λονδίνου δόξ.

Ἀκούονται οαλίσματα. Εἰσέρχονται ὁ πρίγκιψ τῆς Ουαλίας, ὁ Γλῶστερ, ὁ Βούκιγγαμ, ὁ καρδινάλιος Βουεοιέ, ὁ Κατεσβύ, καὶ ἄλλοι.

ΒΟΥΚΙΓΧ. — Καλῶς ἦλθετε, ἀγαπητὲ πρίγκιψ, εἰς Λονδίνον, τὴν βασιλικὴν σου διαμονήν.

ΓΛΩΣΤ. Καλῶς ἦλθετε, ἀγαπητὲ ἀνεψιέ καὶ κυρίαρχε τῶν διαλογισμῶν μου. Ἡ κοπιαστικὴ πορεία σὲ κατέστησε μελαγχολικόν.

ΠΡΙΓΚ. — Ὅχι, θεέ. Ἀλλ' αἰ κατὰ τὴν πορείαν ἐνοχλήσεις κατέστησαν αὐτὴν ὀχληράν, ἀναρὰν καὶ πληκτικὴν. Ἐπεθύμουν νὰ ἐβλεπον καὶ ἄλλους θεῖους ἐδῶ κατὰ τὴν δεξίωσιν ταύτην.

ΓΛΩΣΤΕΡ. Ἀγαπητὲ πρίγκιψ, ἡ ἀκηλίδωτος ἀρετὴ τῆς ἡλικίας σου δὲν ἐμυήθη εἰς τὰ ψεύδη τοῦ κόσμου. Μόνον τὸ ἐξωτερικὸν τῶν ἀνθρώπων δύνασαι νὰ διακρίνης : τοῦτο δὲ, ὡς ὁ Θεὸς ἠξεύρει, εἶνε σπανίως σύμφωνον ἢ μάλλον ποτὲ δὲν συμφωνεῖ μετὰ τὴν καρδίαν. Οἱ θεοὶ ἐκεῖνοι τοὺς ὁποίους ἠθέλες νὰ ἴδῃς, ἦσαν ἀνθρωποὶ ἐπικίνδυνοι. Ἡ Γαληνότης σου προσεῖχε μόνον εἰς τοὺς κολακευτικούς τιν λόγους, χωρὶς ὅμως νὰ βλέπῃ καὶ τὸ δηλητηρίον τῶν καρδιῶν αὐτῶν. Ὁ Θεὸς νὰ σὲ φυλάττῃ ἀπὸ αὐτοῦ καὶ ἀπὸ τοιοῦτους ψευδεῖς φίλους.

ΠΡΙΓΚ. (ἰδίᾳ). — Ὁ Θεὸς νὰ μὲ φυλάττῃ ἀπὸ ψευδεῖς φίλους ! Ἀλλ' ἐκεῖνοι δὲν ἦσαν τοιοῦτοι.

ΓΛΩΣΤ. — Μολόρδε, ὁ δῆμαρχος τοῦ Λονδίνου ἐρχεται νὰ σοῦ ἐκφράσῃ τὰς εὐχὰς του. (Εἰσέρχεται ὁ λόρδος δῆμαρχος μετὰ τῆς ἀκολουθίας του.)

ΔΗΜ. — Ὁ Θεὸς νὰ εὐλογῇ τὴν ὑψηλότητά σου, καὶ νὰ τῆς χαρίζῃ ὑγείαν καὶ εὐτυχίαν.

ΠΡΙΓΚ. — Σὲ εὐχαριστῶ, καλὲ μου λόρδε. Σᾶς εὐχαριστῶ ὅλους. (Ἐξέρχεται ὁ δῆμαρχος μετὰ τῆς ἀκολουθίας του.)

Ἐνόμιζον ὅτι ἡ μήτηρ μου καὶ ὁ ἀδελφός μου Ὑόρκ θὰ ἤρχοντο πρὸ πολλῆς ὥρας νὰ προῦπαντήσωσιν ἡμᾶς κατ' ὁδόν. Τί ὀκνηρὸς εἶνε αὐτὸς ὁ Ἄστιγξ, δὲν ἐρχεται νὰ μᾶς εἴπῃ ἂν θὰ ἔλθουν ἢ ὄχι.

ΒΟΥΚΙΓΧ. — Ἴδου αὐτὸς εἰς τὴν ὥραν ἐρχεται κάθιδρος. (Εἰσέρχεται ὁ Ἄστιγξ)

ΠΡΙΓΚ. — Καλῶς ἦλθετε, μολόρδε. Θὰ ἔλθῃ ἡ μήτηρ μου ;

ἌΣΤΙΓΞ. — Ὁ Θεὸς ἠξεύρει, ὄχι ἐγὼ, διὰ ποῖον λόγον ἡ βασίλισσα μήτηρ σου καὶ ὁ ἀδελφός σου Ὑόρκ κατέφυγον εἰς τὸ ἱερόν. Ὁ νεαρὸς πρίγκιψ θὰ ἤρχετο εὐχαρίστων μετ' ἐμοῦ πρὸς συνάντησιν τῆς ὑψηλότητός σας, ἀλλ' ἡ μήτηρ του τὸν ἐκράτησε διὰ τῆς βίας.

ΒΟΥΚΙΓΧ. — Ἐντροπή, τί ἀνάρμοστος καὶ ἀνόητος τρόπος ! Λόρδε Καρδινάλιε, παρκαλῶ τὴν Γαληνότητά σου νὰ πείσῃ τὴν βασίλισσαν νὰ στείλῃ ἀμέσως τὸν δούκα τῆς Ὑόρκης εἰς τὸν πρίγκιπα ἀδελφόν του. Λόρδε Ἄστιγξ, ὑπάγετε μετ' αὐτοῦ, ὥστε ἐκεῖνη ἀρνηθῇ, νὰ τὸν ἀποσπάσῃτε διὰ τῆς βίας ἀπὸ τοὺς δυσπίστους βραχιονάς της.

ΚΑΡΔΙΝΑΛ. — Ἐάν, μολόρδε Βούκιγγαμ, οἱ ἀσθενεῖς μου λόγοι δύνανται νὰ ἀποσπᾶσωσιν ἐκ τῆς μητρὸς του τὸν δούκα τῆς Ὑόρκης, θὰ ἔλθῃ ταχέως : ἀλλ' ἐὰν αὐτὴ ἐπιμένῃ ἀπορρίπτουσα τὰς φιλικὰς μου προτροπὰς, ὁ Θεὸς φυλάξοι νὰ παραβιάσωμεν ποτὲ τὸ ἱερόν προνόμιον τοῦ ἀγίου θυσιαστήριου. Ὅχι, οὐδὲ ἀντὶ τοῦ κράτους ὀλοκλήρου θὰ ἔστεργον ποτὲ νὰ ἐπιβαρυνθῶ μετὰ ἀμάχημα τόσοσιν μέγα.

ΒΟΥΚΙΓΧ. — Ἡ ἐπιμονή σας αὕτη εἶνε παράλογος, μολόρδε ὑπὲρ τὸ δέον προσκολλᾶσθε εἰς τοὺς τύπους καὶ τὰς παραδόσεις. Ἐὰν παραβᾶλῃς τὴν πράξιν ταύτην πρὸς τὰς σήμερον ἐκτελουμένης βιασιοπραγίας, δὲν παραβιάζεις τὸ ἱερόν ἀποσύρων τὸν πρίγκιπα ἐκεῖθεν. Τὸ πλεονέκτημα τοῦ ἀσύλου χορηγεῖται εἰς ἐκείνους, τῶν ὁποίων αἱ πράξεις συγχωροῦν τὸ κηταφύγιον τοῦτο, ὡς ἐπίσης καὶ εἰς τοὺς ἔχοντας τὴν κρίσιν νὰ τὸ ἐπικαλοῦνται. Ὁ δὲ πρίγκιψ οὔτε τὸ ἐπεκαλέσθη, οὔτε εἶχεν ἀνάγκην τοῦτο ἐπομένως κατ' ἐμὴν γνώμην δὲν εἶνε ἀσυλὸν δι' αὐτόν. Ὅθεν οἱ ἀποσύροντες αὐτὸν ἐκ τοῦ τόπου, ἐνθὰ δὲν ἔχει λόγον νὰ παραμένῃ, οὔτε χάρτην, οὔτε προνόμιον παραβιάζετε. Συχνὰ ἤκουσα περὶ ἀνδρῶν κηταφυγιόντων εἰς τὸ θυσιαστήριον, ἀλλ' οὐδέποτε μεχρι σήμερον περὶ παίδων.

ΚΑΡΔ. — Μολόρδε, ἡ γνώμη σας ὑπερισχύει τῆς ἰδικῆς μου τὴν φορὰν ταύτην. Ἀγῶμεν λόρδε

Ἀστιγξ, δὲν θὰ ἔλθῃς μαζί μου;

ΑΣΤΙΓΞ.—Σὺς ἀκολουθῶ, μυλόρδε.

ΠΡΙΓΚΙΨ.—Καλοὶ μου λόρδοι, σπεύσατε, ὅσον δύνασθε. (ἔξέρχονται ὁ Καρδιάλιος καὶ ὁ Ἀστιγξ). Εἰπὼν μου, θεῖτε Γλῶστερ, ἐὼν ἔλθῃ ὁ ἀδελφὸς ἡμῶν. ποῦ θὰ δικιμαίνωμεν μέχρι τῆς στέφῆώς μας;

ΓΛΩΣΤ.—Ἐκεῖ, ὅπου εὐχαριστεῖται πλείτερον ἡ Ὑμετέρα Ὑψηλότης. Ἐὰν θέλετε νὰ ἀκούσατε τὴν συμβουλήν μου, ἡ Ὑψηλότης Σὺς θὰ πράξῃ καλῶς νὰ ἀναπυθῇ μίαν ἢ δύο ἡμέρας εἰς τὸν Πύργον καὶ ἔπειτα εἰς οἰονδήποτε μέρος εὐαρεστεισθε, ἀρκεῖ τοῦτο νὰ θεωρηθῇ κατὰλληλον διὰ τὴν ὑγείαν καὶ τὰς τέρψεις σας.

ΠΡΙΓΚΙΨ.—Τὸν Πύργον ἀγαπῶ ὀλιγώτερον οἰονδήποτε ἄλλον μέρους. Ὁ Ἰούλιος Καῖσαρ ἔκτισεν αὐτόν, μυλόρδε;

ΒΟΥΚΙΨΑΜ.—Ἐκεῖνος τὸν ἤρτισεν καὶ αὐτὸς ἐπέμενε γινεναὶ τὸν ἀπεπεράτωσαν.

ΠΡΙΓΚΙΨ.—Τὸ γεγονός τοῦτο ἐπικυροῦται ὑπὸ ἐπισήμων ἐγγράφων ἢ μόνον ἐκ παραδόσεων ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν εἴνε γνωστὸν ὅτι ἐκτίσθη ὑπ' ἐκείνου;

ΒΟΥΚΙΨΑΜ.—Στηρίζεται ἐπὶ ἐπισήμων ἐγγράφων, εὐγενῆ μου λόρδε.

ΠΡΙΓΚ.—Ἀλλὰ καὶ ἂν δὲν ὑπῆρχον τὰ ἐγγράφα, νομίζω, μυλόρδε, ὅτι ἡ ἀλήθεια ἔπρεπε νὰ ζῆ ἀπὸ αἰῶνος εἰς αἰῶνα μεταδιδόμενη εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεὰς μέχρι τῆς ἡμέρας τῆς κρίσεως.

ΓΛΩΣΤ. (ἰδίᾳ).—Τόσον σοφὸς καὶ τόσον νέος! Τοιαῦτα παιδιὰ δὲν ζῶσι, λέγουσι, πολὺν καιρόν.

ΠΡΙΓΚ.—Τί λέγεις, θεῖτε;

ΓΛΩΣΤ.—Λέγω ὅτι καὶ ἄνευ τῆς βοήθειας ἐγγράφων ἡ φήμη ζῆ ἐπὶ μακρόν. (ἰδίᾳ). Ὅπως ὅπως ὁ ὑποκρινόμενος τὴν πονηρίαν ἐν τῷ θεάτρῳ, ἠθικολογῶ μὲ διαφορομένους ἐκφράσεις.

ΠΡΙΓΚ.—Ἦτο διάσημος ἀνὴρ αὐτὸς ὁ Ἰούλιος Καῖσαρ. Ἡ ἀνδρεία του ἐμεγάλυνε τὴν μεγαλοφυΐαν του, ἡ δὲ μεγαλοφυΐα του κατάρθωσε νὰ διακωνίσῃ τὴν ἀνδρείαν του. Οὐδ' αὐτὸς ὁ θάνατος δύναται νὰ κατακτήσῃ τὸν κατακτητὴν τοῦτον, διότι τώρα, καίτοι νεκρὸς, ζῆ πάντοτε διὰ τῆς φήμης Ἀκουσε, ἐξ' ἀδελφοῦ Βούκιγχαμ.

ΒΟΥΚΙΨΑΜ.—Τί, εὐγενῆ μου λόρδε;

ΠΡΙΓΚ.—Ἀνζήσω μέχρι τῆς ἀνδρικῆς ἡλικίας, ἡ θὰ ἀνακτῆσω τὰ ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Γαλλίας ἀρχαῖα δικαιώματά μας, ἡ θὰ ἀποθάνω ὡς στρατιώτης, ὅπως θὰ ἔζων καὶ ὡς βασιλεύς.

ΓΛΩΣΤ. (ἰδίᾳ).—Τὸ σύντομον κολοκῆρι ἔχει συνήθως πρόνιον ἄνοιξιν.

(εἰσέρχονται ὁ νέος Ὑόρκης, ὁ Ἀστιγξ καὶ ὁ Καρδιάλιος).

ΒΟΥΚΙΨΑΜ.—Ἰδοῦ, εἰς ὄραν κατὰλληλον ἔρχεται ὁ δουξ τῆς Ὑόρκης.

ΠΡΙΓΚ.—Πῶς εἶνε ὁ ἀγαπητὸς μας ἀδελφός, Ριχάρδε Ὑόρκ;

ΥΟΡΚΗΣ.—Καλὰ, κραταιὴ μου λόρδε, διότι οὕτω πρέπει νὰ σὲ ὀνομάζω τώρα.

ΠΡΙΓΚ.—Ναὶ, ἀδελφέ, πρὸς ἰδικήν μου καὶ ἰδικήν σου λύπην. Πρὸ μικροῦ ἔτι ἀπέθηνεν ἐκεῖνος, ὅστις ἐδικαιοῦτο νὰ φέρῃ τὸν τίτλον τοῦτον, ὁ δὲ τίτλος ἀπόλεσε πολὺ ἐκ τοῦ μεγάλου του, ἀφ' οὗτου ἐκεῖνος ἀπέθηνεν.

ΓΛΩΣΤ.—Πῶς εἶνε ὁ εὐγενῆς ἀνεψιὸς μας δουξ τῆς Ὑόρκης;

ΥΟΡΚΗΣ.—Σὲ εὐχαριστῶ, καλέ μου θεῖτε. Εἶπετε, θεῖτε μου, ὅτι τὰ κακὰ χόρτα ἀναπτύσσονται ταχέως. Ὁ πρίγκιψ ἀδελφός μου ἀνεπτύχθη πολὺ πλείτερον ἀπὸ ἐμέ.

ΓΛΩΣΤ.—Ναὶ, λόρδε μου.

ΥΟΡΚΗΣ.—Εἶνε λοιπὸν κακὸς;

ΓΛΩΣΤ.—ὦ! Δὲν ἐννοῶ τοῦτο, καλέ μου ἀνεψιέ.

ΥΟΡΚΗΣ.—Κατὰ συνέπειαν σὰς ὀφείλει πλείτερας χάριτας ἀπὸ ἐμέ.

ΓΛΩΣΤ.—Ἐκεῖνος μὲν δύναται νὰ μὲ διατάσσῃ ὡς κυρίαρχός μου, ἀλλ' ὑμεῖς ἔχετε ἐπ' ἐμοῦ, τὴν ἐπιρροήν συγγενούς.

ΥΟΡΚΗΣ.—Δὸς μοι τὸ ἐγχειρίδιον τοῦτο, θεῖτε, σὰς παρακαλῶ.

ΓΛΩΣΤ.—Τὸ ἐγχειρίδιόν μου, μικρὸ μου ἀνεψιέ; πολὺ εὐχαρίστως.

ΠΡΙΓΚ.—Ἐπαίτης ἔγινες, ἀδελφέ;

ΥΟΡΚΗΣ.—Ναὶ, ἐπαίτῳ ἀπὸ τὸν καλὸν μου θεῖον, διότι ἠξέρω ὅτι θὰ μοῦ τὸ δώσῃ. Ἐπειδὴ πρόκειται περὶ παιχνιδίου, δὲν θὰ δυσχερستهθῇ νὰ τὸ δώσῃ.

ΓΛΩΣΤ.—Εἰς τὸν ἀνεψιόν μου θὰ δώσω δῶρον μεγαλύτερον τοῦτου.

ΥΟΡΚΗΣ.—Μεγαλύτερον; ὦστε θὰ προσθέσετε τὸ ξίφος.

ΓΛΩΣΤ.—Ναὶ, καλέ μου ἀνεψιέ, ἂν ἦτο ἐλαφρότερον.

ΥΟΡΚΗΣ.—Τότε βλέπω ὅτι μόνον ἐλαφρὰ δῶρα εἰσθε διατεθειμένους νὰ μοῦ δίδετε. Ἄν ἐπρόκειτο περὶ βραχυτέρων θὰ τὰ ἠρεῖσθε βεβχίως εἰς ἐπαίτην.

ΓΛΩΣΤ.—Ἐἴνε πολὺ βαρὺ διὰ τὴν ὑψηλότητά σου.

ΥΟΡΚΗΣ.—Καὶ βαρύτερον ἂν ἦτο, θὰ τὸ μετεχειρίζομην εὐκόλως.

ΓΛΩΣΤ.—Πῶς; θέλεις νὰ λάβῃς τὸ ξίφος μου, μικρὸ μου λόρδε;

ΥΟΡΚΗΣ.—Ναὶ, διὰ νὰ δυνῆθω νὰ σὲ εὐ-

χαριστήσω διὰ τὸ ἐπίθετον, τὸ ὅποιον μοῦ δίδεις.

ΓΛΩΣΤ.—Ὅσον;

ΥΟΡΚΗΣ.—Τοῦ μικροῦ λόρδου.

ΠΡΙΓΚΙΨ.—Ὁ δουξ τῆς Ὑόρκης εἶνε πάντοτε δικητικὸς εἰς τοὺς λόγους του. Ἡ ὑψηλότης σου, θεῖτε, ἠξέουρει τίνι τρόπῳ νὰ τοὺς ὑποφέρῃ.

ΥΟΡΚ.—Ἐννοεῖς νὰ μὲ φέρῃ, ὅχι νὰ μὲ ὑποφέρῃ. Ὁ ἀδελφός μου, θεῖτε, μὲ περιπαίζει καὶ τοὺς δύο, καὶ ὑμᾶς καὶ ἐμέ. Ἐπειδὴ εἶμαι μικρὸς, ὡς πῆθηκος, νομίζει ὅτι ἠδύνασθε νὰ μὲ φέρητε εἰς τοὺς ὤμους σας.

ΒΟΥΚΙΨΑΜ. (ἰδίᾳ πρὸς τὸν Ἀστιγξ). Μὲ πόσην ἐτοιμότητά πνεύματος, καὶ μὲ πόσην δικητικότητά ὁμιλεῖ! Διὰ νὰ κολάσῃ τὸν σκαρκαμὸν, τὸν ὅποιον ἐκτοξεύει κατὰ τοῦ θείου του, σκώπτει εὐχαρίστως καὶ ἐπιτηδείως τὸν ἐκυτὸν του. Εἶναι ἀξιοθαύμαστον τόσον νέος νὰ εἶναι τόσον πανούργος.

ΓΛΩΣΤ.—Ἀγαπάτε νὰ ἐξακολουθήσητε τὸν δρόμον σας, εὐγενῆ μου λόρδε; Ἐγὼ καὶ ὁ κληρὸς μου ἐξ' ἀδελφῶν Βούκιγχαμ, θὰ μεταβῶμεν πρὸς τὴν μητέρα σας, ἵνα παρακλεσῶμεν αὐτήν νὰ σὰς συναντήσῃ εἰς τὸν Πύργον καὶ νὰ σας συγχάρῃ διὰ τὴν ἀφίξίν σας.

ΥΟΡΚ.—Πῶς εἰς τὸν Πύργον θὰ ὑπάγετε, μυλόρδε;

ΠΡΙΓΚΙΨ.—Ὁ προστάτης μυλόρδος θεωρεῖ ἀναγκαστὸν νὰ ὑπάγῃ.

ΥΟΡΚ.—Δὲν θὰ θνηθῶ νὰ κοιμηθῶ ἡσυχῶς εἰς τὸν Πύργον.

ΓΛΩΣΤ.—Δικτὶ; τί εἶναι νὰ φοβηθῆς;

ΥΟΡΚ.—Πῶς! Τὴν ἐξοργισμένην σιάν τοῦ θείου μου Κλαρεντίας. Ἡ μάμμη μοῦ εἶπεν ὅτι ἐφονεύθη ἐκεῖ.

ΠΡΙΓΚ.—Δὲν φοβοῦμαι τοὺς νεκροὺς θείους.

ΓΛΩΣΤ.—Ὅστε κἀνὲν ἐκ τῶν ζώντων, νομίζω.

ΠΡΙΓΚ.—Ἄν ἔζων, φρονῶ, ὅτι δὲν θὰ εἶχον νὰ φοβηθῶ τίποτε. Ἐλθέ, μυλόρδε. Σκεπτόμενος περὶ αὐτῶν μετακίνω εἰς τὸν Πύργον μὲ τεθλιμμένην καρδίαν. (ἔξέρχονται ὁ πρίγκιψ, ὁ Ὑόρκ, ὁ Ἀστιγξ, ὁ Καρδιάλιος καὶ ἄλλοι, ὡς καὶ ὁ λόρδος δήμαρχος μετὰ τῆς ἀκολουθίας του).

ΒΟΥΚΙΨΑΜ.—Δὲν νομίζεις, μυλόρδε, ὅτι ὁ μικρὸς οὗτος φλύκρος Ὑόρκ, παρεκινήθη (πρὸ τῆς πανούργου μητρὸς του νὰ σὲ χλευάξῃ καὶ νὰ σὲ σκώπτῃ τόσον ἀναιδέως;

ΓΛΩΣΤ.—Ἀναμφιβόλως, ἀναμφιβόλως. ὦ! εἶνε παιδίον ἐπικίνδυνον, τολμηρὸν, ζωηρὸν, πνευματῶδες, ἐτοιμολόγον καὶ νοήμον. Εἶνε ἀ-

παράλλακτον ἢ μητέρα του, ἀπὸ κεφαλῆς μέχρι ποδῶν.

ΒΟΥΚΙΨΑΜ.—Μὴ τοὺς λαμβάνῃς ὑπ' ὄψιν. Ἐλθέ, Κατεσβύ. Ὡρκίσθης νὰ ἐκτελέσῃς τὰ σχέδια ἡμῶν καὶ νὰ φυλάξῃς μυστικὸν πᾶν ὅ τι θὰ σοῦ ἀνακοινώσωμεν. Ἦκουσε καθ' ὅδον ἐκ ποίων λόγων ὀρμώμεθα, τί φρονεῖς περὶ τούτων; Εἶνε ἄρα γε τόσον δύσκολον νὰ μνηστῇ ὁ λόρδος Ἀστιγξ εἰς τὸ σχέδιον ἡμῶν τοῦ νὰ ἀναβιβάσωμεν τὸν εὐγενῆ τοῦτον δοῦκ ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς ἐνδόξου ταύτης νήσου.

ΚΑΤΕΣΒΥ.—Ἀγαπᾷ τόσον πολὺ τὸν πρίγκιπα χάριν τοῦ πατρὸς του, ὥστε δὲν θὰ πεισθῇ ποτὲ νὰ πράξῃ τι ἐναντίον αὐτοῦ.

ΒΟΥΚΙΨΑΜ.—Τότε τί φρονεῖς περὶ τοῦ Στάνλεϋ; θὰ δεγθῇ;

ΚΑΤΕΣΒΥ.—Ὁ Στάνλεϋ θὰ πράξῃ καθ' ὅλα ὅ τι καὶ ὁ Ἀστιγξ.

ΒΟΥΚΙΨΑΜ.—Λοιπὸν σὰς ἐμμείνωμεν εἰς ταῦτα. Ὑπαγε, εὐγενῆ Κατεσβύ, καὶ βολιδόσκοπησε ἐμμέσως τὸν λόρδον Ἀστιγξ, ἵνα μάθῃς ποίαν ἐντύπωσιν θὰ τοῦ προξενήσῃ τὸ σχέδιον ἡμῶν, καὶ προσάλεσον αὐτόν νὰ ἔλθῃ αὐριαν εἰς τὸν Πύργον, ἵνα παραστῇ εἰς τὸ συμβούλιον, τὸ ἀποβλέπον εἰς τὴν στέψιν. Ἄν εὔρῃς αὐτὸν εὐνοϊκῶς διατεθειμένον ὑπὲρ ἡμῶν, ἐμφύχωσέ τον, καὶ ἐζήγησε εἰς αὐτόν τὰ σχέδιά μας. Ἄν ὁμως ἴδῃς αὐτόν ἀπρόθυμον, ψυχρὸν ὡς πάγον καὶ δυσμενῆ πρὸς ἡμᾶς, ἔσο καὶ σὺ ὁ ἴδιος, διακόπτεις τότε τὴν ὁμιλίαν καὶ ἔρχεσαι νὰ μὲς γνωστοποιήσῃς τὰς διαθέσεις του. Αὐριαν θὰ συγκατοήσωμεν δύο συμβούλια, εἰς τὰ ὅποια θὰ λάβῃς ἐνεργὸν μέρος.

ΓΛΩΣΤ.—Τὰς προσηρσεις μου εἰς τὸν λόρδον Οὐλλιαμ, εἰπέ του. Κατεσβύ, ὅτι ὁ ἐπικίνδυνος ὁμιλος τῶν ἀρχαίων ἀντιπάλων του θὰ ἀποκεκλησθῇ αὐριαν εἰς τὸν Πύργον τοῦ Πύμφρετ, καὶ πρὸς πανηγυρισμὸν τῆς χαρμοσύνου αὐτῆς ἀγγελίας νὰ δώσῃ ἐν' ἐπὶ πλέον φίλημα εἰς τὴν κυρίαν Σχόρ.

ΒΟΥΚΙΨΑΜ.—Ὑπαγε, καλέ Κατεσβύ, καὶ ἐκπλήρωσον δεξιῶς τὴν ἐντολήν ταύτην.

ΚΑΤΕΣΒΥ.—Θὰ ἐργασθῶ, καλοῖ μου λόρδοι, μετὰ πάσης δυνατῆς προσοχῆς.

ΓΛΩΣΤΕΡ.—Θὰ ἔχωμεν εἰδήσεις σου, Κατεσβύ, πρὶν κατακλιθῶμεν;

ΚΑΤΕΣΒΥ.—Ναὶ, μυλόρδε.

ΓΛΩΣΤΕΡ.—Εἰς Κρόσβυ θὰ μὲς εὔρῃς καὶ τοὺς δύο. (ἔξέρχεται ὁ Κατεσβύ).

ΒΟΥΚΙΨΑΜ.—Τί θὰ πράξωμεν, μυλόρδε, ἂν παρατηρήσωμεν ὅτι ὁ λόρδος Ἀστιγξ δὲν στέργει νὰ συμμετάσχη τῶν σχεδίων μας;

ΓΛΩΣΤΕΡ.—Θὰ τοῦ ἀποκόψωμεν τὴν κεφαλήν, καὶ ἔπειτα λαμβάνομεν τὰς ἀποφάσεις

Β. ΕΛΙΣΑΒ. Ὑγίαινε, δυστυχῆς ψυχῇ, οἰκτεῖρω τὰς θλίψεις σου.

ANNA. Ὅχι πλειότερον ἢ ὅσον ἐγὼ θρηνηῶ διὰ τὰς ἰδικὰς σας.

Β. ΕΛΙΣΑΒ. Ὑγίαινε, σὺ ἢ μετὰ τὸ σκύτης θλίψεως δεχομένη τὴν δόξαν.

ANNA. Ὑγίαινε δυστυχῆς ψυχῇ, σὺ ἢ ἀποχωριζομένη ταύτης.

ΔΟΥΚΙΣΣΑ. (πρὸς τὸν Λόρσει.) Ὑπαγε νὰ εὕρης τὸν Ριχεμόνδον καὶ ἔσο εὐτυχῆς. (πρὸς τὴν Ἄνναν). Ὑπαγε νὰ εὕρης τὸν Ριχάρδον καὶ ἔστω βοηθός σου τῶν ἀγγέλων ὁ χορός. (πρὸς τὴν βασίλισσαν Ἐλισάβετ). Ὑπαγε σὺ πρὸς τὸ ἱερόν καὶ ἄς πληρώσουν τὴν διάνοιάν σου σκέψεις ἀγαθὰ. Ἐγὼ θὰ καταβῶ εἰς τὸν τάφον, ὅπου θὰ ἀναπαυθῶ ἐν εἰρήνῃ! Εἶδον ὀγδοήκοντα ἐτῶν θλίψεις καὶ ἐκάστη χαρμύσωνος ὥρα ἐπληρώθη δι' ἑβδομάδας θλίψεων.

Β. ΕΛΙΣΑΒ. Μείντε ὀλίγον ἄς ρίψωμεν ἀκόμη ἐν βλέμμα ἐπὶ τὸν Πύργον. Εὐσπλαγγνίσθητε, ὡ ἀρχαῖοι λίθοι, τὰ τρυφερὰ ἐκεῖναι βρέφη, τὰ ὅποια ὁ φθόνος ἐκλείσεν ἐντὸς τῶν τειχῶν σας! Κοιτῆς σκληρὰ διὰ τόσον δυστυχῆ καὶ εὐμορφικὰ κρὰ! Τραχεῖα καὶ ἄξεστος τροφός, γηρικοί καὶ σκληροί συμπακίτορες ἀβροδιαίτων πριγκίπων, ἔστε καλοὶ πρὸς τὰ τέκνα μου! Κατὰ τοιοῦτον τρόπον ἀποχωριετίζει τοὺς λίθους σας ἢ ἄφρων λύπη.

(Ἐξέρχονται).

ΣΚΗΝΗ Β΄.

Ἡ αὐτὴ πόλις

Αἰθουσα τοῦ θρόνου ἐν τῷ ἀνακτόρῳ. Ἀκούονται καιῶνες. Εἰσέρχεται ὁ Ριχάρδος φέρων τὸ βασιλικὸν διάδημα, ἀκολουθοῦμενος ὑπὸ τοῦ Βούκιγχαμ, Κατεσβύ, Ράικλιφ, Λάβελ, ἐνὸς ἀκολούθου καὶ ἄλλων.

Β. ΡΙΧΑΡΔΟΣ. Προμερίζετε ὅλοι. — Ἐξάδελφε Βούκιγχαμ.

ΒΟΥΚΙΓΧΑΜ. Σεβαστέ μοι κυρίαρχε.

Β. ΡΙΧΑΡΔΟΣ. Δός μοι τὴν χειρὰ σου. (κάθεται ἐπὶ τοῦ θρόνου). Διὰ τῶν συμβουλῶν σου ὁ βασιλεὺς Ριχάρδος ἐκάθισε τόσον ὑψηλά. Ἀλλὰ τὸ μεγαλεῖον τοῦτο μίαν μόνον ἡμέραν ἄρα γε θὰ διαρκέσῃ ἢ ἐπὶ πολὺ καὶ θὰ χωρῶμεν δι' αὐτό;

ΒΟΥΚΙΓΧΑΜ. Εἴθε νὰ εἶναι διαρκές.

Β. ΡΙΧ. Τώρα, Βούκιγχαμ, θὰ χρησιμεύσω ὡς λυθὸν λίθος διὰ νὰ δοκιμάσω, ἐάν πραγματικῶς εἶσαι καθαρὸς χρυσός. — Ὁ νεαρός Ἐδουάρδος ζῆ' ἐννοεῖς τί θέλω νὰ εἶπω;

ΒΟΥΚΙΓΧΑΜ. Οὐμίλησον, ἀγαπητὲ ἀρχον.

Β. ΡΙΧ. Λέγω, Βούκιγχαμ, ὅτι θέλω νὰ εἶμαι βασιλεὺς.

ΒΟΥΚΙΓΧΑΜ. Ἀλλὰ εἰθε, τρισένδοξέ μοι κυρίαρχε.

Β. ΡΙΧ. Ἄ! εἶμαι βραδύς; ναι, ἀλλ' ὁ Ἐδουάρδος ζῆ'.

ΒΟΥΚΙΓΧΑΜ. Ἀληθές, εὐγενέστατε πρίγκιψ.

Β. ΡΙΧ. Ἴδου ἡ σκληρὰ συνέπεια τῆς διατηρήσεως τοῦ Ἐδουάρδου εἰς τὴν ζωὴν. «Ἀληθές, εὐγενέστατε πρίγκιψ». Δὲν ἦσο ποτὲ βραδύνουσι, ἐξάδελφε. Εἶνε ἀνάγκη νὰ ἐξηγηθῶ σαφέστερον: Ἐπιθυμῶ νὰ φρονεθῶσιν οἱ νόθοι καὶ ταχέως νὰ γίνῃ τοῦτο. Τί λέγεις τώρα; Οὐμίλησον ταχέως καὶ ἔσο σύντομος.

ΒΟΥΚΙΓΧΑΜ. Ἡ ὑμετέρα Μεγαλειότης, δύναται νὰ πράξῃ ὅτι ἐπιθυμεῖ.

Β. ΡΙΧ. Ἄ! εἶσαι ψυχρὸς ὡς πάγος, ἢ ἀγάπη σου ψυχρύνεται. Εἶπέ, συνκινεῖς νὰ ἀποθάνουν;

ΒΟΥΚΙΓΧΑΜ. Ἀφετέ με νὰ σκεφθῶ ἐπ' ὀλίγον, ἀρχον, πρὶν ἢ δώσω θετικὴν ἀπάντησιν. Μετὰ μίαν στιγμὴν θὰ ἐκνοπονήσω τὴν Μεγαλειότητά σας. (Ἐξέρχεται).

ΚΑΤΕΣΒΥ. (ἰδίᾳ πρὸς τινὰ ἄλλον). Ὁ βασιλεὺς εἶνε ὠργισμένος· ἰδὲ, δάκνει τὰ χεῖλιά του.

Β. ΡΙΧ. Θὰ ἀποταθῶ πρὸς τρελλοὺς ἀνκισθήτους καὶ εἰς παιδία ἀνόητα. (κατέρχεται τοῦ θρόνου). Δὲν εἶνε κατάλληλοι δι' ἐμέ οἱ ἐξετάζοντες τὰς πράξεις μου μετὰ τὸ σκύτης περισκέψεως. Ὁ φιλόδοξος Βούκιγχαμ γίνεται προφυλακτικός. — Ἐ! παιδί!

ΑΚΟΛΟΥΘΟΣ. Ἄρχον μου.

Β. ΡΙΧ. Δὲν γνωρίζεις κανένα δυνάμενον διὰ τοῦ ἠθοφθῆρου χρυσοῦ νὰ παρυσυρθῇ εἰς ἐκτέλεσιν φόνου ἐν κρυπτῷ;

ΑΚΟΛΟΥΘΟΣ. Γνωρίζω εὐγενῆ τινὰ δυσηρηστημένον, τοῦ ὁποίου ἢ μικρὰ περιουσία δὲν εἶνε ἀνάλογος πρὸς τὴν ὑψηλοφροσύνην του. Ὁ χρυσός θὰ ἔχῃ ἐπ' αὐτοῦ τὴν δυνάμειν εἰκοσὶ ῥητόρων καὶ ἀναμφιβόλως θὰ πείσῃ αὐτὸν νὰ ἐπιχειρήσῃ τὰ πάντα.

Β. ΡΙΧΑΡΔΟΣ. Πῶς ὀνομάζεται;

ΑΚΟΛΟΥΘΟΣ. Ὀνομάζεται Τυρρέλ, ἀρχον.

Β. ΡΙΧΑΡΔΟΣ. Γνωρίζω ὀλίγον τὸν ἄνθρωπον, ὕπαγε κάλεσέ τον ἐδῶ. (Ἐξέρχεται ὁ ἀκόλουθος). Ὁ βραδύνουσι καὶ ἐπιτήδειος Βούκιγχαμ δὲν θὰ εἶνε τοῦ λοιποῦ ὁ ἐξ ἀπορρήτων μου. Πῶς! αὐτό; ὁ ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον βραδύσας μετ' ἐμοῦ ἀκάματος, ἵσταται τώρα διὰ νὰ ἀναπαυθῇ; καλὸ, ἔστω. (Εἰσέρχεται ὁ Στάνλεϋ). Ἐ! τί νέα!

ΣΤΑΝΛΕΥ. Μανθάνω, ἀρχον, ὅτι ὁ μαρκήσιος Λόρσετ διέπλευσε τὰς θάλασσας ἵνα μεταβῇ πρὸς τῷ Φιλεμύνδῳ.

Β. ΡΙΧΑΡΔΟΣ. Ἐλθε ἐδῶ Κατεσβύ. (Ὁ Στάνλεϋ ἀποσύρεται) Διάδος ὅτι ἡ σύζυγός μου Ἄννα ἀσθενεῖ βαρέως, θὰ προσέξω νὰ μένη πε-

ριωρισμένη. Εὐρὲ ἀσημόν τινὰ εὐπαιδείην, τὸν ὅποιον νὰ δυνηθῶ νὰ νυμφεύσω μετὰ τῆς θυγατρὸς τοῦ Κλαρεντίου. Ὁ υἱὸς εἶνε βλάξ καὶ δὲν φοβοῦμαι αὐτόν. Ἐ, τί δισταζεις; σοὶ ἐπανηλαμβάνω νὰ διαδώσῃς ὅτι ἡ σύζυγός μου Ἄννα ἀσθενεῖ καὶ ὅτι εἶνε φόβος μὴ ἀποθάνῃ. Μὴ τὸ παραμελήσῃς, διότι ἔχω μέγιστον συμφέρον νὰ πνίξω πᾶσαν ἐλπίδα, ἧς ἢ ἀναπτέρωσις δύναται: νὰ μὲ βλάψῃ. (Ἐξέρχεται ὁ Κατεσβύ). Πρέπει νὰ νυμφευθῶ τὴν θυγατέρα τοῦ ἀδελφοῦ μου, διότι ἄλλως ὁ θρόνος μου θὰ στηρίζεται μόνον ἐπὶ εὐθρασύτου ὑέλου. Νὰ θανατώσω τοὺς ἀδελφούς της καὶ ἔπειτὰ νὰ τὴν νυμφευθῶ! τὸς τοιοῦτος δὲν εἶνε ἐσθίως ὁ ἀσφαλέστατος πρὸς ἐπιτυχίαν! Ἄλλ' εἶμαι τόσον πολὺ βυθισμένος εἰς τὸ αἶμα, ὥστε πρέπει τὸ ἐγκλήμα νὰ ἀποδιωχθῇ διὰ τοῦ ἐγκλήματος. Οὐδέποτε ἔβρεξαν τοὺς ὀφθαλμούς μου δάκρυα οἴκτου. (εἰσέρχεται πάλιν ὁ ἀκόλουθος μετὰ τοῦ Τυρρέλ). Τυρρέλ ὀνομάζεσαι;

ΤΥΡΡΕΛ. Ἰάκωβος Τυρρέλ καὶ ταπεινότητος σας θεράπων.

Β. ΡΙΧ. Εἶσαι πράγματι τοιοῦτος;

ΤΥΡΡΕΛ. Δοκίμασέ με, Ἰακωβότατε ἀρχον.

Β. ΡΙΧ. Ἐχει τὴν τόλμην νὰ φονεύσῃς ἕνα φίλον μου;

ΤΥΡΡΕΛ. — Ναι, ἀρχον, ἀλλὰ θὰ προετίμων νὰ φονεύσω δύο ἐχθρούς.

Β. ΡΙΧ. — Λοιπὸν τὸ ἐπέτυχες. Δύο ἐχθρούς θανατούμεν ταράσσοντα τὴν ἡσυχίαν μου καὶ τὴν γλυκότητα τοῦ ὕπνου μου· κατ' αὐτῶν ἐπιθυμῶ νὰ σὲ ἴδω ἐνεργούντα. Ἐννοῶ, Τυρρέλ, τὰ ἐν τῷ Πύργῳ κεκλεισμένα δύο νόθα.

ΤΥΡΡΕΛ. — Δός μοι τὰ μέσθ νὰ σὲ πλησιάσω καὶ ταχέως θὰ σὲ ἀπαλλάξω ἐκ τοῦ ἐξ αὐτῶν φόβου.

Β. ΡΙΧ. — Οἱ λόγοι σου ἠχοῦσιν ὡς μουσικὴ γλυκεῖα. Ἄκουσε, ἔλα ἐδῶ, Τυρρέλ. Ὑπαγε κρατῶν τὸ σημεῖον τοῦτο. Σήκω καὶ ἄκουσε. (ψιθυρίζει εἰς τὸ οἶς.) Αὐτὸ μόνον. Ὅταν δὲ μοῦ εἴπῃς ὅτι ἐξετελέσθη. θὰ σὲ προκηράγω καὶ θὰ σὲ ἀγαπῶ.

ΤΥΡΡΕΛ. — Ἐὰν τὸ ἐκτελέσω ταχέως. (Ἐξέρχεται πάλιν ὁ Βούκιγχαμ.)

ΒΟΥΚΙΓΧ. — Ἐξήτησα, μυλόρδε, τὴν τελευταίαν πρότασιν, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἐβουλοδοσπήσατε τοὺς σκοπούς μου.

Β. ΡΙΧΑΡΔ. — Καλὰ, ἄς ἀφήσωμεν αὐτά. Ὁ Λόρσετ ἔφυγε πρὸς τὸν Ριχεμόνδον.

ΒΟΥΚΙΓΧ. — Τὸ ἔμαθον, ἀρχον.

Β. ΡΙΧΑΡΔ. — Στάνλεϋ, εἶναι υἱὸς τῆς συζύγου σου.

ΒΟΥΚΙΓΧ. — Μυλόρδε, ζητῶ τὸ δῶρον, τὸ ὅποιον δικαιοῦμαι. νὰ ἀπαιτήσω, διότι μοὶ το

ὑπεσχέθητε ἐπὶ λόγῳ τιμῆς καὶ τῆς πίστεώς σας, ἤτοι τὴν κομητείαν τῆς Ἐρεφόρδης καὶ πάντα τὰ ἐξαρτήματα αὐτῆς, ὧν τὴν κατοχὴν μοὶ ὑπεσχέθητε.

Β. ΡΙΧΑΡΔ. — Στάνλεϋ, πρόσγεγε τὴν σύζυγόν σου· σὺ θὰ εἶσαι ὑπεύθυνος, ἐν διαβιβάζῃ ἐπιστολὰς πρὸς τὸν Ριχεμόνδον.

ΒΟΥΚΙΓΧ. — Τί λέγει ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης περὶ τῆς δικίης μου αἰτήσεως;

ΡΙΧΑΡΔ. — Ἐνθυμοῦμαι ὅτι ὁ Ἐρεθός ὁ ἕκτος προσεφήτησεν ὅτι ὁ Ριχεμόνδος θὰ ἐγίνετο βασιλεὺς, ἐνῶ ἦτο ἀκόμη μικρὸν καὶ διεστραμμένον παιδίον. Βασιλεὺς... ἴσως...

ΒΟΥΚΙΓΧ. — Μυλόρδε...

Β. ΡΙΧΑΡΔ. — Καὶ πῶς συμβαίνει νὰ μὴ εἴπῃ ὁ προφήτης καὶ εἰς ἐμὲ παρόντα ἐκεῖ ὅτι θὰ τὸν ἐφάνεον;

ΒΟΥΚΙΓΧ. — Μυλόρδε, ἐνθυμήθητε τὴν ὑπόσχεσίν σας διὰ τὴν κομητείαν...

Β. ΡΙΧΑΡΔ. — Ὁ Ριχεμόνδος ὅτε τελευταῖον ἤμην εἰς Ἐξετερ, ὁ δῆμαρχος μοὶ ἔδειξεν ἐκ φιλοφροσύνης τὸν Πύργον καὶ τὸν ὠνόμασε Ρουζεμόντη. Ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τοῦ ὀνόματος τούτου ἀνεσκήρτησα, διότι βάρδος Ἰρλανδὸς μοὶ εἶπε ποτὲ ὅτι δὲν θὰ ζήσω πολὺ ἀφοῦ ἴδω τὸν Ριχεμόνδον.

ΒΟΥΚΙΓΧ. — Μυλόρδε...

Β. ΡΙΧΑΡΔ. — Ἐ! τί ὥρα εἶνε;

ΒΟΥΚΙΓΧ. — Ἀναβάνω τὸ θάρος νὰ ὑπομνήσω εἰς τὴν Ὑμετέραν Ὑψηλότητα τὴν ὑπόσχεσίν της.

Β. ΡΙΧΑΡΔ. — Καλὰ, ἀλλὰ τί ὥρα εἶνε;

ΒΟΥΚΙΓΧ. — Τώρα θὰ σημάνῃ ἡ δεκάτη.

Β. ΡΙΧΑΡΔ. — Καλὰ, ἄφες τὴν νὰ σημάνῃ.

ΒΟΥΚΙΓΧ. Διὰ τί νὰ τὴν ἀφήσω νὰ σημάνῃ;

Β. ΡΙΧΑΡΔ. — Διότι ὡς σήμερον ὠρολόγιον κρατεῖς τὸ κτύπημα μετέωρον μετὰ τῆς αἰτήσεώς σου καὶ τῆς σκέψεώς μου. Δὲν ἔχω σήμερον γεννησιώδωρον διάθεσιν.

ΒΟΥΚΙΓΧ. — Ἀλλὰ εἶπατὲ μοι ὠρισμένως, ἐν θέλετε ἢ ὄχι.

Β. ΡΙΧΑΡΔ. — Μὲ ἐνοχλεῖς, δὲν εἶμαι σήμερον εὐδιάθετος. (Ἐξέρχονται πάντες ἐκτὸς τοῦ Βούκιγχαμ.)

ΒΟΥΚΙΓΧ. — Οὕτω λοιπὸν διὰ τῆς περιφρονήσεως ἀνταμείβει τὰς εἰλικρινεῖς μου ὑπηρεσίας; Δι' αὐτὸ τὸν ἔκαμα βασιλέα; Ὡ, ἄς ἐνθυμηθῶμεν τὸν Ἀστιγκα, καὶ ἄς φύγωμεν πρὸς τὸ Βρέννη ἐφ' ὅσον ἡ πλήρης τρόμου κεφαλή μου εἶναι ἐπὶ τῶν ὤμων μου.

(Ἐξέρχεται)

ΣΚΗΝΗ Γ'

«Έτερον δωμάτιον ἐν τῷ ἀνακτόρῳ»

Ἐισέρχεται ὁ Τύρρελ.

ΤΥΡΡΕΛ. — Τὸ τυρρανικὸν καὶ αἰμοχαρὲς ἔργον ἐξετελέσθη, ἡ τρομερωτάτη πράξις, ὁ μᾶλλον ἀξιοθρήνητος φόνος, οὗ ἡ γῆ αὕτη ὑπῆρξέ ποτε ἔνοχος. Ὁ Δάιτον καὶ ὁ Φόρρεστ, τοὺς ὁποίους ἐπλήρωσα διὰ νὰ ἐκτελέσω τὴν ἀσπλαγγνὸν ταύτην σφαγὴν, καίπερ ἀπεσκληρυμένοι κακοῦργοι καὶ μολοσσοὶ αἰμοβόροι, συγκινηθέντες ἐξ οἴκτου καὶ συμπαθείας, ἔκλειον ὡς παιδία ἀφηγούμενοι τὴν θλιβεράν φονικὴν ἱστορίαν. «ὦ! κατὰ τοιοῦτον τρόπον», ἔλεγεν ὁ Δάιτον, «ἦσαν πλαγιασμένα τὰ ἀξιογάπητα παιδία» — «κατὰ τοιοῦτον τρόπον», ἔλεγεν ὁ Φόρρεστ, εἶχον περιπτυχθῆ ἄλληλα μὲ τοὺς ἀθώους καὶ λευκοὺς ὡς ἀλάβαστρον βραχιονιάς των. Τὰ χεῖλη των ὠμοιάζον πρὸς τέσσαρα ἐρυθρὰ ῥόδα ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ στελέχους ἀσπαζόμενα τὸ ἐν τῷ ἄλλο ἐν ὅλῃ αὐτῶν τῇ θερμῇ ὠριότητι. Ἐπὶ τοῦ προσκέφαλίου των ἔκειτο εὐχολόγιον, τοῦ ὁποίου ἡ θεὰ, προσέθηκεν ὁ Φόρρεστ, «μὲ ἔκχευε πρὸς στιγμὴν νὰ ἀλλάξω γνώμην». «Ἄλλ' ὦ! τοῦ δαίμονος!...» ἐνταῦθα διεκόπη ὁ κακοῦργος, ὁ δὲ Δάιτον ἐξηκολούθησεν. «Κατεστρέψαμεν τὸ τελειότατον καὶ ἐρασιμώτατον ἔργον, ὅπερ ἡ φύσις ἐπλασεν ἀπὸ τῆς δημιουργίας.» Καὶ ἀνεχώρησαν ἀμφότεροι βεβουμένοι ὑπὸ τοῦ ἐλέγχου τῆς συνειδήσεως καὶ ἀδύνατοντες νὰ ὀμιλήσωσιν. Οὕτω ἀφῆκε αὐτοὺς καὶ τοὺς δύο, διὰ νὰ κομίσω τὴν ἀγγελίαν ταύτην εἰς τὸν αἰμοχαρῆ βασιλέα. Ἴδου ἔρχεται. (Ἐισέρχεται ὁ βασιλεὺς Ριχάρδος.) Προσκυνῶ τὸν σεβαστόν μοι ἀνακτα.

Β. ΡΙΧ. Λοιπόν, καλὲ Τύρρελ, θὰ μὲ χαροποιήσουν αἱ εἰδήσεις σου;

ΤΥΡΡΕΛ. — Ἐὰν ἡ εὐτυχία ὑμῶν ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἐκτελέσεως τῆς πράξεως, τὴν ὁποίαν μοῦ ἀνεθέσατε, ἔστε εὐτυχῆς, διότι ἐξετελέσθη.

Β. ΡΙΧ. — Τὰ εἶδες νεκρά;

ΤΥΡΡΕΛ. — Ναι, ἄρχον.

Β. ΡΙΧ. — Καὶ θαμμένα, καλὲ Τύρρελ;

ΤΥΡΡΕΛ. — Ὁ ἱερεὺς τοῦ Πύργου τὰ ἔθηκεν ἄλλα μὰ τὴν ἀλήθειαν δὲν ἤξεύρω ποῦ.

Β. ΡΙΧ. — Ἐλθέ πρὸς ἐμὲ, Τύρρελ, ἀμέσως μετὰ τὸ δεῖπνον διὰ νὰ μοῦ διηγηθῆς τὰ περὶ τοῦ θανάτου αὐτῶν. Ἐν τούτοις σκέφθητι τίνοι τρόπον δύναμι νὰ σὲ ὠφελήσω, καὶ ἔσο βέβαιος ὅτι θὰ ἐκτελεσθῆ ἡ ἐπιθυμία σου. Ὑγίαινε ἕως τότε.

ΤΥΡΡΕΛ. — Ταπεινῶς σὲ ἀποχαριετίζω. (Ἐξέρχεται.)

Β. ΡΙΧ. — Τὸν υἱὸν τοῦ Κλαρεντίας περιέ-

κλεισα στενωῶς τὴν κόρην του ἐνύμφευσαν μετ' ἀνθρώπου ταπεινῆς περιωπῆς· τὰ τέκνα τοῦ Ἐδουάρδου ἀνκαλύπτονται ἐν κόλποις Ἀβραάμ, ἡ δὲ σύζυγός μου Ἄννα ἀπεχαίρετισε τὸν κόσμον τοῦτον. Τώρα δὲ ἤξεύρω ὅτι ὁ ἐν Βρεττανίᾳ Ριχεμίνδος ἐποφθαλιμῆ τὴν νέαν Ἐλισάβετ, τὴν θυγατέρα τοῦ ἀδελφοῦ μου, φιλοδοξῶν διὰ τοῦ συνοικεσίου τούτου τὴν ἀπόκτησιν τοῦ διαδήματος· ὑπάγω πρὸς συνάντησίν της διὰ νὰ φανῶ πρὸς αὐτὴν ὡς φαιδρὸς καὶ εὐτυχῆς ἐραστής. (Ἐισέρχεται ὁ Κατεσβύ.)

ΚΑΤΕΣΒΥ. — Μυλόρδε...

Β. ΡΙΧ. — Φέρεις καλὰς ἢ κακὰς εἰδήσεις καὶ ἔρχεσαι τίνον ἀποτόμω;

ΚΑΤΕΣΒΥ. — Κακὰς εἰδήσεις, μυλόρδε ὁ ἐπίσκοπος Ἐλυς κατέφυγεν εἰς τὸν Ριχεμίνδον, ὁ δὲ Βούκιγγαμ ἀκολουθούμενος ὑπὸ τῶν τολμηρῶν Οὐκλίων στρατοπεδεύει, καὶ ἡ δύναμις του αὐξάνεται ἀδιαλείπτως.

Β. ΡΙΧ. — Ὁ ἐπίσκοπος Ἐλυς μετὰ τοῦ Ριχεμίνδου μὲ ἀνησυχῶν πλειότερον ἢ ὁ Βούκιγγαμ μετ' ἐν βία στρατολογηθεῖσαν δύναμίν του. Ἐλθέ, γνωρίζω ὅτι αἱ δειλαὶ συζητήσεις εἶνε βραδυπόροι ὑπηρεταὶ τῆς ὀκνηρᾶς ἀναβολῆς καὶ ὅτι ἡ ἀνβολὴ φέρει μεθ' ἑαυτῆς τὴν ἀσθενῆ καὶ ὡς χελώνην βυδίζουσαν πενίαν. Ἄς ἀνχωρήσωμεν ἐπὶ τῶν πτερυγῶν τοῦ λεραυνοῦ.

ἔστωσα αἱ πτέρυγές μου ὡς ταχύτης ἀστραπῆς καὶ τοῦ βασιλέως κήρου ἔστω τοῦ Λιδὸς Ἐριθῆς.

Ἄγωμεν, συναχθῶμεν στρατεύματα· ἀσπίς μου εἶνε ἡ συμβουλή μου· πρέπει νὰ εἶνέ τις ταχύς, ὅταν οἱ προδίτῃ τολμῶσι νὰ ἐκστρατεύωσιν. (Ἐξέρχονται.)

ΣΚΗΝΗ Δ'

Ἡ αὐτὴ πόλις. Πρὸ τῶν ἀνακτόρων

(Ἐισέρχεται ἡ βασίλισσα Μαργαρίτα)

Β. ΜΑΡΓ. — Οὕτω, ἡ εὐτυχία των ἀρχίζει τώρα νὰ ὠριμάζῃ καὶ μετ' ὀλίγον θὰ πέσῃ εἰς τὸ δυσῶδες στόμα τοῦ θανάτου. Εἰσέδυσαν κρυφίως εἰς τὰ μέρη ταῦτα διὰ νὰ παρατηρήσω τὴν παρακμὴν τῶν ἐχθρῶν μου. Εἶδον ἀρχὴν ὀλεθρίαν καὶ ἀπέρχομαι εἰς τὴν Ἰαλίαν ἐλπίζουσα ὅτι αἱ συνέπειαι θὰ ἀποβῶσιν ἐπίσης ζοφεραὶ, ἀπείσιαι καὶ τραγικαί. Ἀπομακρύνθητι, δυστυχῆς Μαργαρίτα. Ποῶς ἔρχεται; (ἀποσύρεται.) (Ἐισέρχονται ἡ βασίλισσα Ἐλισάβετ καὶ ἡ δούκισσα τῆς Ὑόρκης.)

Β. ΕΛΙΣ. — Ἄ! δυστυχῆς μου πρίγκιπες! ταλαίπωρά μου τέκνα, ἄνητρυφερά, μὴ ἀνείξαντα ἀκίμη! Ἐὰν αἱ εὐγενεῖς σὲ ψυχαὶ πετώσιν ἀκίμη εἰς τοὺς αἰθέρας καὶ δὲν ὠρίσθη εἰσέτι ἡ κατοιμία ὑμῶν ὑπὸ τῆς αἰωνίας ἀπαφάσεως, πετάξατε περὶ ἐμὲ μὲ τὰς ἀερῖδες

«ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ»

πτερυγὰς σὲς καὶ ἀκούσατε τοὺς θρήνους τῆς μητρὸς σὲς!

Β. ΜΑΡΓ. (Ἰδίᾳ.) Πετάξατε περὶ αὐτὴν καὶ εἶπατε ὅτι δικαία τιμωρία ἐβύθησε τὴν ἀνετέλλουσαν ὑμῶν αὐγὴν εἰς τὸ σκότος τοῦ θανάτου.

ΔΟΥΚΙΣΣΑ. — Τίσιν πολλαὶ δυστυχίαι συνέτριψαν τὴν φωνὴν μου, ὥστε ἡ γλῶσσά μου ἀπαυδῆσεν ἐκ τῆς ὀδύνης εἶνε σιωπηλὴ καὶ ἄφωνος. Δικαίᾳ ἀπέθανες. Ἐδουάρδε Πλανταγενέτα;

Β. ΜΑΡΓ. (Ἰδίᾳ.) Πλανταγενέτης ἀντὶ Πλανταγενέτου, Ἐδουάρδος ἐπλήρωσεν εἰς Ἐδουάρδον τὸ χρέος τοῦ θανάτου.

Β. ΕΛΙΣΑΒΕΤ. — Πῶς ἠδυνήθης, ὦ θεέ, νὰ ἐγκαταλίπῃς τοὺς τρυφεροὺς τούτους ἀμνοὺς καὶ νὰ ρίψῃς αὐτοὺς εἰς τὸ στόμα τοῦ λύκου; Ἡδυνήθης ποτὲ νὰ κοιμηθῆς ἄλλοτε, ὅτε διεπράττετο τοιοῦτον κακοῦργημα;

Β. ΜΑΡΓ. (Ἰδίᾳ.) — Ναι, ὅταν ἀπέθανεν ὁ ἄγιος Ἐρρίκος καὶ ὁ γλυκὺς μου υἱός.

ΔΟΥΚΙΣΣΑ. — Ζωὴ νεκρά, ὄρασις τυφλή, δυστυχῆς θνητὸν καὶ ζωντανὸν φάσμα, θέματα ὀδυνηρῶν, αἰσχος τοῦ κόσμου, κτήμα τοῦ τάφου, ἀρπυγὴν ὑπὸ τῆς ζωῆς, περιληπτικὸν ἄθροισμα θλιβερῶν ἡμερῶν ἀνάπυσον τὴν ἀνήσυχον ὑπαρξίν σου ἐπὶ τῆς νομοταγοῦς ταύτης ἀγγλικῆς γῆς, μεθυσθείσης παρνομῶς ὑπὸ τοῦ αἵματος τῶν ἀθῶων. (κάθηται.)

Β. ΕΛΙΣΑΒΕΤ. — Εἶθε, ὦ γῆ, νὰ μοι παρεῖχες ἕνα τάφον ὡς μοι παρέχεις τὸ μελαγχολικὸν τοῦτο κάθισμα! Θὰ ἐκρυπτον ἐκεῖ τὰ ὀστᾶ μου, ἀντὶ νὰ τὰ ἀναπαύω ἐδῶ. Τίς ἐκτός ἐμοῦ ἔχει λόγον νὰ θρηνῆ! (κάθηται πλησίον τῆς.)

Β. ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ (προχωροῦσα). — Ἐὰν ἡ ἀρχαιοτέρα θλίψις εἶναι ἡ σεβαστοτέρη, παρεχώρησατε εἰς τὴν ἰδικὴν μου τὸ πλεονέκτημα τῶν πρωτείων καὶ ἀφήσατε τὴν λύπην μου νὰ ἐκφρασθῆ πρώτη. Ἄν ἡ λύπη δύναται νὰ παραδεχθῆ κοινωνίαν τινά, (κάθηται μετ' αὐτῶν), ἀνυμνήσητε τῶν δεινῶν σὲς βλέπουσαι τὰ ἰδικά μου. Εἶχον ἕνα Ἐδουάρδον, πρὶν φονεῦσῃ αὐτὸν ὁ Ριχάρδος, εἶχον ἕνα Ἐρρίκον πρὶν φονεῦσῃ αὐτὸν ὁ Ριχάρδος. Εἶχες ἕνα Ἐδουάρδον, πρὶν φονεῦσῃ αὐτὸν ὁ Ριχάρδος, εἶχες ἕνα Ριχάρδον, πρὶν φονεῦσῃ αὐτὸν ὁ Ριχάρδος.

ΔΟΥΚΙΣΣΑ. — Εἶχον καὶ ἐγὼ ἕνα Ριχάρδον καὶ τὸν ἐφόνευσες σύ, εἶχον ἐπίσης ἕνα Ροτλάνδον καὶ ἐβούθησες νὰ φονευθῆ.

Β. ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ. — Εἶχες ἐπίσης ἕνα Κλαρεντίας καὶ τὸν ἐφόνευσες ὁ Ριχάρδος. Ἐκ τοῦ κόλπου σου ἐξῆλθεν ἔρπων δαίμων τῆς κολάσεως, ὅστις καταδιώκει πάντας ἡμᾶς μέχρι θ-

νάτου. Τὸ τέρας ἐκεῖνο, ὅπερ εἶχεν ὀδόντας, πρὶν ἀνοιξῆ τοὺς ὀφθαλμούς, διὰ νὰ σπαράττη τὰ ἀρνια καὶ νὰ ῥοφῆ τὸ ἀθῶον αἷμα των· ὁ μυσκρὸς οὗτος ἐξολοθρευτῆς τοῦ ἔργου τοῦ θεοῦ, ὁ κατ' ἐξοχὴν τύραννος, ὅστις βρασιλεύει ἐπὶ τῶν φλογισμένων ὀφθαλμῶν δακρυρροούντων πλασματῶν, τὸ τέρας τοῦτο ἐξῆμεσεν τὰ στέρα σου διὰ νὰ καταδιώκῃ ἡμᾶς μέχρι τοῦ τάφου. ὦ δίκαιε θεέ, δικαιοκρίτη καὶ δικαιοδότη, πόσον σὲ εὐχαριστῶ, διότι ὁ σαρκοβόρος οὗτος κύων σπαράττει τὸν καρπὸν τῶν σπλαγγῶν τῆς μητρὸς του καὶ καθιστᾷ αὐτὴν σύντροφον τῆς λύπης τῶν ἄλλων!

ΔΟΥΚΙΣΣΑ. — Μὴ θριάμβευε, ὦ σύζυγε τοῦ Ἐρρίκου ἐπιχαίρουσα εἰς τὰ δεινά μου. Μάρτυς μου ὁ Θεὸς εἶτι ἔχυσεν δάκρυα διὰ τὰ ἰδικά σου.

Β. ΜΑΡΓ. — Συγχωρήσατέ με. διψῶ ἐκδικησιν καὶ κορέννυμαι τῶρα ἐκ τῆς θέας αὐτῆς. Ἀπέθανεν ὁ Ἐδουάρδος σου ἐκεῖνος, ὅστις ἐφόνευσεν τὸν ἰδικόν μου Ἐδουάρδον· ὁ δὲ ἄλλος σου Ἐδουάρδος ἀπέθανεν πρὸς ἐξίλασμον τοῦ φόνου τοῦ Ἐδουάρδου μου. Ὁ νέος Ὑόρκ εἶναι ἀπλοῦν συμπλήρωμα, διότι καὶ οἱ δύο ἄλλοι ὀμοῦ δὲν ἠδύναντο νὰ ἐξισωθῶσι πρὸς τὰ ἔσοχα προτερήματα ἐκείνου, τὸν ὅποιον ἀπόλεσε. Ἀπέθανεν ὁ Κλαρεντίας σου, ὁ δολοφονήσας τὸν Ἐδουάρδον μου, οἱ θεοὶ δὲ τῆς τραγικῆς ἐκείνης πράξεως, ὁ μοιχὸς Ἀστιγξί, ὁ Ρίβερς, ὁ Βόγκαν καὶ ὁ Γρέυ, ἐτάφησαν προῶτως εἰς τοὺς ζοφεροὺς αὐτῶν τάφους. Ὁ Ριχάρδος ζῆ εἰσέτι, ζοφερὸς διαγγελεὺς τοῦ Ἄδου, ἐντεταλμένος παρ' αὐτοῦ νὰ ἀγοράζῃ ψυχὰς καὶ νὰ ἀποστέλλῃ αὐτάς ἐκεῖ. Ἄλλὰ μετ' ὀλίγον, θὰ ἐπέλθῃ τὸ οἰκτρὸν αὐτοῦ τέλος, τὸ ὅποιον οὐδεὶς θὰ θρηνήσῃ. Ἡ γῆ χρίνει, ὁ Ἄδης φλέγεται, οἱ δαίμονες ὠρῶνται, οἱ ἄγιοι δεόνται καὶ πάντες ζητοῦσι νὰ ἀφραπαθῆ ταχέως ἐκ τῆς γῆς. Σὲ ἱκετεύω, ὦ θεέ, νὰ κόψῃς τὸ νῆμα τῆς ζωῆς του διὰ νὰ ζήσω καὶ νὰ εἶπω: «Ἀπέθανε τὸ τέρας».

Β. ΕΛΙΣΑΒΕΤ. — ὦ μοὶ προεῖπες ὅτι θὰ ἤρχετο καιρὸς, καθ' ὃν θὰ ἐπεκαλούμην τὴν βοήθειάν σου διὰ νὰ καταρυσθῶ τὴν ἐξωγαμμένην ταύτην ἀράχνην, τὸν βδελυρὸν καὶ κυφὸν τοῦτον φόνον.

Β. ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ. — Σὲ ἐκάλουν τότε ὠχρὰν ἀπομίμησιν τοῦ μεγάλειου μου, ἀπλῆν σκιάν, βασίλισσιν ἐπίπλαστον, ἀσθενῆ ἀντανάκλασιν τοῦ παρελθόντος μου, γυναῖκα ἀρθεῖσιν εἰς τοιοῦτον ὕψος, ὥστε ἡ ἐξ αὐτοῦ πτώσις θὰ ἦτο τρομερά· χλευαστικῶς μητέρα δύο τέκνων ὠραίων, ὄνειρον τῆς προτέρης σου ὑπάρξεως, πνοὴν πομφόλυγα, σύμβολον ἀξιώματος, σημαίαν πε-

ριφανή έκταθειμένην εἰς τὰς κινδυνωδεστάτας προσβολάς, βασίλισσαν θεάτρου πρὸς πλήρωσιν τῆς σκηνῆς. Ποῦ εἶναι τὴν σύζυγόν σου; ποῦ οἱ ἀδελφοί σου; ποῦ οἱ δύο σου υἱοί; ποῦ ἡ χαρὰ σου; τίς σέ ἐπεκαλεῖτο κρυφαίως; «Ζήτη ἡ βασίλισσα»; ποῦ οἱ ἐνώπιόν σου ὑποκλιόμενοι καὶ κολακεύοντές σε εὐπατρίδαι; ποῦ τὰ πλήθη τοῦ λαοῦ τὰ ἀκολουθοῦντα τὰ θήματα σου; (1) ἀπαρίμνησον ὅλα ταῦτα καὶ ἰδέ τί εἶσαι τώρα. Δὲν εἶσαι πλέον σύζυγος εὐτυχίας, ἀλλὰ χήρα δυστυχιστάτη, δὲν εἶσαι πλέον μήτηρ γελῶσα, ἀλλὰ γυνὴ θρηνοῦσα καὶ αὐτὴ τῆς μητρὸς τὸ ὄνομα. Δὲν εἶσαι πλέον βασίλισσα, ἀλλὰ γυνὴ ἀθλίη φέρουσα τῆς λύπης τὸν στέφανον. Δὲν εἶσαι πλέον ἡ ἰκετευομένη, ἀλλ' ἡ ταπεινῶς ἰκετεύουσα. Δὲν εἶσαι ἡ περιφρονοῦσά με, ἀλλ' ἡ ὑπ' ἐμοῦ περιφρονοῦμένη. Δὲν εἶσαι πλέον ἡ ἐμπνεύουσα φόβον, ἀλλ' ἡ πάντας φοβούμενη. Δὲν εἶσαι πλέον ἡ πάντας διατάσσουσα, ἀλλ' ἐκείνη, εἰς ἣν οὐδεὶς ὑπακούει. Ὁ τροχὸς τῆς δικαιοσύνης ἐστράφη καὶ σέ ἀφῆκε λείαν τοῦ χρόνου μετὰ μίνης τῆς ἀναμνήσεως τοῦ παρελθόντος σου καὶ τῆς βασάνου τῆς συγκρίσεως ἐκείνου πρὸς τὴν παροῦσαν κατάστασίν σου. Ἀφοῦ ἐσφετερίσθης τὴν θέσιν μου, πρέπει νὰ συμμετάσχῃς καὶ τῶν θλίψεών μου. Τώρα ὁ ὑπερήφανος τράχηλός σου φέρει τὸ ἥμισυ τοῦ βάρους τοῦ ἰδικοῦ μου ζυγοῦ, ἐκ τοῦ οὐραίου ἀπαλλάσσων τὴν βεβρυμένην καρδίαν μου, ἀφήνουσα ἐπὶ σοῦ ὅλον αὐτῆς τὸ φορτίον (ἐγείρεται). Ἐγείνε, σύζυγε τοῦ ἴσου, βασίλισσα τῶν ἀτυχιῶν! Πίσσον θὰ ἐπιχαίρω εἰς τὴν Γαλλίαν διὰ τὰ δεινὰ τῆς Ἀγγλίας! (Ἡ βασίλισσα Ἐλισάβετ καὶ ἡ δούκισσα τῆς Ὀξφορδίας ἐγείρονται).

B. ΕΛΙΣΑΒ. — ὦ! σὺ, ἣτις ἤξεύρεις τόσον καλῶς νὰ καταρῶσαι, περιέμενε ὀλίγον καὶ διδάζόν με νὰ καταρῶμαι τοὺς ἐχθρούς μου.

B. ΜΑΡΙΓΑΡ. — Διέρχου τὰς νύκτας ἀνυπνος καὶ νήστευε τὰς ἡμέρας. Πράβχλπε τὴν ἀπολεσθεῖσαν εὐτυχίαν σου πρὸς τὰς σημερινὰς θλίψεις σου. Φκντάζου τὰ τέκνα σου ὠραιότερα ἢ ὅσον ἦσαν καὶ τὸν φονεὴν αὐτῶν φλυώτερον ἢ ὅσον εἶναι· μεγέθυνε τὴν ἀπώλειάν σου διὰ νὰ καθιστῆς μισακρότερον τὸν αἴτιον αὐτῆς· αἱ σκέψεις αὐταὶ θὰ σέ διδάξωσι τίνι τρόπῳ νὰ κταρῶσαι.

B. ΕΛΙΣΑΒ. — Οἱ λόγοι μου εἶναι ἀσθενεῖς· ἐμφύχωνσον αὐτοὺς διὰ τῶν ἰδικῶν σου.

1) «Decline all this, and see what now thou art» ὁ Furness ἐρμηνεύει τὴν φράσιν διὰ τοῦ recite all this ἐπανίλαβεν ἀκριβῶς ὅλα ταῦτα. Ὁ Γκιζὼ μεταφράζει: Renonce à tout cela et vois espalémeas ce que tu es aujourd'hui.

B. ΜΑΡΙΓ. — Αἱ δδῶναί σου θὰ καταστήσωσιν αὐτοὺς ὀρεῖς καὶ δικπερστικούς ὡς τοὺς ἰδικούς μου. (ἐξέρχεται).

ΔΟΥΚΙΣΣΑ. — Εἶναι λοιπὸν συνέπειαι τῆς συμφορᾶς οἱ πολλοὶ λόγοι;

B. ΕΛΙΣ. Εἶναι ἀερώδεις ἀντιπρόσωποι τῆς λύπης, μάταιοι κληρονόμοι εὐτυχίας οὐδὲν καταλιπούσης μετὰ θάνατον. Ἀσθενεῖς ῥήτορες ἐκφράζοντες τὰς δυστυχίας μας· ἄφετε αὐτοὺς νὰ ἐκφεύγωσιν ἐλευθέρως, μολονότι τὰ δι' αὐτῶν λεγόμενα εἰς οὐδὲν ἄλλο χρησιμεύουσιν ἢ εἰς μικρὰν τῆς καρδίας ἀνακούφισιν.

ΔΟΥΚΙΣ. — Ἄν ἔχη οὕτω, μὴ δέσμευε τὴν γλῶσσάν σου· ἐλθέ μετ' ἐμοῦ καὶ διὰ τῆς πνοῆς τῶν πικρῶν ἡμῶν λόγων, ἄς πνίξωμεν τὸν ἐπάρκτον υἱόν μου, ὅστις ἐπνίξε τὰ δύο ἐράσιμα τέκνα σου. (Ἀκούονται τυμπανοκρουσίαι). Ἄκουε τύμπανον, μὴ πύσης θρηνοῦσα. (ἐξέρχεται ὁ βασιλεὺς Ριχάρδος παρακολουθούμενος ὑπὸ στρατοῦ).

B. ΡΙΧΑΡΔ. — Τίς τολμᾷ νὰ ἀνχαιτίσῃ τὴν πολεμικὴν μου πορείαν;

ΔΟΥΚΙΣ. Ἐκείνη, ἣτις ἠδύνατο στραγγαλίζουσα σε ἐν τῷ καταραμένῳ αὐτῆς κόλπῳ, ν' ἀνχαιτίσῃ τοὺς φόνους, οὓς διέπραξας, ἀθλίε.

ΕΛΙΣΑΒ. Τολμᾷς νὰ στέφης διὰ χρυσοῦ στεφάνου τὸ μέτωπον ἐκεῖνο, ἐπὶ τοῦ οὐραίου, ἐὰν ἀπεδίδοτο δικαιοσύνη, ἔπρεπε νὰ χαρῶσθῃ διὰ πεπρωμένου σιδήρου ὁ φόνος τοῦ πρίγκιπος, εἰς ὃν ἀνήκε τὸ στέμμα τοῦτο καὶ ὁ τρομερὸς θάνατος τῶν δυστυχῶν μου υἱῶν καὶ τῶν ἀδελφῶν μου. Βίπέ μοι, κκαῶργε, οὐτιδανέ, ποῦ εἶνε τὰ τέκνα μου;

ΔΟΥΚΙΣ. Ποῦ εἶναι ὁ ἀδελφός σου Κλαρεντίας, ἔχιδνα καὶ ὁ μικρός του υἱός Πλαντάγενέτης;

B. ΕΛΙΣ. Ποῦ εἶνε οἱ εὐγενεῖς Ρίβερς, Βύγαν καὶ Γρέυ.

ΔΟΥΚΙΣ. Ποῦ εἶναι ὁ ἀγχιθός Ἀστιγξ;
B. ΡΙΧΑΡΔ. Σαλπίζατε, σαλπίζατε! Κροτήσατε τὰ τύμπανον, τυμπανισταί! Ἄς μὴ ἀκούσῃ ὁ οὐρανός τὰς ὕβρεις τῶν γυναικῶν τούτων, αἱ ὁποῖαι ὑβρίζουν τὸν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ χρισθέντα βασιλέα. Ἐμπρός· ἄς κροτήσωσι τὰ τύμπανον. (Ἀκούονται σαλπίζματα καὶ τυμπανοκρουσίαι). Ἦσυχάσατε, ὀμιλήσατε ἡπιώτερον, διότι ἄλλως θὰ πνίξω τὰς κρυφὰς σας διὰ τῆς ἡχηρᾶς βοῆς τοῦ πολέμου.

ΔΟΥΚΙΣ. Εἶσαι υἱός μου;
B. ΡΙΧΑΡΔ. Ναί, χάρις εἰς τὸν Θεόν, τὸν πατέρα μου καὶ ἑμῆς.

ΔΟΥΚΙΣ. Τότε ἄκουσον μὲ ὑπαμονὴν τὴν φωνὴν τῆς ὀργῆς μου.

B. ΡΙΧΑΡΔ. Κυρία, ἔχω κάτι τι ἐκ τοῦ χαρ-

κτῆρός σας καὶ δὲν ὑποφέρω εὐκόλως ἐπιπλήξεις.

ΔΟΥΚΙΣ. ὦ! ἄφες με νὰ ὀμιλήσω.

B. ΡΙΧΑΡΔ. Ὀμιλήσον, ἀλλὰ δὲν θὰ σέ ἀκούσω.

ΔΟΥΚΙΣ. Θὰ εἶμαι ἡπίαι καὶ μετριωπαθῆς εἰς τοὺς λόγους μου.

B. ΡΙΧΑΡΔΟΣ. Καὶ σύντομος, καλή μου μήτηρ, διότι βιάζομαι.

ΔΟΥΚΙΣ. Τόσον βιαστικῶς εἶσαι; Ὁ Θεὸς ἤξεύρει ὅτι ἐγὼ σέ ἐπερίμενα μὲ πόνους καὶ μὲ βίασιν.

B. ΡΙΧΑΡΔ. Καὶ δὲν ἤλθον ἐπὶ τέλους εἰς τὸν κόσμον διὰ νὰ σὰς προηγορήσω;

ΔΟΥΚΙΣ. Ὅχι, μὰ τὸν τίμιον σταυρὸν, ἤξεύρεις καλὰ ὅτι ἤλθες εἰς τὸν κόσμον διὰ νὰ μεῦ καταστήτῃς τὴν γῆν κόλκιν. Ὀδυνηρὸν φορτίον ἦτο δι' ἐμὲ ἡ γέννησίς σου· ἡ παιδική σου ἡλικία ὑπῆρξεν ὀργίλη καὶ δύστροπος, αἱ ἡμέραι τῆς ἀνατροφῆς σου ἦσαν τρομεραὶ, ἀπελπιστικαὶ, ἀγριαὶ καὶ μανιώδεις· ἡ πρώτη σου νεότης ὑπῆρξε παράτολμος, θρασεῖα καὶ ψυχαίνδυνος. Εἰς δὲ τὴν ὠριμὴν ἡλικίαν ὑπῆρξες ἀλαζών, ἀπκατεὼν, πανουργός καὶ αἰμοχαρής, εὐπροσήγορος μὲν κατὰ τὸ φαινόμενον, ἀλλὰ μισῶν σπουδρῶς τὸν ὑπὸ σοῦ θωπευόμενον. Βίπέ μου ποῖαν ὥραν προηγορῆς εὐρὸν ποτε παρὰ σοῦ.

B. ΡΙΧΑΡΔ. — Μὰ τὴν πίστιν μου ἀκουμάν, ἐκτὸς (1) τῆς ὥρας τοῦ Χουμφρέυ, ὅτε ἡ ὑψηλότης σου εὐρισκομένη μετ' ἐμοῦ ἐκλήθη παρ' αὐτοῦ εἰς γεῦμα. Ἐὐν ἡ ἔξ μου σὰς δυσχερεστῆ τίσιν πολὺ, ἄφετέ με νὰ ἀναχωρήσω, διὰ νὰ μὴ στενοχωρῶσθε, κυρία. Τυμπανίσατε, τυμπανισταί.

ΔΟΥΚΙΣΣΑ. — Ἄκουσέ με, σέ παρακλήθω.

B. ΡΙΧ. — Μὲ πολλὴν δικητικότητα ὀμιλεῖτε.

ΔΟΥΚΙΣΣΑ. — Μίαν λέξιν ἀκίμη, διότι δὲν θὰ ἀκούσης πλέον τὴν φωνὴν μου.

B. ΡΙΧ. — Πολὺ καλὰ.

ΔΟΥΚΙΣΣΑ. — Ἡ σὺ θὰ ἀποθάνῃς κατὰ τὴν δικαίαν κρίσιν τοῦ Θεοῦ, πρὶν ἐπιστρέψῃς νικητῆς ἐκ τοῦ πολέμου τούτου, ἢ θὰ ἀποθάνω ἐγὼ ἐκ λύπης ἢ ἐσχάτου γήρατος, καὶ δὲν θὰ ἴδω πλέον τὸ πρόσωπόν σου· κατὰ συνέπειαν λάβε

(1) Πολλὰ σχόλια ἐγράφησαν πρὸς ἐρμηνείαν τῆς φράσεως But Humphrey Hour. Κατ' ἄλλους μὲν αὐτὴ σημαίνει: εἶνε ὥρα προγεύματος, ἀλλὰ λέπει: ἡ τροφή. Δεῖται μετὰ τοῦ Χουμφρέυ ἦτο ἐν Ἀγγλίᾳ ἐκφρασις παρομιμώδης σημαίνουσα πρῶτον, ἀλλὰ δὲν ἔχω τροφήν. Κατ' ἄλλους σχολιαστὰς ὁ Ῥιχάρδος εἰρωνεύεται τὴν μητέρα τοῦ ὑπακινετόμενος σκάνδαλον αὐτῆς μετὰ τοῦ Χουμφρέυ, τοῦ ὁπερ εἶνε μᾶλλον σύμφωνον πρὸς τὸν χαρακτήρα του.

μετὰ σοῦ τὰς βρυτάτας μου ἀράς, καὶ εἴθε κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς μάχης νὰ σέ βρύνωσιν αὐταὶ περισσύτερον ἢ ὀλίκληρος ἢ πανοπλία σου. Αἱ δεήσεις μου εἶνε ὑπὲρ τῶν ἀντιπάλων σου, αἱ δὲ νεκραὶ ψυχαὶ τῶν τέκνων τοῦ Ἐδουάρδου θὰ ἐμψυγώσωσι τοὺς ἐχθρούς σου, ὑποσχόμενοι εἰς αὐτοὺς νίκην καὶ ἐπιτυχίαν. Εἶσαι αἰμοχαρής, καὶ αἰματηρὴν σέ προσμένει τέλος. Ἡ ἀτιμία, ἣτις ὑπῆρξε σύντροφος τοῦ βίου σου, θὰ σέ ἀκολουθήσῃ μεχρὶ τοῦ τάφου σου. (ἐξέρχεται.)

B. ΕΛΙΣ. — Ἐγὼ ἔχω ἰσχυρότερον λόγον νὰ σέ καταρασθῶ, ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἔχω τὴν δύναμιν ἐκείνης, περιορίζομαι λέγουσα «Ἀμήν». (ἀπομακρύνεται).

B. ΡΙΧ. — Σταθήτε, κυρία· νὰ σὰς εἶπω μίαν λέξιν.

B. ΕΛΙΣ. — Δὲν ἔχω πλέον υἱούς ἐξ αἱματος βασιλικῶν, διὰ νὰ τοὺς φρονέωσῃς. Ὡς πρὸς τὰς θυγατέρας μου, Ῥιχάρδε, αὐταὶ θὰ γίνωσι μοναχὰί προσευχόμεναι, οὐχὶ βασίλισσαι κλαίουσαι· μὴ ζητῆς λοιπὸν νὰ πληξῆς ταῦτας.

B. ΡΙΧ. — Ἐγὼ θυγατέρα ὀνομαζομένην Ἐλισάβετ, ἐνάρετον καὶ ὠραίαν, χαρῶσθῃς ἡγεμονικῶς καὶ χαίρεισσαν.

B. ΕΛΙΣ. — Καὶ πρέπει νὰ ἀποθάνῃ διὰ τοῦτο; ὦ! ἄφες αὐτὴν νὰ ζήσῃ. Ἐγὼ θὰ διαρθεῖρω τὰ ἦθη τῆς, θὰ μαρῶνω τὸ κάλλος τῆς, καὶ θὰ συκοφαντήσω ἐμυτην ὡς ἀπιστήσασαν εἰς τὴν συζυγικὴν κλίνην. Θὰ καλύψω αὐτὴν ἐν τῷ πέπλῳ τῆς ἀτιμίας. Καὶ διὰ νὰ δυνήθῃ νὰ ἀποσύγῃ τὸ φονικὸν ἐγγχειρίδιον, θὰ ὀμιλογῶσθῃ ὅτι δὲν εἶνε θυγάτηρ τοῦ Ἐδουάρδου.

B. ΡΙΧ. — Μὴ ὑβρίζῃς τὴν γέννησίν τῆς, εἶνε ἐξ αἱματος βασιλικῶν.

B. ΕΛΙΣ. — Διὰ νὰ σώσω τὴν ζωὴν τῆς, θὰ εἶπω ὅτι δὲν εἶναι.

B. ΡΙΧ. — Ἡ γέννησίς τῆς εἶνε ἡ ἀσφάλεια τῆς ζωῆς τῆς.

B. ΕΛΙΣ. — Καὶ ἐν τῇ ἀσφαλεῖ τῷ ἀπέθανον οἱ ἀδελφοί τῆς.

B. ΡΙΧ. — Ἦσαν δυσόωνοι κατὰ τὴν γέννησίν των οἱ προστάται ἀστέρες.

B. ΕΛΙΣ. — Ὅχι, κακοὶ φίλοι ἦσαν ἐναντίον εἰς τὴν ζωὴν αὐτῶν.

B. ΡΙΧ. — Τὸ πεπρωμένον δικφυγεῖν ἀδύνατον.

B. ΕΛΙΣ. — Ἀληθές, ὅταν ἡ κακὴ δημιουργῆ τὸ πεπρωμένον. Τὰ τέκνα μου ἦσαν προωρισμένα δι' ὠραιότερον θάνατον, ἐὰν ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ σοῦ εἶχε χορηγήσῃ βίον ἐναρετώτερον.

B. ΡΙΧ. — Ὀμιλεῖς ὡς ἐὰν ἐγὼ εἶχον φρονέσει τοὺς ἀνεψιούς μου.

B. ΕΛΙΣ. — Τοὺς ἀνεψιούς σου πράγματι!

εἶνε βελύτατα καὶ ἀληθέστατα ὀχυμένω εἰς τοὺς τάφους των.

Β. ΡΙΧ. — Μὴ θίγετε, κυρία, τὴν χορδὴν τζύτην παρῆλθον πλέον αὐτά.

Β. ΕΛΙΣ. — Θὰ θίγω αὐτὴν πάντοτε, ἕως ὅτου διαρραγῶσι καὶ τῆς καρδίας μου αἱ χορδαί.

Β. ΡΙΧ. — Μὰ τὰ παράσημά μου, τοῦ Ἀγ. Γεωργίου καὶ τῆς Περικνημίδος, μὰ τὸ στέμμα μου.

Β. ΕΛΙΣ. — Ἐβεβήλωσας τὸ πρῶτον, ἠτίμασας τὸ δεύτερον, καὶ ἤρπασας τὸ τρίτον.

Β. ΡΙΧΑΡ. — Ὀρκίζομαι.

Β. ΕΛΙΣ. — Εἰς τὸ μὴδὲν, διότι αὐτὸς δὲν εἶνε ὄρκος. Τὸ παράσημόν σου τοῦ Ἀγίου Γεωργίου βεβήλωθὲν, ἀπέλεσε τὴν ἀγιότητά του τὸ τῆς περικνημίδος σου κηλιδωθὲν, ἀπέβλασε τὴν ἱπποτικὴν του ἀρετὴν, τὸ στέμμα σου ἀρπαγὲν, κατήσχυνε τὴν βασιλικὴν του δαΐξαν. Ἄν θέλῃς νὰ ὀρκισθῆς καὶ νὰ σὲ πιστεύσω, ὀρκίσθητι εἰς ἄλλο τι μὴ ὑβρισθὲν ὑπὸ σοῦ.

Β. ΡΙΧ. — Τότε ὀρκίζομαι εἰς τὸν ἐαυτόν μου.

Β. ΕΛΙΣ. — Ἀλλὰ σὺ ἔκαμες κακὴν χρῆσιν τῶν δυνάμεών σου.

Β. ΡΙΧΑΡΔΟΣ. — Λοιπὸν, μὰ τὸν κόσμον.

Β. ΕΛΙΣ. — Εἶνε πλήρης ἐκ τῶν ἐγκλημάτων σου.

Β. ΡΙΧΑΡ. — Μὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός μου.

Β. ΕΛΙΣ. — Ὁ βίος σου τὸν ἠτίμασε.

Β. ΡΙΧ. — Ἐ! λοιπὸν, μὰ τὸν Θεόν.

Β. ΕΛΙΣ. — Ὑπὲρ πάντα ἄλλον ὑβριστὴς τὸν Θεόν. Ἴδὼν ἐφοβεῖσθαι νὰ παραβῆς ὄρκιον γενόμενον εἰς τὸ ὄνομά Του, οὔτε τὸ συνοικέσιον τοῦ βασιλέως ἀδελφοῦ σου θὰ διελύετο, οὔτε ὁ ἀδελφός μου θὰ ἐφρονέυετο. Ἴδὼν ἐφοβεῖσθαι νὰ παραβῆς ὄρκιον εἰς τὸ ὄνομά Του, τὸ βασιλικὸν στέμμα, τὸ περιβάλλον τῶρα τὸ μέτωπόν σου, θὰ ἔστεφε τοὺς τρυφεροὺς κορτάφους τοῦ τέκνου μου, καὶ θὰ ἔζων σήμερον ἐδῶ καὶ οἱ δύο πρίγκιπες, οἵτινες εἶνε τῶρα βορὰ τῶν σκολιῶν, στυλόντες προῶρως εἰς τὸν τάφον ὑπὸ τῆς ἀπιστίας σου. Εἰς τί λοιπὸν δύνασαι νὰ ὀρκισθῆς;

Β. ΡΙΧΑΡ. — Εἰς τὸ μέλλον.

Β. ΕΛΙΣ. — Ἐξύβρισας τὸ μέλλον ἐν τῷ παρελθόντι. Διότι καὶ ἐγὼ αὐτὴ θὰ χύσω πολλὰ δάκρυα εἰς τὸ μέλλον διὰ τοῦ παρελθόντος σου τὰ ἐγκλήματα. Τὰ τέκνα, τῶν ὁποίων ἐφόνευσας τοὺς γονεῖς, ζῶσιν ἀπροσάτευτα καὶ θὰ θρηνηθῶσι διὰ τοῦτο ἐν ὠριμωτέρῃ ἡλικίᾳ. Οἱ γονεῖς, ὧν ἐσφαξες τὰ τέκνα ζῶσιν ὡς φυτὰ μαρμαρένια, διὰ νὰ θρηνηθῶσιν ἐν τῷ γήρατι αὐτῶν. Μὴ ὀρκίζεσαι εἰς τὸ μέλλον, διότι τὸ κατεχράσθης, πρὶν ἢ κάμῃς χρῆσιν αὐτοῦ, διὰ τῆς κακῆς χρήσεως τοῦ παρελθόντος.

Β. ΡΙΧΑΡΔΟΣ. — Ἔθε νὰ ἐπιτύχω τύσον εἰς τὸ κινδυνῶδες τοῦτο ἐγγεῖρημα κατὰ τῶν ἐνύπλων ἐχθρῶν μου, ὅσον διανοοῦμαι νὰ μετανοήσω, καὶ νὰ ἐπανέλθω εἰς τὴν ἀρετὴν. Ἄς ἀπολεσθῶ, ἄς ἀπολεσθῶ ἐγὼ αὐτός. Ἄς μὴ μοῦ χορηγήσουν πλέον οὔτε στιγμὴν εὐτυχίας ἢ τύχη καὶ ὁ οὐρανός. Ἄς μοῦ ἀνοηθῆ τὸ φῶς τῆς ἡμέρας, καὶ τὴν ἀνάπαυσιν ἢ νύξ! Ἄς ἀντιστῶσιν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν σχεδίων μου, ἅπαντες οἱ ἀγχιθοποιοὶ πλανῆται, ἂν μὲ ἀγνὸν ἔρωτα, ἄσπιλον ἀφοσίωσιν καὶ ἱεροὺς διλογισμούς, δὲν ἐκφράζω τὸ αἶσθημά μου εἰς τὴν ὠρῆσιν καὶ ἡγεμονικὴν θυγατέρα σας. Ἐξ αὐτῆς ἐξαρτᾶται ἡ εὐτυχία σας καὶ ἡ ἰδική μου. Ἄνευ αὐτῆς θὰ πέσωσιν ἐπ' ἐμοῦ, ἐπὶ σοῦ ἐπ' αὐτῆς τῆς ἰδικῆς, ἐπὶ τῆς χώρας, καὶ ἐπὶ πολλῶν χριστιανικῶν ψυχῶν, ὁ θάνατος, ἡ ἐρήμωσις, καὶ ὁ ὄλεθρος. Μίνον διὰ τοῦ δεσμοῦ τούτου θὰ ἀποσοδηθῶσι τὰ δεινὰ τζύττα. Λοιπὸν, ἀγαπητή μου μητέρα (οὕτω πρέπει νὰ σὲ ὀνομάζω) συνηγορήσατε πρὸς αὐτὴν ὑπὲρ τοῦ ἔρωτός μου, ἐξηγήσατε εἰς αὐτὴν τί θὰ εἴμαι καὶ ὅχι τί ἤμην. Ὀμιλήσατέ της ὅχι περὶ τῆς σημερινῆς, ἀλλὰ περὶ τῆς μελλούσης ἀξίας μου. Ἐπιμείνατε ἐπὶ τῆς ἀνάγκης τῶν περιστάσεων, χωρὶς νὰ δυστροπήτε εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν μεγάλων μου σχεδίων.

Β. ΕΛΙΣΑΒ. — Θὰ ὑποκύψω λοιπὸν οὕτω εἰς τὸν πειρασμὸν τοῦ δαίμονος;

Β. ΡΙΧ. — Ναί, ἂν ὁ δαίμων οὕτως σὲς προτρέπῃ εἰς τὸ καλόν.

Β. ΕΛΙΣ. — Πρέπει λοιπὸν νὰ λησμονήσω τί εἴμαι διὰ νὰ γείνω πάλιν ὅτι ἤμην;

Β. ΡΙΧΑΡ. — Ναί, ἂν ἡ ἀνάμνησις τῆς σημερινῆς σου θέσεως σὲ βλάπτῃ.

Β. ΕΛΙΣ. Ἀλλὰ σὺ ἐφόνευσας τὰ τέκνα μου.

Β. ΡΙΧΑΡ. — Ἀλλὰ θάπτω αὐτὰ εἰς τοὺς κόλπους τῆς θυγατρὸς σας. Ἐκεῖ ὡς ἐν φωλεῖ φοίνικος θὰ ἀναγεννηθῶσιν ἐκ τῆς τέφρας αὐτῶν πρὸς παραμυθίαν σας.

Β. ΕΛΙΣ. — Πρέπει λοιπὸν νὰ ὑπάγω νὰ πείσω τὴν θυγατέρα μου, ὅπως ἐνδώσῃ εἰς τὴν ἐπιθυμίαν σου.

Β. ΡΙΧ. — Ναί, διότι θὰ καταστῆτε μήτηρ εὐτυχίης.

Β. ΕΛΙΣ. Πηγάδιον. Γράψε μου τυχέως, καὶ δι' ἐμοῦ θὰ μάθῃς τὸ φρόνημά της.

Β. ΡΙΧ. Φέρετε πρὸς αὐτὴν τὸν ἐρωτικὸν μου ἀσπασμὸν, ὑγιαίνετε. (Τὴν ἀσπάζεται. Ἐξέρχεται ἡ Ἐλισάβετ). Ὡ γύναι ἀνόητος, ἐνδοτικὴ, καὶ ἀείποτε εὐμετάβλητος. (Ἐισέρχεται ὁ Ράικλιφ καὶ μετ' αὐτὸν ὁ Κάτεσβυ). Ἐ τί νέξ;

ΡΑΤΚΛΙΦ. Κρατικίωτα ἀναξ, ἰσχυρὸς στόλος ἐφάνη διευθυνόμενος πρὸς τοὺς δυτικοὺς αἰ-

γιαλοὺς, πρὸς τὴν παρχλίαν δὲ συνηθροίσθησαν πολλοὶ ἀναποφάσιστοι καὶ μικρόψυχοι φίλοι, ἄοπλοι, μὴ τολμῶντες νὰ ἀποκρούσωσιν αὐτόν. Λέγεται ὅτι διοικεῖται ὑπὸ τοῦ Ριχεμόνδου καὶ ὅτι πλέει πρὸς τὴν ἀκτὴν, ἀνχμῶν τὴν βοήθειαν τοῦ Βούκιγγαμ, ὅπως ἐνεργήσῃ ἀποβίβασιν.

Β. ΡΙΧ. Στείλατε ταχυδρόμον ἐκτύπον πρὸς τὸν Δούκα τοῦ Νόρφολκ, ἀναχώρησον σὺ Ράτκλιφ ἢ ὁ Κάτεσβυ ποῦ εἶνε;

ΚΑΤΕΣΒΥ. Εἰς τὰς διαταγὰς σου ἄρχον μου.

Β. ΡΙΧ. Πέτα πρὸς τὸν Δούκα (πρὸς τὸν Ράικλιφ) καὶ σὺ εἰς Σώλσβαρν καὶ ὅταν ἐπιστρέψῃς... (πρὸς τὸν Κάτεσβυ.) Νωθρὲ, ἀπερίσκεπτε δούλε, τί στέκεις ἐδῶ καὶ δὲν σπεύδεις πρὸς τὸν Δούκα;

ΚΑΤΕΣ. Πρῶτον κρατικίε μου ἄρχον, εἴπατέ μου τί ἐπιθυμεῖτε νὰ ἀνακοινώσω πρὸς αὐτόν ἐκ μέρους τῆς ὑμετέρας ὑψηλότητος;

Β. ΡΙΧ. Ἐχεις δίκαιον, καλὲ Κάτεσβυ. Διάταξον αὐτόν νὰ στρατολογήσῃ ἀμέσως ὅσον τὸ δυνατόν πλειότερας δυνάμεις καὶ νὰ ἔλθῃ πρὸς ἐμὲ ἀμέσως εἰς Σώλσβαρν.

ΚΑΤΕΣ. Ἀπέρχομαι. (Ἐξέρχεται).

ΡΑΤΚΛΙΦ. Τί ἐπιθυμεῖ ἡ ὑμετέρα ὑψηλότης νὰ πράξω εἰς Σώλσβαρν.

Β. ΡΙΧ. Πῶς τί ἤθελες πράξῃ ἐκεῖ πρὶν ἐγὼ ὁ ἴδιος ὑπάγω;

ΡΑΤΚΛΙΦ. Ἡ ὑψηλότης σας μὲ εἶχε διατάξει νὰ προπορευθῶ.

Β. ΡΙΧ. Ἡλλαξὰ γνώμην, Ράικλιφ, ἡλλαξὰ γνώμην. (Ἐισέρχεται ὁ λόρδος Στάνλεϋ). Ἐ, τί νέξ φέρεις;

ΣΤΑΝΛΕΥ. Ὅχι τόσο καλὰ διὰ νὰ τὰ ἀκούσητε εὐχαρίστως, ἀλλ' οὔτε καὶ τόσο κακὰ. Ὅστε νὰ μὴ τὰ ἀναγγείλω.

Β. ΡΙΧ. Τί κινίγματα εἶνε αὐτά; Οὔτε καλὰ οὔτε κακὰ! Διατί τόσοις ἐλιγμοῦς, ἀφοῦ δύνασαι συντομώτερον νὰ τ' ἀναγγείλῃς; Καὶ πάλιν σ' ἐρωτῶ τί νέξ;

ΣΤΑΝΛΕΥ. Ὁ Ριχεμόνδος εἶνε εἰς τὴν θάλασσαν.

Β. ΡΙΧ. Ἔθε νὰ βυθισθῇ καὶ νὰ καταποντισθῇ, τί κάμνει ἐκεῖ ὁ δειλὸς αὐτός τυχοδιώκτης;

ΣΤΑΝ. Δὲν ἤξεύρω καλὰ, κρατικίε ἀναξ, τὸ συμπεραίνω ὅμως.

Β. ΡΙΧ. Ἐ, κύριε, τί συμπεραίνεις;

ΣΤΑΝ. Περαινήθητι ὑπὸ τοῦ Δόρσετ, τοῦ Ἐλυ, διευθύνεται πρὸς τὴν Ἀγγλίαν, διὰ νὰ διεκδικήσῃ τὸ στέμμα.

Β. ΡΙΧ. Χρεῖται λοιπὸν ὁ θρόνος; Δὲν ἔχει κύριον τὸ βασιλικὸν ξίφος; Ἀπέθανεν ὁ βασιλεύς; Ἀδέσποτον εἶνε τὸ κράτος; Ποῖος ἄλλος

κληρονόμος τοῦ Ἰόρκης ζῆ ἐκτός ἐμοῦ; Καὶ ποῖος ἄλλος ἐκτός τοῦ κληρονόμου τοῦ μεγάλου οἴκου τῆς Ἰόρκης εἶνε ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας; Εἰπέ μοι λοιπὸν τί κάμνει αὐτός εἰς τὴν θάλασσαν;

ΣΤΑΝ. Δὲν δύνωμαι νὰ ἐννοήσω διὰ ποῖον ἄλλον σκοπὸν ἂν ὄχι διὰ τὸ στέμμα.

Β. ΡΙΧΑΡ. Δὲν δύνωμαι νὰ μαντεύσῃς διὰ ποῖον λόγον ἔρχεται ὁ Οὐαλὸς ἐκτός μόνον ἂν πρόκειται νὰ γίνῃ κυρίαρχός σου. Φοβοῦμαι ὅτι θὰ αὐτομολήσῃ καὶ θὰ σπεύσῃ πρὸς αὐτόν.

ΣΤΑΝ. Ὅχι κρατικίε μου ἄρχον, μὴ δυσπίστει πρὸς ἐμὲ.

Β. ΡΙΧ. Ποῦ εἶνε λοιπὸν ὁ στρατός διὰ τοῦ ὁποίου θὰ τὸν ἀποκρούσῃς; Ποῦ εἶνε οἱ ὑποτελεῖς καὶ οἱ ὄπαδοί σου; Μήπως εὐρίσκονται εἰς τὴν δυτικὴν παρχλίαν βοηθοῦντες τὴν ἐκ τῶν πλοίων ἀποβίβασιν τῶν ἀνταρτῶν;

ΣΤΑΝ. Ὅχι, καλὲ μου ἄρχον, οἱ φίλοι μου εἶνε πρὸς βορρᾶν.

Β. ΡΙΧ. — Εἶνε ψυχροὶ φίλοι δι' ἐμὲ. Τί κάμουν πρὸς βορρᾶν, ἐνῶ ἔπρεπε νὰ ὑπηρετοῦν τὸν βασιλέα των πρὸς δυσμάς;

ΣΤΑΝΛΕΥ. Δὲν ἔλαβον διαταγὰς, κρατικίε βασιλεῦ. Ἐὰν ἡ ὑμετέρα Μεγαλειότης εὐαρεστηθῇ, θὰ συναθροίσω τοὺς φίλους μου, καὶ θὰ ἔλθω πρὸς συνάντησιν αὐτῆς, ὅπου καὶ ὅταν ἐπιθυμῇ ἡ ὑμετέρα Μεγαλειότης.

Β. ΡΙΧ. — Ἀνχυφιθύλω θὰ ἐπεθύμεις νὰ ἦσο ἤδη μακρὰν, διὰ νὰ συνεννοηθῆς μετὰ τοῦ Ριχεμόνδου. Δὲν σὲ ἐμπιστεύομαι κύριε.

ΣΤΑΝΛΕΥ. Δὲν ἔχετε λόγον, κρατικίε ἀναξ, νὰ δυσπιστήτε εἰς τὴν φιλίαν μου. Οὔτε ἤμην, οὔτε θὰ εἴμαι ποτὲ προδότης.

Β. ΡΙΧ. — Ὑπάγε λοιπὸν νὰ συναθροίσῃς τὰς δυνάμεις σου, ἀλλ' ἄφες μετ' ἐμοῦ τὸν υἱόν σου Γεώργιον Στάνλεϋ, πρόσεξε νὰ μείνῃς πιστός, διότι ἄλλως ἡ κεφαλή του δὲν εἶνε ἀσφαλής.

ΣΤΑΝΛΕΥ. Μεταχειρίσθητε αὐτόν, ἀναλόγως τῆς πρὸς ὑμᾶς πίστεώς μου. (Ἐξέρχεται).

(Ἐισέρχεται ἀγγελιαφόρος)

ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ. — Γαληνότετα Ἄναξ, ὡς ἀκριβῶς ἔμαθον παρὰ τινων φίλων, ὁ Σίρ Ἐδουάρδος Κούρτνεϋ καὶ ὁ πρεσβύτερος αὐτοῦ ἀδελφός ὁ ὑπερήφανος ἐκεῖνος ἱεράρχης ὁ ἐπίσκοπος Ἐξετέρης, μετὰ πολλῶν ἄλλων συμμάχων ἔλαβον τὰ ὅπλα εἰς Δέβονσχιρ.

(Ἐισέρχεται δεύτερος ἀγγελιαφόρος)

2ος ΑΓΓΕΛΙΑΦ. — Οἱ Γαυιφόρδοι, ἄρχον, ἔλαβον τὰ ὅπλα ἐν τῇ κομητείᾳ τῆς Κέντης, νῆσι δὲ ὄπαδοι δικρατῶς συρρέοντες πρὸς τοὺς ἀντάρτας, αὐξάνουσι τὰς δυνάμεις αὐτῶν.

(Εισέρχεται τρίτος ἀγγελιαφόρος)

3ος ΑΓΓΕΛ. — Ἄρχον, ὁ στρατός τοῦ ἰσχυροῦ Βούκιγχαμ...

B. PIX. — Κατηραμένοι νὰ εἴσθε πτηνὰ ἀπαίσια! Μόνον νεκρῶσιμα ἄσπρα ψάλλετε: (κτυπᾷ αὐτόν). Νά, λάβε την, ἕως ἔτου φέσεις καλλιτέρας εἰδήσεις.

3ος ΑΓΓΕΛΙΑΦ. — Τὰ νέα, τὰ ὅποια ἔχω νὰ ἀναγγεῖλω εἶνε, ὅτι ἔνεκα σφοδρᾶς καττιγίδος καὶ βρογῆς βαγδαίας, ὁ στρατός τοῦ Βούκιγχαμ διεσκορπίσθη ἀτάκτως. Αὐτός δὲ ὁ ἴδιος πλανᾷται ἐγκαταλελειμμένος καὶ οὐδεὶς ἤζει ῥεῖ ποῦ εὐρίσκειται.

B. PIX. — Σοῦ ζητῶ συγγνώμην. Ἴδού, λάβε τὸ βαλλάντιόν μου διὰ ἰαθεραπευθῆς ἐκ τοῦ κτυπήματος, τὸ ὅποσον σοὶ ἔδωκα. Δὲν προεκλήρυξε συνετός τις φίλος ἀμοιβὴν δι' ἐκεῖνον, ὅστις ἤθελε συλλάβει τὸν προδότην;

3ος ΑΓΓΕΛ. — Ναί, ἀναξ, ἐγένετο ταιαύτη προκήρυξις.

(Εισέρχεται τέταρτος ἀγγελιαφόρος).

4ος ΑΓΓΕΛ. — Λέγεται, ἄρχον, ὅτι ὁ σὶρ Θωμάς Λόβελ καὶ ὁ λόρδος Δόρσετ εἶνε ἐνοπλοὶ ἐν Ὑόρκερ. Ἐν τούτοις θὰ ἀναγγεῖλω εἰς τὴν Μεγαλειότητά σας, τὴν εὐχάριστον εἶδῃσιν ὅτι ὁ στόλος τῶν Βρεττανῶν διεσκορπίσθη ὑπὸ τρικυμίας. Ὁ παρὰ τὴν Δορνετσαίρ εὐρισκόμενος Ριχεμόνδος ἐξέπεστειλε λέμβον, ἵνα μάθῃ ἂν οἱ ἐπὶ τῆς ἀκτῆς εὐρισκόμενοι ἦσαν φίλοι τοῦ ἢ ὄχι. Οὗτοι δὲ ἀπήντησαν, ὅτι ἐστάλησαν ὑπὸ τοῦ Βούκιγχαμ, ἵνα βοηθήσωσιν αὐτόν, ἀλλ' ἐκεῖνος δυσπιστήσας πρὸς αὐτούς, ὕψωσε τὰ ἱστία καὶ ἀπέπλευσε πρὸς τὴν Βρεττανίαν.

B. PIXARΔΟΣ. Ἐμπρός, ἔμπρός. Ἄγωμεν τῶρα ὅτε ἔχομεν τὰ ὄπλα εἰς χεῖρας, ἂν ὄχι διὰ νὰ πολεμήσωμεν πρὸς ξένους ἐχθρούς, πάντως ὅμως διὰ νὰ καταβάλωμεν τοὺς ἐν τῷ κράτει ἡμῶν ἀντάρτας.

(Εισέρχεται πάλιν ὁ Κατεσβύ).

KATEC. Ὁ δούξ τοῦ Βούκιγχαμ συνελήφθη, ἄρχον; αὕτη εἶνε ἡ εὐχάριστος εἶδησις. Ἡ

δυσάρεστος δὲ, ὅτι ὁ κύμης τοῦ Ριχεμόνδου ἀπεβιάσθη εἰς Μιλφορδην μετὰ δυνάμειος ἰσχυρᾶς καὶ ὅμως πρέπει νὰ ἀναγγεῖλω καὶ τούτην.

B. PIX. Ἐμπρός, πρὸς τὸ Σῶλσβαρυ. Ἐνῶ ἡμεῖς συζητοῦμεν ἐδῶ, μία εὐτυχὴς ἢ ἀτυχὴς μάχη ἠδύνατο ν' ἀποφασίσῃ περὶ τῆς τύχης τοῦ θρόνου. Ἄς λάβωσι τινὲς τὴν φροντίδα νὰ ὀδηγήσωσι τὸν Βούκιγχαμ εἰς Σῶλσβαρυ, οἱ δὲ λοιποὶ ἄς ἔλθωσι μετ' ἐμοῦ.

(* Ακούονται σιλλίωματο. Ἐξέρχονται)

ΣΚΗΝΗ Ε.

Δομάτιον ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Λόρδου Στάνλεϋ.

(Εισέρχονται ὁ Στάνλεϋ καὶ ὁ σὶρ Χριστοφόρος Ἐρσουϊκ).

ΣΤΑΝΛΕΥ. Εἰπέ πρὸς τὸν Ριχεμόνδον, σὶρ Χριστόφορε, ἐκ μέρους μου, ὅτι εἰς τὸν στάβλον τοῦ αἰμοχαροῦς τούτου ἀγριοχοίρου κρατεῖται κλεισμένος ὁ υἱός μου Γεωργίος Στάνλεϋ. Ἐὰν αὐτομολήσω θὰ ἀποκεφαλισθῇ ὁ νεαρὸς Γεωργίος. Ὡς ἐκ τοῦ φόβου τούτου δὲν τολμῶ νὰ τὸν βοηθήσω. Ἄλλ' εἰπέ μου, ποῦ εὐρίσκειται τῶρα ὁ εὐγενὴς Ριχεμόνδος;

ΕΡΣΟΥΙ·Κ. — Εἰς Πέμβρουκ ἢ εἰς Χαρφόρ-Ούεστ, ἐν Οὐαλίξ.

ΣΤΑΝΛ. Τινὲς ἐκ τῶν ἐπιφκνῶν κατέφυγον πρὸς αὐτόν;

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ. Ὁ ὀνομαστὸς πολεμιστῆς σὶρ Οὐῶλτερ Χέρβετ, ὁ σὶρ Γίλβετ Τάλβοτ, ὁ σὶρ Γουλιέλμος Στάνλεϋ, ὁ Ὁξφορδ, ὁ τρομερὸς Πέμβρουκ, ὁ σὶρ Ἰάκωβος Βλόντ καὶ ὁ Ράιξ Θωμάς μετὰ στρατοῦ ἐμπειροπολέμου καὶ πολλῶν ἄλλων ἄξιων καὶ ἰκκνῶν ἀνδρῶν, πάντες διευθύνονται πρὸς τὸ Λονδίνον, ἂν καθ' ὁδὸν δὲν συμπλακοῦν μετ' ἄλλων.

ΣΤΑΝΛ. Ἐπίστρεψον πρὸς τὸν κύριόν σου καὶ προσχγίρευσον αὐτόν ἐκ μέρους μου. Εἰπέ δὲ εἰς αὐτόν, ὅτι ἡ βασιλίσσα συνήνεσε μετὰ προθυμίας εἰς τὸν μετὰ τῆς θυγατρὸς τῆς γάμον του. Ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τούτων θά μάθῃ τοὺς σκοπούς μου. Ὑγιαίνετε.

(Δίδει πρὸς αὐτόν ἐπιστολὴν Ἐξέρχονται).

ΒΟΥΚΙΓΧΑΜ. — Ἀστιγὴ καὶ τέκνα τοῦ Ἐδουάρδου. Ρίβερς, Γρέϋ, ἅγιε βασιλεῦ Ἐρρίκε καὶ ὁ ὠραῖός σου υἱός Ἐδουάρδος, Βίγαν καὶ σεῖς πάντες οἱ δολοφονηθέντες ὑπὸ τῆς προδοτικῆς καὶ διεφθαρμένης χειρὸς τῆς δικαιοσύνης, ἐὰν αἱ ἐξωργισμένοι ψυχαὶ ὑμῶν βλέπωσι διὰ μέσου τῶν νεφῶν τὸ θέαμα τῆς στιγμῆς ταύτης, χλευάσατε πρὸς ἐκδίκησιν τὸν ὄλεθρόν μου. Αἴ!

κύριοι, δὲν εἶνε σήμερον ψυχασάββατον;

ΔΙΚΑΣΤΗΣ. — Ναί.

ΒΟΥΚΙΓΧΑΜ. — Τότε ψυχασάββατον θὰ εἶνε ἡ ἡμέρα τοῦ θανάτου μου. Ἡ ἡμέρα αὕτη εἶνε ἐκείνη, ἣν ἐπὶ τοῦ βασιλέως Ἐδουάρδου ἐπεκαλούμεν ὡς ἡμέραν τοῦ θανάτου ἂν ποτὲ ἐγενήμην προδότης τῶν τέκνων του, καὶ τῶν συγγενῶν τῆς συζύγου του· κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἐπεθύμου νὰ φονευθῶ ὑπὸ τῆς ἀπιστίας ἐκείνου, πρὸς ὃν εἶχον πλήρη ἐμπιστοσύνην ἡ ἡμέρα αὕτη τοῦ ψυχασάββατου εἶνε διὰ τὴν ἐντρομὸν ψυχῆν μου ἢ ὠρισμένη προθεσμία τῆς τιμωρίας τῶν ἐγκλημάτων μου· ὁ παντεπόπτης Θεὸς πρὸς ὃν μετ' ἐλαφρότητος ἀπειτινύμην ἔστρεψε κατ' ἐμοῦ τὰς ψευδεῖς προσευχάς μου χορηγήσας μοι μετὰ σοβαρότητος ὅ τι τῷ ἐζήτητον ἀστειζόμενος. Οὕτω ἐξαναγκάζει τοὺς κακοὺς νὰ διευθύνωσι τὰ ξίφη αὐτῶν κατὰ τοῦ στήθους τοῦ κυρίου των. Οὕτω ἡ ἀρὰ τῆς Μαργαρίτας πίπτει βαρεῖα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου. «Ὅταν αὐτός, εἶπε, σπαράξῃ καὶ τὴν ἰδικὴν σου καρδίαν διὰ τῆς θλίψεως, ἐνθυμήθητι τὴν προφητείαν τῆς Μαργαρίτας». Ἐμπρός, κύριοι, ὀδηγήσατέ με εἰς τὸ ἱκρίωμα τοῦ αἵσχυρος. Ἡ ἀδικία καρποῦται τὴν ἀδικίαν, καὶ τὸ ἐγκλημα πληρώνεται δι' ἐγκλήματος. (Ἐξέρχονται.)

ΣΚΗΝΗ Β'.

Πεδιάς πλησίον τῆς Ταμβόρθης

(Εισέρχονται μετὰ σημαίων καὶ τυμπανοκροσίας, ὁ Ριχεμόνδος, ὁ Ὁξφορδ, ὁ σὶρ Ἰάκωβος Βλόντ, ὁ σὶρ Οὐάλιτερ Χέρβετ καὶ ἄλλοι ἀκολουθούμενοι ὑπὸ στρατιωτῶν βαδίζόντων ἐν τάξει).

PIXEMONΔΟΣ. — Συμπολεμισταὶ καὶ φίλοι προσφιλεῖς ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῆς τυραννίας συντριβόμενοι κατωρθώσαμεν νὰ εἰσδύσωμεν ἀκωλύτως μέχρι τῆς καρδίας τῆς χώρας, ἡ ἐπιστολὴ δὲ, ἣν παρὰ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Στάνλεϋ ἐλάβομεν ἐδῶ, εἶνε λίαν παρήγορος καὶ ἐνθαρρυντικὴ. Ὁ μισαρὸς, ὁ αἰμοχαρὴς καὶ ἀρπαξὴ κάπρος, ὁ ἐρημώσας τοὺς ἀνηρούς ἡμῶν ἀγρούς καὶ τὰς καρποφόρους ἀμπέλους καταπίνει ὡς ἀποπλύματα πινακίων τὸ θερμόν σας αἷμα, μεταβάλλων εἰς σκάφην τὰ ξεσχισμένα στήθη σας. Ὁ δυσειδὴς αὐτὸς χοῖρος εὐρίσκειται τῶρα εἰς τὸ κέντρον τῆς νήσου ταύτης παρὰ τὴν πόλιν Λέστερ, ὡς μανθάνομεν, ἣτις ἀπέχει μίαν ἡμέραν τῆς Ταμβόρθης. Ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ προβῆτε μετὰ θάρρους, γενναῖοι φίλοι, ἵνα θέρσωμεν τὸν καρπὸν διαρκούς εἰρήνης, διὰ τῆς φονικῆς μάχης ἀγρίου πολέμου.

ΟΞΦΟΡΔ. — Ἡ συνείδησις ἐκάστου θὰ μεταβληθῇ εἰς χίλιαν ξίφη, ὅπως πολεμήσωσιν ἐναντίον τοῦ αἰμοχαροῦς τούτου δολοφόνου.

ΧΕΡΒΕΡΤ. — Δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι οἱ φίλοι θὰ αὐτομολήσωσι πρὸς ἡμᾶς.

ΜΗΛΟΥΝΤ. — Φίλοι τοῦ εἶνε μόνον ὅσοι τὸν φοβοῦνται, ἀλλ' οὗτοι θὰ ἐγκαταλείψωσιν αὐτόν κατὰ τὴν στιγμὴν τοῦ κινδύνου.

PIXEMONΔΟΣ. — Ὅλα ταῦτα εἶνε ὑπὲρ ἡμῶν, ὥστε ὅς βαδίσωμεν ἐμπρός, ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ, ἡ ἀληθὴς ἐλπίς εἶνε ταχεῖα καὶ πετᾷ ἐπὶ περὺγων χελιδόνος, μεταβάλλουσα τοὺς βασιλεῖς εἰς θεοὺς καὶ εἰς βασιλεῖς τὰ ταπεινότερα τῶν πλασμάτων. (Ἐξέρχονται).

ΣΚΗΝΗ Γ'

Ἡ πεδιάς τῆς Βούσουρθ

Εισέρχεται ἐνοπλος ὁ Βασιλεὺς Ριχάρδος μετὰ τοῦ Νόρφοκ, τοῦ Κόμητος Σόρεϋ καὶ ἄλλων.

B. PIXARΔΟΣ. — Ἐδῶ στήσατε τὰς σκηνάς μας, ἐδῶ εἰς τὴν πεδιάδα τοῦ Βόρσουρθ. Δικτὶ τίσσον σκυθρωπός, μυλιρδε Σόρεϋ;

ΣΟΡΕΥ. — Ἡ καρδίκα μου εἶνε δις φαιδρότερα τῶν ὀφθαλμῶν μου.

B. PIXARΔΟΣ. — Μυλόρδε Νόρφοκ, ΝΟΡΦΟΚ. — Εἰς τὰς δικταγὰς σου, γαληνότατε ἄρχον.

B. PIXARΔΟΣ. — Πρέπει νὰ κτυπηθῶμεν Νόρφοκ; δὲν εἶνε ἀλήθεια;

ΝΟΡΦΟΚ. — Θὰ δώσωμεν καὶ θὰ λάβωμεν πλήγας, μεγαλειότητα.

B. PIXARΔΟΣ. — Λοιπὸν στήσατε τὴν σκηνὴν μου! (οἱ στρατιῶται στήνουν τὴν σκηνήν). Ἐδῶ θὰ κοιμηθῶ ἀπίψε, ποῦ ὅμως αὔριον; Ἀλλὰ τί με μέλλει. Ἐξικρίβωσε κάνεις τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐχθρῶν;

ΝΟΡΦΟΚ. — Αἱ δυνάμεις τινὲν δὲν ὑπερβαίνουν τὰς 6 ἢ 7 χιλιάδας.

B. PIXARΔΟΣ. — Ἐ! ὁ στρατός ἡμῶν εἶνε τρεῖς φορὰς ἰσχυρότερος, ἐκτὸς τούτου τὸ ὄνομα τοῦ βασιλέως εἶνε φρούριον ἰσχυρὸν, οὗτινος στεροῦνται οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν. Στήσατε λοιπὸν τὴν σκηνήν μου. Ὑπάγωμεν, ἀνδρεῖοι φίλοι, νὰ ἴδωμεν τί πλεονεκτήματα παρέχει τὸ πεδῖον. Καλέσατέ τινὰς ἐκ τῶν μάλλον ἐμπειροπολέμων ἀνδρῶν. (1) Σύνθημά μας ἔστω ἡ πειθαρχία καὶ ἡ ταχεῖα ἐνέργεια, διότι ἡ αὔριον θὰ ἦνε ἡμέρα ἐργασίας, μυλιρδοί. (Ἐξέρχονται). Εἰσέρχονται ἐκ τοῦ ἑτέρου μέρους τῆς πεδιάδος ὁ Ριχεμόνδος, ὁ σὶρ Γουλιέλμος Βράνδον, ὁ Ὁξφορδ καὶ ἄλλοι. Στρατιῶται τινὲς στήνουν τὴν σκηνήν τοῦ Ριχεμόνδου.

PIXEMONΔΟΣ. — Ὁ κεκμηκὸς ἥλιος ἦτο χρυσοῦς κατὰ τὴν δύσιν, τὰ δὲ λαμπρὰ ἔγνη τοῦ πυρίνου ἄρματός του προμηνύουν ὠραίαν τὴν αὐ-

(1) Men if sound direction of approved still in military matters. Δεδομασμένης πολεμικῆς ἐμπειρίας. Ἐσφαλμένως μεταφράζει ὁ Guigor de bon jugement.

ΠΡΑΞΙΣ V

ΣΚΗΝΗ Ι.

Σῶλσβουρν. Δημόσιος πλατεῖα.

Εισέρχονται ὁ δικαστὴς μετὰ τοῦ Βούκιγχαμ καὶ φρουρῶν ὀδηγούντων αὐτόν εἰς τὸν θάνατον.

ΒΟΥΚΙΓΧΑΜ. — Δὲν θέλει λοιπὸν ὁ βασιλεὺς Ριχάρδος νὰ με ἀφήσῃ νὰ τοῦ ὀμιλήσω;

ΔΙΚΑΣΤΗΣ. — Ὁχι, καλέ μου λόρδε· κατὰ συνέπειαν ἔχε ὑπομονήν.

ριανήν ἡμέραν. Σὺ Γουλιέλμε Βράνδον, σὺ θὰ εἶσαι ὁ σηματοφόρος μου. Φέρετέ μου χαρτί καὶ μελάνην εἰς τὴν σκηνήν μου, θὰ χαράξω τὸ σχέδιον τῆς μάχης ἡμῶν, θὰ ὀρίσω εἰς ἕκαστον ἀρχηγὸν τὴν δρασίν του καὶ θὰ διαιρέσω εἰς ἴσας μέρη τὸ μικρὸν ἡμῶν στρατεύμα. Λόρδε Ὁξφορντ Σὺ Γουλιέλμε Βράνδον, καὶ σὺ Σὺ Οὐὼλτερ Χέρμπερτ, μείνατε μαζί μου. Ὁ κόμης Πέμβρουκ θὰ διοικῇ τὸ σύνταγμα του. Προσπαγόμενοι αὐτὸν ἐκ μέρους μου, καλέ μου λοχαγὲ Blunt καὶ εἶπε εἰς αὐτὸν νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν σκηνήν μου εἰς τὰς δύο μετὰ τὸ μεσονύκτιον Ἄκουσε ἀκόμη καὶ τι, καλέ μου Blunt, πρὶν ἀνχωρήσῃς. Ἡξεύρεις ποῦ εἶνε τὸ στρατόπεδον τοῦ λόρδου Στάνλεϋ;

BLUNT. Ἄν δὲν ἠπατήθην ὡς πρὸς τὰς σημαίας του, τὸ σύνταγμα του εὐρίσκειται τοῦλάχιστον ἡμισυ μίλιον πρὸς μεσημβρίαν τοῦ ἰσχυροῦ στρατιωτικοῦ σώματος τοῦ Βασιλέως.

PIXEMONΔΟΣ.— Ἄν δύνῃσαι, ἀνευ κινδύνου, καλέ μου λοχαγὲ Blunt, προσπαγόμενοι αὐτὸν ἐκ μέρους μου, καὶ δὸς αὐτῷ τὸ σπουδαῖον τοῦτο ἔγγραφο.

BLUNT.— Καὶ με κίνδυνον τῆς ζωῆς μου, καλέ μου λόρδε, θὰ τὸ ἀνελάβω. Καὶ εἶθε, τῇ βοήθειᾳ τοῦ Θεοῦ, νὰ κοιμηθῆτε ἡσύχως ἀπόψε.

PIXEMONΔΟΣ.— Καλὴν νύκτα, καλέ μου λοχαγὲ Blunt. Ἐλθετε, κύριοι, ἵνα συσχεφθῶμεν περὶ τῶν πολεμικῶν κινήσεων τῆς αὔριον. Εἰσέλθωμεν εἰς τὴν σκηνήν μου. Ὁ ἀὴρ εἶνε ψυχρὸς καὶ διαπεραστικὸς. (Ἐισέρχονται εἰς τὴν σκηνήν) (Ἐισέρχεται εἰς τὴν σκηνήν του ὁ Βασιλεὺς Ριχάρδος, ὁ Νόρφολκ, ὁ Ράτκλιφ, ὁ Κατεσβύ, καὶ ἄλλοι).

B. ΡΙΧΑΡΔΟΣ.— Τί ὥρα εἶνε;

KATECBI.— Εἶνε ἑννέα, καιρὸς τοῦ δείπνου, ἄρχον.

B. ΡΙΧΑΡΔΟΣ.— Δὲν θὰ δειπνήσω ἀπόψε. Δώσατέ μου χαρτί καὶ μελάνη. Πῶς! ἔκμαχον ἐλαφροτέρων τὴν περικεφαλαίαν μου; ἔφεραν ὅλα τὰ ὄπλα μου εἰς τὴν σκηνήν;

KATECBI.— Ναί, ἄρχον, ὅλα εἶνε ἑτοιμα.

B. ΡΙΧΑΡΔΟΣ.— Σπεῦσε, λάβε τὴν θέσιν σου, καλέ Νόρφολκ.

NORFOLK.— Ἀπερχομαι, ἄρχον.

B. ΡΙΧΑΡΔΟΣ.— Ἐύπνησε αὔριον μαζί με τὸν κορυδαλόν, γενναῖε Νόρφολκ.

NORFOLK.— Μὴ ἀμφίβηλλε περὶ τούτου, ἄρχον. (Ἐξέρχεται).

B. ΡΙΧΑΡΔΟΣ.— Κρατεσβύ!

KATECBI.— Ἄρχον;

B. ΡΙΧΑΡΔΟΣ.— Στείλε ἕνα ὑπαξιωματικὸν εἰς τὸ σύνταγμα τοῦ Στάνλεϋ μετὰ τὴν διαταγὴν νὰ φέρῃ τὸ στρατεύμα του πρὸ τῆς ἀν-

τολῆς τοῦ ἡλίου, διότι ἄλλως ὁ υἱὸς του Γεώργιος θὰ ριφθῇ εἰς τὸ σκοτεινὸν ὑπόγειον τῆς αἰωνίας νυκτός. (Ἐξέρχεται ὁ Κατεσβύ). Φέρε μου ἕνα ποτήρι κρασί. Δότε μου μίαν κλεψύδραν. (1) Ἐτοίμασε τὸν λευκὸν μου ἵππον διὰ τὴν μάχην τῆς αὔριον. Φρόντισε νὰ μοῦ δώσῃς δόρυ ἰσχυρὸν καὶ ὄχι πολὺ βαρύν. Ράτκλιφ.

ΡΑΤΚΛΙΦ.— Εἰς τὰς διαταγὰς σας ἄρχον.

B. ΡΙΧΑΡΔΟΣ.— Εἶδες τὸν μελαγχολικὸν λόρδον Νορθούμπερλανδ!

ΡΑΤΚΛΙΦ.— Τὸν εἶδον περὶ τὸ λυκαυγές μετὰ τοῦ κόμητος Θωμά Σόρρεϋ ἐπισκεπτόμενον τὸ στρατόπεδον καὶ ἐνθαρρύνοντα τοὺς στρατιώτας.

B. ΡΙΧΑΡΔΟΣ.— Καλὰ, χαίρω πολὺ διὰ τοῦτο. Δὸς μου ἕνα ποτήρι κρασί. Δὲν ἔχω πλέον τὴν συνήθη μου εὐθυμίαν καὶ διανοητικὴν ζωηρότητα. Ἄφες ἐδῶ τὸ ποτήρι. Μοῦ ἔφερες χαρτί καὶ μελάνη;

ΡΑΤΚΛΙΦ.— Ναί, ἄρχον.

B. ΡΙΧ.— Σύστησον εἰς τοὺς φύλακὰς μου νὰ φρουροῦν ἀγρύπνως, ἄφες με. Ράτκλιφ, ἔλθε εἰς τὴν σκηνήν μου περὶ τὸ μεσονύκτιον διὰ νὰ με βοηθήσῃς νὰ ὀπλισθῶ. Ἄφες με τώρα. (Ὁ Βασιλεὺς Ριχάρδος ἀποσύρεται εἰς τὴν σκηνήν του καὶ ἀποκοιμᾶται). Ἐξέρχεται ὁ Ράτκλιφ μετὰ τῶν λοιπῶν).

Ὁ Στάνλεϋ εἰσέρχεται εἰς τὴν σκηνήν τοῦ Ριχεμόνδου, ἔνθα παρῴνται λόρδοι καὶ ἄλλοι ἀκόλουθοι.

ΣΤΑΝΛΕΪ.— Εἶθε ἡ τύχη καὶ ἡ νίκη νὰ στέψωσι τὸ κράνος σου.

PIXEM.— Εἶθε ν' ἀπολαύσῃς ὅλα τ' ἀγαθὰ τῆς νυκτός, ἀγαπητέ μου πενθερέ. Εἶπέ μου πῶς εἶνε ἡ ἀγαπητὴ μας μήτηρ;

ΣΤΑΝΛΕΪ.— Ἐχω τὴν ἐντολήν νὰ σοῦ φέρω τὰς εὐχὰς τῆς μητρὸς σου, ἥτις δέεται δι' ἀνεκῶς ὑπὲρ τῆς εὐτυχίας τοῦ Ριχεμόνδου. Ἀρκοῦν ταῦτα. Αἱ σιωπηλαὶ ὥραι τῆς νυκτός παρερχονται καὶ τὸ σκότος ἀρχίζει νὰ διαλύεται πρὸς ἀντολάς. Ἐν συντόμῳ δίδει ὁ καιρὸς ἐπείγει, ἔσο ἑτοιμὸς λίαν πρῶτ' διὰ τὴν μάχην καὶ στήριξε τὰς ἐλπίδας σου εἰς τὴν αἰματηρὰν δικαιοσύνην τῶν μαχῶν καὶ εἰς τὰ θανατηφόρα βλήματα τοῦ πολέμου. Ἐγὼ δὲ καθύσον δύναμιν (διότι δὲν δύναμιν νὰ πράττω ὅ,τι ἐπιθυμῶ) θὰ προσπαθῶ χωρὶς μοιχοποιῶν τὸν χρόνον ὅσον δύναμιν ἐπιφέρεστερον, νὰ σε βοηθήσω ἐν τῇ ἀμφιβόλῳ ἐκβάσει ταύτη συμπολοῦ. Ἀλλὰ δὲν δύναμιν νὰ ἐκτεθῶ πολὺ ὑπὲρ σοῦ, διότι ἐν ἀνακλυφθῶ, εἶνε κίνδυνος νὰ φονευθῇ ὁ

1) Watch Κατὰ τὸν Wright σημαίνει λαμπύρα, ἥτις καιομένη μέχρι ὀριζήτου σημείου ἐδείκνυε τὴν ὥραν. Τὸ Wa'eli σημαίνει ἐπίσης φρουρῶν.

ἀδελφός σου νεαρός Γεώργιος ἐνώπιον τοῦ πατρὸς του. Ὑγίαινε. Ὁ χρόνος καὶ ὁ ἐπικείμενος κίνδυνος ἀπαγορεύουν τὰς παρατταμένας φιλικὰς ἐκδηλώσεις, ἀς φίλοι πρὸ καιροῦ χωρισθέντες, ἀνταλλάξωμεν συνήθως. Εἶθε ὁ Θεὸς νὰ μᾶς ἀξιώσῃ νὰ ἐκφράσωμεν ἄλλοτε τὰ αἰσθήματα ταῦτα τῆς ἀγάπης. Ὑγίαινε καὶ πάλιν ἔσο ἀνδρείος καὶ ταχύς εἰς τὰ αἰσθήματα ταῦτα τῆς ἀγάπης. Ὑγίαινε καὶ πάλιν ἔσο ἀνδρείος καὶ ταχύς εἰς τὴν δρασίν.

PAXIM.— Ὁδηγήσατέ τον, μυλόρδοι, πρὸς τὸ σύνταγμα του· θὰ προσπαθῶσω, καίπερ τεταραγμένος, νὰ κοιμηθῶ ὀλίγον, ἐκ φόβου μὴ με βαρύνῃ αὔριον ὁ μολύβδινος ὕπνος, ἐνῶ θὰ εἶχον ἀνάγκην νὰ πετῶ διὰ τῶν πτερύγων τῆς νίκης· καλὴν νύκτα καὶ πάλιν, εὐγενεῖς μυλόρδοι καὶ κύριοι. (Ἐξέρχονται πάντες, ἐκτὸς τοῦ Ριχεμόνδου). Ὡς οὐτινος θεοῦ ἐμυτὸν ἀξιωματικόν, ἐπίβλεψον εὐμενῶς ἐπὶ τοῦ στρατευματός μου· θέσον εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν τὰ καταστρεπτικὰ ὄπλα τῆς ὀργῆς σου, ἵνα διὰ τῆς βλαπτικῆς αὐτῶν πτώσεως συντρίβωσι τὰ κράνη ἀρπάγων ἀντιπάλων! Κατάστησον ἡμᾶς ὕργανον τιμωρίας, ὅπως σε ὑμῶμεν ἐν τῇ νίκῃ! Εἰς Σὲ ἀνατίθω τὴν ἀγρυπνὸν ψυχὴν μου, πρὶν ἢ κλείσω τὰ βλέφαρά τῶν ὀφθαλμῶν μου. Κοιμώμενον ἢ ἀφυπνιζόμενον βοήθει με πάντοτε!

(Ἀποκοιμίζεται)

(Ἐισέρχεται τὸ φάσμα τοῦ αρχαίου Ἐδουάρδου υἱοῦ Ἐρρίκου τοῦ ἔκτου).

ΤΟ ΦΑΣΜΑ. (πρὸς τὸν Ριχάρδον.) Αὔριον θὰ πιεζῶ βάρους τὴν ψυχὴν σου. Ἐνθυμήσου πῶς με ἐδολοφύνησες εἰς Τουζβερὺ ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς νεότητός μου. Ἀπελπίσου λοιπὸν καὶ ἀποθνε! (πρὸς τὸν Ριχεμόνδον.) Θάρρει, Ριχεμόνδε· δίδει αἱ ἐξυβρισθεῖσαι ψυχὰι τῶν δολοφονηθέντων πριγκίπων μάχονται ὑπὲρ σοῦ ὁ υἱὸς τοῦ βασιλέως Ἐρρίκου, Ριχεμόνδε, σὲ ἐμφυχώνει. (Ἐισέρχεται τὸ φάσμα Ἐρρίκου τοῦ ἔκτου.)

ΤΟ ΦΑΣΜΑ. πρὸς τὸν Ριχάρδον. Ὅταν ἤμην ὀνητός τὸ ὑπὸ τοῦ Κυρίου Χρισθὸν σώμα μου διεπεράσθη ὑπὸ μυρίων τροχυμάτων, ἐνθυμοῦ τὸν ἦρωκα καὶ εὐε. Ἀπελπίσου καὶ ἀπόθνε! Ἐρρίκος ὁ ἔκτος σε διατάσσει ν' ἀπελπισθῇς καὶ ν' ἀποθάνῃς! (Πρὸς τὸν Ριχεμόνδον). Εὐσεβῆ καὶ ἐνάρετε. ἔστω μετὰ σοῦ ἡ νίκη. Ὁ Ἐρρίκος ὁ προφητεύσας, ὅτι θὰ γίνῃ βασιλεὺς ἔρχεται νὰ σε ἐμφυχώσῃ κατὰ τὴν ὥραν τοῦ ὕπνου σου. Ζῆθι καὶ εὐδαιμονεῖ.

(Ἐισέρχεται τὸ φάσμα τοῦ Κλαρεντίας)

ΤΟ ΦΑΣΜΑ (πρὸς τὸν Ριχάρδον). Αὔριον θὰ πιεζῶ βάρους τὴν ψυχὴν σου. Ἐγὼ, ὁ θανατωθεὶς ἐντὸς βαρελίου οἴνου, ὁ δυστυχὴς Κλα-

ρεντίας ὁ ὑπὸ τῆς ἀπιστίας καὶ προδοσίας σου φονευθεὶς! Ἐνθυμήσου με αὔριον κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς μάχης καὶ ἀς πέσῃ ἐκ τῶν χειρῶν σου τὸ ξιφὸς σου ἐστομωμένον. Ἀπελπίσου καὶ ἀπόθνε! (Πρὸς τὸν Ριχεμόνδον). Σὺ δὲ γίνε τοῦ οἴκου τοῦ Λαγκάστερ, μάθε ὅτι οἱ ἀδικηθέντες κληρονόμοι τοῦ οἴκου τῆς Ὑόρκης δέονται ὑπὲρ σοῦ. Καὶ εἶθε τῶν ἀγγέλων στρατιὰ νὰ σε φυλάττῃ κατὰ τὴν μάχην. Ζῆθι καὶ εὐδαιμονεῖ.

(Ἐισέρχονται τὰ φάσματα τοῦ Ρίβερς τοῦ Γρεῦ καὶ τοῦ Βόγαν)

ΤΟ ΦΑΣΜΑ ΤΟΥ ΡΙΒΕΡΣ (Πρὸς τὸν Ριχάρδον). Αὔριον θὰ πιεζῶ βάρους τὴν ψυχὴν σου ἐγὼ ὁ Ρίβερς ὁ ἀποθνεὶς ἐν Πόμφορτ. Ἀπελπίσου καὶ ἀπόθνε.

ΤΟ ΦΑΣΜΑ ΤΟΥ ΓΡΕΪΤ (πρὸς τὸν Ριχάρδον) Ἐνθυμοῦ τὸν Βόγαν καὶ ἀς κατάρριψῃ τὸ δόρυ ἐκ τῶν χειρῶν σου ὁ τρόμος τῆς ἐνοχλίας. Ἀπελπίσου καὶ ἀπόθνε!

ΟΛΑ (πρὸς τὸν Ριχεμόνδον) Ἀφυπνίσθητι καὶ ἐνθυμοῦ, ὅτι ἡ συνάκθῃς τῶν πρὸς ἡμᾶς ἀδικημάτων, πιεζούσα τὸ στήθος τοῦ Ριχάρδου θὰ καταβάλλῃ αὐτόν. Ἐξύπνησον καὶ ἔσο νικητής. (Ἐισέρχεται τὸ φάσμα τοῦ Ἀσιγγος)

ΤΟ ΦΑΣΜΑ (Πρὸς τὸν Ριχάρδον) Αἰμοβόρε καὶ ἔνοχη ἀφυπνίσθητι ὑπὸ τοῦ βάρους τῆς ἐνοχλίας σου, καὶ εἶθε νὰ τεμαχίσῃς τὸν βίον ἐν αἰματηρῇ μάχῃ. Ἐνθυμοῦ τὸν λόρδον καὶ ἀπόθνε (Πρὸς τὸν Ριχεμόνδον) Ἐγέρθητι, ἐγέρθητι, ὦ ἦρμος καὶ γαλήνιος ψυχῇ, ὀπίσσω, πολέμησον καὶ θριάμβευσον διὰ τὴν εὐτυχίαν τὸς ὀρθίους Ἀγγλικούς.

(Ἐισέρχονται τὰ φάσματα τῶν δύο νεαρῶν πριγκίπων).

ΤΑ ΦΑΣΜΑΤΑ. (πρὸς τὸν Ριχάρδον.) Ὁνειρεύου τοὺς ἐν τῷ Πύργῳ ἀποπνιγέντας ἀνεψιούς σου. Βαρεῖς θὰ καθίσωμεν ἐπὶ τοῦ στήθους σου, Ριχάρδε, διὰ νὰ σε κρημνίσωμεν πρὸς τὸν ὄλεθρον, τὸ αἶσχος καὶ τὸν θάνατον. Αἱ ψυχὰι τῶν ἀνεψιῶν σου σοῦ λέγουν νὰ ἀπελπισθῇς καὶ ν' ἀποθάνῃς. (πρὸς τὸν Ριχεμόνδον.) Κοιμοῦ ἐν εἰρήνῃ. Ριχεμόνδε, καὶ ἐξύπνησε φοιδοῦς, εἶθε οἱ ἀγγελοὶ νὰ σε προφυλάττωσιν ἐκ τῶν προσβολῶν τοῦ ἀγριουχοῦρου. Ζῆθι καὶ ἀπόθνεσον γενεὰν εὐτυχῶν βασιλέων. Οἱ ἀτυχεῖς υἱοὶ τοῦ Ἐδουάρδου εὐχονται ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονίας σου.

(Ἐισέρχεται τὸ φάσμα τῆς λαίδης Ἄννης)

ΤΟ ΦΑΣΜΑ. (πρὸς τὸν Ριχάρδον.) Ριχάρδε, ἡ σύζυγός σου, ἡ δυστυχὴς Ἄννα, ἥτις οὐδέ μᾶς ὥρας ἡσύχου ὕπνου ἀπῆλυσσε ποτὲ πλῆσιόν σου, τρασάσει τώρα τὸν ὕπνον σου. Ἐνθυ-

μήσου με αὔριον κατὰ τὴν ὥραν τῆς μάχης, καὶ ἄς πῆσῃ τὸ ξίφος σου ἐστομωμένον. Ἀπελπίσου καὶ ἀπόθνηε! (πρὸς τὸν Ῥιχεμόνδον.) Σὺ δέ, ψυχὴ γαλήνιος, κοιμοῦ ὕπνον ἤσυχον. Ὀνειρεύου νίκης καὶ ἐπιτυχίας, ἢ σύζυγος τοῦ ἀντιπάλου σου δέεται ὑπὲρ σοῦ.

(Εἰσέρχεται τὸ φάσμα τοῦ Βούκιγχαμ).

ΤΟ ΦΑΣΜΑ. (πρὸς τὸν Ῥιχεμόνδον.) Ἐγώ, ὅστις σὲ ἐδοήθησα πρῶτος ν' ἀναβῆς εἰς τὸν θρόνον, ὑπέστην τελευταῖος τὴν τυραννίαν σου. Ὡ ἐνθυμοῦ τὸν Βούκιγχαμ, κατὰ τὴν ὥραν τῆς μάχης καὶ ἀπόθνηε τρέμων διὰ τὰ ἐγκλήματά σου. Ὀνειρεύου, ὄνειρεύου πράξεις ἀικτηρᾶς καὶ θνακτηφίρους. Ἀπελπίσου ἐκ φόβου καὶ ἀπόθνηε ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ. (πρὸς τὸν Ῥιχεμόνδον.) Ἀπεπειράθην νὰ σὲ βοηθήσω, (1) ἀλλ' ἀπέθανον πρὶν δυνῆθαι νὰ τὸ πράξω. Θάρρει καὶ μὴ φοβοῦ ὁ Θεὸς καὶ οἱ ἀγαθοὶ ἀγγελιοὶ θὰ πολεμήσωσιν ὑπὲρ τοῦ Ῥιχεμόνδου καὶ ὁ Ῥιχάρδος θὰ καταπέσῃ ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς ἀλαζονείας του.

(Τὰ φάσματα ἐξαφανίζονται. Ὁ βασιλεὺς Ῥιχάρδος ἀφυπνίζεται τεταραγμένος ἐκ τῶν ὄνειρων του).

B. PIX. — Δότε μοι ἄλλον ἵππον. Δέσχετε τὰς πληγὰς μου. Χριστέ, ἐλέησόν με! — Σιωπή! Ὀνειρον ἦτο. Πόσον μὲ βλακνίζεις, ὦ ἀνδρὸς συνείδησις! Τὸ φῶς τῆς λαμπάδος εἶνε ὑποκύανον (1). Εἶνε μεσονύκτιον. Ψυχρὸς ἰδρῶς περιρρέει τὸ τρέμον σῶμά μου. Τί φοβοῦμαι; τὸν ἐκυτόν μου; Οὐδεὶς ἄλλος εἶνε ἐδῶ. Ὁ Ῥιχάρδος ἀγαπᾷ τὸν Ῥιχάρδον· ἐγὼ δὲ εἶμαι ἐγώ. Εἶνε ἐδῶ κἀνένας φονεὺς; Ὁχι. Ναί, εἶμαι ἐγώ ὥστε νὰ φύγω. Πῶς! τὸν ἐκυτόν μου; Ὁρατὶ λογικὴ; διατί; ἐκ φόβου μὴ ἐκδικηθῶ ἐμκυτόν... Πῶς! νὰ ἐκδικηθῶ ἐμκυτόν... Φεῦ! ἐγὼ ἀγαπῶ τὸν ἐκυτόν μου. Ἀλλὰ διατί; μήπως διὰ τι καλόν, ὅπερ ἔπραξα εἰς τὸν ἐκυτόν μου; Ὡ! ὄχι! μισῶ μᾶλλον τὸν ἐκυτόν μου διὰ τὰς μυστρὰς πράξεις, τὰς ὁποίας διέπραξα! Εἶμαι κακοῦργος! Ὁχι ψεύδομαι. Ἀνόητε, ἐπείνεσον τὸν ἐκυτόν σου ἀνόητε μὴ κολακεύεσαι. Ἡ συνείδησίς μου ἔχει χιλίας διαφόρους γλώσσας, ἐκάστη γλῶσσα διηγέεται μίαν ἱστορίαν, καὶ ἐκάστη ἱστορία μὲ καταδι-

κάζει ὡς κακοῦργον. Ἐπιτορία, ἐπιτορία εἰς τὸν ἔσχατον βαθμόν. Ὁ φόνος, ὁ ἄγριος φόνος, ὁ τρομερώτατος ὄλων. Ὅλα ὁμοῦ τὰ ἐγκλήματά τὰ ὑπὸ διαφόρους μοσφὰς διαπραχθέντα συρρέουσιν εἰς τὸ δικαστήριον τῆς συνειδήσεως καὶ κραυγάζουσιν ὁμοῦ: Ἐνοχος! Ἐνοχος! Ἢ περὶπέσω εἰς ἀπελπισίαν. Οὐδὲν ἀνθρώπινον πλάσμα μὲ ἀγαπᾷ, καὶ ἂν ἀπόθνηω δὲν θὰ εὐρεθῇ ψυχὴ νὰ μὲ λυπηθῇ. Καὶ διατί νὰ μὲ λυπηθοῦν ἀφοῦ οὐδ' ἐγὼ αὐτὸς εὐρίσκω ἐν ἐμοὶ οἶκτον διὰ τὸν ἐκυτόν μου; Μοῦ ἐφάνη ὅτι αἱ ψυχαὶ ὄλων ἐκείνων, οὓς ἐφόνευσα, ἤλθον εἰς τὴν σκηνὴν μου καὶ ἐκάστη τούτων ἠπέλιχεν ὅτι θὰ ἐκδικηθῇ αὔριον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ Ῥιχάρδου.

(Εἰσέρχεται ὁ Ῥάτκλιφ.)

RATKLIΦ. — Ἄναξ.

B. PIX. — Ποῖος εἶνε ἐκεῖ;

RATKLIΦ. — Ὁ Ῥάτκλιφ, ἄναξ. Ἐγώ, ὁ πρωϊνὸς ἀλέκτωρ τοῦ χωρίου ἐχαίρετίσε δις τὴν πρωΐαν οἱ φίλοι σὲ ἠγέρθησαν καὶ ἐνδύνοντες τὰς πανοπλίαις των.

B. PIX. — Ὡ Ῥάτκλιφ, εἶδον ὄνειρα τρομερά! Τί νομίζεις; Ἢ μείνουν πιστοὶ οἱ φίλοι ἡμῶν;

RATKLIΦ. — Οὐδεμίαν περὶ τούτου ἀμφιβολίαν, ἄναξ.

B. PIX. — Ὡ φοβοῦμαι, φοβοῦμαι, Ῥάτκλιφ.

RATKLIΦ. — Μὴ φοβεῖσαι σικίας, κλέε μου ἄναξ.

B. PIX. — Μὰ τὸν ἀπόστολον Παῦλον, αἱ σικίαι, τὰς ὁποίας εἶδον τὴν νύκτα ἐνέπνευσαν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Ῥιχάρδου τρέμον πλειότερον ἢ ὅσον ἠδύνοντο νὰ ἐμπνεύσουν δεκάσχιλοι καὶ καλῶς ὀπλισμένοι στρατιῶται ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ ἀνοήτου Ῥιχεμόνδου. Ἀργεὶ ἀκόμη νὰ ἔξημερώσῃ; Ἐλθέ μεζὶ μου, θὰ διζορρακτίσω πρόσωπον ὠτκουστοῦ εἰς τὸ στρατόπεδον, διὰ νὰ ἴδω ἂν ὑπάρχωσι τινες δικασόμενοι νὰ αὐτομολήσουν.

(Ἐξέρχονται.)

Ὁ Ῥιχεμόνδος κἀθηται ἐνὶ τῆς σκηνῆς του. Εἰσέρχονται δὲ ἐντὸς αὐτῆς οἱ Λόρδοι.

Οἱ ΛΟΡΔΟΙ. — Καλὴ ἡμέρα Ῥιχεμόνδε.

PIXEMONΔΟΣ. — Σὰς ζῆτῶ συγγνώμην, μυλόρδοι, καὶ πρὸ ὑμῶν τῶν ἀγρόπνων ἀξιωματικῶν, διότι εὐρίσκειται ἐν τῇ σκηνῇ του ἕνα ὄνηρόν.

Οἱ ΛΟΡΔΟΙ. — Ἐκοιμήθητε καλὰ, μυλόρδε;

PIXEMONΔΟΣ. — Ἐκοιμήθην τὸν γλυκύτητον ὕπνον, καὶ εἶδον τὰ μᾶλλον εὐοίωνα ὄνειρα, ἅτινα ὄνειρεύθη ποτὲ κοιμωμένη κεφαλὴ. Μοὶ ἐφάνη, ὅτι αἱ ψυχαὶ ἐκείνων, τοὺς ὁποίους εἶχε φονεύσει ὁ Ῥιχάρδος ἤλθον εἰς τὴν σκηνὴν μου κραυγάζουσαι: «Νίκη, Νίκη». Σὰς βεβαιῶ ὅτι

ἢ ἀνάμνησις τοῦ ὄρκιου τούτου ὄνειρου πληροῦ χαρᾶς τὴν καρδίαν μου. Πλησιάζει ἡ πρωΐα, μυλόρδοι;

Οἱ ΛΟΡΔΟΙ. — Ἀκριβῶς, τῶρα ἐσήμανεν ἡ τετάρτη.

PIXEM. — Ὡ ὥστε εἶνε κενὸς νὰ ὀπλισθῶμεν καὶ νὰ δώσωμεν τὰς δεούσας διαταγὰς.

(Χωρεὶ πρὸς τὸ στρατόπεδον).

(Ὁ πρὸς τοὺς στρατιώτας λόγος του).

Ὁ κενὸς καὶ ἡ ἀνάγκη τῶν περιστάσεων δὲν μοῦ ἐπιτρέπουν, ἀγαπητοὶ συμπολιταί, νὰ ἐκταθῶ πλειότερον ἐπὶ τοῦ ζητήματος, περὶ οὗ σὰς ὁμίλησα. Οὐχ ἤπτον ἐνθυμήθητε τοῦτο, ὅτι ὁ Θεὸς καὶ τὸ δικαίον τοῦ ἐγγχειρήματος ἡμῶν μάχονται ὑπὲρ ἡμῶν. Αἱ προσευχαὶ τῶν ἀγίων καὶ αἱ ὑπὸ τοῦ Ῥιχάρδου ὑβρισθεῖσαι ψυχαὶ ἴστανται ἐνώπιον ἡμῶν ὡς ὑψηλὰ προχωματὰ. Ἐκτὸς τοῦ Ῥιχάρδου, πάντες οἱ μετ' αὐτοῦ πολεμοῦντες, εὐχονται μᾶλλον νὰ νικήσωμεν ἡμεῖς ἢ ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον ἀκολουθοῦν. Διότι τίς εἶνε ἐκεῖνος, τὸν ὁποῖον ἀκολουθοῦν; Τύραννος αἰμοχαρῆς καὶ ἀνθρωποκτόνος. Ἄνηρ, διὰ φονικῶν πράξεων ὑψωθείς καὶ ἐδραιωθεῖς. Ἄνηρ, μετὰ χειρὸς πάντων μέσον πρὸς ἀνύψωσιν, καὶ φονεὺς κατόπιν ἐκείνους, δι' ὧν ἀνυψώθη. Κοινὸς καὶ ἀγενὴς λίθος, ὅστις μετεβλήθη εἰς πολύτιμον διὰ τῆς λάμψεως τοῦ Ἀγγλικοῦ Θρόνου, εἰς ὃν περὶ νόμως προσεβλήθη. Ἄνθρωπος, ὅστις ὑπῆρξε πάντοτε ἐχθρὸς τοῦ Θεοῦ. Ὅθεν, ἐὰν πολεμήσητε ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ τοῦ Θεοῦ, ὁ Θεὸς ἐν τῇ Δικαιοσύνῃ αὐτοῦ θὰ ἀμείψῃ ὑμᾶς ὡς ἰδίους αὐτοῦ στρατιώτας. Ἐὰν ἀγωνισθῆτε νὰ καταβάλητε τὸν τύραννον, θὰ καμῶσθε ἤσυχοι μετὰ τὸν θάνατον τοῦ τυράννου. Ἐὰν πολεμήσητε κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς χώρας, ἢ εὐδαιμονία τῆς πατρίδος θὰ ἀμείψῃ τοὺς ἀγῶνας ὑμῶν. Ἐὰν πολεμήσητε πρὸς σωτηρίαν τῶν συζύγων ἡμῶν, αἱ σύζυγοί σας θὰ ὑποδεχθῶσιν ὑμᾶς ἐπανκαμπύοντες ὡς νικητάς.

Ἐὰν σώσητε τὰ τέκνα σας ἐκ τῆς σφαγῆς, τὰ τέκνα τῶν τέκνων σας θὰ ἀνταμείψωσιν ὑμᾶς κατὰ τὸ γῆρας. Τῶρα ἐν ὀνόματι τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν δικαιοματίων ἡμῶν ὑψώσατε τὰς σημαίας καὶ σύρατε ἐκθύμως τὰ ξίφη.

Δι' ἐμὲ, ἂν ἀποτύχω, θὰ πληρώσω τὸ τολμηρὸν τοῦτο ἐγγείρημα διὰ τοῦ σώματός μου, ὑπερὸς θὰ παραμείνῃ ψυχρὸν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς γῆς.

Ἄλλ' ἐὰν νικήσω, ἐκ τῶν καρπῶν τῆς νίκης θὰ μεγίσχη καὶ ὁ τελευταῖος ἐξ ὑμῶν. Κροτήσατε μετὰ θάρρους τὰ τύμπανα καὶ πικανίσατε

χαρμοσύνης παιᾶνας. Λοιπὸν Θεὸς καὶ Ἅγιος Γεώργιος (1) Ῥιχεμόνδος καὶ νίκη.

(Ἐξέρχονται)

(Εἰσέρχονται πάλιν ὁ B. Ῥιχάρδος, ὁ Ῥάτκλιφ, μετὰ τῆς ἀκολουθίας τῶν καὶ τῶν στρατευμάτων).

B. ΡΙΧΑΡΔΟΣ. — Τί λέγει ὁ Νορθούμπερλανδ περὶ τοῦ Ῥιχεμόνδου;

RATKLIΦ. — Ὅτι οὐδέποτε ἠσκήθη εἰς τὰ ὄπλα.

B. ΡΙΧΑΡΔΟΣ. — Εἶπε τὴν ἀλήθειαν. Ὁ δὲ Σόρρεῦ τί εἶπε τότε;

RATKLIΦ. — Μειδιάσας εἶπε: τόσον τὸ καλλίτερον δι' ἡμᾶς.

B. ΡΙΧΑΡΔΟΣ. — Εἶγε δίκαιον, ἔτσι εἶνε. (Τὸ ὠρολόγιον κτυπᾷ).

Εἶπέ μοι τί ὦρα εἶνε. Δὸς μοι ἕνα ἡμερολόγιον. Ποῖος εἶδε τὸν ἥλιον σήμερον;

RATKLIΦ. — Ἐγὼ δὲν τὸν εἶδον, ἄρχον.

B. ΡΙΧΑΡΔΟΣ. — Φαίνεται ὅτι δὲν καταδέχεται νὰ φανῇ, διότι κατὰ τὸ ἡμερολόγιον ἔπρεπε πρὸ μιᾶς ὥρας νὰ εἶχε στολίσει τὴν ἀνατολήν. Ἡ σημερινὴ ἡμέρα θὰ εἶνε θλιβερὰ διὰ τινος. Ῥάτκλιφ.

RATKLIΦ. — Εἰς τὰς διαταγὰς σας, ἄρχον.

B. ΡΙΧΑΡΔΟΣ. — Ὁ ἥλιος δὲν θὰ φανῇ σήμερον, ὁ οὐρανὸς εἶνε σκυθρωπὸς καὶ φαίνεται ἀπειλῶν τὸ στρατόπεδον ἡμῶν. Ἐπιθεύμουν νὰ μὴ ἦτο τόσον ὑγρὸν τὸ ἔδαφος. Νὰ μὴ λάμψῃ σήμερον! Ἀλλὰ τοῦτο ἔχει τὴν αὐτὴν σημασίαν καὶ δι' ἐμὲ καὶ διὰ τὸν Ῥιχεμόνδον. Διότι ὁ αὐτὸς οὐρανὸς, ὅστις συνοφροῦνται ἐπ' ἐμοῦ, εἶνε ἀπειλητικὸς καὶ δι' αὐτόν.

(Εἰσέρχεται ὁ Γόρφοκ.)

NORFOLK. — Εἰς τὰ ὄπλα, εἰς τὰ ὄπλα, ἄρχον, ὁ ἐχθρὸς παρατάσσεται ἐπὶ τοῦ πεδίου.

B. ΡΙΧΑΡΔΟΣ. — Ἐμπρός, εμπρός, σπεύσωμεν. Ἐτοιμάσατε τὸν ἵππον μου. Κάλεσον τὸν λόρδον Στάνλεϋ καὶ διάταξον αὐτόν νὰ παρατάξῃ τὰς δυνάμεις του. Ἐγὼ θὰ ὀδηγήσω τοὺς στρατιώτας μου εἰς τὸ πεδίου. Ἴδου πῶς θὰ διαθέσω τὸν στρατόν. Ἡ ἐμπροσθοφυλακὴ θὰ ἀναπτύχθῃ εἰς μίαν γραμμὴν, ἀποτελουμένην ἐξ ἰσχυροῦ δυνάμεως πεζῶν καὶ ἱππέων· οἱ τοῦτοι θὰ προεπάρχθωσιν εἰς τὸ κέντρον, ὁ δούξ τοῦ Νόρφολκ Ἰωάννης, καὶ ὁ Θωμᾶς κόμης τοῦ Σόρρεῦ θὰ διευθύνωσι τὸ ἱππικὸν καὶ τὸ πεζικόν, ἡμεῖς δὲ θὰ ἀκολουθήσωμεν μετὰ τοῦ μεγλυτέρου σώματος τοῦ ὁποῖου τὰς δύο πτέρυγας θὰ ὑποστηρίξωσιν οἱ ἀριστοὶ ἡμῶν ἱππεῖς.

(1). Saint George. Ὁ Warton λέγει, ὅτι τὸ ὄνομα τοῦ ἁγίου Γεωργίου ἦτο τὸ σύνθημα τῶν Ἀγγλῶν στρατιωτῶν, ὅτι αἱ ἐπρόκειτο νὰ ἐφορμήσωσιν εἰς μάχην.

(1) I die for hope ἐμὴ εὐία: ὁ τὸ -οῦ Wright διὰ τοῦ for want of hope ἢ οἱ ἀτελείαι· ὁ Hammer φρονεῖ ὅτι εἶνε ἀπὸ τοῦ forsootr (ἢ οἱ ἱππικὸν ἐγκαταλείπει μόνος, περὶ δυνῆθαι νὰ σοῦ παρίστω τὴν συνδρομὴν μου.

(1) The lights lurn Hue. Τὰ κίονα γρῶμα τῆς λαμπάδος προήργετο, ὡς ἐνομιζέτο τότε, ἐκ τῆς παρουσίας τῶν πνευμάτων.

Αυτό είνε τὸ σχέδιον, καὶ εἶθε νὰ βοηθήσῃ ἡ μάς ὁ Ἅγιος Γεώργιος! Πῶς σοὶ φίνεται, Νόρφοκ :

ΝΟΡΦΟΚ.—Καλὴ διάταξις. Ἀρηίφιλε κυρίαρχε. Τὸ χαρτίον τοῦτο εὔρον σήμερον τὸ πρωτὸ εἰς τὴν σκηνὴν μου. (Τῷ ἐγγειρίζει χαρτίον).

Β. ΡΙΧΑΡΔΟΣ.—(Ἀναγινώσκει.) «Ἰωάννη Νόρφοκ, μὴ ἔσο πολὺ τολμηρὸς, διότι ὁ κύριός σου Ριχάρδος ἐπροδοθήν. Εἶνε ἀπλοῦν ἐπιπόνημα τοῦ ἐχθροῦ. (Ρίπτει χαμὰ τὸ χαρτίον.) Ἐμπρός, κύριοι, ἄς λάβῃ ἕκαστος τὴν θέσιν του. (Ἰδίᾳ). Μὴ ποτηθῶμεν ἀπὸ ἀνόητα ὄνειρα. Ἡ συνείδησις εἶνε λέξις, τὴν ὁποίαν μόνον οἱ δειλοὶ μεταχειρίζονται, καὶ ἧτις ἐπεινοήθη, ὅπως ἐκφοβίζῃ τοὺς ἰσχυροὺς· συνείδησις ἡμῶν ἐστῶσαν οἱ ἰσχυροὶ μάς βραχίονες, καὶ τὸ ξίφος ὁ νόμος ἡμῶν.

(Πρὸς τὸν Νόρφοκ καὶ τοὺς ἄλλους).

Ἐμπρός, συναντήσωμεν μετὰ γενναϊότητος τὸν ἐχθρόν, ἄς ἐπιτεθῶμεν μετὰ θάρρους, καὶ ἂν δὲν μεταβῶμεν εἰς τὸν οὐρανόν, κρατούμενοι ἐκ τῆς χειρὸς, θὰ καταβῶμεν εἰς τὸν Ἄδην. (Πρὸς τοὺς στρατιώτας). Τὴν πλειότερον τῶν ὄσων σὰς εἶπον, νὰ προσθέσω : Ἐνθυμήθητε κατὰ τίνας θὰ πολεμήσητε. Ἐναντίον σωροῦ τυχοδιωκτῶν, φύλων, φυγάδων, περιτριμμάτων τῆς Βρεττανίας, ποταπῶν καὶ ἀγενῶν ἀνδραπήδων, γὰ ὅποια ἐζήμεσεν ἡ ὑπερκεκορημένη αὐτῶν πατρις, ἵνα ριφθῶσιν εἰς τυχοδιωκτικὰς καὶ ἐπικινδύνους ἐπιχειρήσεις, πρὸς βεβήκων αὐτῶν κακιστροφίαν. Ἐρχονται νὰ τρεῖζοῦν τὴν ἰσχυρίαν ἡμῶν, οἵτινες ἐκονιάσθη ἡσυχιοί. Σεῖς ἐχετε γαίλας, καὶ τὴν εὐτυχίαν νὰ κρατῆτε ὠραίας συζύγους οὗτοι δὲ ἔρχονται διὰ νὰ ἀφορπάσωσι τὰς μὲν, καὶ νὰ ἀτιμάσωσι τὰς δέ. Καὶ ποῖος εἶνε ὁ ἄρχηγός αὐτῶν; ἕνας οὐτιδανὸς συντηρηθεὶς ἐπὶ πολὺ ἐν Βρεττανίᾳ, δαπάναις τῆς μητρὸς ἡμῶν, ἕνας θηλυπρεπὴς, ὅστις οὐδέποτε ἐσκληραγωγῆσεν ἐκυτὴν. Ἄς ἀποκρούσωμεν διὰ μαστιγώσεων πρὸς τὴν θάλασσαν τοὺς τυχοδιωκτικὰς τούτους, ἐκδιώκοντες ἀπ' ἐδῶ τοὺς ὄρκασις ρακενδύτας τῆς Γαλλίας, τοὺς πειναλέους καὶ τὴν ζωὴν βραθυθέντας ἐπαίτας, οἵτινες ἂν δὲν ὠνειροπόλουν τὸ λαμπρὸν τοῦτο κατήρθωμα, θὰ ἀπηγχονίζοντο ἐκ πενίας. Ἄν νικηθῶμεν, ἄς νικηθῶμεν ἀπὸ ἀνδρα, καὶ ὄχι ἀπὸ τοὺς νόθους τούτους Βρεττανούς, τοὺς ὁποίους οἱ πατέρες ἡμῶν ἔχουσιν κατατροπώσει. ὕβρισις καὶ γρονθοκοπήσει ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτῶν χώρᾳ, δικαιοσύνησαντες τὸ αἶσχος αὐτῶν. Θὰ ἀφήσωμεν αὐτοὺς νὰ καταλάβωσι τὰς γαίλας μάς; νὰ ἀτιμάσωσι τὰς συζύγους μάς; νὰ ἀφορπάσωσι τὰς θυγατέρας μάς; (Ἀκούονται τυμπανοκρουσίαι) Ἀκού-

σατε. Ἀκούω τὰ τυμπανὰ αὐτῶν. Πολεμήσατε, εὐγενεῖς τῆς Ἀγγλίας! Πολεμήσατε, γενναῖοι εὐπατρίδαι! Ρίπτετε τοξότα, ρίπτετε τὰ βέλη σας εἰς τὴν κεφαλὴν! Πτερινίσατε μὲ δύναιμιν τοὺς γότρους ἵππους σας καλπάζοντες αἰματόφυρτοι! πτώσησατε τὸ στερέωμα διὰ τῶν συντριμμάτων τῶν δοράτων ἡμῶν. (1) (Εἰσέρχεται ἀγγελιαφόρος). Τί λέγει ὁ λόρδος Στάνλεϋ; θὰ φέρῃ τὸ στρατεύμα του;

ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ.— Ἀρνεῖται νὰ ἔλθῃ, ἄρχον.

Β. ΡΙΧΑΡΔΟΣ.— Κάτω ἡ κεφαλὴ τοῦ υἱοῦ του Γεωργίου.

ΝΟΡΦΟΚ.— Ὁ ἐχθρὸς ἀναξὶς διέβη τὸ ἔλος. Μετὰ τὴν μάχην φονεύουεν τὸν Γεώργιον Στάνλεϋ.

Β. ΡΙΧΑΡΔΟΣ.—Χίλια καρδίαι ἀναπτύσσονται ἐντὸς τοῦ στήθους μου. Ἐμπρός αἰ σημαῖται, καὶ ἄς ἐπιπέσωμεν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ. Ἡ ἀρχαία ἡμῶν πολεμικὴ κραυγὴ «Ὁραίε Ἄγιε Γεώργιε» ἄς ἐμπνεύσῃ εἰς ἡμᾶς μένος ἀγρίων δραγόνων. Ἐπάνω τους! Ἡ νίκη πλανᾶται ἐπὶ τὰ κράνη ἡμῶν.

ΣΚΗΝΗ Δ'.

Ἐτερον μέρος τοῦ πεδίου.

Ἀκούονται πολεμικαὶ κραυγαί. Εἰσέρχεται ὁ Νόρφοκ μετὰ τοῦ στρατεύματος. Ὁ Κατεσβὺ πορεύεται πρὸς αὐτόν.

ΚΑΤΕΣΒΥ.—Βοήθησον, βοήθησον. μυλόρδε Νόρφοκ! Ὁ βασιλεὺς ἐπετέλεσε θάματα ἀνώτερᾳ τῆς ἀνθρωπίνης δυνάμεως ἐκτιθέμενος εἰς πάντῃ κίνδυνον (2). Φονευθέντος τοῦ ἵππου του μάχεσται τὴν περὶ περὶ ζήτην τὸν Ριχεμόνδον μέχρι τοῦ στόματος τοῦ θανάτου. Βοήθησον, καλεῖ λόρδε, εἰ δὲ μὴ χάνομεν τὴν μάχην.

Ἀκούονται κραυγαὶ πολεμικαί. (Εἰσέρχεται ὁ Βασιλεὺς Ριχάρδος).

Β. ΡΙΧΑΡΔΟΣ.—Ἐνα ἵππον! ἕνα ἵππον! τὸ βασίλειόν μου δι' ἕνα ἵππον!

ΚΑΤΕΣΒΥ.—Ἀποσύρθητι, βασιλεῦ, θὰ σὰς εὔρω ἕνα ἵππον.

Β. ΡΙΧΑΡΔΟΣ.— Ἄνθρωρε! ἐπαίξα τὴν ζωὴν μου εἰς τοὺς κύβους, καὶ θὰ ὑποστῶ τὴν τύχην αὐτῶν. Νομίζω, ὅτι ὑπῆρχον ἐξ ἑπτὰ ἡμῶν εἰς τὸ πεδίου τῆς μάχης· πέντε ἄλλους ἀπὸ ἐκείνου ἐφόνευσαν σήμερον. Ἐνα ἵππον! ἕνα ἵππον! τὸ βασίλειόν μου δι' ἕνα ἵππον!

(Ἐξέρχονται)

1) Παρομοίᾳ ἐφορᾶς ἀπαντᾷ ἐν τῷ Κοριολανῶ : «Ἄφες με νὰ περιπέξω διὰ τῶν βραχιόνων μου τὸ σῶμα ἐκεῖνο, ἐπὶ τοῦ ὁποίου συνετρίβη ἐξαοντάκις τὸ ἰσχυρὸν δόρυ μου, ποτήταν τὴν σελήνην διὰ τῶν συντριμμάτων αὐτοῦ».

(2) daring an opposite to every danger· ἤτοι ἐκθέτων ἐκὺτον εἰς πάντα κίνδυνον. (Rolfe).

ΣΚΗΝΗ Ε'.

Ἐτερον μέρος τοῦ πεδίου.

Πολεμικαὶ κραυγαί. Εἰσέρχονται ὁ Ριχάρδος καὶ ὁ Ριχεμόνδος μαχόμενοι. Ὁ Ριχάρδος φρονεῖται (1). Ὑποχώρησις καὶ σαλπύματα. Εἰσέρχεται πάλιν ὁ Ριχεμόνδος μετὰ τοῦ Στάνλεϋ, κρατοῦντος τὸ στέμμα, καὶ διάφοροι ἄλλοι λόρδοι.

ΡΙΧΕΜΟΝΔΟΣ.—Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς καὶ τὰ ὄπλα ἡμῶν, νικητὰ καὶ τροπαιοῦχοι φίλοι. Ἐνικήσαμεν, ἐφονεύθη τὸ αἰματοδόρον τέρας.

ΣΤΑΝΛΕ·Υ.— Ἄριστᾳ ἐξετέλεσας τὸ καθήκην σου, ἀνδρεῖτε Ριχεμόνδε. Ἴδου, τὸ πρὸ πολλοῦ ἀφορπασθὲν τοῦτο στέμμα ἀπέσπασα ἐκ τῆς νεκρᾶς κεφαλῆς τοῦ αἰμοσταγοῦς ἐκείνου ἀθλήτου, ἵνα στολίσω δι' αὐτοῦ τὸ μέτωπόν σου. Φέρε, κάτεχε καὶ φύλαττε αὐτὸ μετὰ προσοχῆς.

ΡΙΧΕΜΟΝΔΟΣ.— Βοήθησον ἡμᾶς πρὸς πραγμάτωσιν ὄλων τούτων, Ὑψίστε Θεέ! Ἄλλ' εἶπατέ μοι, ζῆ ὁ νέος Γεώργιος Στάνλεϋ;

ΣΤΑΝΛΕ·Υ.— Ναι, ἄρχον, καὶ εἶνε ἀσφαλῆς ἐν τῇ πολει τοῦ Λέστερ, ὅπου δυνάμεθα τὴν νῦν ἀποσυρθῶμεν, ἂν εὐχρεστῆσθε.

ΡΙΧΕΜΟΝΔΟΣ.— Πόσοι ὀνομαστοὶ ἄνδρες ἔπεσαν ἐκκτέρωθεν :

(1) Ὁ ποιητὴς εἶχεν ἐνταῦθα λόγον ἰσχυρότερον τῆς δραματικῆς ἐντυπώσεως, ἵνα δικαιολογήσῃ τὸν ὑπὸ τοῦ Ριχεμόνδου φόνον τοῦ Ριχάρδου. Οἱ χρονολογικοὶ ἀναφέρουσι ὅτι ὁ Ριχάρδος εἶχεν ἀπορασίσει νὰ προκαλέσῃ εἰς μίσημα τὴν Ριχεμόνδον, καὶ ὅτι πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἔδραμε πρὸς τὸ μέρος τοῦ πεδίου τῆς μάχης, ὅπου εὐρίσκατο ὁ Κόμης. Προσβαλὼν δὲ τὸν σηματοφόρον του (Sir Willsan Blandar) ἐφόνευσεν αὐτόν, εἰς αὐτὴν ἐπέτεθη κατὰ τοῦ Σίρ Στένη, ὃν ἀνέτρεψε. Ἀνοίξας οὕτω τὴν πρὸς τὸν ἀντίπαλόν του ὁδόν, συνεπλάχη μετ' αὐτοῦ, καὶ θὰ ἐνίκα πιθανῶς, ἀλλὰ κατὰ τὴν στιγμήν ἐκείνην ὁ Σίρ Γουλιέλμος Στάνλεϋ ἠνώθη μετὰ τοῦ στρατεύματος τοῦ Ριχεμόνδου! Ὁ στρατὸς τοῦ βασιλέως ἐπάτη εἰς φυγὴν, μετ' ὀλίγον ὁ Β. Ριχάρδος καταβλήθη ὑπὸ τοῦ ἀριθμοῦ ἔπεσαν, ἀνδρείως μαχόμενος μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς.

ΣΤΑΝΛΕ·Υ.— Ὁ Ἰωάννης δούξ τοῦ Νόρφοκ, ὁ Οὐάλτερ λόρδος Φέρρερς, ὁ Σίρ Ροβέρτος Βρακλίνβουρη, καὶ ὁ Σίρ Γουλιέλμος Βράνδαν.

ΡΙΧΕΜΟΝΔΟΣ.— Νὰ ἐνταφιασθῶσιν ὡς ἀρμόζει εἰς τὸ γένος αὐτῶν. Νὰ κηρυχθῇ ἀμνηστία διὰ τοὺς φυγάδας στρατιώτας, οἵτινες θὰ ἔλθωσι νὰ ὑποταχθῶσιν εἰς ἡμᾶς, καὶ ἔπειτα συμφώνως πρὸς τὸν ὄρκον ἡμῶν, θὰ ἐνώσωμεν τὸ λευκὸν ρόδον μετὰ τοῦ ἐρυθροῦ.

Μειδίξσον, ὦ Οὐρανέ, ἐπὶ τῷ εὐτυχεῖ τούτῳ συνδέσμῳ, Σὺ, ὅστις ἐπὶ μακρὸν χρόνον διέκεισο δυσμενῶς πρὸς τὴν ἔχθραν ταύτην. Τίς προδοτὴς μὲ ἀκούει χωρὶς νὰ λέγῃ ἀμῆν;

Ἡ ἐπὶ πολὺν χρόνον μισημένη Ἀγγλία ἐσπάραττε τὰ ἴδια αὐτῆς στέρα, ἀδελφοί, ἔχυνε τυφλῶς τὸ αἷμα τοῦ ἀδελφοῦ, ὁ πατὴρ ἐφόνευσεν παρφόρως τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ὁ υἱὸς ἠναγκάζετο νὰ γίνῃ δῆμος τοῦ πατρὸς, πάντα ταῦτα ἐπέφερον τὴν δικίρασιν τοῦ οἴκου τῆς Ὑόρκης καὶ τῆς Λαγκαστρίας, δικίρασιν προκαλουμένην ὑπὸ ἀγρίων διχονογιῶν. Εἶθε τὴν νῦν ὁ Ριχεμόνδος καὶ ἡ Ἑλισάβετ, οἱ ἀληθεῖς διάδοχοι τῶν βασιλικῶν τούτων οἴκων, νὰ συνδεθῶσι διὰ τῆς θελήσεως τοῦ Ὑψίστου! Εἶθε οἱ κληρονόμοι αὐτῶν, ἂν τὸ συγχωρῆς Θεέ, νὰ ἀποδώσωσιν εἰς τοὺς ἐπερχομένους χρόνους τὴν γλυκύμορφον εἰρήνην, τὴν χαρμόσυνον ἀφρονίαν, καὶ τὰς ὠραίας ἡμέρας τῆς εὐδαιμονίας. Ἀμβλυνε, ὦ εὐεργέτα Θεέ, τὸ ξίφος τῶν προδοτῶν, οἵτινες ἐμελλον νὰ ἐπαναφέρουν τὰς αἱματηρὰς ταύτας ἡμέρας, καὶ νὰ κάμωσι τὴν ἀτυχῆ Ἀγγλίαν νὰ χύσῃ χειμάρρους αἵματος! Μὴ ποτε συγχωρήσῃς, εἰς τοὺς θέλοντας νὰ ταραξῶσι διὰ προδοσίας τὴν εἰρήνην τῆς ὠραίας ταύτης χώρας, νὰ ζήσωσι, διὰ νὰ ἀπολαύσωσι τῆς εὐτυχίας τῆς πατρίδος ἡμῶν. Τὰ τραύματα τῶν ἐμφυλίων πολέμων ἐπουλώθησαν, καὶ ἡ εἰρήνη ἀναγεννᾶται. Εἶθε νὰ διατηρηθῇ ἐπὶ πολὺ. Βισκόπουσον, Θεέ, τὴν δέησίν μου.

(Ἐξέρχονται).

ΤΕΛΟΣ

ΙΤΑΛΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ

ΤΑ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑΡΙΑ ΤΩΝ ΕΒΡΑΙΩΝ

[Διήγημα υπό Manuele Oris—Μετάφρασις Θρ. Ζωϊοπούλου]

Ἡ κυρία Ροβέντη εἰσήλθεν εἰς τὸ γραφεῖόν μου. Εἰς τὴν ὄψιν τῆς εἶχε τὴν ἔκφρασιν τῆς Νιέβης, εἰς τὰς γραμμὰς τῆς ὁποίας ὁ ἀγνωστος Ἑλληὴν γλύπτῃς ἀπεμαρμάρυνεν αἰωνίως τὴν Ὀλῖψιν.

—Κυρία—τῆς εἶπα σιγά—ἔλαβεν τὴν ἐπιτολήν σας καὶ γνωρίζω διὰ τί ἤλθατε.

—Εὐχαριστῶ!—ἀπεκρίθη μετὰ θέρμης.—Ἡ τελευταία μου ἐλπὶς ἔχει ἀνατεθῆ εἰς σᾶς, καὶ ὁπὼν τῶν πικρῶν διαψεύσεων...

—Ναί, ἀλλὰ νὰ μὴ ἐλπίζετε καὶ πολλὰ, —διέκλιψα.—Ἡ ἀνεύρεσις εἶνε δύσκολος τώρα. μετὰ παρέλευσιν ὀλοκλήρου σχεδὸν ἔτους ἀπὸ τῆς μοιραίας ἐκείνης νυκτός.

—Ἀλλὰ θὰ μείνη λοιπὸν κωφὸς εἰς τὰς προσευχάς μου ὁ Οὐρανός; Θὰ μείνη ἀτιμώρητον τὸ μυστὸν ἐγκλήμα, τὸ ὁποῖον ἐθανάτωσε τὸν καλύτερον τῶν συζύγων, τὸν φιλοστοργότερον τῶν πατέρων; Οἶκτον, κύριε, δι' ἐμέ! Οἶκτον διὰ τὰ τέκνα μου!

—Ναί, ἐλπίζετε τότε εἰς τὴν Θεῖαν ἐκδίκησιν, ἢ μᾶλλον τὴν Θεῖαν δικαιοσύνην.—Ἐπαρηγόρησα τὴν τεθλιμμένην.—Ἐλπίζετε, διότι μετ' ἐμὴ ἀκίμη μία πολυτίμος ἔνδειξις, ἐν ἴχνος ν' ἀκολουθήσω, τὸ ὁποῖον μέχρι τοῦδε μοῦ ἐφαίνεται σκοτεινόν, ἀλλὰ τώρα ἀρχίζει κάπως νὰ προσδιορίζεται.

—Μία ἔνδειξις πολυτίμος! ἐν ἴχνος, τί λέτε;—ἀνεσκήρτησεν ἡ δυστυχῆς κυρία.

—Μάλιστα—ἀπεκρίθη ἀπλῶς.—Τὸ μαργαριτάρι ποῦ εὗρεθὴ στὸ βγαθόν!

***

Ὁ ἀνακριτὴς με ἐξήγαγεν ἀπὸ κορυφῆς μέχρι πρυθῶν, εἰρωνικῶς, σχεδὸν ἐμπαικτικῶς.

—Καὶ ποῖος εἶθε σεις ποῦ ἐπεμβαίνετε εἰς τὰς ὑπεθέσεις τῆς δικαιοσύνης, ἱσχυρίζομενος ὅτι δύνασθε νὰ ρίψετε φῶς εἰς τὸ μυστηριωδέστερον τῶν ἐγκλημάτων;

—Εἰς ἀπλοῦς ἐρασιτέχνης—ἀπεκρίθη ταπεινῶς—ὅστις ἀκολουθῶ τὴν περίφημον θεωρίαν τοῦ Σέρλοκ—Χόλμς.

—Ἄ! ἄ! μυθιστορηματικὸς ἀστυνόμος!—καὶ ἐγάλασεν ἐκθύμως, περιπαίζων.

Ἐγὼ πρὸς ἐλάβα ἐκφρασὴν ἀνθρώπου προσβληθέντος, καὶ ἔκαμα κίνημα νὰ φύγω.

Ὁ ἀνακριτὴς μ' ἔσταμάτησε.

—Σᾶς παρακαλῶ, μείνατε. Καὶ εἰπέτε μου τί γνωρίζετε περὶ τῆς δολοφονίας τοῦ δυστυχῆς Ροβέντη;...

—Πρᾶγμα ἀπλούστατον! Τὸ μαργαριτάρι ποῦ

εὗρεθὴ στὸ βγαθὸν μίση εἰς τὸ ὁποῖον ἐγένετο τὸ ἐγκλήμα.

Ὁ ἐξοχώτατος δικαστικὸς διέτειλεν ἐκ νέου τὰ χεῖλη εἰς σαρκαστικὴν μειδιάμα.

—Καὶ τίποτε ἄλλο;...

—Τίποτε ἄλλο!...

—Ἄν εἶνε ἔτσι, μοῦ εἶνε εὐκόλον νὰ σᾶς εὐχαριστήσω.

Ἐστρεψε τὴν κλειδα ἐνῆς συρταρίου τοῦ γραφείου του καὶ ἔσυρεν ἔξω μικρὸν κουτάκι χάριτον. Τὸ ἦνοιξε καὶ μοῦ ἔδειξε τὸ περιεχόμενον αὐτοῦ. Ἕνα μαργαριτάρι ὄραϊον, ὡσεὶδὸς σχήματος, μεγέθους κόκκου ἀραβοσίτου.

—Ἴδού!—εἶπεν εὐθύμως.—Κάμετε τὸ μαργαριτάρι αὐτὸ νὰ μιλήσῃ, ἂν μπορῆτε, καὶ νὰ μᾶς ἀποκαλύψῃ τοὺς δολοφόνους!

—Καὶ διὰ τί ὄχι;—ἀπεκρίθη ἔρημος.—Δώσατέ μου νὰ τὸ ἰδῶ, ἀπὸ κοντὰ, ἂν ἐπιτρέπεται.

Ὁ ἀνακριτὴς μοῦ ἐνεχείρισε τὸν μαργαριτὸν καὶ ἐγὼ ἐπληρίσασα πρὸς τὸ παράθυρον διὰ νὰ ἐξετάσω αὐτὸν εἰς πληρῆς φῶς.

—Ὄραϊον, πράγματι!—ἀνεφώνησα, στρέφων πρὸς αὐτὸν τὰ νῶτα.—Καὶ τοχέως ἐβγάλα ἐν ἄλλο μαργαριτάρι ἀπὸ τὴν τσέπην μου, καὶ ἀντικατέστησα δι' αὐτοῦ τὸ πρῶτον τὸ ὁποῖον ἐκρυψα ἐπιμελῶς εἰς τὸ γελέκον μου.

—Ἄϊ, λοιπὸν, τί ἀνεκαλύψατε;—μὲ ἠρώτησεν ὁ ἀνακριτὴς, ὅστις ἤσχετε νὰ εὐρίσκη διατμεδαστικὴν τὴν παγινίδι αὐτὸ.

Προσεκοιμήθη τὸν συγκινημένον καὶ μὴ δυνάμενον ν' ἀπαντήσῃ μετὰ βεβαιότητος. Κατόπιν σιγά, ἐψιθύρισα.

—Τὸ μαργαριτάρι μόνον δὲν ἀρκεῖ. Θὰ ἔπρεπε νὰ ἐξετάσω καὶ τὸ μέρος εἰς τὸ ὁποῖον εὗρεθὴ.

—Ἐκτάλαθα!—ἀνεφώνησεν ὀποτομῶς ὁ δικαστικὸς.—Ἐχω πολλὰς ἐργασίας, κύριε, καὶ σᾶς παρακαλῶ... Χαίrete!...

—Χαίrete... θὰ ἐπανιδωθῶμεν ὑπὸ καλλιτέρος συνθήκας.

***

Ἐπάρχουσι διάφορα εἶδη μαργαριτῶν. Οἱ πολλὰ μικροί, τῶν ὁποίων οἱ κοσμηματοπῶλαι κάμνουσι μεγάλην χρῆσιν, οἵτινες ἐξάγονται ἐκ διαφόρων ἐστράκων θαλασσιῶν καὶ ποταμίων τῆς μεσημβρινῆς Ἰβίως Ἰταλίας, οἱ μαργαρίται μέσου μεγέθους ἐξαγόμενοι ἐκ τῶν ἐστράκων τοῦ Ἰνδικοῦ Ὀκεανοῦ καὶ ἰδίως τῶν μεγάλων βυθῶν τῆς νήσου Κεϋλάνης. Τέλος ὑπάρχουσι οἱ χυθροὶ μαργαρίται τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης, μετὰ τοὺς ὁποίους ἐστολί-

ζουτὴ ἡ Κλεοπάρα καὶ τοὺς ὁποίους, ὡς ὀρυλλεῖται, εἶνε διηλελυμένους εἰς ἕξιν ἕνα διηρηθῆται τὴν πύλαον ὠροῖότητά της καὶ δεῖξῃ τὸν πλοῦτον τῆς εἰς τὴν Ἀντωνίαν. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἐνίστε οἱ μαργαρίται τοῦ Ἰνδικοῦ Ὀκεανοῦ ὑπερβαίνουσι τὸ φυσικὸν τῶν μεγέθους, εἶνε δύσκολον ν' ἀποφανθῇ τις μετὰ βεβαιότητος περὶ τῆς προελεύσεως τοῦ πολυτίμου κοσμήματος...

Ἐκ τίνος θαλασσιῶν βυθῶν προήρχετο ὁ ἰδικὸς μου; Ἡτο ἀνάγκη νὰ τὸ μάθω ἢ μᾶλλον τοῦτο ἦτο τὸ πρῶτον ποῦ ἔπρεπε νὰ μάθω. Ἐκμα συγκριτικὰς παρατηρήσεις μετὰ ἄλλα μαργαριτάρια γνωστῆς προελεύσεως καὶ ἀνεκαλύψα ἐστὶ ἡ ἀναλογία τῆς περιεχομένης τιτάνου, εἰς τοὺς Ἰνδικούς μαργαρίτας εἶνε κατὰ τὸ τέταρτον μικροτέρα τῆς περιεχομένης εἰς τοὺς μαργαρίτας τῆς Ἐρυθρᾶς Θαλάσσης. Ἡ χημικὴ ἀνάλυσις μοῦ ἦνοιγε τὴν δρόμον.

Τότε μετὰ ὀλίπω ὁπεράσισα νὰ θυσίσω τὸ ὄραϊον μαργαριτάρι, τὸ ὁποῖον ὄφειλε νὰ καταστῇ ἢ κλεῖς τοῦ ἐρεθώδους μυστηρίου. Ἀλλὰ φεῦ! ὁποῖα ὀλιβερά ὀπογιήτευσι; μετ' ἐνήμενον!

Ἐξέτασθησαν χημικῶς ἡ διὰλυσις ἐντὸς τῆς ἑπτάρας εἰχον ἀποσυνθέσει τὴν μαργαρίτην, μετ' ἐξωσεν ἀποτέλεσμα, τὸ ὁποῖον ἔταν ἐμῶν ἀρχα κρουγῆν ἐκπληξέως καὶ ἀπελπισίας. Ὁ ἐντὸς τοῦ βγαθῆναι τοῦ ἐγκλήματος ἀνευρεθείς μαργαρίτης, δὲν περιεῖχεν οὔτε τὸ ἦμισον τῆς τιτανώδους οὐσίας τῶν φυσικῶν μαργαριτῶν. Καὶ ἔμω ἤξευρα κατὰ ὅτι δὲν ἦτο ψευδής. Τούλῳχιστον ἡ λαμπηδὼν τὴν ὁποῖαν διέχευε, ἡ λευκὴ ἀνταύγεια, ἡ κανονικότης δὲν μοῦ εἶχεν ὀφῆσει οὐδεμίαν ὑπέψιν περὶ τῆς γνησιότητός του.

Ὅποις διψήσεις τῶν ἐλπίδων μου!...

**

Εἶνε περιττὸν νὰ εἶπω ὅτι πᾶσα ἀπόπειρα ἐρεύνης πλησίον τῶν κυριωτέρων κοσμηματοπωλῶν τῆς Ἰταλίας καὶ τοῦ Ἰσπανικοῦ, ἀπέβη ὀνωρῆλης. Ἐκάμα ἐπανειλημμένας χημικὰς ἀναλύσεις. Οὐδεμία ἐξ αὐτῶν κατώρθωσε νὰ με φωτίσῃ. Ἡ σύστασις τοῦ διαλυθέντος μαργαρίτου ἦτο ἀνεξήγητος.

Τέλος μετὰ μακρὰς ἐρεύνας ἐπέσθην ὅτι ὁ χάριν τῆς ἀληθείας ἀναλυθῆ; πολυτίμος λίθος περιεῖχε, πλὴν τῶν ἄλλων, καὶ ἄγνωστον τι στοιχεῖον, ἑτερογενῆ τινα ὕλην, τῆς ὁποίας ἡ φύσις δὲν ἔπρεπε νὰ μοῦ διεφύγῃ. Καὶ τοῦτο με ἐπέστρωτε καὶ με ἔκαμε νὰ ἐπιμένω εἰς τὰς ἐρεύνας μου.

Ναί. Ὁ λίθος ἐκεῖνος, ἀποσπασθεῖς ἀπὸ κάποιου δακτυλίδι ἢ καρφίδα λαμοδέτου, θὰ ἦτο ἡ κλεῖς διὰ τῆς ἐποίας θὰ ἦνοιγεν τὴν θύραν τοῦ σκοτεινοῦ θαλάμου τοῦ μυστηρίου...

Ἡ ἐργασία μας εἰς τὸ χημεῖον εἶχε λήξῃ. Ἡ ἐπιστήμη πᾶν ὅτι εἶχε νὰ μοῦ δώτῃ, τὸ ἔδωκε. Ἀλλ' ἔπρεπε τώρα νὰ μετασβῆ τὸ στάδιον τῶν ἐνεργειῶν μου.

Μετέβην λοιπὸν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ θύματος.

—Αὐτὸ εἶνε τὸ σπουδαστήριον τοῦ ἀτυχῆς μηχανικοῦ—ἠρώτησα τὴν χήραν καὶ τοὺς υἱούς του.

—Ναί—μοῦ ἀπεκρίθησαν ὀλιβερώς.
—Καὶ τίποτε δὲν μετεβλήθη ἔκτοτε;
—Τίποτε. Ἄπὸ τῆς ἀνιχωρήσεώς του, ἀπὸ τοῦ τελευταίου του ἀποχαρτετισμοῦ, τὸ σπουδαστήριον του ἐμείνεν ἔρημον, κλειδωμένον.

Ἀλλὰ δυστυχῶς καὶ ἀνευ ἀποτελέσματος σᾶς ἐπρόλαβεν ἡ Ἀστυνομία ἡ ὁποία ἔκαμεν ἐρεύνας, ἀνεσκόλευσεν ὅλα τὰ χαρτὰ τοῦ μακρῆτος, τὰ ἐποῖα καὶ παρέλαβεν εἰς τὸ ἀνακριτικὸν γραφεῖον.

—Διάβολε!—ἐψιθύρισα,—ἦλθον πολὺ ἄργά.

Τὸ γραφεῖον εἶνε κενόν, τὰ συρτάρια, σχεδὸν ἐπίσης. Δὲν μοῦ ἀφῆκαν παρὰ ἀσήμαντα πράγματα, οἱ εὐγενέστατοι αὐτοὶ κύριοι. Ἀλλὰ, σᾶς παρακαλῶ, ὁ πατέρας σας θ' ἀνεχώρησε αἰετιδίως, δὲν εἶνε ἔτσι;...

—Ναί, ἀλλὰ ποῖος σᾶς τὸ εἶπε;...

—Διάβολε! Δὲν ἀφίνει κανεὶς ὁμῶς μόλις τὸ ἀνάφη ἕνα γνήσιον ποῦρον τῆς Ἀβάνας, σὺν αὐτοῖς!—Καὶ ἔδειξα εἰς μίαν ἀκραν τοῦ δωματίου τὴν πρῶτην ἐκείνην ἔνδειξιν, ἥτις ἐφαίνετο δι' ἐμὲ ἐπερίμενον διὰ νὰ σημειωθῇ. Ἐπῆρα τὸ ποῦρον, σχεδὸν ἀκέραιον καὶ τὸ ἐξήγαγα προσετικῶς. Κατόπιν ἐνώπιον τῆς χήρας καὶ τῶν ὀρφανῶν, τὰ ἐπῆρα μετὰ κατερίθου ἰσαμῶντα, εἶπα σιγά.

—Ἴδού. Ἡτο ἀπόγειμα, περὶ τὰς δύο. Ὁ μηχανικός, ἀνθρώπος δραστήριος δὲν ἤθελε νὰ χάνῃ οὔτε στιγμήν. Ἐκάπνιζε λοιπὸν εἰς τὸ γραφεῖον του. Ἀλλ' ἀτυχῶς τὴν φορὰν αὐτὴν μίλις ἤγαψε τὸ προσκελὲς τοῦ ποῦρον, κάποια αἰφνιδια σκέψις, ἴσως καμμιὰ κακὴ εἰδήσις τὴν ταρασσεῖ, τὴν ἐρεθίζει καὶ τὴν ἀναγκάζει νὰ διαγίση μετ' ὀργῆς τὸ ποῦρον, καὶ νὰ τὸ ρίψῃ ὀρηκτικῶς μακρὰν. Ἴδού, παρατηρήσατε. Ἐπὶ τῶν λεπτῶν φύλλων τοῦ ξανθοῦ καπνοῦ διακρίνεται καθαρὰ τὸ ἀποτύπωμα τῶν ὀδοντωτῶν του.... Κυττάξατε τώρα ἐκεῖ κάτω, ἐπὶ τοῦ τοίχου τὴν μαύρην κηλίδα ποῦ ὀφῆκεν ἡ τέφρα τοῦ πρισκρούσαντος ποῦρον. Ἀλλὰ ποῖαν ἄρα γε δυσάρεστον εἰδήσιν ἔλαβε τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὁ πατέρας σας;

Ἐνομηθῆτε καὶ... εἰπέτε, εἰπέτε!...

Ἐπὶ τῶν προσώπων των διακρίνετο ἡ ἐκπληξίς, ἀλλὰ τὰ χεῖλη των δὲν ἐπρόφερον οὔτε λέξιν, ἢ ἐποῖα νὰ μοῦ διήνοιγε κάπως τὴν ὁδόν...

Τὸ ἐκάλισσα τὴν θαλαμηπόλον καὶ παρατηρῶν αὐτὸν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς, τοῦ εἶπα μετ' ἰσχυροῦς ποιότητος:

—Τὴν τελευταίαν ἡμέραν ποῦ εὐρίσκετο ἐδῶ ὁ ἀτυχῆς κύριός σου, οὐ τοῦ ἔφερες ἕνα τηλεγράφημα!..

—Ναί!—ἐτονθύρυσεν ἐκεῖνος.

—Καὶ ἔπειτα, καὶ ἔπειτα;...

—Ἀπεσῆρθην ὁμῶς, κύριε...

—Ἀλλὰ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ τηλεγραφήματος αὐτοῦ δὲν εἶνε δυνατόν νὰ διέφυγε τὴν προσοχὴν σου!—ἐξηκολούθησα μετὰ τοῦ αὐτοῦ τόνου.—Περιεῖχε κακὴν εἰδήσιν, ἥτις ἠνάγκασε τὸν μηχανικὸν ν' ἀναχωρήσῃ ὁμῶς διὰ Ρώμην. Λοιπὸν ὁ κύριός σου μίλις τὸ ἐδιάβασε ὠχρίασεν, ὠργίσθη καὶ ἐδάγκασε τὸ ποῦρον του, συνέπτυξε τὸ τηλεγράφημα τὸ ἔρριψε μετ' ὀργῆς καὶ τέλος ἐτήκωθη καὶ ἐφυ-

γεν... Το τηλεγράφημα αυτό είνε σπουδαῖον, τὸ τηλεγράφημα αὐτὸ πρέπει νὰ εὐρεθῆ!.. Σὺς παρακαλῶ, κυτὰξτε στὸ καλάθι τῶν ἀγρήτων!... Εἶμαι βέβαιος ὅτι αὐταὶ οἱ κύριοι τῆς ἀστυνομίας δὲν θὰ τὸ ἐσκέθησαν κἄν.

Οἱ οἰκὶ τοῦ θύματος, τοῦ ὁποῖου ἡ φωνὴ ἐφαίνετο ἐμιλοῦσα διὰ τῆς ἰδικῆς μου, ἐρρίφθησαν εἰς τὸ καλαθάκι, σχεδὸν πλήρες ἀπὸ διάφορα χαρτιά.

Αἱ χεῖρες τῶν ἀνεξήτων ἀπλήστως, οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν ἦσαν ἐλογεροὶ ἐκ τοῦ πυρετώδους ἐρεύνης. Σιωπηλοὶ, ἀσθμαίνοντες ἐξ ἀγωνίας, διψῶντες νὰ μάθωσι τὴν ἀλήθειαν, νὰ διαλύσωσι τὸ μυστήριον, νὰ ἐκδικήσωσι τὴν πατέρα τῶν οἱ νέοι ἀνεδίδωσαν. Καὶ ἐγὼ ἦκουσα τέλος τὴν κραυγὴν τῆς νίκης τῶν. Ναί! Εἶχον εὐρεῖ, εἶχον ἀνακαλύψει.

Μία σφαιροειδῆς μάζα κιτρίνου χάρτου, ὀργίλιως συνεπτυγμένου, εὐρίσκειτο εἰς τὰς χεῖρας τοῦ πρεσβυτέρου.

Ἡ μέθοδός μου μέχρι τοῦδε εἶχε ὀριαμβεῦσει. Ἐξεδικλώσαμεν μετὰ προσοχῆς τὴν πολυτίμητον ἐκείνην χάρτην, ὅστις ἐπρόκειτο νὰ μᾶς διαλύσῃ τὸ μυστήριον καὶ μετὰ τὴν καρδίαν κάλλιπυσαν ἐξ ἀγωνίας, εἰς τὴν φοβερὰν ἐκείνην σιγῆν, ἀνέγνωσα διὰ φωνῆς τρεμύσης τὴν ἐξῆς φράσιν:

«Μὴ βάλλετε τοὺς μαργαρίτας σας εἰς τοὺς χοίρους — Ματθαῖος».

Λυπηραὶ ἀναχωρήσεις ἀπογοητεύσεως ἀπεκρίθησαν ὡς ἤχῳ, εἰς τὴν αἰνιγματώδη ἀπσροζὴν τοῦ Εὐαγγελίου.

- Τί σημαίνει αὐτό;..
- Πῶς πρέπει νὰ τὸ ἐξηγήσωμεν;
- Τί νῦμα κρύπτει;..
- Τί λέγει πάντων, τί σχέσιν ἔχει τὴν ῥητὴν τοῦ Ἰησοῦ μετὰ τὴν ὑπεθέσιν μας;..

Γετο, ὡς νὰ ἐκράτουν ἀπὸ τοῦ λοιμοῦ τὴν δολοφόνον τοῦ πατρὸς του, ἐκύτταξα τὴν μικρότερον τῶν δύο ὄσφραδῶν, ὅστις εἶχεν ὁμιλήσει τελευταῖος καὶ ἐψιθύρισα σαρκαστικῶς:

— Φαίνεται ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ διακρίνη εἰς τὸ βῆθος τῶν πραγμάτων, παιδί μου. Εἶνε ἡ ηλικία σου. Ληστυνὲς κἀποὶ μαργαρίταρ πού εὐρέθη εἰς τὸ βύθον τῆς θάλασσας... Ἄς εἶνε, αὐτὸ εἶνε ἰδική μου δόλιξις...

Καὶ χωρὶς νὰ προσθέτω ἄλλο τι, ἀπεχαιρέτησα τὴν δυστυχῆ ἐκείνην οἰκογένειαν καὶ ἐφυγα...

* *

Τὴν ἰδίαν ἐκείνην ἑσπέραν ἤμην εἰς Τεργέστην, πάλιν ἐξ ἧς εἶχεν ἀποσταλῆ τὸ μυστηριώδες τηλεγράφημα. Το βραθὸ νόημα τὸ εἶχεν ἀρχίσει ν' ἀπασχολῆ διαρκῶς τὴν νοῦν μου. Μοῦ ἔλεγεν ὅτι τὸ περιφθὺρον μαργαρίταρ προήγοτο ἐκ Τεργέστης, τῆς πρωτευούσης αὐτῆς τῆς Ἰταλίας, τοῦ κράτους ἐν τῇ συγκοινωνίᾳ μετὰ τὴν Ἀνατολὴν καὶ Δύσεως. Ὁ λιμὴν, ἡ ἀπεκρίθρα τοῦ Ἀγίου Καραίου, τὸ πολυπλοῦτον πλοῦτος τῶν ναυτικῶν, Ἑλλήνων, Αὐστριακῶν, Ἀλβανῶν, οἱ κυματίζουσαι σημαῖαι ὅλων τῶν ἐθνικοτήτων, ὁ συμπυκνωθὲς ὅλων τῶν φυλῶν τοῦ Ἰσραὴλ, ἐπέκυρον τὴν προσοχὴν μου, ὅλην τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν. Χιλιάδες ἀνθρώπων, ὅμο-

λόντων πᾶσαν γλῶσσαν, συναθροισθέντων ἐδῶ ἐκ περάτων τῆς γῆς. Μέρω τῶν ἀνθρωπίνων ἐκείνων ρευμάτων, εἰς τὴν πολυθρόνον αὐτὴν μυρμηκίαν. ἐγὼ ὄφειλον νὰ ζητήσω μίαν ἀπλήν ἐνδειξίαν, μίαν λέξιν, ἐν φευγαλέον κίνημα, πρὸς ἀνακάλυψιν τοῦ δολοφόνου!..

Καὶ ἐν τούτοις δὲν ἀπεγοητεύθην. Τέσσαρας μόνον ἡμέρας μετὰ τὴν ἀφίξίν μου εἰς Τεργέστην, ἐκ τινος ἀτμοπλοίου τοῦ Αὐστριακοῦ Λεὐθ, κατήλθε μετ' ἄλλων ἐπιβατῶν, εἰς τύπος φέρων ὅλα τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν Ἰουδαίων ἐμπόρων. Οἱ ὀφθαλμοὶ μου ἀνεξήτησαν τὰς χεῖρας του, οἱ δάκτυλοι τῶν ὀκείων εἶχον κυρτοὺς ὄνυχας, ὡς τῶν ἀρπακτικῶν ὄρνέων.

Ἄνεκρίθησα ἰδὼν ὅτι εἰς τὴν μέσον δάκτυλον τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς ἔφερε δακτύλιον, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἐλεύκαζε ὀχυμάσις ὠσειδῆς μαργαρίτης.

Χωρὶς νὰ προσέρω λέξιν, χωρὶς νὰ χάτω οὐδὲ σιγῆν, ἐτέθη ἐπὶ τὰ ἴχνη του.

Ἀφήσαμεν ταχέως τὴν Τερεσίενασιν, τὴν νέαν πόλιν καὶ διασχισάντες τὴν πλατιάν, ἀνῆλθομεν τὴν λόφον τοῦ Κάρτι, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου τὸ παλαιὸν γρασικώτατον φρούριον δεσπόζει ὀλίγων πτωχικῶν οἰκίων.

Εἰς τὸ μέσον τῆς ἀναβάσεως, εἶδον τὴν Ἰουδαῖον ἔμπορον σταματῶντα αἶψης ἀπέναντι οἰκίσκου ἀθλίου ἐξωτερικοῦ, τοῦ ὁποῖου ἡ θύρα ἦτο ἰσοκλή. Ἐξηκολούθησα ἀδιφάρως τὴν ἀνάβασιν καὶ οἶψας ὀστραπιαῖον βλέμμα καὶ παρατηρήσας ὅτι ὁ οἰκίσκος ἐκεῖνος ἦτο ἐν μικροκατάστημα, διέβην ἀποσπαστικῶς τὴν εἴσοδον αὐτοῦ.

Ὁ ἔμπορος, ὅστις συνωμίλει με κάποιον σύντροφόν του, ἐφάνη πρὸς στιγμὴν ἐκπλαγεῖς, διὰ τὴν παρουσίαν μου, ὅλλα κατόπιν ἐξετάσας με προσεκτικῶς καὶ εὐχαριστηθεῖς, ὡς φαίνεται ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ μου, ἔλαβεν ὕψος φιλόφρον καὶ προσέκλινε μειδιῶν.

— Ἐπεθύμουν ν' ἀγοράσω σμόρναν καὶ ἄλλα ἀρώματα τῆς Ἀνατολῆς—τῷ εἶπον εἰς ὅσον ἠδυνάμην καλλιτέραν ἀγγλικήν.

— Μάλιστα, λέγε! Τὰ προϊόντα μου ἐρχονται κατ' εὐθείαν ἀπὸ τὴν Κωνσταντινουπόλιν, τὴν Τεχεράνην καὶ τὸ Βατσόμ.

Ἠγόρασα εὐθηνὰ δύο ριαλίδια ἀρωμάτων καὶ ἐτοιμαζόμενος νὰ φύγω, ὅτε αἶφνης με κίνημα θαυμασμοῦ, ἀπειθυμύμενος εἰς ἀμφότερους τοὺς Ἑβραίους ἀνεκραξέ:

— Τί ὠρατὰ μαργαρίταρ ἔχετε στὰ δακτυλίδια σας! Μήπως ἔχετε ὄμοια νὰ μοῦ πωλήσετε; — Μάλιστα, λέγε! Μᾶς ἐρχονται κατ' εὐθείαν ἀπὸ τὴν κόλπιν τῆς Μασάδας!

Καὶ ἤνοιξαν πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου κυτίον πληθῆρες ἐκ τῶν ὠραιότερων μαργαριτῶν ποῦ εἶδον εἰς τὴν ζωὴν μου. Ἄλλ' ἐγὼ ἔκαμα τὴν θομωμένον, τὴν προσβληθέντα.

— Τί εἶνε αὐτὰ καὶ μοῦ δείχνετε, ἀπατεῶνες; Γυάλινα μαργαρίταρ!..

Οἱ δύο Ἑβραῖοι ἐταράχθησαν, ὡχρίαταν, κατόπιν ὁμοῦ συνελθόντες ὤρμησαν ἐνεντίον μου κραυγάζοντες:

— Σκόλλε χριστιανέ! Πρέπει νὰ πεθάνης.

Ἄλλ' ἐγὼ τοὺς ἀπεκρίθην μειδιῶν:

— Μὴ βάλετε τοὺς μαργαρίτας σας εἰς τοὺς χοίρους.

Εἰς τὰς λέξεις αὐτὰς οἱ Ἑβραῖοι ἐστάθησαν καὶ ὡς κεραυνόπληκτοι ἔπεσαν εἰς τὰ γόνατα. Μετὰ τὸ μέτωπον εἰς τὴν γῆν ἐψιθύρισαν τρέμοντες ὡς δενδρόφυλλα!

— Οἴκτον, ρα βῆί μας! Συγγνώμην, ρα βῆί μας! Σῶτέ μας ἀπὸ τὸν θάνατον!..

Χωρὶς ν' ἀποκριθῶ λέξιν τοὺς ἄτησα καὶ ἔτρεξα νὰ τηλεγραφήσω εἰς τὸν σκόπτην ἐκεῖνον ἀνακριτὴν τῆς Χ., τὴν ὁποῖον μετὰ ἐξ ὥρας ἐπανεβλέπεα ἀλλὰ τὴν φορὰν ταύτην ὑπὸ καλλιτέρας συνθήκας.

* *

Ὁ «Μικρὸς Ταχυδρόμος» κυκλοφορήσας τὴν ὀξιομηνημένον ἐκείνην ἑσπέραν εἰς ἔκτακτον ἔκδοσιν, μετὰ σύντομον ἐξιστόρησιν τῆς συγγραφῆς ἐν τῷ βαγρονίῳ δολοφονίας, ἦτις πρὸ ἐνός περιπέου ἔτους εἶχε συγκινήσει ὀλόκληρον τὴν Ἰταλίαν, καὶ τῆς ὁποίας δολοφονίας τὴν δράστην, ματαίως ἔως τότε εἶχον ἀναζητήσει, περιεῖχε τὰ ἐξῆς σημαντικὰ:

«...Ὁ δραστηριώτατος ἀνακριτὴς τῆς Χ., κληθεῖς τηλεγραφικῶς παρὰ τοῦ ἀπεσταλμένου εἰς Τεργέστην ὑπὸ ἀλ λ ή λ ο υ τοῦ, πρὸ ἐξ ἀμέσως εἰς τὴν σύλληψιν τῶν δύο Ἑβραίων ἐμπόρων. Ἰσοβληθέντες οὗτοι εἰς μακρὰν ἀνάκρισιν, διεξαχθεῖσαν μετὰ σπανίας δεξιότητος, κατέληξαν εἰς τὸ νὰ ὁμολογήσουν τὰ πάντα. Ἐκ τῆς ὁμολογίας τῶν ταύτης προκύπτει ὅτι ἡ παραδοξὸς ὑπόνοια, ἣτις ἔχρησιμεύετο διὰ τὸν ἰκανώτατον δικαστικὸν ὡς ὁ μίτος τῆς ἀνακρίσεως, ἐπληθεύθη ὑπὸ τῶν πραγμάτων:

«Συμφῶνως πρὸς τὰς ὑποδείξεις τῶν δύο Ἰσραηλιτῶν, ἀνεκαλύθη εἰς τὴν πόλιν εὐρυτάτη εἰσαγρία, ἣτις ἐλυμαίνετο τὰς ἐμπορικὰς ἀγορὰς τῆς Ἀνατολῆς. Ἡ εἰσαγρία αὕτη συνέτατο εἰς τὴν ἐμπορίαν ἐνός νέου εἴδους μαργαριτῶν ἐξαγομένων ἐξ ὀστράκων τῶν λεγομένων ἄ ν ο δ ὄ ν τ ω ν. Τὰ ὀστρακα ταῦτα συλλαμβανόμενα ἐρρίπτοντο ἐντὸς τεχνικῶν δεξαμενῶν, καθ' ἣν δὲ ἐποχὴν ἐμελλε ν' ἀρχίσῃ ἐντὸς αὐτῶν ὁ σχηματισμὸς τῶν μαργαριτῶν—οἵτινες φυσικῶς εἰς τὰ ἀνύδοντα εἶνε μικροί—οἱ Ἑβραῖοι ἤνοιγον τὸ ὀστρακὸν ἐρρίπτον ἐντὸς αὐτοῦ ὀρυμματα κοινῆς ὕλης, τὰ ὁποῖα περιβαλλόμενα ὀλίγον κατ' ὀλίγον ὑπὸ τῆς ἐκ τοῦ ζώου ἐκρινόμενης μαργαριτώδους οὐσίας, ἐτχημάτιζον χονδρικοὺς μαργαρίτας. Ἀπελάμβανον οὕτως δι' ἐλαχίστης δαπάνης μαργαρίτας μυθώδους ἀξίας οἵτινες ἐξήγοντο, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ τῶν διαφόρων ἀνατολικῶν λιμῶνων, πρὸς ἀποφυγὴν πάσης ὑπονοίας καὶ ἀνακάλυψιν τῆς πλαστότητος τῶν, πρᾶγμα δυσκολώτατον καὶ τὸ ὁποῖον μόνον διὰ χημικῆς ἀναλύσεως ἦτο δυνατόν νὰ ἐπιτευχθῆ...

«Οἱ ἐταῖροι τῆς παρανομίας αὐτῆς βιομηχανίας πάντες σχεδὸν σήμερον εὐρισκόμενοι εἰς τοὺς ὄνυ-

χας τῆς δικαιοσύνης, εἶχον τὴν ἔδραν αὐτῶν ἐν Ρώμῃ, ἦσαν συνδεδεμένοι πρὸς ἀλλήλους δι' ὄρκου ὅστις ἐπέβλεπε τὸν θάνατον εἰς πάντα προδότην τοῦ μυστικοῦ. Οἱ μεμυημένοι, καταστάντες μετὰ τινα χρόνον πλουσιώτατοι, ἀνεγνωρίζοντο μετὰ τὴν διὰ δακτυλίου τινος διακριτικοῦ, ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ὑπῆρχε ἐνεσηνωμένος ὑπερμεγέθους μαργαρίτης ἐκ τῶν ἰδιαιτέρων ἐκείνων τῆς εὐκρίλου βιομηχανίας τῶν.

«Ὁ ἀνακριτὴς τῆς Χ., εἰς τὴν Σέρλοκ-Χολμειον μεγαλοφυῶν τοῦ ὁποῖου ἐρεῖται ὁ ὀφθαλμὸς οὗτος τῆς Δικαιοσύνης, κατώρρωσε νὰ μάθῃ ὅτι ὁ ἀτυχῆς μηχανικὸς Ροβέντης ἐμπλακεῖς εἰς τὰς σκέψας τῆς καταχρονίου αὐτῆς ἐταιρίας, ἔπεσε ὄμμα τοῦ φοβεροῦ τῶν συμμοριτῶν ὄρκου. Προσκληθεὶς παρ' αὐτῶν ὅπως ἐκτελέσῃ μηχανικὰς τινὰς ἐργασίας εἰς τὰς δεξαμενὰς αὐτῶν, ἐνόησε συνηροῦντο τὰ ὀστρακα καὶ ἐννοήσας τὸ πλουτοφόρον τῆς Ἑταιρίας μυστικῶν ἠνάγκασε τοὺς Ἑβραίους νὰ τὴν συμπεριλάβωσιν εἰς τὰ κέρδη τῶν. Μετ' ὀλίγον ὁμοῦ καιρῶν, πιεζόμενος ὑπὸ τῶν ἐλέγχων τῆς συνειδήσεως, ἄνθρωπος δὲ φῦσει χρηστὸς καὶ ἰκανώτατος ἐπιστήμων, ἀπεφάσισε νὰ διαικονώσῃ εἰς τὴν ἀστυνομίαν τὴν πλῆστικότητα.

«Οἱ Ἑβραῖοι ἐνενοήσαντες τούτο ἀτέστειλαν αὐτῷ τηλεγράφημα διὰ τοῦ ὁποῖου τὸν ἐκάλουν εἰς Ρώμην. Το τηλεγράφημα τῶν ἦτο συμβολικόν. «Μὴ βάλλετε τοὺς μαργαρίτας σας εἰς τοὺς χοίρους», καὶ ἐσήμαινε πρόσκλησιν τοῦ Ροβέντη εἰς Ρώμην, ὅπως ἀπολογηθῆ δι' ἀπειθεσίαν αὐτοῦ κατηγορίαν ἐπὶ προδοσίᾳ τῶν μυστικῶν τῆς Ἑταιρίας. Ὁ Ροβέντης, λαβὼν τὸ τηλεγράφημα τούτο ἀναχωρεῖ ἀμέσως διὰ Ρώμην. Μέχρις ὥρας εἶνε ἀγνωστον διὰ τί ἔσπευσε τὸσον πρὸθύμως νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὴν πρόσκλησιν τῶν συμμοριτῶν. Ἴσως νομίζων ἀκατάλληλον ἀκόμη τὴν ὥραν τῆς καταδόσεως τοῦ μυστικοῦ εἰς τὴν ἀστυνομίαν, μειέβαινε ὅπως παραπλανήσῃ αὐτούς...

«Ἐν τῷ ἐρήμῳ βαγρονίῳ, κατὰ τὴν σκοτεινὴν ἐκείνην νύκτα ὁ δυστυχῆς μηχανικὸς ἐγένετο ὄμμα ἀνάνδρου ἐπιθέσεως. Το ἐνοστικὸν τῆς ζωῆς τὴν ἀναγκάζει νὰ ἀμυνθῆ ἀπελπιστικῶς, νὰ παλαίῃ, ἐνθ' ἡμῶν σιδηρᾶ χεῖρ, συσσίγγουσα τὸν λαίμην αὐτοῦ, καταπνίγει τὰς κραυγὰς του. Ὁ Ροβέντης προσπαθεῖ νὰ ἀποσπασθῆ τοῦ ἀτίμου ἐκείνου κλοιοῦ, ὅστις τὸν ἀποκνίγει. Οἱ ὄνυχές του ἐμπήγονται εἰς τοὺς δακτύλους τοῦ δολοφόνου, πιέζουσι τὴν δακτύλιον αὐτοῦ, ἀποσπᾶσι τὴν διακριτικὴν μαργαρίτην, ὅστις κλιεῖται εἰς τὸ δίπεδον. Το ἐγκλημα συντελεῖται καὶ ὁ δολοφόνος ἐξαφανίζεται εἰς τὰ σκόττα. Εἰς τὸ ἐρημικὸν ἐκεῖνο σιδηροδρομικὸν ὄχημα, ἄλλο δὲν ἀπομένει πρὸς τὸ ψυχρὸν πτώμα ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ὁ φανὸς ρίπτει τὸ ὄχμῶν καὶ κένθινον φῶς του.

Ἄλλ' ἐκεῖ, εἰς μίαν γωνίαν ὁ ἀποσπασθεὶς μαργαρίτης, τὴν ὁποῖον ἡ δικαιοσύνη τοῦ Οὐρανοῦ, προῶριτε μάτιστα τῆς συγγραφῆς ἀνθρωποκτονίας, ἐποπτεύει, ἐτοιμὸς νὰ εἴπῃ μίαν ἡμέραν τὸ πᾶν, εἰς ἐκείνον ὁ ὁποῖος θὰ δυνήθῃ νὰ τὸν ἐρωτήσῃ!..»

MANUELE ORIS.

[Επιστήμαι—Γράμματα—Τέχναι]

ΙΟΥΔΑΣ Ο ΙΣΚΑΡΙΩΤΗΣ

ΜΕΓΑΛΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ. (Παρίσις). 'Ο Λ. Γ. Λεβὼ προσπαθεῖ ν' ἀποδείξῃ διὰ λεπτομεροῦς μελέτης ὅτι Ἰούδας ὁ Ἰσκαριώτης οὐδέποτε ὑπῆρξεν. Ἦδη ὁ Στράου, ὁ Χαβέ, ὁ Λουαζῦ, εἶχον ὑποδείξει ὡς ὑλόπους τὰς ἀφορώσας τὸν Ἰσκαριώτην παραδόσεις. Ἐν τῇ Νέᾳ Διαθήκῃ οὐδὲν περιόπου σχετικῶν εὐρίσκεται περὶ αὐτοῦ, ἐκτὸς παρενθεμένου τινος κειμένου. Τὰ στοιχεῖα τὰ ὁποῖα ἐχρησίμευσαν εἰς τὴν ἀποτύπωσιν τῆς ὑπάρξεως τοῦ Ἰούδα, συνελέγησαν εἰς χωρία τοῦ Μάρκου, τοῦ Ματθαίου καὶ τοῦ Ζαχαρίου τὰ ὁποῖα εὐκόλως ἀνερρίσκομεν. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Ἰούδα, τοῦτο οὕτω πως ἐξηγεῖται.

«Ἐνεκα μιᾶς κυκλοφοροῦσης παρὰ τοῖς Ἰουδαίοις ἰδέας ἔπρεπε νὰ εἶνε δώδεκα οἱ ἀπόστολοι. Ὑπῆρχεν ὁμοίως σχετικῆς ἀμφιβολίας ὅσον ἀφορᾷ τὸ ὄνομα καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ δωδεκάτου ἀποστόλου τὸν ὅποιον ὀνόμαζον ὅτι μὲν Θαδδαῖον ὅτι δὲ Λεβαῖον. Ὅταν διεπλάσθη ἡ παράδοσις τῆς προδοσίας ἀπέβαλον ἀπλοῦστατα τὸν ἀμφίβολον Θαδδαῖον καὶ ἀπέκτησαν διὰ τούτου μίαν θέσιν διὰ τὸν προδότην. Ἄλλ' εὐρ σκετο ὅτι ὡς τελευταῖος ἀπόστολος τῶν πρώτων καταλόγων ὑπῆρχε κάποιος Ἰούδας ἀδελφὸς τοῦ Ἰακώβου. Τότε διὰ νὰ ἐπέλθῃ συμφωνία ὁλων τῶν καταλόγων ὑπέδειξαν τὸν τελευταῖον ἀπόστολον τῶν πλαιῶν καταλόγων ὡς τὸν προδότην. Ἐκ τούτου προέκυψεν ὅτι ὁ προδοτὴς ὀνομάσθη Ἰούδας. Ἄλλὰ θὰ ἐρωτήσετε διατί τάχα ἐφευρέθη ἡ ἁστοχος παράδοσις περὶ προδότου; Διότι ἠθέλησαν δι' αὐτοῦ νὰ συμβολίσουν καὶ νὰ καταστήσουν μισητὴν τὴν διαγωγὴν τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ ἀπέναντι τοῦ Ἰησοῦ τοῦ Ναζωραίου».

Σημειωτέον ὅτι ὁ συγγραφεὺς τῆς μελέτης κ. Λεβὼ εἶνε Ἰσραηλίτης.

ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΤΩΝ ΔΥΟ ΚΟΣΜΩΝ. (Παρίσις). Ἐσχάτως ἰδρῦθησαν ἐν Γαλλίᾳ τὰ «Δικαστήρια διὰ τὰ παιδία» ἐφηροδόθη δὲ τὸ πρῶτον ἐν Παρίσις ὅπου ἐκάστην Δευτέραν τὸ ὄγδον παιισματοδικεῖον ἀσχολεῖται μὲ αὐτὰ. Ὁ κ. Δελζὸν μᾶς γνωστοποιεῖ τὰς ἀπαρχὰς τοῦ ἰένου τούτου θεσμοῦ. Εἰς τὸ Σικάγον τὸ πρῶτον ἰδρῦθησαν κατὰ τὸ 1899 τὰ «Children's court». Οὐδεὶς δικαστὴς δύναται νὰ φυλακίσῃ παιδία ἄγοντα ἡλικίαν μέχρι 12 ἐτῶν. Μέγιστος χωρισμὸς ὑπάρχει μεταξὺ τῶν ὑποπιπτόντων εἰς ὅτι δὴ-

ποτε σφῶμα μειράκιων, καὶ τῆς ποινικῆς δικονομίας ὅτι ὁ δικαστὴς δύναται νὰ κάμῃ εἶνε νὰ ἐμπιστευθῇ τὸν ἀμαρτάνοντα παιδα εἰς ἴδρυά τι τοῦ κράτους, ἢ εἰς σεβάσιμον ἄνθρωπον ἢ καὶ εἰς ἰδιωτικὸν ἴδρυμα χαίρον τῆς γενικῆς ἐμπιστοσύνης. Δύναται δ' ἐπίσης ἂν πρόκειται περὶ ἐγκλήματος νὰ παραπέμψῃ τὸν παιδα εἰς Σωφρονιστήριον. Ἡ μεγάλη καινοτομία τῆς μεταρρυθμίσεως ταύτης ἐγκτεται εἰς τὴν «ὑπὸ ἐπιβλεψιν ἐλευθερίαν».

ΤΟ ΣΥΝΤΑΜΑ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΤΗΣ Ρ. ΑΜΕΡΙΚΗΣ. (Ν. Ὑόρκη). Ὁ κ. Β. νερερ ἐξηγεῖ τὸν τρόπον καθ' ὃν ἐπετείχθη τὸ Συνταγματικὸν πολιτεύμα ἢ μᾶλλον αἱ ἀπαρχαὶ αὐτοῦ ἐν Κίνα καὶ ἀνομολογεῖ τὴν δεξιότητα μεθ' ἧς εἰργάσθη ὁ Ἀντιβασιλεὺς τοῦ Τιεντσίν, ὁ πολὺς Γιάν-Σικ Κάϊ. Ὁ ἀντιβασιλεὺς οὗτος ἴδρυσεν εἰς ὁλας τὰς συνοικίας τοῦ Τιεντσίν δημοσία κέντρα μὲ βιβλιοθήκας ἀφήσας ἐλευθέραν τὴν περὶ διοικησεως συζητήσιν. Μετ' ὀλίγον διαλέξεις ἐγίνοντο περὶ δημοτικῶν ἐλευθεριῶν καὶ κατόπιν προεκκηρύχθησαν αἱ πρῶται δημοτικαὶ ἐκλογαί. Ὅταν ἐπετεύχθη τῷ 1907 τὸ πρῶτον Δημοτικὸν Συμβούλιον ἢ Τιεν-Τσιν ἔλαβε νέαν ὄψιν χάρις εἰς τὰς αἰφνιδίως προόδους τὰς ὁποίας ἐν μικροτάτῳ χρόνῳ ἐπέδειξε. Μιμουμένη τὸ παράδειγμα τοῦ Τιεν-Τσιν καὶ ἡ Καιτὼν προεκκηρύχθη ἐκλογαί, τὸ αὐτὸ δ' ἐξήτει πλέον καὶ τὸ Πεκίνον. Ἐκτοτε τὰ κοιμώμενα πλήθη ἤρχισαν νὰ ζητοῦν συνταγματικὰς ἐλευθερίας. Καὶ τὸ Σύστημα προεκκηρύχθη ὁμοίως ἄνευ ἐπαναστάσεως, ἄνευ ἀντιδράσεως.

Ο ΕΞΑΜΕΡΙΚΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ ΤΩΝ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΩΝ. (Ν. Ὑόρκη). Ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον δημοσιεύει περιεργότατον ἄρθρον ὁ κ. Στέλνερ πειρώμενος ν' ἀποδείξῃ ὅτι διὰ τῶν παλινοσούντων μεταναστῶν θὰ ἐξαμερικανισθῇ ἡ Εὐρώπη. Ὁ συγγραφεὺς διερωτᾷ τι γίνονται αὐτοὶ οἱ παλινοσούντες ἀπὸ ἐκέρδισαν χρήματα καὶ γνώσεις ἐν Ἀμερικῇ; Ἐξετάσας τὸ ζήτημα ἐπιτοπίω; παρετήρησεν οὐ μόνον τὴν ὑφισταμένην μεταξὺ τῶν παλινοσούντων καὶ τῶν ἐν τῷ τόπῳ ἀπομεινάντων διαφορὰν ἀλλ' ἀκόμη καὶ τὴν ἀγαθὴν ἐπίδρασιν τῆς δραστηροῦστος τῶν πρώτων ἐπὶ τῶν δευτέρων.

«ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ»

Ο ΦΛΟΙΟΣ ΤΗΣ ΓΗΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ. (Παρίσις). Ὁ κ. Γ. Χ. Λάρβιν πειράται ν' ἀποδείξῃ τὸ ἐπιστημονικῶς ἐνδεικνύμενον ὅτι ὁ φλοιὸς τῆς γῆς εἶνε ἄκαμπος. Βασιζόμενος ἐπὶ τοῦ δεδομένου ὅτι «ἂν τεθοῦν κατὰ μέρος αἱ σεισμικαὶ δονήσεις, ὁ φλοιὸς τῆς γῆς ἀνυψοῦται καὶ κατενυθταὶ ὡς νὰ ἀνέπνεεν ἡ γῆ, ὁ κ. Λάρβιν προσπαθεῖ νὰ καθορίσῃ τὴν σπουδαιότητα τῶν ρυθμικῶν αὐτῶν κινήσεων». Οἱ ὑπολογισμοὶ του ἀναβιβάζουν τὴν ρυθμικὴν ταύτην ἀνάκαλιν εἰς 46 ἑκατ.

«Βαβαίως, γράφει, ὅτι ὁ ὑπολογισμὸς οὗτος εἶνε χονδροειδής, ἀποδεικνύει ὁμοίως ὅτι ὑφόμεθα καὶ κατενυθόμεθα τόσον, δὲν ἀντιλαμβάνομεθα δὲ τὴν

κίνησιν ταύτην, διότι δὲν ἔχομεν καὶ σιάσμον τι σημείον διὰ τὴν ἀντιπαροβολήν».

ΑΙ ΕΦΕΔΡΕΙΑΙ

ΤΑ ΤΕΚΜΗΡΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΟΔΟΥ. (Παρίσις). Ὁ κ. Β. Μαργκερίτ ἐπιτίθεται κατὰ τῶν νομιζόντων ὅτι αἱ ἐφεδρεῖαι εἶνε βοηθητικὰ σώματα, συνηγορεῖ δὲ ὑπὲρ τῆς ἀρχῆς ὅτι μόνον αὐτὰ ἀποτελοῦσι τὴν βάσιν τῆς κινητοποιήσεως, διότι τὰ ὑπηρετοῦντα καὶ ἐλάχιστα εἶνε καὶ δὲν ἀποτελοῦνται ἀπὸ ἀνδρας. Συνηγορεῖ ὑπὲρ τῆς ἐπιχειρηματικῆς ἐκγυμνάσεως τῶν ἐφεδρειῶν ὡς ἐπίσης καὶ τῆς αὐξήσεως τῶν στελεχῶν τῶν ἐφεδρῶν ἀξιωματικῶν.

Ἀ Ν Ε Κ Δ Ο Τ Ἀ

Ἐπίσκοπός τις πλουσιώτατος, ἐξελθὼν εἰς ἐπισκοπικὴν περιουσίαν, συνεχαίρετο τὸν πάμπαντων ἐσημέριον μικροῦ τινος χωρίου, εἰς τὸν καθαρόν ἀέρα τοῦ ἀνέπνεεν ἐκεῖ.

— Σεισασμώτατε, ἀπήντησεν ὁ ἐσημέριος, θὰ ἦτο καλὸς ὁ καθαρός ἀήρ, ἐὰν ἦδυνάμην νὰ ζήσω ἀπὸ αὐτόν.

Ἡρώτων κάποτε τὸν Ἀλιπτο-ἑλὴν δικτὶ εἰ ἄνθρωποι δοκιμαζοῦν τὴν ἀγάπην πρὸς τὸ κάλλος.

Καὶ ὁ φιλόσοφος ἀπήντησε ξηρῶς :

— Αὐτῇ εἶνε ἐρώτησις τυσοῦ.

Εἰς φοβερὸς ἀντηρησίας ἐκυράτω εἰς τὸν Ριβερὸλ ὅτι ἐγνώριζε τέσσαρας γλώσσας.

— Σὰς συγγείρω, ἀπήντησεν ὁ Ριβερὸλ. Ἔχετε τέσσαρας λέξεις ἐναντίον πάσις ξένης ἰδέας.

Ἡρώτησαν κάποτε τὸν Βολταῖρον τί διαφορὰ ὑπάρχει μεταξὺ τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ ἀγαθοῦ.

— Τὸ καλὸν ἔχει ἀναγκαίην ἀποδείξεως ἐνῶ τὸ ἀγαθὸν οὐκ ἔχει, ἀπήντησεν ὁ φιλόσοφος.

Ὁ Λιδερὼ ἔλεγε περὶ τοῦ Φοντενέλ. λίαν προβεβηλὸτος τὴν ἡλικίαν τότε, καὶ σπανιώτατα περιγόντος τι ἄξιον τῆς προτέρας δόξης :

— Ὅμοιαζει μὲ πεπαλαιωμένην ἔκφυλιν εἰς τὴν ὄψιν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐμρανίζονται τὰ πνεύματα.

Ὁ ἀββῆς Βουχιγιὼν, ἦτο ἄνθρωπος χωρὶς χαρακτήρα. Διὰ τοῦτο ὅταν κάποτε τῷ ἀνετέθη διπλωματικὴ ἀποστολή, ὁ Δουκλὸς, γραμματεὺς τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας τῷ εἶπε :

— Σὰς συγγείρω ἀγαπητὴ συνάδελφε. Τέλος πάντων θὰ ἔχετε καὶ σεις ἕνα χαρακτήρα!

Δύο Γάλλοι φιλόσοφοι ἤρριζον ἐὰν εἰε ὁρθότερον νὰ λέγεται : «Χύσατέ μου νὰ πῶ» ἢ «Δώσατέ μου νὰ πῶ». Τέλος ἀπεκαίσθη νὰ ζητήσουν τὴν γνώμην ἐνὸς φίλου τῶν Ἀκαδημαϊκῶν :

— Καὶ εἰ δύο ἔχετε ἄδικον, εἶπεν ὁ σοφός, διότι ἔπρεπε νὰ ἐλέγχετε : «Πῶτε νὰ πῶμεν».

Ὁ Πύρρον ἔλεγε ὅτι δὲν ὑπάρχει διαφορὰ μεταξὺ τῆς ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου. Καὶ ὅταν κάποτε εἰς Ἀθηναίος εἰρωνευόμενος τὴν θεωρίαν του, τὸν ἠρώτησε διατί δὲν ἀπέβησεν, ἀκού ἡ ζωὴ καὶ ὁ θάνατος εἶνε τὸ αὐτὸ πρᾶγμα, ἀπήντησεν :

— Ἀκριβῶς δι' οὗτό διότι δὲν ὑπάρχει διαφορὰ μεταξὺ ζωῆς καὶ θανάτου.

Εἰς Γασκωνίος ἐκυράτω, ὅτι κατήγετο ἀπὸ οἰκογένειαν τότε ἀρχαίαν, ὅτε ἐπλήθυνεν ἀκμή τοὺς τόκους δανείου τινὸς τὸ ὅποιον συνήψαν οἱ πόδογονοί του διὰ νὰ θυθηθῶν νὰ μεταβούν εἰς Βηθλέεμ καὶ καταθέσουν τὴν λατρείαν τῶν εἰς τὴν φτυγὴν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Δύο Γασκωνιοὶ καθήμενοι εἰς τὰ δύο ἀντίθετα ἄκρα τῆς τραπέζης ἐμιλονεῖκον.

— Ἐὰν ἦμην πλητίον σὰς, εἶπεν ὁ εἰς, θὰ σὰς ἐκολλάριζον. Ἄλλὰ ἡ πρόθεσις ἐπέχει θέσιν τοῦ γεγονότος. Λοιπὸν θεωρήσατε ὅτι ἐλάβατε τὸν κόλασον.

— Κύριε, ἀπήντησεν ὁ ἄλλος μετὰ μεγάλης ψυχραιμίας, ἐὰν σὰς ἐζόλκην θὰ σὰς διεπέρων διαμπάζε με τὸ ξίφος μου. Λοιπὸν θεωρήσατε σεαυτὸν νεκρὸν.

Εἰς Νορμανδὸς περιέγραψε μίαν ἡμέραν πομπῶδως τὰ ὄρατα καὶ ἀπέραντα δάση, τὰ ὁποῖα ἔλεγε ὅτι εἶπεν.

Γασκωνὸς τις παρειασόμενος δὲν ἐκρητήθη ἀπὸ τοῦ ν' ἀντιπάρει.

— Ἀκούετε τὸν κύριον νὰ μιλήθῃ διὰ τὰ ἐκτεταμένα δάση του. Ἄς με πνίζουν ἂν ἔχη τότε ὅσα οὐλίνου νὰ κατασκευάσῃ μίαν ὀνοντογλυφίδα.

Ὁ σ. ο. ο. Βας ἐρωτώμενος ποῖον εἶνε τὸ πλέον ἐπικίνδυνον καὶ κακὸν μεταξὺ ὁλων τῶν ζώων ἀπεκρίνετο :

— Μεταξὺ τῶν ἀγρίων ζώων, ὁ τύραννος, μεταξὺ τῶν κατοικίδιων ζώων ὁ κόλαξ.

Η ΜΑΓΕΙΡΙΚΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ

[Φαγητά, Γλυκύσματα, 'Επιδόρπια]

Παπάκια με πιζέλια

'Αφού καθαρίσωμεν τὰ παπάκια τὰ ρίπτομεν εἰς μίαν κατσαρόλαν με βούτυρον διὰ νὰ τσιγαρισθοῦν. Μετὰ τοῦτο τὰ ἀποσύρομεν καὶ βρίζομεν 50 δρ. λαρδί κομμένο εἰς τεμάγια. Κάμνομεν ἕνα γυλὸ με μίαν χουλιαριά ἀλεύρι· βρέχομεν με ζωμὸν καὶ κατόπιν βάζομεν μέσα τὰ πιπάκια με 300 δρ. πιζέλια θυμάρι, δάσνη, ἄλας, πιπέρι καὶ μοσχοκάρυδο. 'Αφίνομεν αὐτὰ νὰ ψηθοῦν εἰς σιγανὴν φωτιά καὶ πρὶν σερβίρομεν βγάζομεν τὸ πῖχος των.

Πάπια εἰς τὴν σουβλα με κάστανα

Τὴν πάπιαν ἀφού τὴν καθαρίσωμεν καλὰ τὴν παραγεμίζομεν κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον :

Παίρνομεν 100 δρ. ψημένα καὶ καθαρισμένα κάστανα· κόπτομεν τὰ μισὰ. τὰ βάζομεν εἰς μίαν κατσαρόλα με 250 δρ. λουκάνικα, τὸ σηκότι τῆς πίπις κομμένο εἰς τεμάγια, ὀλίγο βούτυρο, μαϊνάνο, χρομμύδι καὶ ὀλίγο σκόρδο. 'Αφίνομεν αὐτὰ νὰ τσιγαρισθοῦν εἰς τὴν φωτιά ἐπὶ ἕν τέταρτον τῆς ὥρας. Παίρνομεν ἐξ ἄλλου τὴν πάπια βγάζομεν τὰ ἐνὸσθις τῆς, τὴν καίνομεν με ζεστὸ σίδηρο εἰς τὴν κοιλίαν καὶ τὴν γεμίζομεν με αὐτὸ τὸ γέμισμα. Τὴν ρίπτομεν καλὰ καὶ τὴν περνοῦμεν εἰς τὴν σουβλα καὶ τὴν βάζομεν νὰ ψηθῇ. Παίρνομεν τὰ ἐπίλοιπα κάστανα, τὰ βάζομεν εἰς μίαν κατσαρόλαν με μισὸ ποτηρὶ ἄσπρο κρασί, δύο χουλιαριάς ζωμὸν καὶ ὀλίγον ἄλας, καὶ ἀφού ψηθοῦν καὶ τσιγαρισθοῦν με ὀλίγην σάλ-σα, καὶ σερβίρομεν αὐτὰ γύρω εἰς τὴν πάπια. Δυνάμεθα ἐπίσης νὰ σερβίρωμεν καὶ με λεμόνια δλόκληρα.

Μελιτζάνες σαλάτα

— Παίρνομεν μελιτζάναις καὶ ἀσοῦ τὰς πλύνομεν δλόκληρες καλῶς εἶνε ταῖς ψήνομεν εἰς γάβρολη ἢ εἰς τὴν σάρα. Κατόπιν ταῖς καθαρίζομεν καὶ παίρνομεν τὴν ψύχα τῆς κόπτομεν εἰς τεμάγια καὶ τὰ βάζομεν εἰς ἕνα πιάτο μαζί με χρομμύδακι ψιλοκομμένο, καὶ ὀλίγα καθαρισμένα ἀμύγδαλα καὶ κοπανισμένα ἕως μίαν σουλάτταν. Βάζομεν ἐπίσης πιπέρι, ἄλας καὶ μαϊνάνο καὶ τὰ δουλεύομεν ὅλα αὐτὰ καλὰ με ἕνα μαχαίρι ἢ κουτάλι, κατόπιν δὲ βάζομεν λάδι καὶ ξύδι καὶ προσφέρομεν.

Ντομάτες τηγανιταῖς

Διαλέγομεν ντομάταις ὀλίγο ἄγουρες καὶ στρογγυλαῖς, τὰς κόπτομεν εἰς σέτας τὰς τυλίγομεν εἰς ἀλεύρι καὶ γαλέττα ψιλοκοπανισμένην καὶ τὰς τηγανίζομεν ἢ σὲ βούτυρον ἢ σὲ λάδι.

Πρόχειρον γλύκισμα

— Παίρνομεν 14 αὐγά, χωρίζομεν τοὺς κροκοὺς ἀπὸ τὰ ἀσπράδια, κτυποῦμεν τοὺς κροκοὺς με 100 δρ. ζάχαρι.

'Ἐν τῷ μεταξύ ἄλλος κτυπῇ τὰ ἀσπράδια ἐπὶ πολὺ. 'Αμα δουλεύομεν καλὰ οἱ κροκοὶ ρίπτομεν 2 κουταλιὰς σούπας ἀλεύρι Τριεστίνικο καὶ ἐξακολουθοῦμεν νὰ δουλεύομεν, ρίπτομεν δὲ καὶ ἀνὰ 1 κουταλιά τὰ κτυπημένα ἀσπράδια.

'Αλείβομεν ἕνα χαρτί με βούτυρον καὶ τὸ τοποθετοῦμεν εἰς τὸν νταβι, ρίπτομεν τὸ μίγμα καὶ στέλλομεν εἰς τὸν φούρνον. 'Αμα τὸ φέρουν τὸ ἀλείβομεν ὅλο με μαρμελάτα βερυκόχου ἢ ροδάκινου ἢ καὶ βύσσινου καὶ τὸ τυλίτσομεν ὅπως τὴν ὀμελέττα. 'Αμα κρυώτει κόπτομεν εἰς τεμνηχ καὶ σερβίρομεν εἰς τὴν φρουτιέραν.

Τὸ Καλλυντήριον τῶν Κυριῶν

Συνταγὴ διὰ δροσιστικὴν πούδραν

Crème de riz	125 gr.
Tale en poudre	75 »
Amidon en poudre	40 »

Προσθέτετε κνεῖς καὶ ὀλίγας σταγόνας ἀρώματος τῆς ἀρεσκείας του καὶ μεταχειρίζεσθε.

(διὰ τὰς κηλίδας τοῦ προσώπου)

Διὰ νὰ ἐξαλειψῇ τις τὰς κηλίδας τὰς ὁποίας προξενεῖ ὁ ἥλιος τίποτε ὠφελιμώτερον, παρὰ νὰ μεταχειρισθῇ τὴν ἀκόλουθον συνταγὴν·

Cold cream	30 gr.
Sulfure précipité	2 »
Huile d'essence d'anis	1 »

Κρατεῖτε ὅλην τὴν νύχτα αὐτὴν τὴν πάστα, καὶ τὸ πρῶν τὴν ἀφαίρητε με ὀλίγον τέιον μαῦρον.

(Συνταγὴ διὰ τὰς ρυτίδας)

Baume de la Meeque	3 gr.
Blanc de baleine	10 »
Huile d'amandes douce	50 »

Προσθέτετε καὶ δύο ἢ τρεῖς φρούλαις καὶ μεταχειρίζεσθε.